বিজ মাধ্ব রচিত সঞ্চলভঞ্জীর গীভ

755-

শ্রীসুধীভূষণ ভট্টাচার্য্য, এম. এ. সম্পাদিত

কলিকাতা বিশ্ববিদ্যালয় ১৯৫২

मृता—चारे रोका

TBCU 3208

PRINTED IN INDIA

PRINTED AND PUBLISHED BY SIBENDRANATH HANDITAL. EXPERINTENDENT (OFFI.), CALCUTTA UNIVERSITY PARES, 45, RAZRA ROAD, BALLYGUNGE, CALCUTTA.

1760 B-September, 1952-A

স্বর্গীয় পিতৃদেব

হাহাহাহোপাথায়ে ফশিভুম্মণ তার্কবালীশা

মহালয়ের পুণ্য-স্তির উদ্দেশ্যে

এই গ্রন্থ অপিত হইল
গ্রান্থ-সম্পাদ্ধক

সূচী

	श्री
र्ज़मिका	
দেৰী-প্ৰসঞ্জ	100
গীত-প্রসঞ	3100
কবি-প্ৰসঞ্চ	5100
পাঠ-খুসন্ত	540
ভাষা-প্রসঞ	810
মঞ্জত তীর গীত	
>ৰ পাল।—ৰূপৰ।	5
२व भोगा	30
১র পালা –– মতা-লীলার সূচনা	5b
৪৭ পালা –– কালকেতু	25
রেন পাল।—সর্ব-ব্যোধিক।	85
১৪ পাল। — ভাত, দত্ত	60
৭ম পাল।—-শাপমুক্তি	Þ6
ьম পালা—-উজানী ও ইতানী	550
১ন পালালহনার ক্মন্তি	*** 533
১০ম পাল।—-शूलनात स्पर्वी-शूला	*** 282
১১৭ পাল।—মিলন	560
১২শ পাল। —অনি পরীকা	7. 280
১৩শ পালা—ক্ষলেকানিনী	065
১৪শ পাল।—-গুমিতের বালালীল।	356
১৫শ পালাশ্রীনতের মশান	208
১৬শ পানা—-প্ৰত্যাৰ ইন	358
পরিশিষ্ট	२৯९

ভূমিকা

(मयो श्रमण

চণ্ডীনপ্লের দেবীর পুক্ত পরিচয়সম্বদ্ধে নানা পণ্ডিতের নানা মন্ত। মনেকে গনে করেন, চণ্ডীনপ্লের পৌরানিক চণ্ডীরই নৌক্লিক নীলা রাণিত ঘইয়াছে। পৌরানিক চণ্ডী অসুর বন করিয়া মর্গে পান্তি স্থাপন করিয়াছিলেন, ইয়া পেরীর স্থানীলা। মার্কণ্ডেয়-পুরাপের এক অংশে (৮১-৯০) এই কাহিনী পাণ্ডা। যায়। নর্ভারানী দেবীর ক্পালারী হইলে তিনি ভাষা-দিগকেও বিপন্ হইতে রক্ষা করিয়া অথ-সম্পর্নান করেন, এই আশার রাণা শুনাইরার জনা বাভানী করি দেবীর এই নর্ভানীলা বচনা করিয়াছেন, ইছাই পুচনিত বিশ্বাস। এই মত অনুসারে পৌরানিক চণ্ডী ও চণ্ডীমপ্লেরে চণ্ডী অভিনু।

কিন্ত এই মত অনেকে গমর্থন করেন না। তাঁহারা বলেন, নারাণীয় পর্যাক্ষর্প একমাত্র পুরাণের তিন্তি-ভূমির উপর প্রতিষ্ঠিত নথে। তাঁহাদের মতে ইহার অনেক কিছুই পুরাণ-বহিত্ত লোকিক ধর্ম-কর্মে মাত্র। মহানহোলারায় হরপুসাদ শালী মহাশ্য বাঞালীর লোকিক ধর্ম-কর্মের উপর পৌর প্রতিবেশ কর্মা প্রথম বলেন। এই মত্বাদের তের টানিয়া করা হয়, 'চন্তীমঞ্জনের চন্ত্রী নৌক্ষ দেবী মল্ল-তারা, বিশালাকী বা পর্যাধারীর হিন্দু রূপান্তর রাত্রা। মঞ্চলচন্ত্রীর উপেত্রি সম্বন্ধ আর একটি মত অবুনা বিশেষ জনপ্রিয় ছইয়া উঠিয়াছে। (এই মতের সমর্যকর্মণ বলেন, বালোর পশ্চিম ও দক্ষিণ পশ্চিম প্রায়ের বেশ্যকর কোল- ও জাবিছ-ভামী আদিবাদী বাস করে, চন্ত্রীমঞ্জনের চন্ত্রী তাহানেরই ধর্ম জন্ম হাইতে গুরীত। নুংবের বিদ্যা, এ-প্র্যান্ত তম্বন্তরিত মঞ্চলচন্ত্রীর উপেত্তি অনুসন্ধান করিবান্ত চেই। করা হয় নাই। বাঙালীর ধর্মে-কর্মে, বিশেষ করিয়া ভাহার মাত্রপুদায়, ভাষিক প্রভাব স্কর্মেট। সেইনা উক্ত তিনার্ট মতের সহিত আমত্রা এখানে নঞ্চলচন্ত্রীর ভাষিক উপপত্তির ক্ষান্ত তিনার্ট মতের সহিত আমত্রা এখানে নঞ্চলচন্ত্রীর ভাষিক উপপত্তির ক্ষান্ত বিশ্বেদ্যা করিয়া দেখিব।

চণ্ডীমন্দলের দেবীর পরিচয় ভানিতে ইইলে চণ্ডীমন্দলভলিতেই প্রথমে ভাহা অনুসন্ধান করা আবশাক। এই কারাভলি পাঠ করিলে দেবীর যে-যুদ্ভি প্রধানত: চোৰে পতে, কোন বৌদ্ধ বা জানিম গোয়াব দেবী অপেক। পৌরানিক বা হারিক হাত্নতির সহিত হাহার সাদ্ধা কেশী। মুকুক, মারব প্রভৃতি করিবল দেবীকে দর্বা, চঙী, চার্ডা, ভরানী, গৌরী, উনা, নারাবলী, অধিকা, গারলা প্রভৃতি পৌরানিক লামে অভিচিত্ত করিবাছেন। (ফুতরাং চঙীমজলের করিবল তাঁহাকে পৌরানিক গোর্ডাভুক্ত দেবী বলিগাই জানিতেন, অভতঃ গৌই ভাবেই ভাহারা মজলচড়ীর পরিচ্ছ দিতে চাহিরাভিকেন, এবিহার কোনও সন্দেহ নাই। এইজনা মজলচড়ীর উপরিতন অরকে পৌরানিক পলিনাটির জন বলা যাইছে পারে। কিন্তু এখানে বিবেচনা করিয়া দেবিতে হইবে, চঙীমনলে দেবীকে এডড়িব পৌলানিক নামে অভিচিত্ত করা হইয়াছে, তাহা স্থেও ভাহাকে পৌরানিক দেবী বলিতে আহাদের বিধা কোন, কেনই বা অপৌরানিক দেব-লোকে ভাহার উপরিত্ত আহাদের বিধা কোন, কেনই বা অপৌরানিক দেব-লোকে ভাহার উপরিত্ত আহাদের বিধা কোন, কেনই বা

্ ইলার কারণ তিনাট বলিবা আবাদের মনে হয়। প্রথমতঃ, চণ্ডীয়ন্ত্রনে দেনীকে বিভিন্ন পৌলাবিক আলা। দেওয়া হইলেও তিনি মে ঠেল কোন্ পৌলাবিক দেনী, চণ্ডীয়ন্ত্রল হইতে তাহা নিব য় করা যায় না। দেবী হবল বালাইসনোর মানিত মুক্ত করেন, তর্গন তাহাকে মহিম-মানিনী চণ্ডী বলিয়া মনে হয়। এবলার কালকেত্র ভালা কুতে মরে মাহার আবিভান হইনাছিল, তাহার আকৃতিপুক্তির সহিত মহিম-মানিনীর কোনও নিল নাই; পৌরাধিক লক্ষ্ণীর গৃহিত তাহার সাল্বা বেনী। চণ্ডীয়ন্ত্রনের দেবীকে পৌরানিক গোল্লীভুক্ত করার ইলাই পুরান বারা। হিতীয়তঃ, চণ্ডীয়ন্ত্রনের আব্যায়িকা মুইটি এ প্রায়ে কোনও নিতরমোগ্য পুরাণে পাওয়া যাহ নাই। অপৌলাবিক আন্যান্ত্রারা বেনার হারার বানিত হইরাছে তাহাকে পৌরানিক দেবী করা সায় কি গুলারে হ তৃতীয়তঃ, এই গ্রেপর অন্যাত্রর আব্য হইল কালকেত্র-নাধের উলাবান। ইহাতে অনার্যা আর্ব মহাাদা পাওয়ার অনার্য্য আদিবাসীদের বেনাক-পুরাণ হইতে এই দেবী ও গীত-কথা পুরীত হইয়াছে, এইজপ অনুমান করা হয়। আ্যানিগকে এই সকল বিষয় একে একে বিচার করিয়া দেখিতে হবৈর।

প্রথমেই খানাদের মনে রাখা আবশাক যে, চণ্ডীয়ন্তলে দেবী বিভিন্ন পৌরাণিক নামে অভিহিত হুইলেও, ভাঁহার প্রকৃত নাম মন্তলচ্ডী। তিনি উমাও নহেন, চণ্ডীও নহেন, বা দুর্গা, লক্ষ্মী, সরস্বতী কেছই মহেন, তিনি মন্তলচণ্ডী। ভাঁহার আকৃতি ও প্রকৃতি হুতে, সেলনা অন্যানা বিশিষ্ট পৌরাণিক দেবীর সহিত সংব বিগমে তাঁহার দিন নাই। কিছে এই মন্তলচণ্ডীও মন্ত্রম পৌরাণিক দেবতা। এক সম্যে এদেশে এই দেবীর পূকা প্রচলিত ছিল। কিন্ত এখন চণ্ডীনদলেৰ বাহিৰে এই দেবীৰ অভিত নুপ্ত হইয়াছে।
চণ্ডীনদলে দেবীৰ যে-চিত্ৰ অভিত হইয়াছে তাহা প্ৰথমে বিশ্বেষণ কৰিয়া
দেখাইয়া পৰে পুৰাণ-বাণত নদলচণ্ডীৰ সহিত এই দেবীৰ সাধৃশ্য দেখাইতে
চেষ্টা কৰিব।

শৈদ্যতি তীব সহিতে একক ভাবে কোন পৌরাণিক দেবীর মিল পাওয়া মান না, তাহার কারণ মঙ্গলচণ্ডী মিশু দেবতা। 'নঙ্গল-চণ্ডী' নামকরণেই তাহার আভাস পাওয়া বাইতেছে। কোন কোন পৌরাণিক দেবীর ওপাবলী গ্রহণ করিয়া মঙ্গলচণ্ডীর পরিকলপনা বচিত হইবাছে তাহা আমর। পুথমে চণ্ডীমঞ্জলের আধারে বিবেচনা করিয়া দেখিব। কিছ তাহার পূর্বে ওণ-বা গুক্তি অনুসারে পৌরাণিক দেবীগণের শ্রেণী বিভাগ করিয়া লওয়া আবশ্যক।

শব্দ, বজ: ও তম:—এই ত্রিগুণ-অনুসারে হিন্দু দেব- জীব প্রেণী-বিভাগ করা হয়। উক্ত মন্ত-অনুসারে ইনা ও সরস্বতী সহস্তবের, লক্ষ্মী বংলাগুণের এবং মহাকালী তমোগুণের অবিকারী। আনা এক ভাবেও দেবী-মুন্তির প্রেণী-বিভাগ করা হইল থাকে। এই মত অনুগানী দেবী-মুন্তি দুই প্রকার, কলাগিম্য়ী (benevolent) ও ভ্যক্ষরী (malevolent)। শাহিক ও রাজসিক মাতৃ-মুন্তিকে দেবীর শান্ত বা কলাগানী মুন্তি বলা ঘাইতে পারে। এবং তানসিক মহাকালীর মধ্যে দেবীর ভ্রক্ষরী, যোরা বা উপ্র মুন্তির পরিচয় পাওয়া ঘাইবে। মহাদেব একাই শক্ষর ও কমে; কিন্তু ভাহার এই দুই শক্ষিপ্র প্রকার দেবী-মুন্তির মধ্যে প্রকাশ লাভ করে। উনা, গৌনী, পার্শবর্তী, শক্ষরী, অবিকা, অনুপূর্ণা, লক্ষ্মী, সরস্বতী—ইহারা শান্তমূত্তি। কিন্তু কালী, চন্তিকা, চামুন্তা প্রভৃতি উপ্রমন্তি মহাকালীর তিনু তিনু কল। এই সকল দেবী-চরিত্রের তিনু তিনু অংশ সন্থিবেশিত করিয়াই চন্তীমন্থনের দেবী-চরিত্রে গঠিত হইরাছে, ইহা আমনা বিশ্বেদণ করিয়া দেখাইব।

মঙ্গলে ও উমা—বে-গছিন্মীর অজুলি-হেলনে চণ্ডীমন্তলের অন্যান্য চ্বিত্রের উবান-পত্তন ঘটতেছে, তাঁহাকে পুখনতঃ উমা ব্যাহা মনে হয়। মঙ্গলচণ্ডীর ক্রম-বিকাশের শেঘ অধ্যায়ে পৌরাণিক উমার যহিত তাঁহাকে অতিনুক্তপে দেখিতে পাওৱা যায়। উমা শিব-পণ্ডীর কল্যাণীমুখি। তিনি মাংনী লী ও ক্ষেহ্মনী জননী। শিবের সহিত বিবাহ, গণেশ ও কাজিকের

¹ G. Rao, Elements of Hindu Iconography, Vol. I, Part II, p. 327.

[ে] ভু: "গুহতেদগতা পূদা শাভোগুরিধিনা ধর্মা"।

লন্, পুত্তি অমবুর গাছস্বা চিত্রের মধ্য দিয়া পুরাণে তাঁহার চরিত্র বণিত হইয়াছে। মুকুলবাম ও তাঁহার অনুবাহী অন্যানা চণ্ডীমঞ্জন লেখকগণ দেবীর পূর্থ-কথা বর্ণ গাপ্রাকে দক্ষের শিব-নিক্ষা, সতীর দেহত্যাথ, দক্ষমন্ত-ধ্বংস, উমার জন্ম, উমার তপ্যা, মনন-ভ্যা, শিবের সহিত্য বিবাহ, গণেশ ও কাভিকের জন্ম-ভ্রমা-মহেশের এই প্রোরাণিক কাহিনীটি চণ্ডীমঞ্জন কাহিনীর মন্তর্ভ্রুক কবিয়াছেন। পুক্ত পক্ষে চণ্ডীমঞ্জন-আর্যায়িকার সহিত্য উমার গাহিষ্য জীবনের কোনও যোগ নাই। তথাপি চণ্ডীমঞ্চলের মুখবন্ধ রূপে কাহিনীটি ব্যবহৃত হওবার প্রত্তীই বুঝা যাইতেছে, মঞ্জনচণ্ডী ও উমাকে অভিনু বলিয়া প্রচার করাই এই সংযোজনের প্রকৃত উদ্দেশ্য।

যাববানন্দ মুকুলবামের সমসাময়িক হইলেও মাধ্বের কারের চঙীমঞ্চল কাহিনীর প্রাচীনতর কপটি পাওয়া মায়। ইয়াতে উমা-মহেশের এই সকল বৃহাত নাই বটে, কিন্ত বিল মাবর মুখের প্রভাব ঘটতে সম্পূর্ণ মুক্ত হইতে পারেন নাই। তাই মওলচডীর সহিত পৌরানিক উমার সমাকরণের আভাস ওাঁছার কাব্যেও পাওয়া যায়। মাববানন্দ নীলাম্বকে কেন্দ্র করিয়া উমা-মহেশের পারিবারিক জীবনের ছবি আবিবাছেন। সংক্রিপ্ত হইলেও চিক্রটি বড়ই হালে। পুল্-চম্বেন বিলম্ব করায় নহালের নীলাম্বকে শাপ দিতে উদ্যত ছইলে,

চরণে ধরিয়া দেবী শিরেরে বুঝান।।
ইত্রের নক্ষন নীলা অতি শিতৃষতি।
তার তরে শাপ দিতে না হয় যুক্তি।।
দেবীর বচনে হর ত্রেধ সম্বরণে।
দেবাচর্চন হেতু থেল বন্ধুকার বনে।।

কিছ ব্যেহমটী দেবী এত চেই। কৰিবাও নীলাম্বকে বজা কৰিতে পাৰিলেন না।---

वत्रकात उटि एव करतन (भगावर्छ)।

स्विट्ड श्रीकन-भेज करत नार्थ (व्योक्ता ।।

क्रम्पेटकत पार्य श्रुद्धत तस्त्र भटि सारत।

ना दक्षेत्र व्यव्हेंगा गांक घरतत दक्षांथ नाटि ।।

नीनायरत वावितास्त्र स्वता तस्त्र द्यादा।

नीनारत अहिया व्यक्ति भागे मित उत्तर ।।

उद्यक्त क्षांतर्थ (मनी ना देकन नाक्ष्त।

उद्यक्त क्षांतर्थ (मनी ना देकन नाक्ष्त।

কৰি এখানে অলপ কথাৰ পতিশ্ৰত। উনাৰ কল্যাণী মাতৃমূভিটি ফুল্বভাৰে অকিন্ত কৰিবাছেন।

চণ্ডিকা ও মকলচণ্ডী—কোনও কোনও অংশে পৌরাণিক চঞিকার সহিত মদল্চ টার গালুণা দেখিতে পাওয়া যায়। অনুব-দলনী চণ্ডিকার পরিকলপনা-অনুযারী চণ্ডীমঞ্চলেও দেবীকে দিলা মন্দ্রন অথব বধ করানো হইলাছে। বিজ মাধব বিধিয়াছেন, মন্দ্রন নামক দৈতা বব করিলাই দেবী মন্দ্রনচণ্ডী আখা লাভ করিলেন। অই-মাতুকা ও ভাকিনী-মোগিনী পরিবৃত্ত হইলা দেবী মেভাবে মুদ্ধ কবিলাছেন তাহার সহিত মার্কভেয়-পুরান-বাণিত চণ্ডিকার বিজ আছে। তথু তাহাই মহে, কলিল নূপতি ও সিংহল নূপতির সহিত মুদ্ধে মন্দ্রনচণ্ডীর যে-চিত্র অভিত হইলাছে, তাহাও ভ্যক্রী মহিল্যানিই প্রতিক্তিব।

प्रमान-रेना वार्यत कार्यनी विष्य मान्यत कार्या ७ शतन ही जाग मूं प्रकार हिंदी मान विश्व देश हैं मान देश हैं मान देश हैं मान विश्व देश हैं मान विश्व देश हैं मान विश्व देश हैं मान देश हैं मान देश हैं मान देश हैं मान विश्व देश हैं मान देश देश हैं मान विश्व देश हैं मान देश देश हैं मान विश्व देश हैं मान देश हैं मान देश देश हैं मान देश हैं

কিন্ত উমার সহিতে সনীকরণের ধারা নক্ষত তীর চবিত্রগত হিংযুত। দুর করা সম্ভব হয় নাই। ভক্ত বিপদে পড়িবে বেনী তংক্ষণাং তাঁহার সপুধে দপতুলা সিংহ-বাহিনী মুডিতে লানিভূতি হন, সমত চণ্ডীনদলেই দেনীর এই ভয়ন্তরী মুডি লক্ষিত হইয়াতে। মুকুশরান লিখিয়াছেন—কালকেতুর ভানুবোৰে,

নিজ নৃতি ধরিতে চতিক। কৈল নন।।

মহিম-মছিনী-রূপ ধরিলা চতিকা।
আট দিকে শোন্তা করে অই-নারিক।।।

সিংহ-পৃত্তে শোন্তা করে দক্ষিণ চরণ।

মহিমের পৃত্তে বাম পদ আরোহণ।। ইত্যাদি

विक सांबद्धक कार्या शाहे,

অকভটি হৈয়া রামা করতে দেবাচর্টা।

সাকাৎ হইল তানে দেবী দশভুজা।।

ত্রিভঙ্গ-ন্যানী মাতা সর্ব ভূতে দয়া।

পাশ-অজুশদও বরণা-অভয়া।।

হরি-পৃষ্টে আরোহণ সঙ্গে সহচরী।

এই নতে দেখা দিলা হেমন্ত-কুমারী।।

মৃত্যাং দেখা যাইতেছে, যাৰৰ, মুকুল পুড্তি কৰিগণেৰ যানস-লোকে মঞ্জ-চণ্ডীৰ যে-মুখি স্থান লাভ কৰিবাছিল, তাহা একদিকে বেমন কল্যাণন্মী উমা-মুখি, অনাদিকে উগ্ৰা নহিম-নাদিনীৰ সহিত তাহাৰ ৰূপগত ভেদ নাই।

মঞ্চলচ্ডী ও লক্ষ্মী—চণ্ডীনগলগুলি পড়িতে পড়িতে অপর একজন পৌরানিক দেবার সহিত মঞ্চলভাঁর আংশিক সান্ধা সহজেই উপলব্ধি করা যায়, তিনি লক্ষ্মী বা পাল-লক্ষ্মী। মঞ্চলচণ্ডীর অন্যতম প্রধান গুল হইল, তিনি বনলাত্মী। তিনি নিধানু কালকেতুকে রাজ-উপুর্যা দান করেন। এই মুখির সহিত লক্ষ্মীর সান্ধা বেনী। বিভাগ উপাধ্যানের প্রধান চরিত্তের নাম ধনলতি, ভাগার পূত্র শ্রীপতি। এই নামকরণ হইতের এই কাহিনীর মূলে লক্ষ্মীর প্রভাগ অনুনান করা যায়। কালকেতুর ন্যায় দরিপ্রই যে গুমু এই লক্ষ্মীন প্রভাগ অনুনান করা যায়। কালকেতুর ন্যায় দরিপ্রই যে গুমু এই লক্ষ্মীন প্রভাগ হইলে গুছা করিবে ভাগা নহে, বন-ক্ষেরগণকেও ধন-সম্পদ্ রক্ষা করিতে হইলে এই দেবীর পূজা করিতে হইলে, ইহাই যেন চণ্ডীনক্ষমগুলির অন্তানিহিত উপদেশ। তাল ভালা, চণ্ডীনক্ষলে ক্যলে-কামিনীর বর্ণনা পড়িলে স্বভারতাই গ্লাক্ষ্মীর কর্যা মনে পড়িয়া যায়।

ি চণ্ডীমন্তলের আর এক নাম লাগরণ পালা। চট্টগ্রাম অকলে বিজ মাধবের চণ্ডীমন্তল 'লাগরণ' নামেই সমধিক প্রমিষ্ক, এবং প্রায় ৫০ বংশর পূর্বে বিল মাধবের কারা 'লাগরণ' নামেই মুদ্রিত হয়। অন্যান্য মন্তল-গানের অংশ-বিশেষ লাগরণ নামে অভিহিত হইলেও 'লাগরণ' বলিলে ধর্ম-মন্তলা মাধ্যা-মন্তলের পালা-বিশেষ না বুঝাইলা সমগ্র চণ্ডীমন্তলের কথাই বুঝায়। এই জাগরণ প্রেম্ব প্রকৃত অর্থ কি ৪ বুকারন দাস লিবিয়াছিলেন,

বঙ্গনচণ্ডীর গীতে করে জাগরণে।।

ভক্তগণকে জাগাইয়া বাধার জনাই যদি জাগরণ-পানার উত্তব হইয়া গাকে, ভাষা হইলে এই দিক্ নিয়া মঞ্চলচ্ডীর ধারার সহিত কোজাগর-লক্ষুীর ধারাৰ সাদৃশৰ আছে। 'সাক্ডাই'-ৰছজিত জীনুস্বাহন (ৰুটিক ১১ৰ শতক) বা'লাক একজন পাটীৰ স্মু'ও পড়িও। ভাহাৰ কালবিবেক নামক গুৱে 'কোজাগৰ' পূজাৰ কথা পাওয়া কায় কথা

> प्याश्चितमः (श्रीनंत्रात्राक्षः इत्यक्षकात्रनान्ति। । स्वीतुमी या स्वाथात्वः कावाः स्वावः विकृत्यः । स्वीतुम्याः शूक्ष्यक्षक्ष्मीविक्तदेवनान्यक्षित्वः । प्रशिक्षितिशि सद्वन्यदेककालव्यक्ष्यत् । ।

উন্ধানিষ্য ' লাগ্ৰ-লজা ব সহিত এবাৰত-বাহন ইলোকও পূজা কৰাৰ কথা বলা হইয়াছে। পুচলিত ভাল ও পূকানে কজা কিছুব দ্বী বলা হইয়া পাকে। সেংখনা কোনেখন লজা ব সহিতে ইল্লেব উল্লেব প্ৰথিবান্তনাখা। এখানে লকা কৰা প্ৰথমিক যে চড়ামজন বাহিনীৰ সহিত ইল্লেব সংগ্ৰহ প্ৰথমিক প্ৰথমিক সহায়তা কৰিয়াছিলেন।

মধার্পেশ্যর বাছার প্রাল ধন-বুৰ নীত নামে এক প্রার নীত্র প্রলন আছে। ইয়া লাড়ীবুছাল সন্ম এক নাম ধরিয়া পুতি নামে গাঁও ইট্যা গালক লাক্য করিবাধ বিষয়, এই গীট্ডের অন্য নাম জাগ্র শীঙি বাছাবের অন্যক মুখ্যে একটি পুত এই সাম সরিক উৎস্কের জন্য নিশিষ্ট করা বাকে। এ পুত্র বাম জাগ্র-ছাঙি।

सक्ता । अन्यक्ष विकास का अन्यक्ष की वार्ष विकास विकास का अन्यक्ष की स्थान की विकास का अन्यक्ष की स्थान की विकास की वितास की विकास की विकास की विकास की विकास की विकास की विकास की विका

এই বৃংষ্টি কোপায় ৮। ডিজ মাননের কাবো সভাপুরে ও জিলেনীর উল্লেখ লাওয়া যায়। উল্লেখিটি সপ্তপুরে ও জিলেনীর নিকটবভী কিনা কেবা আবশ্যক।

পুৰবনাৰ ভৰ্কভূমৰ-লপাদিত, পুঃ ৪০৩।

शृंबन शिः, इलनी छोपा-त्वान ९३०९, गृः मधः

সুকুৰাৰ সেন ও পঞানন মণ্ডল সম্পাদিত "অপৰামেৰ বৰ্মানকলে" আছে,
 নাতানাই বলিৰ সাবদা ঠাকুবানী। (পু: ১৬)

দানদা গংকাৰ মাৰ্থ যে গ্ৰহণী হাজে পাৰে কুইচ বাইৰে চেড়ীমজাকোৰ কাৰা-কাৰীয় বৌষানিক সলম্পাৰ পূচ্ জ পৰিছে পাছত না বাতৰ ছলি শুত্ৰ মৰ্থাৰ কৰিছে মজাৰ্ভ টাৰ মৰেই সৰম্পাৰ কা আন কোন বিদ্যালোলীৰ অভিনয় অনুমান কৰা চলে।

ध्यन-त्रम्य स्थ्यो सीव शृष्टीत । श्रेकाच अकरव गाँव विद्धाल नहीत ॥

पाने दिया मूर्य वर्ष त्या- विष्ठ द्वारे क्षाप्त्यवद्यक्षे वर्ष गा तिक्या वेटन इस्।

ह शिवध्यक्ष ने दिया मूर्याच्यक्ति द्वारिक एक रण्या ह शिवध्यक्षित पाने वर्षा वर्षा के दिया पाप्तकार क्षात्य क्षात्व इस् व्यक्तिका हाहात वस्ता राज्य की दि द्वार वर्षा प्रकार प्रकार हाल्या

সন্ধারণ বিধান নাজক সভা ক শক্ত কাজ কাজকীৰ সাধার কাজক এই কাল

के बालरेमा मन:

ওঁ মাধারদানি তা দেৱী ওড়া নজনচ্ছিকান্। স্বি - বীৰে সমু পৰ্য সূচা কোট সম-প্ৰান্ধ। বাজু-বস্তু-প্ৰিৰানা নানা ৰজাৰ বুলি চাম। মাই উপুৰ-দূৰ্বেগিড়ামণ্টন মজনাকাৰিনীম্। ইড়োলি

प्रशास बाइनीएक महला िका नाम व्यवस्थ करा इंडेमान । इत्रीमहास्थ स्वीत मान दे वाइनी-महला हिना है एवे-एड्न-मूर्नाशिया शृष्टित इस । सहनी मान दे वाइनी-महलाई ही एक इंडेमडे गढ़न । नाइनी का बामनी नानीपुरी भएसन इंडेन करा । नामकल नहे कहना ना कवियार धार्मा छापाउट्यव निष्टि भएन वालीपुरी >नाईस्वी > नाईस्वी > नाईस्वी > नामनी > नामनी वालीपुरी कार्यवा निष्टि भएन नालीपुरी >नाईस्वी > नाईस्वी > नामनी > नामनी > नामनी - वालीपुरी कार्यवा का

স্থাপুর নহীশ্যের বিশ্বী স্থাপিরে মাইটে হইবে কেন,ভাচা আনরা বুরিতে অকন। বিশ্বী ও বাংলী দেবীর মাধা মুডিওত সান্ধা আছে কিনা, ভাচা পুর্থিম দেখা নবকাব। ভাচা চাড়া, মানানদদ লান উচিত, কর্নাটী ভাষা ও সাহিত্য সাস্থ্র কিনা নিক্র বিশেষভাবে প্রনী। হিন্দুস্থানী ভাষার মে-প্রিয়াণ আন্ধী মালগাঁ প্রদ পাও্যা হাম কনাটোতে পুনা সেই প্রিয়াণ মাকৃত ও পুর্কৃত শব্দ পাও্যা হাইদের পুন্ন কনি সাহিত্যের উত্ত-উব্যালন হয় তেমন চ্প প্রকৃত মাজ্যে হাইদের পুন্ন কনি সাহিত্যের অনুবাদ দিয়া। বিভাগে প্রের কনাটা অক্সল সাহ্ত সাহিত্যের অনুবাদ দিয়া। বিভাগের প্রের কনাটা অক্সল সাহ্ত সাহিত্যের অনুবাদি হয়। পুরিষকাদের উত্তরভাবনত্ব কর নাজ্য শেব সহিত্য মহীশ্রের মোল স্থানি ইইয়ালির। চন্দ্র পুন্ন মহীশ্রের পুরুষ করিল। চন্দ্র পুন্ন মহীশ্রের পুরুষ করিল। চন্দ্র পুন্ন মহীশ্রের পুরুষ করিল। কর্মান শ্রের অনুবাদ বিদ্যান প্রাণ্ড করে। প্রাণ্ড বিদ্যান স্থান বিদ্যান প্রাণ্ড বিদ্যান স্থান বিদ্যান প্রাণ্ড বিদ্যান স্থান বিদ্যান প্রাণ্ড বিদ্যান স্থান স্থান বিদ্যান প্রাণ্ড বিদ্যান স্থান বিদ্যান স্থান স্থান বিদ্যান স্থান স্থান

Lyaquistic Survey of India, Vol. IV p. 315
 R. Narasimhacharya, History of Kannada Literature, 1940

^ছ " সৰস্বতী," পু ঃ ৯৮-১০০।

হিলুব পালপত ত তিনি হীকে। বৃত্তি নৈদিক ও তাজিক তেনে হিলিপ। নালনা হাত হল তাজিক দাই কাই কাই নালনা প্ৰাণ্ডিকালী অপৰ হকাই ধাৰা। বিশ্ব কানও উপলুকালা দেকজনী দেকীবৃদ্ধি কথা পাওলা লামনা। বিশ্বিকাল হাত পালা কৈছিল আইনদেন সম্পূৰ্ণে কলালী সাভ্ত প্ৰিকাপ কৰি তুই বহাকি কোন। সেইকল কছা, নিছুবং কানপ প্ৰভৃতিৰ নথা দিয়া পুকৃতিৰ কানত বিশ্বিকাই উলালকি বিশ্বাকি কানি ভাৱে প্ৰাণ্ডিকা কাৰ্যাৰ কৰিব। তাৰ প্ৰাণ্ডিকা কাৰ্যাৰ বিশ্বিকাশ প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা কাৰ্যাৰ কাৰ্যাৰ প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা কাৰ্যাৰ প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা প্ৰাণ্ডিকা কাৰ্যাৰ কাৰ্যাৰ প্ৰাণ্ডিকা কাৰ্যাৰ কাৰ্যাৰ

^{&#}x27; J S Frazer, The Order Bough, Vol III The Dying God, Ch I, Mortality of Gods; 1914

[ু] এবিশয়ে চিলাহণ্য চক্ৰৱী-লিপিড ''তংখৰ পাচীনতা ও পুৰাধ্য '' পুৰয়ে বেৰপুৰ্য সংবৰ্ষণ নেগমানা, ১ম খণ্ড) ৰচ মুখাবান তথা পাঞ্চা যায় ঃ

R G Bhandarkar, Collected Works Vol IV, Vaisnavism,
 p 146, বাংগলচন্দ্র বিদ্যালিকি, প্রাচ-কার্যকর, পৃ: ১০২ ক।

পুত্তি অপদেবতাৰ কাৰি বেলে পাও। যায়। বিব ইণাৰা মকৰেই জী-দেবতা নহেন, এবং ইংশনের অভিন্ত ক্রিমার শক্তি মুব্ন সাম্পন্ত । অপর প্রেক ভারে বহু ফালে উড় ুকু বব ও কেবছা প্রিয়া याधीनकरण , व्यक्ति यस मधार्मा भूकृति ६ व व ११६५० एक एक्नु क्रिएड गा लीनिएन हाहाना मद लिख्डे न्त्र स्ति , , , जन । । विकास स्वत्स्वी সকলেই পুষা সংবাৰৰ বৰ-লাবাৰ বৰ ২০ গুড়ত বিভিন্ন বিজ উল্ছ খুবিশ: একের অধিক নক্ত বিশিষ্ট এর নুহণার পরিত বেছে ও হাছ বিশিষ্ট দেৰতাৰ মৃতি পাওল যায় এবং ইয়াগেৰ মাধ্ৰ বিভ গৰায়ৰ সমজনো शदन ध्या, दक्षाक्राय प्राच्या दावा प्रत्या यू देन शुर्वनार हिले । जिले या हिलि ফ্রামার সভাবনৰ অনিট ক্রিম্ লাশ্রন না স্বান্ধ স্থান হাত্র दाक्षिक अ देशिक्त दूधनी वृद्धि विश्वित स्वति अवस्तुर स्वतिक द्वारी विश्वित विश्वित व्यक्तिक द्वारित विभिन्न भागत र १ । यह भक्त प्राष्ट्रिक प्रार्थ विभिन्न विभागत है । रश्रीमानिक मारियार ५ पान ना जार । ७५ साथ नार । य गाँउ वि वय विदेक पर्य विश्व राज्य होते अतिकरणना भाष्ट्र । यात । यत्तालक नामानन्तु प् उपान्धार देव महिन्द्र किल्युमन करिना अस्तरक काना है। यकिना गाँउ उ শাও বিকা দেবী মৃত্তির বিবিধ নিশ্ব কে টেইলালান। আঘৰ। পুরাম ওয় ও मृद्धि-शिक्ष द्रारेट्ड मञ्जल-६ शिव सन्तर्भ कारतको दिव्य सनी मृद्धित काला উল্লেখ করিব।

চাছিক দেশী-মৃতিভ্লিশক নোটামুটি তিন শ্ৰীয়ত তাৰ কৰা ভাষাত পাৰে—(১) মাতৃ-মৃতি (১) শক্তিমৃতি ও (৪) ভাৰিনী মৃতি (১) মনত ভালই লালা প্ৰাৰ সামৰ্শ্যমণী নাতৃ মৃতিৰ কৰা পাওলা লাব। সংখ-মাননী মন্তিৰ, পাৰতা, দুৰ্গা মহাৰক্ষী নহাকালী ভাষানী পুত্তি লামে ভাষানিত ভাষাকে পাই। তিনি মানিন্দ্যা, মান্য শক্তি তব প্ৰায়ৰ সমান

[&]quot;Throughout India the villagers dread and take endless trouble to pheeate the Matal or village Mothers. These dangerous and maignant beings are the cause of disease domestic tragedy and accident. It would be an interesting subject for psycho-analytic research to discover why the beautiful name. Mother's should be given to these blood thirsty deities."—Versier Elwin, The Music and Their Ghetal, 1947 p. 186.

हिस ह नेवान ह र प्राप्त प्राप्त प्राप्त प्राप्त है से प्र

ন্নাথা বং া লাক। প্ৰেচা সমূহ। হলবলৈ:ভাগাৰ হ'ব হ'ব কুলাব । চাৰ বাল, ব'ক প্ৰেচাইপেল পুঞ্জা কৰ্মান। টিক ভাগ বালে বালন্ত্ন প্ৰাত্তি বহাটীম্।

সৰস্থাৰি সাধিত এই দেশাৰ ধাৰণা লক্ষ্য সনিবাৰ বিষয়। শ্ৰি ব্ৰায়া, বৰ্ণি কৰী দশভূষে শ্ৰেম । ইতাৰ মাধুৰ— শ্ৰু জে তিশ্ৰ মধ পুত্ৰ সক্ষাণ প্ৰভ ৰপাল শ্ৰু ও ক্ৰণ। আৰু বিশ্বাধা প্ৰায় সক্ষালা, পুত্ৰ পৃত্তি কলাণী মাতৃষ্তিৰ পুতীৰ। সাক সাথে দেবাৰ হতে প্ৰভ,

পাৰদাতিলক, কালী সংজ্ঞ বিবীঞ্জ, পৃঃ ৮।

र वे कः ३६-३६ शः २०५।

নিশ্ব, কপাল পুছতি মালাজক মহনহণ লাছ ধানালা। বালিকাপুনালা এই শাবদাকে দুগা। ও কমাধান সংহাত নিশাইলা নিশাৰ চেই। নালিকা পাড়ল বালা। শাবদাতিলাকে কথা আছিল নাল্য মালালা, লুই পদা ও পুকুল। মাতৃত্ব ওব কথা আছে , ভাষাৰ মালুৰ — মপ্নালা, লুই পদা ও পুকুল। শাতৃত্ব এই দেবীৰ মহাকে লালা সকল কৰিবছাছে। ম্পানালুলীও চিতুছু। নাভ্কাম্ভি, ভাষাৰ হাজত হাজমালা। পাল অহুল ও পুকুল। বিশি পালাল উপাৰ উপলিই।। এই দুই দেবী মুডিৰ মালা লাখা। ও স্বস্থানা বিশ্ব হিল্পানা নালা এক মূল লোলা বালা হাজ হাজালা। নালে এক মূল লোলা বালা হাজালা হাজা

মৃতি শিক্ষাও (চা । টে বহু নিয়াৰে সাক্ষা ৰান্য বিহ্নতা, সুই একটিৰ উদ্বাধ কৰা মাৰ্লহ পাৰে। বায়াৰ তাৰ হালৰ বা হ্ৰাছেৰ হুটীয় ৰংগলৈ এক কেবলৈ বৃধি গুণাই কৰা কৰে নাৰ্য কৰা নাৰ্য কৰিছিল। ইংগলৈ এই উপৰ দুলি কি হছত দুলা হা সনাৰ নাৰ্যক লাকি সিমান কৰিছেছে। কিছে এই কেবলৈ চুলি হুই বিশ্ব কৰা বিহাৰ কাকিছে দুলি নাৰ্য (কোকিছে বিশিবহু বুই কেবলৈ চুলি নাহ্ৰ বিশ্ব কাল হা কাকে বুজাৰে বুজাৰোক হুটী নাহ্ৰ বিশ্ব কাল হা কাকে, হুইঃ বিশেষ প্ৰাধানাৰ। বুজাৰোক চুলি নাৰ্য কালিছে বুই কোকিছে বুই কোকিছে চুলি নাহ্ৰ বিশ্ব কালে চুলি বুকাৰ বিশ্ব কালিছে বুই কোকিছেল।

নান্ধ্ৰৰ বান্ধী মৃতি পুতৰ হকালো-প্ৰাৰ্থ সকলে ৰ প্তৰা পুতিলে। কিন্তু ছাত্ৰাৰ বাংলাছিছু ল বাংলাৰ নকিব হল্ছ ভাগ ভালে বৰ্ণৰ, পুণাপ হাই ত্ৰৰনা কৰে কুছল, বাই মৃত্যাৰ, নুমানাছিত চৰণৰপাৰ ৰান্ধি গালাৰ এক অধ্যানৰ কৰাৰ এক অনাহি অধ্যানৰ অভ্যান ভাগিত ই কাশীৰ পুলিছ পুটোল নাগাখুৰী নকিবলৰ মাতৃত্বি হিন্দান। সৰকতা। পুচৰিত সৰ্পানীৰ পুলিছ পুটোল নাগাখুৰী নকিবলৰ মাতৃত্বি পালাৰ্থ লক্ষ্য কৰিবলৈ বিষয়। পুটেৰৰ বিন্যা ভেছৰাল্ডৰ বিপুন আৰ এনাৰ অমুদিত হাৰ্থাৰ বহিমাতে। উচালেৰ মনো বাৰ্যু সেনাৰ চন্ত্ৰীৰ প্ৰত্নাৰ বাৰ্থিৰ আন্ধানি বাৰ্থিয়া মৃতিৰ আদৰ্শ প্ৰিয়া মাইবল ব্ৰিয়া মনোহ্য। সন্তন্ত্ৰৰ বিদ্যান্ত্ৰী মহাৰ্থাৰ 'স্বপ্ৰতী' নামক তথাৰত্ব প্ৰত্ন আৰও ক্ষেত্ৰাক্ষন সিত্য বাহনা ও সিংহাক্ষ্য

> শ্বদাত্তিনক ও কাদী সংকৃত সিরীজে ৬, ৫২। 🤼 উ, ৬, ৪৮।

[•] এসিরাট্ড গোলাইটি জনাল, জুলাই ১৯৩০ পুং ২৮৯-২০।

শূকিক্ষকীত্রন, এই গশ্ছবর্গ, ভূমিকা, পৃঃ ১০০০।

শবস্থা নুভিব উল্লেখ কৰিলগতন । ভালাৰ মহত পি,জ-বাহনা সৰ্ভাটী কৌদ নুভি।

অনিকা ৰঞ্জত জীৰ নাম অন্য কমেকণি কিছু দেবী মৃতি ভয় ও মৃতি-শিল্প १९ एक महिलाय वाका एक यह अञ्चल देव यह सामा महस्रों, अधिक मिल्ली চটা, ৰস্মি ও উপাৰ ক্ষমুক ধালিবলৈ । এই গুসজে বা বাছেশে প্চৰিত ৰ'কু'া-ষ্বস্থা কাডিক প্ৰেশ-সন্মৃত মাংম-মাখনী দু । পুতিমাৰ কাথা অভাৰত ই গ্ৰহ প্ৰত এই এতিবাৰ্ডও অংজন। উপ্ৰিডিজ চাৰিজন দেবাৰ স্মাহৰণ লেখিতে পাই। মাংম-ক্লিনা চুটা মুডিই লুণা মুডিয়ার পুধান কলে। প্ৰাসত ও পত্ৰ জিলাত সন্মান্দ্ৰ স্থান কৰি কৰি প্ৰান্ত: তাহাৰই कहना दता करा हरीत् का लक्षी भरवती काहिन-वाक्षा भू इटि (पनीत পোলে। বাং । এর দিনৰ নাম্বী-সক্ত বীকে মহিম ম্থিনী প্রতিয়াক সংগ্র मुख्य करिया है। इस्तेष मृद्धि भवतिका असा द्वाराहर द्वार धना कि ए कार्रिक पुरायनायक पुरिधान करना किया परिभाषाच्या छ छ। व সন্ধিৰণ কৰা, হত কৈছে। সংকৰ্ম দেশ সাহত্ত্ত পুৰ্ব।-প্ৰতিয়াস উল্মুখিত ম্পিলেটি বেল্লেলি কেল্ডা, চালার স্থিত একটা স্বস্থাত উপাধ পারি-ক্ষাবিশ আৰু শ্ৰিমা এই সাম্ৰপু নামী সাধ্যাপ্নিৰী, নাভ্নাতি প্ৰিতিই ইংবালিছে। মকলা া : দুবাৰ কৰা বিশ্বার মণ্ড। শাসন্তি বাং দেবলৈ সণিত উল্-নুহি পৰি ন লাজনা একং পাজ নু হু লাজ । ও ইমার কথা এখা নিশাখিয়া মঞ্চলচ দুবি स्तित्व स्थ पुष्ठ पर गिलिन । छ प्राद्यान्तर एको प्रकल विशु स् छ निल्ला शहरा प्रभोनारिक नाडु र द नियम हिल्लिस निनाय हरा।

দুশ্বিনাটি বৰ কাৰ মলনাচ টা যোগিও এৰ সন্দৰ্শ প্তৰিত ছিল। এই সভাৰ পাল কৌহিক প্ত-ক্ষা নাত, এই মত্ৰাদ যাবনি কৰা যাব না। প্ৰায়ৰ বাসা বাজানীৰ পোৰাশিক প্ৰ ক্ষায়ৰ ইনিষ্ক ক্ষাৰ উপৰ মাৰ কৰা চলে বা সেই ব্যুৱস্ব ক্ষাৰ কৰা উপৰ মাৰ কৰা চলে বা সেই ব্যুৱস্ব ক্ষাৰ ক্ষাৰ কিছিল। কিছিল বাস কৰা চলে বা কৰিছে বিশ্বিক্তাৰ

''ব্য কোলাকিশ্ভাগি নজনবাৰ্মান্ত। মজনবাৰ্পান্ত্' বীভাগিডি: পৰিবৃহস্কঃ ।

[্] উপত্ত। পূচ্জা চ চাজালু। চজনাবিলা। চজা চজাবারী চৈব চান্ত। চজিক। হাজা। আভি: প্রিটেটটোটো সভাত প্রিটেটটো। চজ্জের সভ্ত দেশী; ধার্মার বাক্ষার ।। আনিয়াব্যান প্রামন ভক্তর স্পাদিত ৫১, ২২।

[ৈ] স্বটাৰি পতি ভব, পৃ: ৬৩২।

বিধুনসান এক নাল কটাৰ মাৰ এক নাল কৰাৰ পান ত আটে দিন ধারিয়া গীতালি হাবা নাল 15 ডিক ৰ পূটা কৰাৰ কৰা কলিবাডেন। অঞ্বাসকীয় গীতেৰ উদ্ভাব গাকাৰ এই দেবা ও চড়ীনজনেৰ দেবা যে এক সে বিদ্যা সংস্কৃত বাকে না) কাৰিক পুৰাৰ একবালি ব্যাম্বিক ব্যু ইতানত ও নালক ডী-cult-এই কণা পাওয়া যাব। ইয়াৰ এক ভাৱন হাতে

> পানিমু পুরিয়ামাণ বা মান মজনচাতিকাম্ মণ প্রামদ্ চোমালান প্রশাসকলাম্বার, শিবান্। মাতত মাধক: মো পি মামনিপ্রধামনুবার । (৮০, ১৪,১৫)

চল্লিকলেৰ মন্ত্ৰীৰ স্থিত এই দেৱীৰ স্পূপ্ৰ পাওয়া কাইছেছে।

কালিকাপুনাবের বছলাবাল পানাফের হবনে নাই সমুনজন বালিকা পুরাণকে পুনানিক পুন বলিলা মানিস্তন। তিনি ইহা হইলেই মফলচ্ডী-পুশার কথা উজ্ভ করিয়াল্যেন। সমুনজনেও বুল্ববহী সুম্ভ কাডিড চিলেনপুলার কথা উজ্ভ করিয়াল্যেন। সমুনজনেও বুল্ববহী সুম্ভ কাডিড চিলেনপুলার হল্ড বঙ্গান ওলা শ্লাল হল্ড বঙ্গান ভালেক কালিকাপুলার হল্ড বঙ্গান উজ্ভ করিবাছিলের ও হুড়াল কালিকাপুলার হল্ড বঙ্গান ওলাল কালিকাপুলার হল্ড বঙ্গান কালিকাপুলার হল্ড বে, মজনচ্ডীর স্বান্ধ ভালারও পুন্ধ হুট্টেই পুচলিত হুট্যা আলিক্সভ সারও দুই লাক পুলাকের প্রান্ধ বিলা মান হল্প না। কিন্তু মুদ্ধেরত বুলার স্বান্ধের বুলার হল্ড বিলা হল্ড বন। কিন্তু মুদ্ধেরত বুলার স্বান্ধিন করা হল্ড। চিত্র ইন্তান স্বান্ধিন করা হল্ড। চিত্রীসফলসভ্জে পুনরবারী আলোচনাকারিবনা সকলেই এই দুইবাতি পুনার্ধক কর্প। উল্লেখ করিয়া আনুনার নিন্ধা আনুনার স্বান্ধিন করা হল্ড। উল্লেখ করিয়া করা হল্ড। উল্লেখ করিয়া করা হল্ড। উল্লেখ করিয়া আলোচনাকারিবনা সকলেই এই দুইবাতি পুনার্ধকারীয়া করা। উল্লেখ করিয়া আলোচনাকারিবনা সকলেই এই দুইবাতি পুনার্ধকারীয়া করা। উল্লেখ করিয়া আলোচনাকারিবনা সকলেই এই দুইবাতি পুনার্কানীয়া করা। উল্লেখ উল্লেখ করিয়া আলোচনাকারিবনা সকলেই এই দুইবাতি পুনার্কানীয়া করা। উল্লেখ করিয়া স্বান্ধিন করিয়া স্বান্ধিন করিয়া আলোচনাকারিবনা সকলেই এই দুইবাতি পুনার্কানীয়া

[্] শুলপানি আগও পুটোইকালের মোক হইতে পাবেন। রাজেজনাল হিচেও ধনপুসাধ পানীর মতে উল্লেখ আনিউপিকাল ব্যাজনাম চহল ও ১১ল প্রকাশ এবিষয়ে উল্লেখ্যোগ্য আলোচনাল জন্ম মুলেংবাহল চক্ত্রী লিখিত "The History of Smrtt in Bengal and Mithila" পুরুষ এইবা এপিকাটিক লোলাইটি জনীল, ১৯১৫।

R P Chanda, The Indo Aryan Races, p. 126,
 बह्माहबाहन চক্রবর্তী, ঐ, পু: ৩১৮।

ৰ লংকৈত পুৰাণ, পৃক্তিকত ৪৬শ অখ্যাত। ব্যহ্ম পুৰাণ, বজৰানী লং, উত্ত-ৰত, ১৬শ অখ্যাত।

ম শের পুনকতি কবিলার না। কালিকাপুরাণ ও গ্রেইবরউপুনালে মন্ত্র থাটি এব করা পাত্র যান বাত্র লগা হাতা ব্যুক্তনাও এই দেনার পূলার দেশবালীকে উৎ্যাহিত করি শল্পন। ইলা বাবা প্রাহিত সংক্রাই যে শাহত প্রাহিত সংক্রাই যে শাহত প্রাহিত সংক্রাই যে শাহত প্রাহিত সংক্রাই নি পূলা এদেশে চলিন্দ পানি আছু এব উট্টা দেশের কবিশা এই দেশের পরিষ্ক্রপার করা গুলাকে হিল্লে এবা করা হাত্র এবা করা হাত্র বার্থিক স্থানিক স্থা

> নাক(ী কাছ সেৱন কাৰণা কোন ক্রি। আনু-বাজ কট পাও কম দেখি শুনি।। দেখা এই চণ্ডী বিষহয়িকে শুক্তিয়া। কে না মধ্যে পার যাত্র নগবিয়া। আদি নচ

চ্ডীয়লৰ ভৰিত্ৰ মজনগ্ৰীৰে এই ভাবেই আছিত কৰা হইবাছে। বিনি আশিচ্ছে বজা কৰিলা নন-সংখ্য দান কৰেন ইবাই উপোৰ প্ৰান কৰিছে। পাথিব বল-স্থানৰ জনা দেবতাৰ এই ভঞ্জিনীৰ স্বান পুৰাৰ্থ দানেৰ স্থানিক মানেৰ আপত্তি।

বলনচাটীৰক পৌৰাণিক শোদ্ধ কথিছি তালোকিক দেবতা বলিয়া মনে কৰা আগলত। নজনচাটী এক সন্ধ্য এপেৰে আন্যান্য পৌৰাণিক দেবীৰ সমান মান্যালা পাটবাই পুলিত হাইছেন এপিন্য সন্দেহ নাই। কিছু নানা কাৰ্য কৰা বলতঃ দুৰ্গ ৮০০১টাই বাংলাদেশে বিলেম প্ৰসাৰ বাভ কৰিছে খাকে। ১১৭

वा वोद्यान पूर्वा निष्या स्थानक स्था । श्वान प्रदेश प्रतिष्ठ आग्छ।

डानामन सम्बा का निकान नाम क्या है प्रदेश हम। दे का निकानुगार परि
स्थान प्रति प्राप्त करा है भा हम। या प्रति प्रति प्रति प्रति का निकानुगार परि
स्थान प्रति स्थान करा है भा हम। या प्रति का निकान स्थान । दे प्रति का निवास क

পৰা কৰিবৰাজ্বিন কা শ্ৰৈজনচাশিবা। বসমাস কিন্তু কাপৰ হাজাৰাজ্যকা কপ লোগিবিজনা দিকস, বুলিব সাল পাকি পাতৃত্য। নাৰা কম্মকাৰণ্ড সংশ্ৰেণি ৰ পাকৰ (১৮৮, ১৯৬ ১৯)

ৰদ্ধকাৰ ও প্ৰস্তুৰ এই দেৱাৰ পিছ হৈছে স্বস্থাৰ কৰা হলে কৰাইয়া দেয়। আৰাৰ উপ্নাতৃ মৃতিৰ লাখে সজনকাৰ এই দেৱাৰ প্ৰিয় বাব। দুৰ্বাঙ্গ ও আত্প তত্ন বাবা এবং বটো এই দেৱাৰ প্তা কৰা হয়, এই প্লা-বিধিৰ স্থিতি চতীৰ্জন-নাবিত দেৱীৰ পূখা-বিধিৰ নিন পাওয়া ষাইতেছে। কালিকাপুনাগেও মহলচড়ীর সহিত উহার স্থীকেবণের আহাল পাওলা মান, কাৰণ ওকাজৰ উহা-নাপ্তৰ হালাই মহলচড়াৰ পূলা কৰাৰ কথা ইয়াতে বলা হালাছে (৮০, ৬৬) । এই কাৰণেই প্ৰলাখী লুগে মুক্কৰাম পূত্ৰি কৰিবণা চড়ানজন্ত্ৰৰ ম্প্ৰভাৱৰ উনা মহছদ্বৰ কাহিনী স্মুছ্য কাৰিয়ালিকা বলিয়া মনে হব । কাল্বাপুলাগে লাভ ও উল্লাহ্ম বছাত হিব হিবিধ মুখি বাণিত হাণাগ ইলাৰ মানাই মহলাভাৱী ব নাল্যৰ প্ৰত্ত তাংপ্ৰা পাওলা নাইশতহে । দেবী হালাৰ মানাই মহলাভাৱী ব নাল্যৰ প্ৰত্ত তাংপ্ৰা পাওলা নাইশতহে । দেবী হালাৰ মহলাভাৱী বিশ্ব মানুক্তি।

ाश ४, एवं परिकार् गरेशव अञ्चल हो। ६ इ.जी.स्वरानन (मरीन मरेगा १६५-বার সাৰ্থ বাংল। যা ত তালিকাপুৰাক বৰিত মঞ্লচ টাই সালকামে B हो तक कर करों र सीन र इसे पश्चिमान अधिकार महत्त्व गाये, कासिना-প্রাম্পরত বা বা জাব বিনাধ-এম অভিয় বিবা কিন্যু, তাছা এবার বিচার কৰা ঘাৰণাত। প্ৰাৰ : প্ৰাৰ প্ৰাৰভনিয়ত মহনচভীৰ মন্ধান পাওয়া যা। না বিশ্ব নকলচ বিশ্ব আনুকল বহু নিশুন্দশত। তাভ পাওল বাম, একথা বাৰত হ' কলা হত । ত। পুকুত পালে পুটোম পুৰাৰ লি বৈলিক ধৰ্ম-ক পাৰ ২ - শাংলাশ । ভিছ ভূপ ত্ৰানৰ তুলি কৌ আপার একটো আলা। राष्ट्रत होत्र कुन कर पर परि र निर्माय करा निर्मा कर्ना । कुन विवृति निर्मा लक्ष्या काना व्यवस्थान रहा । । तु तन्त्र प्रवाशास्त्र श्रुताल करी जनवाही अनाह्य (अञ्चल নালিল পাল নাই, আজ - স্বাসাস্থলী একজন গুমান দেবাটা। ইয়া ইইটেড আভারত বিষয়ের সম্প্রতি মুখ্যার তথা ভাগেই সংগ্রহ আবিভার হইমাছিল। राष्ट्र इन यसक र स्था या राज्यक्षित स्थित स्थारक यात्र छहे सूचन विमाहक নেদির ডিকি ডিনির উপল ভুলিছিত কলাম জনাই সক্ষ্টাকে ভয়েল কিলেম পুৰিকাল দেনা হই যালে কৰিল মানৰ হাম নাই আহকা প্ৰায় ৰাখুলেবীৰ স্থিতি হ উল্লেক্ষ্ডিভাবিৰ শিশু পৰ কৰে। নূত্ৰ নুত্ৰ শাসভাগু মিশু-দেবত। **স্টি** কবিশ্ব দেশি ৮ পাট । বছলচড়ীও এইজপ একটি গার্ভাগ্র দেবীস্তি। গেছনা বঁকা বুৰৰ নতুৰ ব, পুৰ্বনতী কানও ভাৱিক গায়ভাগ্ৰ দেবীৰ পুভাৰ भनिना रहार प्रदेश पर भी अहिल। भाषा प्रकार होने कथा भाषण गांग किन्ता, जारा अथवा अनुगक्ता कृतिया (एवा आत्रशाक ।

িপুলার ১৪ একরণার বৃদ্ধি ৯ জন্ম ইয়ার ইয়ার মজলচ্টী ও টারার গীতিবস্থান্ধ মুকালার বৃদ্ধান্ধ বাজার পাঙ্হা যাব , কুঞানক আগ্রবাগীল "তন্ত্রমারে" এই ১৪ সংগ্রাহ্মান্ত কর্ম উপ্ত করিবাছেল। ইহাতে শুখা মাইতেতে, তন্ত্রখানি বাংলাদেশে বিশেষ প্রালিত ছিল। ইহাতে স্বস্থান্ধ কৰচ ও মহিলন্দি টি-কৰচ ধাৰণেৰ পুণ্যৰ তিন দিন ধৰিল। 'আধেটক-উপাথ্যাৰ' শ্বণ কৰাৰ কথা বল হইলগতে। ন্থা,

> অপথটক মুপাৰচান হত কুৰ্বাহ্ দিনতাৰ্ তদা ধৰে-বুহাবিদা। কংচে সংইত্যন্থ ।

िन मिन विदिश पीछ इधेनात मन कान भूतिक लोनांनिक नापनांनाना प्राणांनिक कान सहि । विक्र मन्यानन हुने यह न कान खुन के हुन न हिने पिर न कर भागा न कान माने । विक्र मन्यानन हुने यह न कान के हुने यह न का कि में दे कि प्राणांनिक का माने । विक्र भागा प्राणां के भागा का माने हुने का का माने । विक्र भागा का माने का भागा का माने । विक्र भागा का माने का

বিশ্যাবতটো নকলচণ্ডী নানে কোনও দেবীৰ কথা পাওল না থেলেও, নহিন্যদিনী ও সৰ্পত্তিৰ প্ৰত্ত প্ৰতিগ্ৰহ-উপা বিশ্বৰ উদ্ধাৰ থাকাৰ বুধা মাইছেন্ড, নকলচ্ডীৰ নিশ্ কপ ভ্ৰমণ্ড দালা কাৰিলে উদ্ধান্ত একটি কাহিনীকে ঘৰলপম কৰিলা দুইটি বিপ্ৰতিভ প্ৰতি দিই দেবী বিভাবে প্ৰশাৰৰ দিকে অশুসৰ হটা ভ্ৰেচ বিশ্বনাৰে ভাহাকই ইঞ্ছিত পাওলা নাম .

^{&#}x27; ৰক্ষীৰ সংহিত্য পৰিষ্ঠ, পূথি নং ১৭৯০ পু' ৮৯।১, ১১৪।১। তছসাৰেও কাৰ্চ শুইটি উদ্ধৃত হটবাড়ে, কিন্তু ই পূথে স্বস্থাই কাষ্ট্ৰি লাজুই কাষ্ট্ৰি কাছি হটবাড়ে। স্বস্থাতী কৰতে যোগানে ' তাত্ৰ কুৰ্ণাড়ে পাঠ আছে সেই কলে ইংবিম্মিনিকবাড় "কুমাটাৰি " পাঠ কেৰিতে পাওয়া বাব।

[े] त्यद त्यद विश्ववाद विद्यायसम्बद सम्बद्धाः विश्ववाद विष्ववाद विश्ववाद विश्ववाद विश्ववाद विश्ववाद विष्ववाद विष्ववाद विष

এই ভ্রথানি কালিকংপুনাশার পাব সকলিত স্টাল্ড শংকাত পুটিনি ভারতী ধারা ধকিত হটাটাত এ জিলম সংক্ষম নাই।

> কলো। কৃষ্যাসালা ভারপণ নীলকপিনী। নীলোম বাক (দা পেচিডি ,এন নীলামকজ্বী।

स्विति क्षा किलिनी तमना व स्विति का कृष्ण में भूष इहेगा है, से केल भारत कृति गाला । इहे व का पर्न गर इस का माला व है व मा इग्रित क्षित है किलि के किलिक किलिक किलिक के किलिक के किलिक के किलिक के किलिक के किलिक के किलिक किलिक किलिक किलिक किलिक किल

द्यानः कृष्णक अञ्चलकारावर्षाकृत्य तृत्रः । नेतीया समाद भूत्रद्वा त्य कृण्याद कार्या विविध स्मृष्टः ।

--- डीशायनर १० २२

নিকাকাৰ 'পাত্ৰ': প্ৰদৰ অৰ্থ কৰিবছেন নিশ্বৰ্ণ শাক-ইণ্পি-লুফে-বিশ্বেষ নাৰ্য প্তৰিও বিশ্বাস এই যে শুনিক্ত কৰ্তৃক আনীত শাক্ষীপি-লুফে-বিশেষ্ট ভাষাদেৰ উপাধান্দেৰত। ফুন্নৰ ওপাব্ৰী কুফে আৰোপিত

तृकीवी चान, विविक्तवाद्य इत्हेश्वाबाद-कन्यामिक, भृ: ১१

কৰিবাতিকোৰ এবং গোৰেৰণ সুখোৰ ৰখিত অধিতি-বৰ্ণ ক্ষাকে বিশ্বিত কৰিব। তাঁবাৰাই পুথন পামজকাৰেৰ কলনা প্চাৰ কৰিবাছিকোন। বৈক্ষণাপ্তও পুনিক্ষৰ উপুনি ও মাৰ্বা-মন্তিই বিবিধ মূহিল কথা পাওবা নায়। শুনিচতনা উপুনিবহি হ, ভিক্সেৰ্ব, বৰ্ধ-সন্ধিতি বাজি গোপ-বেশবাৰী ক্ৰাকেই আলাধনা কৰিবাৰ উপাদেশ নিকাছিকে। চেত্ৰা-প্ৰবৃত্তি যুগো মুকজনাম পুন্তি কৰিবাশেৰ কলনাত্ত্ব নজনাত্তী চৰিবাকৰ শান্ত ভাৰই প্ৰাণান লাভ কৰে, ইয়া পুনেইই বলা হইবাছে।

সোধার। ইউক তথ্যিক নীল-সমস্থানাৰ পৰিষয়েল অনুসকৰ কৰিলাই মহাজ চাজীৰ উপ্তেৰ হইপাতিৰ বৰিলা মান হয়। ব্যানু-সন্তেজ নীলগ্ৰস্থ টা কোন দেশে কি নাব্য প্তিতি হয়। খালকন ভাগাৰ বৰ্ধনা প্ৰায়েজ বলা হালা হ নীল-সাৱস্থ টা বাল্য সভালচ্ছী নাব্য প্ৰিতিঃ হয় ভুলনীয় —

> যত্র তে যানি নাগানি কবলিফারি ১চছুনু। মজার মজাকে কোনেই বাচ্চ মহালচ্ছিক। ১

পূথবাং পো। সংবিদ্ধেত তথু কালিকাপুনাথ ও অন্যান্য উপপুনাংগ নতে ত্ৰেছাও মঞ্চলত চীৰ ধাৰাৰ সহান পাওল দাব এই সকল তেছ কালিকাপুনাগোৰণ অন্যাহিত্য চৰণ গতাকৰ পূৰ্বই বলিত হইলাছিল, ইলা নিশ্চম কৰিলা কলা না গোলৰও, আলাগদৰ আলোহা ভেছডুলিলত যে ১৮৭-১২খ গাতকেৰ পূৰ্বিটা লাছিল ধাৰাই ৰিমিত হইলাছে ইলা জনা ভাষেও কেবালো চলে তাহিছ নীৰ্ন্ত্ৰাৰ নিজে বা ভাষেও কেবালো চলে তাহিছ নীৰ্ন্ত্ৰাৰ শংলাভ প্ৰিটিছ পুতিক্ৰপ। এই হানীয়ে নীৰ প্ৰিয়লগো যে চ্বা শংলাভ প্ৰিটিছ কিন্ত্ৰাৰ পুনাৰ লগতে। মান শংলাভ হানত ভাৰলতে চুলী আন্যান্ধ প্ৰিল্ল বিস্থা, মুগলো গোছমুভি শিল্পৰ তাহিল মুগা বলা হলা, এই মুগো বৌদ্ধানিক উপৰ জ্লাৰ পুনাৰ কিন্ত্ৰ হানাছে। শাক্ষমা

রাধানয়ভ ভেনাহিত্বীর 'গুরবিপ্রতিহাস পু ১৮১।

স্থাসিক্ষেত্র চট্টোপাল্যত শশ্ব দিত পৃথ ১৯-১২

যোগেশচল রাম বিদ্যানিধি বহাপানের সভে কালিবাপুরার ৮২ ১১শ শতকের
 মধ্যে আসোকে রচিত গ্রেক্সি। '' পূজ-পার্থন' ১৩৫৮ পূ" ১৫২-৫৪।

Binayatosh Bhattacharyva, Sadhana Mala, Vol Π.
 Introduction, p xin

याय ना ।

নীল ধনক হীৰ অনুভাগ যে সকল শৌদ্ধ দেবীমুদ্ধি এই সন্ধান নাৰা নিশিত হইলালৈ তীহাদেন পৰিকলপ্যান মূল হাছিল নীল-সৰভাগৰ পূভাব অনুমান কৰা চলল। কম-খানদা এই সুক্ষেৰ একজন নৌদ্ধ পেনা। ইনি ক্লিন্তা। (উগ্নাভ্যুদ্ধিৰ পূলীক), কিন্তু ইবাৰ কাম হত্ত পূড়াই দক্ষিণ পদ্ম, ও এই পেনী পদ্মান্য। ই ক্লিন্তা বুকা হাইছিল সকল নিৰ্ধাচন্ত্ৰ শাসমূদ্ধিৰ সহিত উল্লেখ্য পদ্মান হৈ কোল বাহিছিল মৃদ্ধি আই প্ৰাণ্ডিল হাইছিল।

বৰী প্ৰকল নীল প্ৰাল ও আতু গাঁৱাৰা কাৰে দুমলল ভান্ধ ভাতিৰ দেবীৰ करो निरुद्ध छ। द भूनिनार सन्। हैराला ६ वक्रवाहर्ष का नील-अवस्तित মনকপ মিশু (পরত। । মীলকাল নিলমধা ও জিকিলা এবা শ্রের **উপর** পরামনানা বিভ টাখাব লাভ কলানা মালাভক আলাদ্র সহিছে অক্স্ত ও পশুও দেশিত পাওল কৰে, এই কেবঁ উল্লেখ ও একজন নামেও প্ৰিচিত। আফুৰ একা কোজ কেনী চিন্টালন ৬ ছিক মৃত্যি নিশেষ। ोनि मन्दि-उता ४ पुर्दुणा ५ हेन्स राग्य नीना पाउरामुखा धनः सर्भ। मीनदर्ग। ज्ञाल्य र राज्य र रहेक मृद्धि विरहस आहुमा सामा। भर्मी गुमा বতুৰ্ব। ভাজুনা দেব। যে মুক্ত উপু পুকৃতিৰ দেবৰু। চিলেন বে বিশায়ে গলেহ লাই। কিন্ত হানি সূপ বিদ্যাল অবিষ্ঠানী দেবী ব্লিয়া বাহাচ্দ্ৰীর হাত ইতিকৈ যুদ্ধ কৰিব কৰিবলৈ কৰিবলৈ কটি কৰা হয়। তুলা এগাইনত भाष-गढि मनव भाग हिन क्ष इस है। वृद्धि स्पन्ति विश्विष्ट केना दहेगारह। মহালচ্চত্ৰিৰ সহিত্য ক্ৰমাক ক্ৰম বৌদ্ধ দেখীৰ সম্প্ৰেৰ কথা পড়িছগ্ৰ भूरर्गडे प्रमुखन कविमाहित्सन अवधा अहे प्रारसाहमान पानहस्त्रहे प्रापता विवाधि । এवे व्युत्राणक एवं मानुर्व एक्षिया (मध्या यात्र ना, हेन्द्रित आरलाहका इडेराइ होटा क्या शहरक। इन्य शहे भूगरक ल्स्वीहार्यादाप প্রতিবরী, বছধারীশ্বা পুত্তি দেই ব নামাপ্রথ কলিলাতেন। আমাদেব নাম হৰ ঐ সকল খেলা আপেক। বহুশাকৰ, নীলভালা ও ভাজনীভাৰাৰ সহিতে আলাদৰ বজনচড়ীৰ সাদ্ৰত বেনী। বাৰণ নজনচড়ীৰ নাম এট ত্তিনজন বৌদ্ধ দেবীৰ মাৰাও স্বস্বতীৰ স্থিত একজন উগ্ৰ দেবীৰ विद्युप श्री इसा गाँडेएडएड्। किन्तु व्यवसंग्य (बोक्स एक्की श्वरक्त अक्षा बना

Sidhana Mala, Vol 1, p 337

A Getty, The Gods of Northern Buddhesm, 2nd Edn., 1928, pp 123-24

এই তিন জন দেশীৰ মধো দীৰ চানাৰ সমিত মজল্পনীৰ সাজাং স্পৰ্ক বৰ্তনান বলিক মনে হব। নীলাভাবাৰ নানাজন উপ্যোগ ও একজ্ঞা কালিকা পুৰাণে বলং হটনাল্ড উপ্যোৱা বা একজ্ঞা দেৱাই মঞ্চল্ডটী, কবা

> পাঁতি দিহুববাসিনা। ধিকপা ব্যাহ শিকা। তীক্ষকভিত্যে জেনা যোগ্যহাৰ পুকীভিতা (৮০, ১৮)

कालिकाभुनारभ छेप्पशान नर्भना दशेकभे--- द्वित कृषत लाक्षणकी सङ्कर्णक থাওু বর্গার ইতুথ হাতার প্তরণ বিনি একজন শার্ব উপর দও সালে। এবং নাশাছাৰ ও শিকোমালা-পুথিতা। এই চতুত্বা দেবীৰ ওক হতত প্ৰ पाक्तिक (१० . ११ ६६)। सालिकाल्लाम नका १३मान है । जाना भूगान गानु মাতুম্ভিট ডিলল্ল পৰে ব্ৰিল্ফৰ লাপে তিনি ৰাম তাৰে অৰ্থাং শৃতি বিক্ প্থানুষ্যালন প্ৰিট্টেইটাত থালকন (৮১ ২০)। ছিকিন ভালে প্ৰিট কোনও শাস্ত দেবাৰ মহিত্ ট্ৰাডিনা বিশ্বিক কৰিল উল্ভালৰ পৰিবলন ৰচিত হট্যাড়িল বশিঙ্ৰ অভিশাশেৰ ইমাণ অধুনিহিত অব বলিধ। মনে হণ। ab द्विप्रातानके पाना नाम नील हाना क्वालिकालुनारन यमन्द्रकी ६ देश-ভারা ক অভিনু বলা হটাগড়ে। উত্তান একজন ভায়িক দেবা। সভ হটাতেই ইনি বেকে পথ কলেই প্যান্ত হল। এবং পাৰে এই তান্তিক ই চুতাৰাই মঞলচড়ী নামে কালিকাপুলালে ফানলাড কাৰক, ইছ। উভ্যু পুৰাণে মঞ্জভড়ীৰ বর্ণ না পড়িয়া আমনা ধকিমাতি। তালনা তালিক-বৌদ্ধ দেবী ই চুতাবা হরসতুই। ময়লচড়ী উৎপন্ন তেখাছেন, একনা চিত্ত মতে। তেজকেই এবানে বেছিন ্ণনী উলুতাৰা ও চিকু-দেবী মজলগ াৰ একে বৰিয়া গুছৰ ক্ৰিল্ড হয় ৰ বাশুৰেশে এং ব্রুনীর পথে বিশ্বস্থার হাছতি করা এইবাত

এইকাপ একটি মন্ত্রে পাওয়া যায়,

তদদ্য বাচঃ প্রথমং মংগার বেনাস্তরা অভিদেবা অসান।

আগাং মন্ত্ৰপুৰ ৰাজ্যকৈও কনি স্বৰ্গাপক। উৎস্ট বৰিষা মান কৰি কাৰণ ইতাৰ হাবা অভ্যৱগণকৈ অভিভূত কৰিয়াছি। ইইচা ইইচাড বুখা মাইচেড্টেড়, বৈদিক আমাৰণ ভাষ্ট্ৰৰ হাবা অভ্যৱশণকৈ অভিভূত ও পদানত কৰিছে লাবিয়াছিকোন। সেজনা বৈদিকমুগো স্বস্থাতী ছিলেন অন্যান্ত্ৰ গুধান

নিকজ, মুকুল বর্ত্তা কলাদিত, বোগাই, ১৯৩০, পৃঃ ১১৬-১১৭।

দেশত শে সময়ে তুলে কার্নিট ছিল ভোলন্য সভাতার পৃথ্যকলা। भाग मीकि नुवर्त इते-१४ वे वर्ष दा पन नाम नी का भुरतारा भृतिक दार, धनः ক্ৰে ক্ৰে ব্ৰোধানৰ লাভ, সভাৰ অন্তেম্ব হাধ- সম্পত্ন মালেদিক সভাছে। 3 क्ष्यों, माल्य का श्रीन करता न प्रेंद्र परि क्ष्य ता श्री के क्ष्य का क्ष्य का निवास का गारक। हो देवपुरद हु । यस माम मार के एक पा कर मही ता कर पति । सर्वेद्धी न cult পুৰুৱ লাভ কৰি হু ১৮৭৯ কাজে গুড়াগুড় ডুলপুৰ পুণিছ পুড়াশিকে প্ৰাণাৰ বুলাৰ উল্লিখ ৰাজ্যান্ত নাম্প্ৰাণাৰ ভাৰ-আমত যে পশিৰস্তৰ দেখা দিলেরিক এইভাব সকলো বট হেলের পুরিনিলে ছেও ছেল। কেলেও पश्चनाञ्च भारत । अन्य न राज्यान हुने जिल्ला कार्यान्त स् १-वाहे हरोगड स्डिलायक्स উপার বানিত্র শালে ১ মনুর দি বার কোনও কোনও বচনকে ভারের নিক্ষা ধ্বিকাৰ ধারে হেকা হয়। খালেক। তা তাহত কামনুৰ প্ৰবী ও ক্ষেত্ৰ অভিয श्रीकात करिन्द्रण एके भक्त नाव्यन हाल का वार द्या छात ह नवात-गाउद्या पुरर्देश र माञ्च भाष्ट्र रेयन्ति भाग-मायन स्थित्हे धांत-मानमारी द्राप्तिक यञ्चनाञ्चन भूक्तान क्षाम । याचिक राज्यकानी धानिक भाष्ट्राच भाषा उ সংক্রির বিভিন্ন করে প্রায় দেন প্রিম ভারের বিপদ্ হত্যত সুক্র কৰিশৰ শা, তাশৰ শিক্ষা কুছিৰ সান্তৰ পশ্ভি হয় লও পুথ্য इंडेल नहीं हेडान्स रतम िव सर्विमा ६, पन कर्ण व रहेड़ा रमधा यागा। ,महाना রাম্রিকণার বৃদ্ধবিদ্যার পৃত্তি দেশবাসীর শুদ্ধা ভালম্বিকর জন্য সরস্থাইক হাতিক পেৰতা-কৰপ বুধন ধনি লিখ ৰাই, কিছু বাধানৰ অনিক মুগোলায়োলী কৰিবাৰ জন্ম ভাতিৰ কোৰ মাতৃষ্টিৰ সহিত সল্ভাচীৰক শিশ্ভি কৰিয়া শতন নতুৰ ।তিহ দেশ হাই কাৰেন এই ভাগে ভগন্ত নীল-মৰক্ষালি এখং रंत्य , राष्ट्र विश्वास के कि कि कि कार्यात कारण है हम कार होस्सुन हमा, এবং মেতা তে ইব পৰিজনপ্ৰা অন্যত্ত্ব কৰিল পৰে নাল্ৰ ছাপ্তিক ধার্ম নীলারার আফুর'রাল গুড়ারি দেবীর পানিরনপান হতির হয়।

পুটিন পুরস্তিন (কাল—আনুলানিক ত্রী: ৫২৮ম শতক) বৈদিক ইনিজ্যিক উত্তর হ'বক কংগ্রহ পূজ্য পুলামে তুরুৰ নিলাবাদ পাওয়া

Sects, H. D. Bhatta harvya p. 470

The Tantias do not en ourage the escapist ment dity use a conted with religion. Mahendrapath Serent Mysteesmeethe Tentras Calutta, 1951 p. 29

ণ চিয়াহ্যৰ চক্ৰকী ্ৰেৰ সাই - ২০ ৬ প্ৰোল্ল লা ৭৮

प्रसिक्ष अविद्यार्थन एक्षण काल आहम उत्तर अस्पित्त । अस्पित स्थान स्थान

अर्जात अधनाव द्वारा । ult- वन श्राहन वर्षात लाका कानगर इंदेर्स, सोन्यक्षादी या सीत्रकृष ६ छात्रु जानक्षाति छ जाति विष्यस মদেশচটোৰ বাহিছ লিখা চাত এইটাৰ ব্যতা কালা-মূহিৰ পুৰাৰ-বিংশাংশ नीत्रवत्रवाठीव (भीवः विक् नाम इष्टक्ती । विक्ल्याद्व भीकरकत क्यां-क्या वर्गा-भूगाम गान भाग भी सवना गमा। काल उपकार्याच व्यक्ति आवि आत्र कथा विभिन्न श्रदेशात्ला । का ।। वर्ष वर्षा वर्षा १ । वर्ष वर्षा वर्षा वर्षा है । इस अवस्थित । ८ कि तीन हो । का ति राम भवायमा दवा प्राप्त काल काल काम अर्थ-इ.स. । के लिया तृतान विभाद है। संबाद बदाकानाव समाप्त नवासमा, मुख्यानिकी ও মর্প ভূমনা জেটি ৷ জ তবা বুঝা ফর জেড সমস্বভাব মহি এ তালিক মহাকালীৰ म्बनुत्स लाहर राजिह नरीह सात्रावक होता वन वाष्ट्री सालाम कामनी। विज अय १७ गड़ हारा । १ कि. कि. हि. हि. हि. हि. स्थारियात लाख किरिय भारक निर्मि ८७८-न इस्त कारक कार्ति अस्पृत्तिक bil নামে অভিধিত কৰা শ্য এই দেৱী শ্ৰেকটা ও যিত্যাতিনীৰ विधु-क्षा । २२ ११व गर्य वा बादन व विदिन्छ छ । य व्यानित वह पूरि रनभान इद्यो साम्योध धरी । इसि कि (भागाः, रेक्ट विवाद द्राह्म अधि भारत दावरण, बनुराब कथा छटन हम मध्य-प्रशम्भ गाउटक या लोहम्स्म B Gleult विरंगम भूगान ना 5 करिएड पार्क এर अरे महावादी महावादीन ষহিত কানীৰ পৰিবল্ভ বিভি হিনী চড়ী,ক সুত্ৰ বিশা বক নুচৰ শাহেছালু দেব রার পরিভব্পন। রাচিত হয়। শারিকাপুরাণে এই বিশ্বদেবতং মহল-চটা নামে অভিশিত হম । ইনিই পাৰ বা লা চতী নকলভণিতে পুটি লাভ कर यस ।

জাসুৰী রাল। এব তামার আদর্শ মহাকালী-মুম্মিত তামিক দেবতার ধারাও মঙ্গলচ্ছীৰ পাণাগাশিই পুলাহিত হাইতে গাবে ধা লা মন্যামজলভ্লিতে এই ধাবাৰ সাকাৎ পাওল লয়। আন্ত মন্যামজাল মন্যাল স্থিতি চ্ডীৰ কলহ বিভূত ও সৰ্থ ভাবে ব্যিত হুইলাভে। এই সকল লাগন দেখানো হুইলাভ যে, চাইল লিল পাৰিবাৰিক পুতুৰ আলিলা উঠিতে না পাৰিবা মন্দ্ৰ নিজৰ লগা বৃদ্ধ কৰা দুকলৈ কৰিবেন। চাইল ও মন্দ্ৰিক কৰিবেৰ মধ্যে একটি হৈ । ।।।। বিভিন্ন কৰিবেৰ লুকলিল বহিলাভে। পূদ্ধ মীল্লাকনি ইন্দ্ৰিক লাইলা পুতুৰি সম্পানীয়া দেবীৰ মধ্যেই মহলাভাইল ও মন্দ্ৰিকাৰ আলি তুলাক মধ্যেই মহলাভাইল ও মন্দ্ৰিকাৰ আলি তুলাক আলি মধ্যেই মহলাভাইল ও মন্দ্ৰিকাৰ কৰা কৰিবেৰেও যে ওকজন কিলাভাইল বহিলাভাইল কুলাক ভালাৰ পুনাল, সকলাভাইল নামে মধ্যে মাধ্যাও এবং মন্দ্ৰাও প্ৰকাশ ভিলাভাইল পুতিত হল। জাম্বিকাহন কাছিত কালাভিয়েকৰ প্ৰকাশ বিধিকাক কৰা কালাভাইলাক লাভাইল কৰা ভালাভাইলাক লাভাইলাক লাভাইলাক কৰা কলা হালাভাইলাক লাভাইলাক লাভাই

बहिमार्गक्षेत्री ६ वर्गकाली छेड्रपारे इक्षांत्र बाह्यहि। किन्नु बहाद्यानी 6 টা মাৰকাও শ্লিক নিজুৰা। নজলচডাতে মহিলম্ভিনীৰ ইণুগোৰ আৰও মাগ ব্ৰায় ১০ লাচ্। কিছু মনগালত মহ কালীৰে উলুন্দাৰ জানিক প্ৰিয়া প্ निक इसरे १८७। । । । जीवकरन अ बनगायकरन दहे पुरे (प्रतीय प्रविद्ध रय-छार्य অভি ১ হণ লাত, তামা হটাগেও ইণ্ডাম্ন ভ্ৰিপালৰ এই পাৰ্থকাট্ৰু বুলিগত পাৰ। যায়। নজৰচড়ী যে খালভাৱে মাতৃষ্ঠি ইছা আক্ৰয় পূৰ্বেই দেখাইয়াড়ি। মনসা নছলচ টা অপেক। অধিক কক । বন্দাৰ এই চালিত্ৰিক উপ্ত। অনেকটা পুৰাক্ষে মত দাত্ৰীয়া বিলয়েছে , সেজনা মন্ধাৰ ধৰিতে উপুপুকতিৰ লোকেছ উপেনা দেওনা হয়। তাহাৰ মধ্যা শাক্ষ-সাহিক ভাষের একাত্ট অভাব। িনি টাদ সন্পাৰেশৰ উপৰ জুৰুৰ কৰিয়া টোহাকে দিয়া যাঁয়ে পূজা পূত কুৰে ৰাণ্ বিভাট ট্রাফল লাম্বিক্রণ কালেলিলাপ দিবার সাল্য দেখা এবাট্ এবিক প্রিলার্থ উল্পানী বাশেলও আৰ কোনাও ভাষাকে স্থীয় পূজা-পুৰ-ইশনৰ জন্ম অন্যান্তন भावतन अविराह (नेक्ष गांग ना । अङ्ग्रंग अ काल**रक हुई मे**ंध-(बांहर्नक क्ष्माई তিনি কালকেত্ৰক ধন বছ দান কৰিবা ভোহাকে দেবীপ্লায় আকৃট কৰিবা-চিলেন। বুলুকাকেও তিনি দ্বীয় পূজায় উমুদ্ধ কৰিতে বাধ্য করেন নাই। ৰু ুান। বৰন নিজেৰ পাইশাৰিনীৰ কোৰে 'সাখ্য পাইল' না ভাগাৰ সেই অভি-' ৰড় ৰুণপৰ দিলে মছলচথী কৌশলে ধুলনাক নিজেৰ কোলে টানিয়া। আনিক বাশুৰ দিকভিত্ৰৰ - জনসাৰ পদ্ধত্বি কহিছে মজনচড়ীৰ পদ্ধতিৰ

কুকুমার কেন বজেপি বাহিচ্ছের ইলিহাব, ১৯৪৮ প্ ৭১৮ -

सहस्य श्रा र क्षित्र स्थापित विश्व प्रकृति। यह जिल्ला हा कि विश्व हा कि विश्व

> পাৰ্য কৰি ও বি পুৰা পাৰ্য কৰি ও বি পুৰা পূৰ্য কৰে, বা বা কাৰ্য বু কিছিল বা বা কাৰ কৰিব। দিবু আলা । বোৰে পি মুন্ত বাৰ বা কিছিল কৰি কিছিল। বা কাৰ্য কৰি বি কাৰ্য কৰি বি কাৰ্য কৰি এৰ লাজেন বোৰ কাৰ্য আৰু বি কাৰ্য কৰি বা কাৰ্য আৰু এৰ লাজেন বোৰ কাৰ্য আৰু

ধনপৰিক মল-বিজনি ও লাখুনাৰ জন্ম ও ধনপৰিক চিচ্চ বুজিৰ সভাব छ श्रीना प- ब्राजिक्त र है । तुनार के ते । ता को र ्षाही प्राप्त करी হাইফা প্ৰিলুৰ গুলাৰ কিন্তু প্ৰাছৰক বা কাহান, এই সাধ্যাৰ আৰুহোলা হট্য সৰ্ভ্ৰ হাই প্ৰছিত কলা হতক 1০০ ব হাংকৰ্ ২ সংহ माहे । होत्र प्रमानित । १ र २००१ । १ १ १ १ म ह প্ৰায়াও কৰিলেট্ লান ৰাই চিত্ৰ মাহত ১৯ জন হ'ব বিলী ক' চুকৰৰ বিলিখ मान हम । हिस्स कनान जन प्रति । एक । जिल्लान इह घोष्ट्र यो प्रत्ये यो छ हरेगा सिवा, निवास - ६००० वेट रिवास ५०० - रिवास रिवास কলেপ কোনা চপুট্র সাধ্য, বা চালাল কলে এটা চালা स्र ती न्य प्रत्य हे प्राप्ता = च व व व व व व व व व व व व व व को उद्देश स्थान राज्ये । १३९ म् १८० १९ १६ १६ १६ १६ १५ । enter the ment of the state of the state माका किन्द्र त्व स्टिन भागा । यह स्व उन सिद्ध रूप कार समर्थित के व के व्या करते हैं। के वार्त मार्थित वार्यप्री हैं व के रा- विन्तार कुछ लक्ष क्रमाना का विद्यार । व्यक्ति स्थाप । अस्ति धार्मा स्थापन प्राथम । स्थापन मुक्तिका दा त्र प्रचार प्रच प्रचार प् त्यासन्द द्वार का १९५० व, इन वन वर्ष हर ।। किए प्राविश्वयुक्त गणा १ (८ ५ ०५ ०५ ० छ। क्रांथ न्द्रांच क्रेंड के कुठ रहे हैं। इस्ति क्रिया क्रिया करेंड প্রিশাচিৰ ওত্ত দৰা বি ১০১, ম্লেক্ড ফ্লেক্ড ১০১১ ১ কই হল লাঃ বিভাৰ- সৰ্বাধ দূৰ লড় চড়ানাৰ

বিদান কেবল ও মাজিকী মূজিক হিশ্পীজাও বহু শাংকিশু ক্ষেত্ৰীৰ পূচন কৰেন, ইছা পূচিক কৰা তইমাছে। এইকপে ওক জন জৈন কেবলৈ মাখ কৰু শৃহালা। মুচিনিলপটা কিশ্যকশ্যেৰ মহত এই কেবলৈ—

> বরদা হংস্থারটো দেবতা বর-পূকালা। নাগপাশাক সুম্মাক্ষণ হস্প চড়িই হয়।

দেশা মাধ্যমণত ইনিও লাফুনীৰ নাথ সক্ষ টা ও নাৰ্যাল কেনে উগু দেশাংশি সমনুষ নাকঃ কৰিবাৰ বিষয় এই দেখীকেই নতাদ্ধী প্ৰেছধণা জালিক। নামে অভিহিত কৰিবাছেৰ:

> কাৰিকাৰেনী শামেবনী পদ্যাসনা চৰ্টুজাম্ বৰদ পাশাৰিটিৰ দকিবাডুজাৰ নাংশগুলাৰিত সামকলাম্ ১১

বৈদ্ধান এই কালিকা ছাত্ৰ মানও একজন উপা-বাহনা দেনীৰ পূছা কাৰেন, এই পূল্লে ও হাৰ কথাও বলা লাইনত পানৰ। তিনি পালুবিটা। বিমানাৰও মাধাৰও মাধাৰ পদ্ধ এক কাৰ কৈন দেনীৰ পাছত নামানাৰ কান্যাহৰ পদ্ধাপুৰাও। মাধাৰও এক কাৰ কৈন দেনীৰ পাছত নামানাৰ কান্যাহৰ পদ্ধাপুৰাও। মাধাৰও এক কাৰ কৈন দেনীৰ সামানাৰ কান্যানাৰ কান্যাহৰ পদ্ধাপুৰাও। মাধাৰও এক কাৰ কৰিবাৰ বিষয় তিনি নামানাছুব। কামানা বি মাধানাৰ পানিকাও হই লাভ্যে কিন্তা বিশ্বতমা কৰিবাৰ বাবা মাধানাৰ কান্যাহৰ কিন্তা বিশ্বতমা কৰিবাৰ কান্যাহৰ কান্যাহৰ

পোৰাধন। ভবৰদ্ পোৰী লীন্যা হ কৰাহনা।

এ প্ৰদেশ সংখ্যাদক মহাধ্য নি নহা । ধৰদ । এক^{না} পৃথক দেৱীমুহিক দান হিলাপে গুছ**ৰ কবিবার পক্ষাতী**। শ

ভ্ৰিমা বুৰাৰণ মনসাপুলোৰ কথা কশিত হইৱাছে এই বচনগুলি জীনুত-ৰাহন কালধিৰেকৈ উদ্বাহ কৰিয়াছেন। যথা

> জাপ হনাক্ষন দেবে প্রায়ণ ভ্রনাজনে। পুছায়েন্ ননসাং দেবীং সনুষী বিটপ সালিভার্॥

B. C. Bhattacharya, Joinn Iconography p 124

ম এ, এ, প্রাংগ্রা ত স্কল্পান্তন, Calcutta Oriental Series

গিনহস্পত্ত ক'ৰ্ডন স্থান্ত বিল্লালয় ক'ৰ্ডন স্থান্ত ক'ৰেডন স্থান্ত ক'ৰ্ডন স্থান স্থান স্থান স্থান্ত ক'ৰ্ডন স্থান স্থান স্থান স্থান স্থান স্থা

क्षा = करत के जिल्लाक प्राप्त विश्व किया

हिस्ति हेता. इन रण हर सहेत्र हो है स्था है स्था है शाहरू है हैं। इ. १९) र १००० चाहरू हुए हैं। वर्षा लाहाहरू हिल्ला ह তু সংযোগত বাৰু বি । সাহ বিধার বাৰ বিধার বাং বাং বাং বাং বাং ार्त किंदिया के का उत्तर का का का का किंद्र का कारणा के दर्गारण लिए हे पर्य लक्ष्य गरा स ११ (से उपलब्ध स्था रका नामित्र का किहा। नाना वात्र हैं प्रमुख नाथा के पर है किहा। का ना कार्ति र प्राप्त राज्य र राज्य र राज्य प्राप्त । कार्ति विकास स्थापिक िक्षण प्रांच्या च्याप्त अर्ग्य श्रीताल कार्य श्रीताल লনেত্য বিভিন্ন সভাবে ভ্ৰন্ত তে আৰু পুতিৰে হতিবলৈ । नाव्यक्ती तो उपाय कर का किंदिया था। মা কৰিবাৰৰ হেম্পত তত তুল কৰা সকলে विकास अधित के के के दिन के के ता कर के कि कि कि कि कि कि कि र्विप्ति पुरुष्ट दर रहत तत कि उप कि बहु हर्ज इस । स हा The sections is it is not all the second the second পুৰিপাৰ কাল্যিক কলিল চেলিক নিৰ্ভিত্য্যালিক লাল্য এই বাবনিত বহুলা ও চুত্ৰ কাড়ি বাব বুলন্ধা ও সংযোগতে কলৰ আনি কাই त्या । भारत दि ता जाना दिला जाना जिल्लाका ।

क्षर केर अधिक पन्दु के में महित अस्तर के आस्त्र राज रण १ ५ : अध्या गाउँ । इ. अगळ रजर नगर निरंतन का में प्रदेश में प्रदेश करण पर जिल्ला के बार्टिस के जिल्ला के प्रदेश स्थला भर्म पा दिल्ल करनाइपनि पर किल खुप्ता व विकास हिस्सा वृत्र कि राज्य र पान्य वा । हु दर्शन कु राग्य रहा प्रकारित राज्य स्टास्ट नामें दिन १६ रिंग के राज्य ने विकास के दूर की पाका तर्मात् त दश्री addit, रामा प्रांधिक साद्या आज के रिलेश्वत एकु कर पार्री जारकार हरू कार्योक्ष रसी रकाल कुला र तर दा र कि (| tat can जानका दा हर जह दाण का रकोर पुर १९ १ १ १ १ १ १ । विष्युत्र हे हिस्स साध्य विकास स्थापना भूडित रोगो (रहा) र छी। पुर्नाम रहार स्थित रहा रण प्रिया देन "भू दिलापण करण का पान्हें का उन्हें का नका। त्रहा ह मार्गित कर रेनायेक्ट होते रेन यह का प्राप्त के हैं। कुर्तार स्त्रिक प्राप्त के किन्द्र पर स्थाप के करते निष्ट रहत्त्व • हरास्त करा । । वर्ष कि के प्रकृत के प्रकृत स्थित है। यह व भाष्यं Bushep Caldwell अप किया हात । किया विकास कार्या भक्त मुद्र प्रदेश करिए। इंगान्स्ट्रिक्ट्रीन देशे अवस्थिति ए पापुरे व हेन्स भी जाता। वैशो क्या पाना गुवाल पूजा प्राचन प्राचन नांची विश्वन का । 'হিল্ল'শ্লটোড়ি ডিব ডিব কলে ভাৰতীৰ আৰ্য ভ্ৰাৰ এৰ সন্দ লাছি ভাষাৰত লাভ আৰু জিলু ভাৰত ৰ বালি কাৰ আহাজালা তেই ইমাজ সাধানি পাড়িয়া কাম না। সুভুলা পল্লে ইবিডু পালে মান চকালে বাক্তৰ এই মংস্তু শ্ৰক্ষি ভাবিত পৰৰ ভাৱাৰ হণ ত পুৰীৰ । এই মুত্ৰ পানুষায়ী বিচাৰ

Burrow Scar Die mine II rde in Smisket Trais

रिश्च विक्ति हाली (हाएँ) जारा जार्य एक स्थाप नामकार है? सो। वर्ता उन्युद्धार: (व कृष्णुं) स्थाप वर्षी द्वर्गहर विक्ति। का राज्य कृष्टि नामा प्रक.

त विश्व के तो ति पूर्ण करणे कर्ति के क्षेत्र क्षेत्र का नम् विश्व के ति विश्व

সাধিতিয়ে মালে জ্বান ৰগাধেৰ গ্ৰহণ পাওল হাও সংক্ৰের বাহিত্ব ক হিন্দ জনাই চুট্যকেলের অনাণ্ডই পতি ক্ৰপ্ত কৰা অহলত ।

चितिश्वासन्थन छाडिनाइक इकते तेनाविक साञ्चन व । प्रकार क्ला इन्हरूर सञ्चिति 'परिविध 'परिवेदनकर्ग ६ च्या एक नव १ हर व्यक्ति स्थान , क्षु सरकन इनि भूगचे कन्तिर प्रमुखान क्ला इक्षेप्रकार करा—

উর্জাদ উত্ত গজিয়াসং পঞ্চল। শব্দ হোত্রং পুদ্ধবন্।।

न्ति भागाना करत्व अन्ति । यह व उत्ति धाना ना वह শানেদৰ পথে ল্ডায়। মত্ত হল আবছ সাহ তে তাকাৰ নিৰ্চ ক্ৰিলিক্স নিজ্ঞান প্ৰাৰ্থিক সমস্থ সংক্ৰে বৰ সংকৰ চৰিবংশ্ৰ অভিসিতি কৰ্ম প্ৰাৰ্থ সংক্ৰ সংগ্ৰা কৰ पाचा च्याद भ्रावृति स्ता प्रार्थिता । । । । । १४ ५ जारण (स्पार्याः द्वार्षित्रं द्वा लोकः न्या नहीं । वा वा वा वा वा वा वा वि निश्व ि , यह, तरिक हुम्मक विश्वकर प्रदेश राजि १०० वि ছতাৰে ইতাপ্ৰতি শতি বুদ্ধি বৰ্ষৰ বাবে । ১ তুব সাহ ২০১ क्षार्थके कि प्रान्तिक का का का पुरस्कार का प्राप्त के का कि क कुन दृहें हैं से दूसी सार्थित से पूजिल की विकास গা স্তুলাম ভিয় এই সহার আ ১১ , আন্তির ১০ আ ৮০ । । তাল এভ अञ्चल कारण कार्यक्ष विकास किला पुरस्ति किला 🛫 🗸 🚓 स ধ্র বিশেষ কৰিপে বিভিত্ততী । এই কালৰ কৰি ও আন ভাজাতী वर्गना हना ६० संबद्ध । यूर्ता दा तत्र ह्या प्राट्ट १० हु। प्राट्ट । मन कृष्टिनी देन नक्षत्र है। ५ अग्रायक प्रत्य है। इ.स. 6 श्रीवास्ट्रत व्यक्तिक कृष्य स्वति श्रीव स्कृष्ट्रिय क्रियोग्स्य द्या नार क्रियंक. तोष्ट मरहा रमनीव भूगम ७६०। अकरनाधे ७३ रमनोव भू। कवार व्यक्तिमा ইহা দলাহবাৰ জনাই ব্যাল্ড এই ক'হিনাৰ এক অংশত পূৰ্ম চ্ৰিচা क्षरण पाविष्ठ कवा इवेबार्ड ।

গাঁত-প্রসক

মাজালাচারী মহিনাম কিনী চেড়ী হাইছেও সহজ একজন কাভিছি ব। পৌৰাপীক মাশু কাষৰ হাং, উচাই আনৰ। এইজাপ দকাইছেও ১৮। কাবিলাম। এই পুষাক

R P Chanda, The Indo Aryan Races, p 5

জানাস্থাৰি সহিত্য পদ্ধ এ যে যে তেখা বি কাষ্ট্ৰ কাৰিছেই আৰু বুট লা নিশ্য হাড় কাৰাই এ পৰ ১৯৯ নি নি কাৰিছেই জীয়া বিভাগৰ হাট কা কাৰ্যক্ষা হয় হ'ব প্ৰায় বিহাৰ কৰিছে প্ৰায়

Equation of the state of the st

दः भानत्कज्यवन्तर्गण्यातिकामि या पर एका स्तरीम सम्मार्गक्रिकाणम् । भीतानवाद्यसभूभाम् सभिक्षः समूदनाः सरकाःद्वाक कविष्ठयः भूगकी सम्भी॥१

> प्रदर्भाषा नश दूध ए (क एवं करवंश) पूजारा नश दूध ए (क एवं करवंश)

1ि नवक (कुन्दाह द्वाचीन श्राह,त्वन ह ल क्या ना।

नक्षा । सः अवत्राच्या । सः स्थानः व

ক'লেকে চুব শ্ৰপটি যে প্ৰাঠীয় ক'ল হখাতই চৰি ৭ আহিলছাভ বিশ্বসাৰ চয়েৰ নজিব হাঙাও মুডি-বিজেপ্ৰ যাজ্য (বাণ হটাত তাহঃ বি সংকাতে অনুমান कता गांग । अक त्युनीत इसानध्यम हर्षा मृद्धि ता त स्मर्नन मांग स्नेन इंडेट्ड মাপুরবে মুখি এলি সাম্পিত আছে। সমল্ভগা গোলিকা মুখি পুত্র কৰিয়াই ফাল কর্মে তল্ম। কবিলাগিল্য। সেওবা পোৰিক।-বাহনা দেবী-মৃতি দেশিৰ ভাৰত ই উলোগ কালকেত্ৰ কাহিনা কৰিত দেবাৰ প্তৰ মুভি প্রিমা মনে হয়। কালিকাবুরারে আছে প্রেম্ পুরিমার। বা আই মললচডিকাৰ্, ইভালি তুই পোলপেনা দেবী-মুডিট মললচডীৰ সেই পুডিলা কিন্ন। বিশেষ্টা। এই সধাৰ মুডিৰ কোন কানতি গুণ প্ৰাচান ু বিচৰগভান শাপৰ মাত বাল্লাছ পুল্লা পাৰাম্যা ছেবা মৃত্তি হম শাবাক ব্যাদিত। এই পোৰাণান। দেবীৰ প্ৰায় লগতে ব্যৱহাত বিশেষ্ট। অগিপুৰাংখ িচিনুষ্ডি নিলাংশৰ পুলিনিক িতৰণ আছে কিখু দেধাকে কোলভ শোৰা বাহনা দেবাৰ উপ্লব সাই ৷ মড়ৰ সত্ৰাৰ ৰভিত 'কপ্ৰথৰে '' रक्षमाध्या रही हान क्या भाउष गाय, इंडा भूरवे रागतिका इक्या ह । ५ जिल भूना र ठ और निविद्या मृद्धि कक्षणाय हती। एक आमा छात्रिका कना शहेबारछ । 441 ---

इना द्रमाना हिल्लाना कृषाकारना[[नक्]

লাকা কৰিবাৰ বিষয় এই আদ্যান্চ ডিকা শোৰীও একজন প্ৰেছা (নিংশ মাতুমুডি। বৈৰু মুডি নিংশপাও পোৰান্যক । টা মুডি পাল্য মাব। তাথাৰ শাৰি

িবৌশি দেবী বোধাবাং ল' চতুতুৰা বৰদ-ধূমৰ-মূত-দ্যিখনৰা **কক-**নাশ-কুৰ্ণণালফুত বাষ্চভাষ্। শ

মড়ক সুত্ৰৰাবেৰ অধৰ একৰানি বুলিও জনগণত চতুত্ৰ পৌৰা মুদ্ৰি সহিতি সাৰুৰাযুৱ পোলা-বাহনা পোৱাৰ বগুনা পাজাৰ নাম যালা——

> অকণ্ড: তথা পদামভদা চাৰৰ তথা। গোৱাসনাখ্যিত মুডিগ্লিচ পুজান খিয়ে তদা।।

পুতকাৰ ৰলিংতচেন শুট মন্ত্ৰি পাৰিব ধন্যপূৰ্ মতাই হহাল এট দেবাঁচক গুৱে পুতিষ্ঠিত কৰিলা পুলা কৰা মাৰণাকঃ স্বতৰাং

चाल्लिश्वाम, ००।

B C Bhattacharyya, Jama Iconography, p 172

F-1780 B

দেশা মাইছত ভিজেশ ন্নথাপ্ বৃদ্ধি কলাপাৰে এই দেশীৰ অমানালণ থাছি দিল। শোনাৰ কথা চাড়িম দিলেও, পুক্তিৰ কথা বিষেচনা কৰিবে মূহি শিক্ষেৰ এই দেশী ৭ ৪% কোনাৰ দেশী মতিটু বিনিয়া মান হয়। কাৰণ চাড়িকেলেও দেশী ভাগ ল কা কৰাক্ষিল বাপাৰে অমাধাৰণ কৃতিৰ দেশা মানজান। মজলচড়ী পুসনু হঠাল ভা কে কন-জ্ন । ধন-পুত্ৰ, বিন-বৰ পুত্তি দান কাৰণ এই ছেনাই হঠাল ভি কে কন-জ্ন ।

সৰে ভাৰে সম্পূৰি নকভাইনু পোলালন।

চৈতিনা ভাগৰত এই চদৰীৰ ভাৰিছাৰ বা নামৰ ভড়িৰ বাধা খাৰিছে হটাগাছে। ইহা পুৰেইট উল্লেখ কৰিয়াছি।

নধা-প্ৰেথৰ কৰেকটি আদিন আতি এখনও গোধাৰে কুন্ন চুকাৰ (totem) পূজা কৰিবা গাকাংগ নহাতাৰতেৰ নিয়াপ্ৰেৰ্থ জ্যুবাড়ৰ নদ-নদী দেশাদি ৰগানায় আৰু জনপদৰ উল্লেখ পাওৱা যায়। তাই গাধা কুলাকত বা গোধা-জনপদেৰ কলিত কাল্যকত্ব কাহিনীৰ কোনও যো গালাখ

^{1 00:51}

[🤏] भूमि, भू: २৮।

^{*} Russell Tribes and Castes of C P, Vol 1 p 365, Vol 111, p. 441.

¹ FB14 .

আনত কিনা বল, কমিন। তাৰ পোন্যান স্বীন্ধ্যি যে এই আধিনীৰ পাছিলাছৰ একটি পুনাৰ এই অনুমান নিছিল স্থিনটি মান হয়। নালদাহ পুনে গোলি গোলা যেন্ধ্য কৈ কৈ মুদ্ধি কৰা কৰা কৰা মান্ত্ৰ পোলিছে। আমৰা যেন্ধ্য কৈম মুদ্ধি কৰা আনাচনা কৰিয়াছি ইড়লি খুঁইল ৬৪ চনতে ২২০ পাছকেৰ মাধা নিজিও পাইয়াছিল কলিবা পাছিতাৰ হিনা কৰা কৰা কৰা প্ৰ—৮ম ক্ষেত্ৰাক্ত্ৰ কাহিনী পুছলিও ছিল ৬৩বা কৰা কাইনত পাৰে।

5 ভীলকেল ওলিবত মকলাও জী-সভাৰে দুখাওঁ বুজ আওলা যায়, একটি দেবীৰ পুক্তি, অপৰাটি চড়ীনজনকাতিনী। অবসৰ এই দুটাই বুৱা অৰ্থক্ষ शानिका देशारावत अन्व-इन्डिशन अनुस्कान कविज्ञात हेव्या स्थल, द्विष्टा ৭ম—৮ম শতকে উভিদ্যোধাতৰ যাখ্যি জ্পান্যসূপত টা ও ভাষাৰ বীত-ক্ষা, गुरी महादिक्ती नीकाकारत शाहरा गाहर हुए। (भागायन सोतीत वर्गना ছটাত ৰুঝা সাম তিনি মুলতে, জিলন শাত-মুতি ফৰতা। বেচদ সৰ্যাতী ৰা নিত্ৰাষ্ট্ৰাক্তন কণা দৰত্ব কৰা ৰাজ্য কাষ। ।ধাৰী ভাছাদেৱ भारता अक्षाचन । विकासना देवनिक नार्यापन है। इंडिस्ट्रेस अफ्रिसी हैला अनिकी। महोत्रायरक्ष स्थीनीयक निमाहस्ती व्यक्ति (महत्ता श्रहेमायक के र कमरणन पर ६७ वर्षे राधनाभागः । जीनो भागानुमा विलाधारणनीः सम्मनाधानिन গুৰুবনিনু স্থাৰ সৰ্প্ৰতীৰ অভিনয়ৰ কথা কৰা হৰ তে। এই সকলে ल्यामाग्रमा लोगी गुडिंड इंडा स्वीन क्रिक्टिंड क्रायम लोगी ह একজন ৰাগ্দেৰতা। তাল হণাল দেখা পান, মছলচ্চী এমকবাৰে গোড়ায় কেবলবাত পাতৃ-বৃত্তি বাগবছৰী ডিবলৰ এবং সেই সহায় হইবৰই পালকেতৃৰ ফাছিনাদি এই দেবীৰ সহিত সম্পুত দিব বিশুখাৰত এব যাকেঃ হইচেত লানা মান শে, পাবে (ধ্যুৰ্জ: ১০ম-১১ৰ প্রুজ্) কালাক্ত্র কাহিনীটি মধিমন্দিনীৰ পুজাকালেও গাঁতি হউত্ত পাদক।

দ্বা হইকে বৃথিতে হইবে এই কাশ্যেকী পৌৰী ও কালিকাপুনাণ-বৃথিত লালিকাতা দেবী অভিনু । লালি ইকাদান সহিত সন্ত্ৰীৰ ওপণত সাদ্ধোৰ কথা প্ৰেইট বল। হইবাতে । এই দেবীৰ সহিত উপ্তু কৰিবা আমাদেব আলোচা (ইনি সম্বৰ্থ: কিবাত-কুল বন্দিতা মাতুৰ্ভি) ৰ মুক্ত কৰিবা আমাদেব আলোচা দেবীৰ পূৰ্ণাব্যৰ গঠিত হয় । মানুৰ ও ভাতনাৰ বামৰী-মৃতি দুবী তুলনা কৰিলেও সৰ্অভীৰ এই ক্ৰিক ক্লাছৰ বৃথিতে পাৰা যায় । সে যুগ্ধ বালো দেশে চঙীমুত্তিৰ প্ৰদান বৃত্তি ভাতনাৰ প্ৰান্ত পাৰা যায় । সে যুগ্ধ বালো দেশে চঙীমুত্তিৰ প্ৰদান বৃত্তি ভাইতে খাকাৰ, এই দেবীৰ অভনিহিত

^{5,} ROS, 86 (

উপু-যুত্তিনিক চৰী মালন অভিনিত কৰা হয়। কিঃ মালনেৰ কৰিব মঞ্জীপণ্যাৰ গলাৰ সংস্থাতি চহৰী পাছু ইয়া হুইপাৰ্থ এই গীড় কৰাৰ উপৰ মহিখনেঞ্জী চৰীৰ পুছাৰ অনুধান কৰা চলক

ব্লেল-বৈশ্যার ক্রালিনা কোনাও পুরালে ব। এছে নাই। আলোলৰ মাণ কালিকাৰ্ণা-ৰণিক নৰ্বাক্ৰাকই চুড়ীমহাৰ মহল-বৈদ্যকাপ হক্ষিত কৰিল বিহন্দেশৰ উপৰ শাজ্ঞানৰ পাৰান। প্ৰভিত্ত কৰাৰ কেট। ক্লা হণ্ডালিক। লকৰ বৰ্ণচন্দ্ৰ বিৰুধ ও ধৰিত্ৰীৰ <u>প্রা</u> তিনি তাতাৰ পিলা বিষ্ব । বেল্যাল পুটা হোলতিনপুটে প্ৰন কৰেন ভানটি মধান্দেশ্য মনীন শোলান মতাত বলবান ও জুব বিবাত গ কাৰিত। তাতাৰা অৱৰ ছিল্মন্শ, ছোনহীন, বিনা কাৰণে। মুডিজ-মতক এবং নদান হৈ ভোলান ও পৰ। নকক বিজ্ব মাজায় কিবাজ-প্রদেশৰ সহিত্য ক্ষাৰ প্রতিষ্ঠানক প্রথমিত ক নাম্ম ও নিক্রবাসিনার স্থান প্ৰাত্ত ভাষ্টি কে অপ্যাৰিত কৰিবেন ভাষ্টে পৰ কিছু ন্তাৰ্থেক অনুষ্ঠি এপিয়া দুটাটি লাগ ন্ধ সা । দিখাম কলিখে দিলেন । দিকবলাহিল। ললিতকাভাৰ পুনৰভাগে হত্যত সমাৰ প্ৰায় বিবাহণেৰ বাস্থান বলি ন निभिन्ने दरेल जन स्तिमकायान भग्छा, हालाक र या क्रिया क्राप्ट्रणा ग्रा প্রায় কামাখ্য কেবীৰ প্রোয়---সে জান প্রায় কিবাড্দিশকে মুল্যাবিত্ क्षतिया के उन्नेत त्यप्रधाविद गुक्तिनात्वत धारायकाल विभिन्न प्रधान । अर অংশের বাজা হইলেন তুন পুঞ্জানক কিন্তু চৰক্ জন্ম, পালামকু হণ্য কৰিলৈ পুভূতি ব্ৰাক্তৰপৰ উপৰ অভয়ক্তাৰ কৰিছে পাকাৰ বিষ্ণু এক চৰীল নৰকাক ৰণ কৰেন "বিদ্ৰ মহি ইনুখা কৰিছে কৰিছে নৰক কুমেৰ নিতাই कालिकायपुर्वा कालिकाय्धि उपिटाउ शास्त्रका। य प्रजीव उद्धावन युव प्र মখন, দীর্ষ কলেবৰ কৰে বছুৰ ও পাল ভিনে ব গছাতী কালাই। দেৱী। ভাৰ रमवीरक स्मिथमा विभारमच मधि छ डी छ दर सन (CR , 20R, 208) । जनक চ্যি-পুত্র , কালিকাপুৰাণে শুহণক বাৰখাৰ ভাৰ আহে মড়িছিও মুখা হরণাড়ে। জেলাতিম্পাছ্যতে বছলাত্রও ভূমি-পুর, ভারাধ্র এক নার ভৌষঃ মৰকাত্ৰেৰ সহি ও দিব্ধনৰামিনী কৰি তক মণ্ড ন্যাণ দিলাবা আছে মাইতেছে। সূত্রাণ নরকাত্রতের মহার দত্র নারে গুঁতিক্রাল অভিতে হল হইরাছে কি-না কিব্রু। বল্ল পেশ্রের প্রথম আনা কোনও পুরারে পাওল रव न। अन महन (महे स्ट्राहे मुक्तामा यहे काहिनी पुरुष करवन स्तरे। এ প্রায়ে ধ্নপত্তিক হিন্দি কেন্ড পুটন স্তুল প্রায় মন নার্ডিয়া ৰখন কিডোবে মছলচ্ডীৰ সহিছে আনিমামূচ হইল, ছতা নিৰ্মুখনা হল

না। বিশ্বসাগত হৈ বিন বি নৰ পালাৰ কৰা কৰা হইলাছে। কিন্তু বৰুনক্ষন ধাই লিখনৰ গীলেৰ কৰা উল্লেখ কৰি লিখন। খাৰৰ বৰ মুকুকৰামও আই দিনেৰ পালাই ৰচনা কৰি ছিলাৰ মুকুকৰ মাণিক দেই লাখন চলানক কৰিছে চঙালাছণাৰ মেণিক দেই লাখন কৰিছে চঙালাছণাৰ মেণিক দেই বি নিলা ইলাছাৰ কৰি লা মাণিক দেই লাখনিই মানিক দেইৰ বাংগা হালাই মানিক দেইৰ বাংগা হালাই হালা মাণিক দেইৰ বাংগা হালাই হালাৰ মুকু মান কিন্তু মনুক্ষাণৰ এই জীকেনি নিৰ্ন্ত হালা পাছ। অন্যা মাণিক দাইৰ কালাৰ এই উত্য সাহিলাই ঘুৰিও হালাই বি নিৰ্ন্ত হালাই কালাই নাম পাছ। অন্যা মাণিক দাইৰ কালাৰ এই উত্য সাহিলাই ঘুৰিও হালাইৰ সমানিক দাইৰ কালাইৰ কালাই আহিলাই হালাই হালাই উল্লেখ্যাই বাংগাইৰ সাহিলাইৰ সাহিলাই

মাধিক দ ওব চড়ী জ লব একলানি পুরি স্থাকি হা নিমুলিদারেল্যন প্ৰশিলেষ ৰক্তি সংগ্ৰহণ হ'ল ১ চড় ভাৰৰ উভ্য ৰণাইটিই পাওক। যায় । লান। প্ৰবাশ এই কাৰ্যশিক আম্বৰ মাধিক দত্তৰ মূল ৰচনা ৰশিক। পুছাণ কৰিলে পাৰি যা। তাৰ কড়ক ভলি বিষ্ণয় কাৰাখানি কিনিত আছিমধ যোগা লোক আ বিদ্যা হাত্রা আকশাক। ইমালত নিবাও দাক্ষম বিজ্ঞান, মতীৰ কুত্ৰ, পাৰ্বলিক জন্ম কলে ও শৌৰেৰ স্পায়ীত কোন্ধিক ও আনংকাৰ জনা পুত্তি ৰাখিত হটলাব্য আৰাপ জনীম বুদিৰ সকলে সংখ্যে নায় প্রাত্র নামে কে বালের বন করামের হর্মান্ট্র সংক্র চর্টার ও ধর্মনাচ্য-ব্যব্দ কৰা মাণ্ড। থিৰামণ্ডেৰ মহাত্য ইতাৰ-ও বিশ্বেষ কোছিনী-আমডিস ধুখা ৰণিত মুখাজে - আৰাৰ অনুসামজনেৰ দেবীয় মানে গৌনীও এখামে िक्कृतः निरंतन क्षानः कर्तु वक्षन कन्यिकरहात हेटा रमधान दहेगारहः यनः भागमान यह नाम्नाच अकलन हिन्दिकाल यहि ह करा हरेगाए, हेहाएड হৈত্যনাৰ চোতিখা ও দেৱীৰ আত্ৰণীতিখা অৰ্থাৎ কৰাবাদি কৰি আত্ৰকথা পাওল বাইচেডে কোবলীৰ পুৰাৰ বৈশিষ্টা হণল উচাচত নূত্ৰ নূত্ৰ motif তাৰ লাভ ভৰিখাতে, মাধৰানক ৰং মুক্তৰাল্যৰ কাৰে। ঐ সকল থাৰপাৰ পাও্যা লাগ লা। ইছাৰ ভাষা তেমৰ মাজিত বহুছ ও ভুজ अधिकारण प्रदेश निवित्त किन्तु प्रकार प्रदेश वर्ण गान्छकी देशन हिन्ना क्षेत्र । অলপ একটু উদ্ভ কজিলেই ভাৰ। বুঝা মাইকে। দেবী দ্যাপৰ্বৰ হইয়া পশুলানাক বৰ দিবেন

> জন্তি জীৰ মত দিল জগত-সংসাদৰ। সভাকে ৰক দিল তাৰ সংব্যক্তৰ ॥

वन जिया खनाती धरेलं वन-शांछा। চলিল পঞ गांधि बदम काथा।।

িও এবন মুশাশালীৰী লিগেড চুব কি উপাত হইবে ? বাই

পাণু। বোবে ভগৰতী ধর বন।
পাণ্ডকে দিলে বর কেতুকে দেছ বন।
সালিক্তির কর দেনী অপ্পূত্র বুইঞা।
কাহিত ভগনী দেনী কথাকিকামতি হালা।

োলির। করেপ ওবা তী পালন বাবেলন গুল্রণ ক্রিয়ের মেই বনানী কাছেল। আনংক্র শিহরণ ভেরিয়ে পেল। ক্রি সাধার বর্ণনা দিয়াছেন——

> ठक नूर्ये। स्मय खब-ছावा रेकन ॥ यन यन यनवा यस्य शिस्त्र शिस्त्र । १९४८ वृक्त प्रतिक धिन ध्यनका जिल्लाम ॥ भेष्ट्राव स्वनित्र ध्यन ॥

আৰণো যাৰৰ বিষয়ক মজৰ বৈৰে, 'গেই ভাৰেৰ প্ৰভাৱত লাৱিলাপুৰ পৰি-বেৰণৰ ভিতৰ কাৰাক হুব নিশান্ত হয়।

> निर्माणन गपन नीन मादि स्मान काता। निर्माण गुनिए जीन साजिस काणिनाहरू॥

नीत्वयं निर्माणं भवतः ४ होगन्न तरे ध्याक्तः किन् धारलाकः पुरस्य वर्णनाहि विकृष्यनिक रेग्णिकः वृत्ते च रोजदयन्

विनान, नामाचार क्याहित त्व १

वान वीरता प्रमु दिल उत्तर द्वारा ना देवल

यही-मू भी ना शदा नवीरत ।।

गोवण विश्व नापत गोता वाद श्रीत प्रोता छाता

त्वाहा नियम कर्ष होतु वाली ।

गावण ह्या कृषा देवाल नामा भन भिराम होता

याद हेम्स ना श्रीत श्रीसिद्धान ।

वाद में सुन हो स्वाह छाता ।

यहि मून ना श्रीत क्याह श्रीया ।।

তুঞি বিধি বিষম বড অন্তৰ্গত হালিল। দুট্ দাবিদ্ৰা কৰিবে কি সাথিয়া। ত্ৰংগিৰ বাটে কেহে। এইবা নিদ্ৰা যায আমি থাকি চুৰ্ম উদ্বিয়া।।

এখানে কাল্যকত বিলেগটা বীপ। অসম ধন বন্টবেৰ জন্ম সে বিশাতার বিলয়ে কণিয়া দীড়াইয়াছে।

মঞ্জতিব উৎপতি ও জননিকাশ দেনাইনত থিকা এই ইনিয়া কৰ দুইতি কুৰে কৰা আলোচিত হইকাৰত। প্ৰেম কুন্ধ (হি. ৭ন—৮ম ইনিও ১৩৭—১৪শ শতক পক্ষাত) মজলচ্ডী চিলন সদৰ চা মহিলাকিনই ও গ্ৰালগুনিৰ নিশ্বপা। ইহা প্ৰাক্ বালা কালোক কুনি, এই আদি কুনে আলোমফলচ্ডীকে পৌৰাধিক ও হাছিক মুহিলা দেখিলাই পাই। ব্যালহালী মুধাৰা মধ্য কুৰা কালা চ্ছীমজনাৰ কুনা। আনিক দেৱৰ কালা হকাত অধীয় আৰু কুনা হকাত হলা হকাত অধীয় আৰু কুনিৰ ১৪শ ২৫শ শালাক হটাত ১৮শ শালাক কৰা হকাত অধীয় কুনোৰ বিভূতি। এই মুনোই লগালাই বালাই কুনাই কালা কুনাই লাভ কিছিল কৰিবল মঞ্চালীৰ নাম-প্ৰিক্শবালা প্ৰিত হলা। নাম মুনাই কিছিল কৰিবল মঞ্চালীৰ নাম-প্ৰিক্শবালা প্ৰিত হলা। নাম মুনাইন ক্ষেণাইন ছালাইন ১৮শ শাহাৰ মুনাইন ক্ষিণাইন কুনাইন মুনুক্লবালয়ৰ জাবোই ভাহাৰ মুক্লপাত হল।

১৮ল শতকে নজনচন্ত্ৰীল যে নৰ-পৰিপতি হইলাগিল তাই। সাক্ উপলিছি
কৰিছে হইলে মৰা মুগ্ৰেষালো চন্ত্ৰ সাহি তাৰ প্ৰত্ন গৰাই হইল বুলিলাই হইল ব এই মুগ্ৰে চন্ত্ৰী-মানি ভাল ভিল্পি বাল্য জন্ম মাই ভাছে প্ৰত্ন হইল হছিল-মঞ্জিলী চন্ত্ৰীল ধালা। মাকলন্ত্ৰ পূল্প-হছিল মহিলাছিলী চন্তৰে হাছিলী এই সকল চন্ত্ৰী-কাশ্ৰাৰ উপাদান। ছিল কমলালায়েক চন্ত্ৰিল নিজ্য ১৭ণ শতকেৰ মধ্যভাগে ৰচিত হয়। ইলা ও ভ্ৰমনিপ্ৰাল বাহন দুৰ্গা-মজন এই শ্ৰেণীৰ দুইলানি প্ৰধান কাল্য। এই শ্ৰেণীৰ চন্ত্ৰী-কাল্য হইল ছিল মানতঃ উপান্ধাক্তিৰ। এই মুগ্ৰেৰ ছিলাম শ্ৰেণীৰ চন্ত্ৰী-কাল্য হইল ছিল মানৰ ও ইলিছে অনুক্ৰণকালী ভ্ৰমনিশিক্তৰ দাসং প্ৰত্তি লগৰণা-বচিত ক্ৰমান্ধান। চন্ত্ৰীয়ান-মঞ্চলে এই প্ৰতিশ্লিৰ প্ৰচলন এই কাল্যভিনিতে উমাৰ গাহৰা-জীলনেৰ কাছিলী নাই ভাগৰ প্ৰিন্ধাই দুৰ্গী কাইল মজন দেত্য বিনাশেৰ কাছিলী গুলিতৰ অঞ্চিত্ৰ স্ক্ৰীন্ত্ৰ তইলাছে। এই গীতভলিতে দেৱীৰ

বর্মনাচতী পাঝালিকা, বৃথীয় সাহিত্য পতিমুদ।

শীতাণু বিশ্বকপটি হাদ্ৰহা ব হছাত আছে এই যুণের তুটান শেণীৰ চণী-কাৰা হইল মুকুলাম ও তাদ ব অনুসৰ-কেৰো কা নিশ্ব ভচিত চণী-মাৰা। এই সকল কাৰো উলা মাৰণেৰ কাৰিনা সনিজ্যৰ প্ৰত্ত চূলিকা-কাপে বিশ্ব ইন্যান্ত দেশৰ চূলিকা-কাপে বিশ্ব ইন্যান্ত দেশৰ চূলিকা-কাপে বিশ্ব ইন্যান্ত দেশৰ চূলিকা-কাপে বিশ্ব ইন্যান্ত দেশৰ চূলিকা বুলাৰ মেলস কৰিয়া এই মমলচভীই ভাৰতচলেৰ (১৮শ শতক) কাৰো অনুদা-মূডিৰ কহিছা এই মমলচভীই ভাৰতচলেৰ (১৮শ শতক) কাৰো অনুদা-মূডিৰ কহিছা নিশ্বা যান। এই নাতু মূডিলেও মহিদ্যাকিনীৰ উল্ভাব আৰম্ভ হাগ পাৰ্যা প্ৰায় ৰূপ হাইলা যাৱ।

ন্ধা বুল্পৰ শেষ দিকে নজনচন্তাৰে বেজ কৰিয়া আৰু-এক প্ৰেণাৰ সালিছে।
নচিত জনাত পাকে, ইয়া প্ৰতক্ষাৰ পৰ্যায়ত্ত্ব। কোন কোন প্ৰিছে মনে
কৰেন প্ৰতক্ষা আইন কুছ বচনা গ্ৰান্থ বিদ্যানত আহন। বিদ্যানত বিদ্যানত আহন।
কৰিব। প্ৰত্বপাক বচনা কৰেন। প্ৰত্বপাক ঘট-টো চিক ইয়াৰ বিপ্ৰাত। প্ৰতক্ষাৰ বুলি কুলি গাঁহতে পূৰ্ব জনায়ৰ নতে ইয়া প্ৰথম আন্তৰ্মায় হৈ গোড়ৰা
শতকে চন্তানজনেৰ অপ-ৰূপ অন্তৰ্মনা গোলে চন্তা শতক হইতেই চন্তান
মান্তৰ কাহিনী পুৰ্নি এবং ম্নেক আন তবু বন্ধ্বিৰ বাহিনীটি সাক্ষিত্ৰ
কৰিয়া কুছ কুম প্ৰতক্ষা বা প্ৰিচাৰী বুচিত হাইতে খাকে,

[ে] প্রকুষার বেল, ৰাজালঃ সাহিত্যের ইতিহাস, পৃঃ ৫০৯ ।

১৮শ শতকে सकत्र शीत शाना ভাৰত্যালৰ অনুপ্ৰী:-cult a আসিয়া बिलिड इस अहे मगरन नामश्राम ६ समाराज भाउ कवियन एक श्रामन ४३० करि हा नहनः करिए इ पात्रक्ष करका । अदिभा कि भेगा व भूमाहरीक्ष प्रमुक्तर्ग ষ্ঠিত শাও প্ৰাৰ্শী ৷ এই শাভপ্ৰতিশি মধ্যেই অমেলা নল্লচ্ছী~~ৰ বৰ~~-কলেবৰ দেখিতে পাই। এখানে দেখী আৰু ৰাখা শুদ্দিনী চুটা নাছেন্ তিনি শ্বৰ্ণ কলে। উষা মাতা। বাজ কৰিছেৰ এই আশামৰ্কা ও নিজ্ঞাৰ প্ৰভালতে Bयान पार्ट छा-जीनद्यन द्वण-ग-पन्न ठिक पश्चि : १३००० वा भूगांव ७ व्यागाना শাসু কৰি কাৰ্নীকে মানস্থাক কৰিয়াও মানক পথ সচনা কৰিয়াগছল। কিন্তু এই मकल शरम कालीत फण्डली वर मामू। मिनी मुदिव शनिवर ई छ। दाव कला। निसी শাস্ত মাতৃমূতিই অনিক পৰিমাণে ফুটিল ইডিলাডে। আনি লাগ্ৰাকক বেড়াৰ মড়ি বাবিশ্য সাহায়া কৰিবাড়ি জ্ব লাভু পদকৰে তৰ ৰচৰণ স্থ লীয় মাহিত ভা না বাত্য পুত্র সভক্ত স্বালন হতীয়াতে। এতান আন পাদে সাংগীস ভাৰণানি মৃতিৰ ধন না পাওক খেলেও হাং। ব ইকুমেলি পাৰিক চুপাৱ तम्भित्र विष्या विषय । स्वयं भित्र कर । विषय के अल्ला भारताम राज्यती कष् भी । , इत्राम् । भूति श्री कियु विकास কিন্তুই লাভাপ্তের মান "ভিয়ালের শতিক্র মার। 🖭 🚓 া 📑 🐠 रकांगा ५ एक्टरीया विद्वा पाड्याँड नरणन नारा र भी धन उपलहक शपुरितन पानमान अनिर्ह क्रायु तभाषात्रा भाषा । क्रायुक्त प्रक्रिय कवियाद्या । अञ्चलक भी वा अनुसार है । भारतिक आक्राप्ता अभारति साथ ।

স্তৰাং দেখা থেল, একেবাৰে খোছাৰ মজলচড়ী চিল্লন খালু মাতৃমুৱি বাব্ৰেলী হিন্দুভালে মুখা এই নদনীল মাছিল চালাং । বা জনা কোনও ভ্ৰন্ধনী মাতৃম্ভিত্ন মুন কৰিলা কৰু নদন বা জানু লাজিক না হৃদ্তি কাই কৰা হয় কালিকা বাহৰে এই হাজিত মাই হ'ব পৰা হয় কৰিলা বুলাই কালিকা বুলাই কালিকা বুলাই মাই হ'ব পৰি বিভিক্ত কৰিলে পুলাই হয়, এবং দেখাৰ নামকল্য হয় মজলভালী কিছু বা বাহেছে ভালেৰ প্ৰভাৱ আন পুলাই হইলা কেবিকা কাহিছেলাই পোলাকিছ বাৰহাওয়া কৃষ্ণি পাইছে খাছেছ ইইলা কেবিকা কালিকা কা

्रिकृणकार्यक कार्य रक्कल महन्तर्भ हार्य प्राप्त हिल्ला र प्र मार्गक हेल्ला महान्यक्रम हेल्ला हार्य क्रिक्स मार्ग्यक्रमण हे क्रिक्स हार्य हार हार्य हार हार्य हाय हार्य हा

> ফলিপিশ্যু কলি হায়েন কলৰ নামে বছৰি। কাইশোৰ মানি কৰে শিক্ষা পদলী ।

कर्जन्यारं वह र्यान घात गाहि पाति। राज भव कालने कृष्टि देवमस्य निकर्ते॥ छन छन कृषि छह घात नीतांचय। धालना नवीत हिंछ दृष्टि घन्य॥ दृन्। भूका नाई। स्वाद स्था स्टब्स् देवना निक्रम एक देवन पूर्व भारता।

(हडाःपि, मृ: ১১১)

বিশ্ব মুকুজনাধনৰ নগাৰা মৃত্যুখন-জানকে খেনলগন কৰিব। লাহিনীৰ গোড়া-প্ৰন কৰা হন নাই। গাহাধ পৰিগ্ৰেই মেছানে নাৰ্থ ইতকে শিব-পূজাৰ প্ৰান্থ দিয়া হয়। ই ধৰ চনগোল্ধ ছিব পূজাৰ পূখনহন্য কৰিছে থিকা শীৰাধ লগ গঙ্কো আগবাল ঘটে। এই চনেৰে ভালতী পিলীলিকাজন্প পূজানৰ পূজাৰ কানে ও ছই পূজা ছিকা গ্ৰাণ্ডৰ পূজা কৰিছে পিলীলিয়া পূজাৰ হাতে নাহিব হছত শিব ব ছত্ত হ ধন বাবে । ইহাতে শিব কুছা হাতা নাহিব ছত্ত শিব কুছা হাতা নাহিব ছত্ত শিব কুছা হাতা নাহিব ছত্ত শিব কুছা হাতা নাহিব জ্ঞান কৰিব ।

দিক নাৰৰ কৰিজন্পতি কৰুৰ ৰুজ্য দেৱী বুলাৰ বিভূত বুনা বিক্তিন। এই বুল বিবিধ একৰ এক বুলি বুলাৰ প্ৰভাগ ফল্মই (বুলাকৰ প্ৰথম)। কিজ মুকুলক বৰ কৰেন কাৰজনাগেও সিহালবাজ ভাল ছতি মানাই নেবাৰ পুলান নাই বনি লান। ১ ডিজ-প্ৰতিত দেৱী-পূজা মুকুল্লামেৰ কাৰো বজিত হুইমাত।

বিজ মাধ্য দেৱত হৈছে বিজ্যুৰ বনিছে। বলিংগ উচ্চুপ কৰিলাছেন। ইংশ এছিক মত । বিজ মাধ্য দেৱত গৈ চন্দ্ৰ বিভিন্নত ক

शकान जकरव वंश्व निर्दान नवीत।

শাৰ্ক-ভিৰত্ত ও ব্ৰাকিক হাকে 'প্ৰাক্তি পিডি কিডি 'বলিয়া স্বস্থাতিক বৰ্ণ না কৰা হইবা ছা। ছিল মাৰ্ক ভিনিছাৰ পিডি জ মাৰ্কা ৰক্ষণ ও সাৰ্কা-চিকিত গাবে অভিহিত কৰিবলৈছেল প্ৰিছিল সভাচ্ছিত লগা ভিৰাজ বিজ্ঞান্ত ছিল মাৰ্কিক কৰা হইবাছিল কৰিবল মন্ত হয়। ছিল মাৰ্কিক কৰা চিকাচ্ছিত ভিলাজ প্ৰাক্তি কৰা হুইবাছিল কৰিবল মন্ত হয়। ছুৱা ব্ৰাকাৰৰ কাৰ্য চিকাচ্ছিত ভিলাজ প্ৰেণ্-ক্ৰম্পান্ত হাৰা আৰম্ভ না হুইবা কুৱা ব্ৰাকাৰ হাৰা আৰম্ভ হুইবাছিছে। ইয়াতে স্বভাৰত ই মন্ত হুৰ মাৰ্কানক আচাইন উপাধিক দৈকত কুন্ধণ ছিলেল।

⊁ তু পাতুৰী বিজুবনিচা লগ্টিংশুবৈধকপিনী — বিশ্ববহর পুথি, পুং ১১২২। ভালাৰ নাৰো আন্দেশ হাৰ দৰিত নাতি খন আন্দেশন পাওয়া যায়। মুকুল-নামও আম্বিম চটা কৰিছেন এলাৰ নিদৰ্শন তাহাৰ কাৰোও বহিলাছে। ► নালি তিনি ছিল নাৰ্মৰ নাম স্কি-কলনাম চাহাৰ কাৰা আৰম্ভ কৰেন মাই।
'খামৰ আনা ভাতৰও এই প্ৰতিক স্থিত-কলনাৰ বাংগা। কৰিছে পাৰি।
ভাতৰ শ্বিনিদ্যা মুক্তৰ প্ৰায়ে সুম্পুল কৰিবাৰ বিধি আছে। তেলাৰ এই খুলাল কম কন তেলা কৰিব হালা উদ্ভ কৰিবাৰে

> প্রথমিক পূর সমাধ্য প্রত্যক্ষ লোক কাজিপন্। অন্যাধ্য নের নিছিঃ সমাধ্ করপক্ষাট্যবাধি।

ৰুহৎ ভাৰৱান্ধ দানক পুতাকেও আছে :

विच्छ किर्दशक्ता वर्णनः गृथीःभ्वस्य । नुकान्तर काळ वस्तीर भूवन्यस्य । १

মঞ্জিও বামুণ দেবত। তেওকী। ভাতৰাং মঞ্জতিকী-পূজার পুথাম ম্ধা-পূসা কৰা তালিক মতে পুণায়।

মাধানৰ পাৰে। সংবী নকন্ত্ৰ কপনা পাছত কি প্ৰাটিক কাৰে। বিশ্ব নাধানৰ পাৰে। সংবী নকন্ত্ৰ কপনা পাছত কি প্ৰাটিক নাধান কাৰে। বিশ্ব নাধান তা কি বাংকিল নাক্তি কি বাংকিল বাংকিল উপনি ক্তিয়েল প্ৰাটিক কি বাংকিল কাৰে। বিশ্ব বাংকিল প্ৰাটিক কি বাংকিল কাৰে। বাংকিল কাৰে বাংকিল কাৰে। বাংকিল প্ৰাটিক কি বাংকিল কাৰে। বাংকিল কাৰে বাংকিল কাৰে। বাংকিল কাৰে বাংকিল কাৰে। বাংকিল কাৰে বাংকিল কাৰে বাংকিল কাৰে বাংকিল কাৰে। বাংকিল কাৰে বাংকিল কাৰে বাংকিল কাৰে। বাংকিল কাৰে বাং

খাব বশা । বিশা বিশেষ বিশেষ কাৰ্য প্ৰচাৰ বাৰাৰ স্থিতি অধিকাৰৰ সামগুৰা কাৰ্য কৰিছে কৰ্ম হিইমান্তে। বাৰুকাৰ বাৰ বিশালয়ন বিশ্বাসাৰন হাম বাৰ্য কৰিছে কৰ্ম হিইমান্তে। বাৰুকাৰ বাৰা বিশালয়ন। বিশ্বাসাৰন হাম বিশ্বাসাৰন হাম বিশ্বাসাৰ ক্ষা বাৰ্য বিশ্বাসাৰ হাম বিশ

( ) গট সংস্থাপন কৰি নহানাফা সংহশুরী কিন্তি কর এ অইকাস্প।

[্]ত্ৰণাৰ, বছৰণী ক্ৰুণ্, ২০৮

(२) निग्रास निनग याहे चुन गी ह रमध नाहे यागरत भन्नद क्रविद्यांन ॥

🍑 বিশ্ব মুকুলরামের গাঁভিটিতে পালা-বিভাগ পাওম মধ্য না। ছিল নাধাৰের কার্য এই দিক্দিনা পুটোন ধাৰাটি বছাত বাহিয়াছে। ইচাৰ সমস্পুলি হট ভূপাস পাৰা-বিভাগ দেবিত লাওয়া বাম। কোধাও এই বিজ্ঞাৰ কালিক্স এই 🗘😅 ছিত মান্দ্ৰৰ কাৰ্য্য সমস্ত পুৰিৰেটে শীৰ্টি চতুৰ্জন পালাম বিতা । এট भूमरक अवादि हेर भूवरकाना विषय अहे त्य विकास वावरवत नी नी रह कालाव हुन কাহিনীৰ শেষ হণ্য ও ধনপতি, কামিনীৰে প্ৰনম আৰু একং পানাৰ ও সভু कांना इरियोजिन । प्यानना मून भाला-निनासभ मायाचा भनिकदिक्त कृतिया গী রাণিক ঘোল পাৰাণ বিভক্ত কৰিলছি। মূল পাল বিন্যাস প্র্যাব পান भिट्नव मरना मुझे भिन्न अनु यक दहला भो उत्पादका छशा है । अ भूर भिन्न अन्तिके यानि मधन ६ भूणान प्रना निभिन्ने छिला। अमु मुटे खारन भारानी जान माणाना পরিবাহিতে করা হাইলেছে। ইয়া ছাস্তা মুল পালা-শিলাংস কোনজ্প হ'হ কল कता इय नारे। महिनात भाउ-भृतिभात सन्भागा आन ितान निका विक মালণ একুও সংহিতিকে পুতিভাক পৰিচাৰ দিশাকেল। (চুকুদানা সন্তাচ তিকি বৰ্ণ নালকুপল কৰি . লিল নাঃ এহাৰ প্ৰেণ-উল্লেখ্য ভূমুক্ত লাল । শিক নহয়। কিছু ভাষাৰ পুৰান বৈশিষ্ট্য, তিনি বৰ্ণনা কলিছে বচিয়া গ্ৰহণত্ব গতি-রোধ করেন নাই। কাহিনীই ওোলার নিকট বছ। কাশিনীকে क्ष्म कतिगारे डिनि यथेन यक्तन भूग्याप्रम लोकिक ५ प्रालोकिक ठिनकार धवा दलीकिक अ पहलीकिक परेनाव महाहवन वानिमाह्म । दहानाव पाहिन्या নাই। স্বিপুণ পাৰা বিন্যায় এবং চৰিত্ৰ ও বান্ধৰ সামত্যা বুলি সমাৰ্থ থাকান, পাৰিপাটো ভাঁচাৰ লাভ কৰা অপূৰ্ব হ । উভিনতে।

প্ৰিনি বা লা-মানিছে। এই প্ৰেণিৰ বছনাক হলনান বা হছ নাৰ্ বলা হইছা চড়াল্ললগুলি এই শ্ৰেণাৰ অপভুত ব কৃত্নানিক্তিত মলল-গীত বা মঞ্চল-গানিকাৰ উল্লেখ পাঙ্যা নাম। মহাব কে ২ এক প্ৰভাৱ মঞ্চল-গীতিৰ উল্লেখ পাঙ্যা যায়, ইছা আনক্ষোভক্তৰ সময় কলাক দিব্য বিচাপিয়া গীত হইত। অনুকেবৰ গীত গোড়িক্ত অঞ্জানি মঞ্চল-গীতি। এই কাৰ্যটি হালণ ' সূৰ্যে' বিভক্ত হইকোও সাজ্য মহাকাৰ্যৰ অনা কোনও কক্ষণ ইছাতে নাই। গীতে-গোবিকো ২৪টি গান এবং গানভ্জিৰ মান্য মান্য

E Thomas, Maharumsa Celembo, 1837 p 99

গানের ভূমিলা করণ করেনটি খুলি আনত। সাবাকুকর সালা-সংক্রি গান ভূমির মালাসেট কলি হাইলা ছ পুনিটি গানের প্রাম বার্থ ও ইবিলব উল্লেখ আছে। স্পট্ট কেন্দ্র মালাস্থাত পুনুক ভূমি আক্রি কলা হাইল এবং গীন ভূমিকে নাল্ড প্রামণ কেন্দ্র স্থান করি লাভ, সহল ভিলেশ এই কা ভ্রেটি সক্র নাল্ড বিলিশ্ব কর বিলিশ্ব করে করিছিল বিল্লাস্থাতিত সম্বর্ত এইকাশ ছিল্লা

ह पुरिचारिक ए स्वासाध्य र प्रिस्त प्रदेश प्रदेशिक विश्व स्वासाध्य स्वास्त्र क्ष्य स्वासाध्य स्वास्त्र स्वासाध्य स्वास्त्र स्वास्त्र स्वासाध्य स्वास्त्र स्वासाध्य स्व

নৈশিক যুগা কৰিবাদ জাকৰ টালুৰ হাছিল। এই ধানা অনুসৰণ কৰিয়া চান নকনাই, নামনী, চুকা হাল প্ৰচুহি গাচন হিন্দী কৰিবাদ জাকৰ বিয়োচান নকনাই, নামনী, চুকা হাল প্ৰচুহি গাচন হিন্দী কৰিবাদ জাকৰ বিয়োচান হিন্দু পুটিনে বা পা কাৰ্যানাল গাঁচনাকে বিচিত্ৰ হাইছে। অৰ্থা, যে কৰি দিল পুলানাল গােষ ৷ এ কাৰ্যা গুলিল হালাল লাম কৰ কৰিয়া হাৰ্হি স্বাল নইছে। সাফলা এই সকল আনাম কৰ কৰিয়া হাৰ্হি স্বাল ইতা সাফলা এই সকল আনাম হাল বাহিছ প্ৰাল কৰা হিন্দু প্ৰাল কৰা গােষ প্ৰাণ্ডিৰ কৰা হাৰ্যানাল কৰা হিন্দু প্ৰাল কৰা কাৰ্যানাল কৰা হিন্দু বাৰা বাৰ্যানাল কৰা হিন্দু প্ৰাল কৰা হাৰ্যানাল কৰা হাৰ্যানা

10 10 3

নিৰজুশ চইয়া পঢ়িৱাজিলেন। কিছ ছিল নাৰ্বেৰ কাৰোৰ সমস্থ পুৰিচ্ছই শীতিৰক্ষি বছৰাংশে মটুট ৰচিয়ালে

গায়ক-কর্ত প্রাধ-জন্ম ঘটনা বলিত তইকে গালীয় বদেব স্টেড্টাত্ পাৰে না। ে তি কোনও বিশেষ ষ্ট্রাংশ অবলছন কবি । ি ব্যব কুল্টি পদ শান কৰিবৰ তালৰ মানুৰ হায় তিনি কোন সেই চৰিত হব ভূমিনাম কৰে টাৰ্ভিট লাগছন । अहे द्वारत सकत आर सब चाए हुँ ८ और इसि भनेगाव - िहर ने भूजरहर स्तरे हें य এবজ স্ট্রিবর। এই দিছে দিয়া মজন পারেবর বিকেন ওপট এবিলাসিক মুরা আর্ড। এই রক্তার কাল পান গাঁচ হি হ স্পাদ্ধির হত হালা नावित्र र विद्यो स प्रकान-पाइनक छोन ६६ । या का वा वा प्रकान-पाइनक নিজিতি-সম্বাদ্ধ বালাদেৰ শ্ৰষ্ট ধাৰণাৰ অতাৰ্ভ মদি ইআৰ কাৰণ হৰ, ছাজা হালৈৰ হিছে মাধ্যৰৰ কাৰের আমৰা এক কৰি আ টি মছল-শালনৰ প্ৰতিয়া লাইক, এই উপদশোই আমৰা আৰোচা কাৰাটৰ নাম দিক্তি, 'মজলচ্চীৰ বী ১ বা বা চট্টাকল ভবি লাখবন শতালখন পার। সমলচ্টী-পা বিজ্য সভান্তৰ সালস্মকৰ, ছিলুকাছিক পুৰ, ভিনুকাষ মেডিছিড ছইম। খালে। শ্বিজ নাধাৰণ িডিয়া প্ৰিড্ড প্ৰি চৰ সংগ্ৰাহক ঐ নাৰ ওলিৰ এক এক নিৰ্বাচন কৰিছে সেখা যায়। জিল মাধৰ ভণিতাম ফারদাম**রবা** বা মার্ণা-চ্রিত নাগম কার্টীতে প্রিচিত স্থিতিত, বিজ্ ब्राच्या प्रतिकृत्याच प्राचित्रक अध्यक्ष कर कर कर का किन्त्रम्ब ফানিবাৰ তালাৰ পূৰ্ণা কাৰণ এই নামত বা হলে , ৰচা মাণুটো নহাল-पौराह्य अकृति निमर्गन छ। । युधास द्रेग्य । विहास भासाजारियहा চ্ডীনকলের পুটিনিত্য উল্লুখ পাত্র বা চৈত্র পাব : ১৯ খনে টিখান্ত নক্ষণ টুলি থীত বিলাহ ইলোড । তত্না এই না ভাৰত কৰিবলী ল স্পিতি প্রাচীন দাসার সংস্থাধা সাক্তি স न्या महिन्द अहे दो दान भिन्न अञ्चलका है कि तर है । ज नहिन्छ।

কবি-প্রসঞ্চ

না বা এ প্রার জনচড়ী ও ইংশান গীত সহকে আনের চনা সালিরাম । এখন প্রান্তর লেখক-সহকে দুই-একটি কথা করা বাক্ষাক। লেখক এ প্রায়ন্ত নাম্প্রায় নাম্বী প্রিচিত হিলেন। ভাপা পুথির আনু-বিক্ষণী অংশে আত্ত——" ঠাতার তব্দ আনি বাধ্ব-আচার্য।" কৰিব নাম । মানবাচাৰ্যা ইনাই বাহাৰ একমায় পুমান। কিছ কি ভাৰতাম এই নাম পালাও পান্ধা কাম না সন্বতিই মিল মাধন ধা কিলা-মা। আল বৃতিত ক আন্ধানালাক্ষিক ইন্পুলি আছে এই কিলা-মা। পালা বৃতিত ক আন্ধানালাক্ষিক ইন্পুলি আছেমা। মাধাৰ কিলাং পুলিম আন্ধান্ধ হৈ পুন্তত ১০৭ পদ্ভাম নিপিবছা ইইমান্ত। মাধাৰ কৰিবাং পুলোহান, না সন্ধান আন্ধাননাল কনিতে চাছি তাহাৰ বা আন মাধানালাক্ষা নামৰ অপাক্ষ ভাষাও পুমান মাই মিন্তামতঃ, কিলা-মান্ধান কৰিবাৰ আন্ধানিক্ষ অন্ধান্ধানালাত তাহাকে কিলা-মান্ধান কৰিবাৰ আন্ধানিক্ষ কৰিবাৰ নাম সাধ্যাননাত। তাহাকে কিলা-মান্ধান কৰিবাৰ এক আন্ধানিক্ষ ক্ষিত্যালাক্ষ্য ক্ষা বিলাম তাহাৰ কাম্বাৰ বছলাক্ষানক্ষ ক্ষা নিধিয়ালাক্ষ্য

> ইন্দু বিশু বাব-ধার। শক্তিকে নিক্লালিত । বিজ মাধ্য গালে সাবদা-চ্বিত ।।

এট হয় বনুমা বি নি ১০০১ প্ৰগ্ৰেম আৰ্থি ১০৭১ খ্যিল্ডেম ভাগাৰ কাষ্য সংখ্যা কৰেব থিছ নাৰ্থেৰ সাংকাৰ সমস্ত প্ৰিশ্ৰেট এই ১০নিন্টি পাওয়া আৰু। সংকাশ ই শ্ৰেম নি,ম প্ৰেম বৃহ্ধ কৰা মাণিত পাৰে শ্ৰিমণ্ডেৰ বিনা, গণাৰ তে কৰি বিভিন্ন

> চিজিলাল হার হৈছে পড়িল সকল ধাতু ইংলিলালে ভালিল সাক্ষা (পৃঃ ২০৮)

ব্যান্যে পুজুলিক বিদ্যালাশক-বৃদ্ধিত কলাপ-দীপিক। নামক ভট্টৰ টিকার কথা বলা বলাবছে। বুডুবাকের কাল ১৬৭ শহাদ্ধী। ১ ইনি খুটিচেরনার মন্ধানিছি। হিল নাম্বের কালো কোলও কোনও বিজুপাদ খুটিচেরনার শৈলের প্রতিটি । একনি হিলুপাদ কর্মাধ্ব (১৫৭ ১৬৯) একটি দোরার বেনুবাদ প্রেক্ত লাল। করি ভারার খানু-প্রিক্তর আভ্রন্তর নাম ক্রিয়াল্ডন। আকরর ১৫৭৫-৭৬ খুটিলেদ বাংলার বিশ্বোণী কুলান্য দাম্দ খ্যাকে প্রাক্তিত ক্রিটা বা লাকেন। এই সকাল মিলাইনা দেখিলে ভালাকে ১৬৭ শুলকর প্রাক্তির লোক বলিলে কোন মারা খালে না। ভালা হাইলে দেখা মারা কলা প্রতিটিকেন ব্যাক্ত ক্রিটা কলা প্রতিটিক বলা বলিলে কোন মারা খালে না। ভালা হাইলে দেখা মারা কলা কলা ও মুকুলবান একই স্কল্য আবিন্ধিত হাইয়াছিলেন । কার্য মুকুলবান কারা-ব্রমা আকর্ত ক্রেম্য খালিক ও উল্লেখ্য মুকুলবান কারা-ব্রমা আকর্ত ক্রেম্য ২৫৭৪ খুটিটাকেন ও উল্লেখ্য মুকুলবান কারা-ব্রমা আকর্ত ক্রেম্য ২৫৭৪ খুটিটাকেন ও উল্লেখ্য হার ১৬০৪ খুটিটাকেন।

্রস্থন হার্থার বাংকর চর্মার ইতিহাস, পু: ৪০৮। ইত্রার সেন একালা সাহিত্যার ইতিহাস, পু: ১৮৮।

मामनीनक अनिधानक व्याना भूननायक त्वांक विवास एम निमाय महराइमें वार्ष्ण । दिवा नाराहत वाष्ट्र निवन ने एक तक वाष्ट्र निवन ने एक विवास वार्ष्ण अहिंदा के आहि नाराहत वाष्ट्र निवन ने एक तक वाष्ट्र होता है एक पिता नाराहत वाक है वार्ष्ण कर ने प्रति के प्रति का । अविदेश विवास कर वाक है वार्ष्ण कर वाक है वार्ष्ण कर वाष्ट्र कर वार्ष्ण कर वार्ष कर वार्ष्ण कर वार्ष्ण कर वार्ष्ण कर वार्ष्ण कर वार्ष्ण कर वार्ष कर वार्ष्ण कर वार्ष्ण कर वार्ष्ण कर वार्ष्ण कर वार्ष्ण कर वार्ष कर वार्ष्ण कर वार्ष कर वार्ष्ण कर वार्ष कर वार

> রহাত রহাত নদীয়ার লোক বৈরাধে চবিল বিষ্ণবর্ণি। কেন্সত ধরাইব প্রাণ শতী ঠাকুলাগী।

H -- 1780 B

ভাগান পুৰাৰ পুৰাৰ কৰিব কান কৰে। কাৰজ ৰাজিল পোৰা কাটৰ উপৰে। নিজ পুৰ আগত পাল নগীনীৰে মালে। আইনাসিং নাপৰ কেব শহু পাতে ধাৰে। (বৃং ২২১)

ধাৰ একটি দুটাত দিব। শ্যাহ পান পাৰ প্ৰিচনৰ নিজাই নিবছ্ত ইইমা হাৰ আৰু-নোপন তৰিও দিব। ইফিচৰ ক্লা প্ৰেৰ হাৰ হাৰ ধুছিয়। যোগাহছে। মাতাৰ আহ বৰ আৰুৰ-গ্ৰুজাইন্তৰ হলা বৰি হ্লাই বিফুপাদে মংবাদাৰ আৰুল্ভা বৰ্ণ স্বিল্লন। প্ৰতি একল

त्वाभवा नि स्थात यामव रणियाछ।

ह म न्या प्रमुख प्रांग प्रमी न प्रांग ह ।

ह स्व प्रमुख प्रमाण प्रमाण प्रमुख प्रांग है ।

मूहें प्रमुख मा मिलूस माहिया।

ग नानि दिन्द नुक ना न प्रमाण हिल्ल प्रमुख का निया।।

प्रमण सिनि रकी प्राह्म का निया।।

प्रमण स्वाम राम्य प्रमुख रूप हाला स्वाम स्वाम है।

प्रमण स्वाम प्रमुख प्राह्म हिल्ल माह्य प्रमुख प्रमुख है।

प्रमुख र नुष्टा है।

प्रमुख सिनि रहें । यह स्व रूप (र प्रमुख

 মান্ত্ৰীটো কৰি যদি কৈত্য-পাৰ্থন মাধ্বাচাৰ্য্য ন) পদ কঠা নাধ্বাচাৰ্য্যন মহিত মহিলা হব, তালা হাইলে এই পদ বিৰৱ পদ ন ব্যাব্যাহ আন লাভ না কৰাৰ সাধিব কি গ নৌলাহী আৰক্ষা কৰিব লাভি হ দিছ কৰা স্পাদিত পাচ ম পুৰিৰ বিৰৱণে একখানি কুছিৰ সহাৰ পাত্ৰা হাত ইচাৰত স্থান্ত হাৰ্থন বিৰুপ্ত ও সুবা দ পুথাত হট্যাৰত ইচাৰ অনুনৰ ভূলি বিষুপ্ত ও সুবা হিলা নাৰ্থন কাৰো পাওবা যায়।

क्षत-द्रम्म वृषं च डिन क्लाइन।

सम्भव गढ्र च इसरे मधन।।

सिमक्त-कृष्टि चक मणन डिम् चन।

कृत वर्ष क्षर्डात सिणान डिम्ब।।

भून वर्ष क्षर्डात सिणान डिम्ब।।

भूगवर गण्यादि क्षिति क्ष्रिन।।

मृषिक-गाइन क्ष्र-होत-लिक्सिन।

भूगवृद्यन क्ष्र क्ष्रक्ष-सिशान।।

क्षिति-गिन्छि हाक मब क्षिक्र ।

निष्ठ कृष्टिन कहा नुकृष्टे डिल्ब।।

उपमें व व व व व विष्ठ हाकि वृष्टा।

राष्ट्र क्ष्रिन कहा नुकृष्टे डिल्ब।।

देशान भगिष्ठ घार्नाहा ६ डी नका नन कि रोग व वंग-नगर म (भू: ६६) फानावा राष्ट्र रगरन । किन्दु बडे शुभाष्ट्र परन ना है परिशाक ये वन्दि वीगार मुद्देशन वो नगर-नम्मा कन। माधानने न हि नगड । होडा छोड़ा डिटीय वेर्थ-वन्मभाषि म छ भूभिर ६३ व्या उमा योग मा। हरन 'व' व अन्य कायकरि निर्म्हत्याचा पृति है-देशा वो वमा बोडेर हर्ष्ट् रमजाना भमिष्ट यमि प्रामिश्च मो ६ द्वा, डोडा इडेरन ६ वकता एक का उन्हर्स हा । इस स्टब्स्ट व्यवस्था । यह का विश्व विश्व विश्व का विश्व का

্ঞাস্থার ৭৬ সমের বা 🕟 সাধার করের করা ধার না স্থানীয় कारों ने उसे रे रेड्रिका ने के देवते (%) रोक्रिक लगे प्रतिहास र्गर्गरकः । २००६ का प्रमास्य (२) शक्तास्य दनासिनीत राज्यस्य प्रमास्य प्रमासिक स्थापना (८) न्दर १९८० । जन्द । १९ जन १ । १००१ । ଓ ଓଡ଼ ଓଡ଼ିଆ लग परण पर्य अवस्थित । १००० व्यापा च राजा व्यापाल । ( ) प्रकार रेव - त त्राक्ष व्यवस्थान स्वयं रेर १११४ । १४ () १८। छात्र अपन्य ५ ४६en confer e en fers profes pinter The state of the state of the state of ु कर्मर प्राप्त न , राज्य न , राज्य र मन र राज आल्ली द्वार हर ह र रा दिस्त र र परिपूर्ण एक विवास का तीना अञ्चल-No. 5. 6 11 + 52 2739 4 101 4 Edd of 1 1865 नाम , राम मुल्य भी कर्ता । । किन सा द्वारायम (कान्य ा जिल मक्दरे 'निर १९१४'। उन्हेंबर १ प्रीयक्षत ५ क्षित्रकाक्ष्यक्रम्स्य अ्तमा कता वृशी।

্রিনার-প্রদক্ষ

प्रति । विकास विकास विकास प्रति । विकास प्र

R & Moulton The Modern Study of Literature pp. 18-20.

মাবিভি।ক অনবভা কামনা কৰেন কেজনা সন্ধান ল ক্ৰমত ভিছিত কৰিবলৈ নেই।
নাম মুক্ত কৰিবল অকীক বছনাৰ উপ্ত নিজ ফলা প্ৰিছিত কৰিবলৈ নেই।
কৰিব হল কিজ জিলিংখা নুন্ন নাম সংগ্ৰান কৰে নিজুলাত কৰিবলৈ লহ এমন কি নুন্ন আৰু সামাহিল কৰাও প্ৰিছিত নাই সকলে লাভাৱন লাভাৱন নাপাল মহাৰহ মহিত্য বিজ্ঞা আন্তৰ্গতাল কৰিবলৈ লাভাৱন হলিক সন্মান্ত হাই দিলেক্সমানাৰ মন্ত্ৰীন হহলাছি ৷ প্ৰকৃতি কালে হুই সকল হাক্তিদ্ধ বছলা ছুমু আআন্তৰ্গতাল নামাহিল ৷ তুল হহলালা হুহে নাই আন্তৰ্গতাল হুমু আল্লাহ্ৰী প্ৰান্ত্ৰীন হছলাছিল। তুল হহলালা হুমু আল্লাহ্ৰী প্ৰকৃত্য আন্তৰ্গতাল কৰিবলৈ নামাহিল

ভুগু বালা-ক বেচৰ পুৰি-স্থক আছেব হল মভিজোগ - তে। মনাক্রত হাৰ লগতে পাত্ৰ চ হব হ জানি কৰি বালা কাৰণৈ হুকটো নহাচ চন্দ্ৰ কোবা ভাব হ পি সাহন্দৰ থিক ও সভাবা সঞ্জে বৃদ্ধিক চলা নাম কৰি চালা কৰি চন ভিজন হুছোক্ৰীৰ কৰি ব্ধিক চিকি চিকি

and do not take pares to produce a meet and well-collect copies. In course puriod the highest results of the author supported device must are lost by their negligence, and mis books become theirly in the fixt or second copy so his or trults, that the fixt appears as something entirely new

ना नार १५ ६को। करो दारण अपन् नकारत थार र आह. निल कार मन कार-प्रात्मकान प्रार्थन अपन्य एक् दाइ - लाह कर देगा। यान इंडोरम्ब पार अस्ति पृष्ट्रण प्राप्त इति के दोवन पृष्ट्रण अन्ति । प्रार्थ स्थाय नक्षाचाना मन प्राप्ति वाल किलाने स्थित प्राप्त कोन्यान अपन्य कुनान प्राप्ति स्थानित्स प्राप्ति वर्ग को रहे ने रहे ने प्राप्त कोन्यान अपन्य कुनानि प्राप्ति हैनक्षन्त्रीय देश र भूकार्थ है इन्त्री रहेल

পুড়ি ক'ত সাবেল অনুধা ছান পান।

কিছে অংশাদ্ধ নাত ঐ ল হিব প্ৰত পাঠ - পূচ্ কাৰ গুলামাৰ অনু বিচাৰৰ পাব ''

Albertum's India - Fd by E Sach vo. p. 18

এই স্কল কৰাৰ পুটোলে প্তিজ্ঞালন কৰি এ ছই,লা বিশেষ সভক অবলয়ন কৰি ১০০ প্ৰির্পাচ্য সামত। বি না বে প্ৰশিষ্পৰ্থটী दा ज भनित्रहेन अदि छन न। भान ई उठा ए दिना अहे मुध्यि भिर्म मिल्लास १७६ विचय स्थित स्था । त. अस्य प्रशः काला ५ लिखा मीया-শথ 😘 🎮 শার্টি হাররা। 🖅 । লট 🔠 । সংগাত্রিয়া বা মণুক্র হারণা আধিশাক । হাংগাত্ত একটা গুলিব প্ৰতিক নি প্ৰিয়াল কৰিছে চলিটাল লৈ সংখিলে पुष्तिय (वर्गन के प्राप्ति का भू का अवस्ति के अवस्ति के अवस्ति का वर्गन का व्यक्तिक समस्य প্থ নিলাংল বিলা, চলান িলাব নিলাব বৃদ্ধি গোটাইকে হয়। আইলাটা পুত্র কলেন্দ্র । ব নাশনিশ ক এইকল জনেক সম্পাধ সমূরীয় হইছে। মধ্যালন । এবং ত্রালাখন কল ১৮। । আনুধ্যস্তার (প: ১৪) ভিরু হিং বুলি : হিচাহিনু বৰ্ণ পাডক বাল বেংকাত আলেক্দৰ আদৰ্শ পুনি ১ - নন্দ - পান্ধ পাত্ত বং তিন মুহিনফিলাপ-সালভ লাত্ৰাবাবাৰ ाक्षत को स्थान । याद प्रमुख व पायद ला , किन्द्राह्म क नियम । अन्तिकः বাজেৰ দ্বী 🚛 শুনান ল (ব ২৭) লানি বহু প্ৰবিভাগিৰ শন্দ ব্যৱহাৰ क्षियों एक कराना कायु अधिकार इसे घारत एक आहे आहुया दशन, রাধ্ব জান্ত প্রিকার মেন্তির না। তাতিক প্রাণিধির স্থিত নিল্টার प्राथानित का को प्राथन स्वाकृत करिया प्रदेशाय

পু হিল্পেল বা ল হ নক বিপু ি নাইয়া পাঠ নির্যাক্ষাই সংসার্থক। লগি পুরিলে । কার্থন বিষয় বা লগেশন বিভিন্ন পুদিনালায় বিজ নাধানৰ চড়ীমলালৰ হালেব ছলি বুলি সন্ধান পাড়েয়া বিয়াল্ছ। নিম্মু ভাহাপের ভালিকা শেওরা হইল :

(অ) কলিকানা বিশুবিদালের প্রি**লা**লা

का भाषा।	পুথিত খ্যা	পাত্রম প্রাচ	ত।বিশ
5	₹.00₩	8-558	১৭৫৯ খ্রী:
2	9009	चरण्य	
3	908A		
8	GOAG		
å	6556	t-55 58-505	১৭৭৭ খ্যাঃ
৬	3775	5-60	•
3.	5559	5-508	১৭৯৪ খ্রীঃ

		ভূষিকা ,		Jaco
ক: সংবল	भू दिशाक्षेत	প্রসংখন	ভাৱিল	
ь	6565	>− ∀>	2966	भी:
25	8268	5-5G	2832	efft:
50 .,	\$550	অসম্পূর্ণ		
22	৬ ৫৬৯	n		
5.6	6595	>- 56	2820	ध्रीहे
20	6596	2-204	5৮৪৭	
শ্ম স্ত	পুনিই চাইলা,	त्नायायासी ७ ७५मतिहाट घ कत		

(খা) সাহিত্য পরিমৎ পুথিপালা

2.8	2923	3-508	১৮২৩ খ্রী:
20	2000	সম্পূৰ	১৮৫৩ ব্যঃ
5.5	2920		4.)
59	5955		

गवछणिर है।हेथील भूजि।

(ই) সাহিত্য পৰিবৎ গ্ৰন্থাগাৰ

১৮ ৮২৫১—-খুডিজ্কাসভক্ষরী কর্ক প্রাধিত ক্রাথকন সংখ্যাপ (১৯১১)।

(३) जनाना भूषिनातः

- ১৯ ১০ দীল গেশ কলেজ লাইবেলী।
- २० (१०) व नाः विश्वविद्यालयं नारेण्युती ।
- ২১ ৪১৪ ব পুর গালিবং লরিবং পুরি বা।

এই ২১ খানিব মধো (ইহান্দৰ মধ্য ওকগানি ভালা গুছও মাছে)
সংগালে কা প্ৰচীন পুনিটিই আমৰ। 'আদৰ্শ 'পুনি বা ক পুনি হিমানে গৃহৰ
কৰিনাছি। উপৰেন চালিকাৰ ইহাৰ ছনিক সংখন ১, ১৭৫১ খুটিবৈদ্ধ লোখা অতি জীৰ্ন ভুলোট আনজন পুনি। হাধাকৰ পুনানন ও ব্দক্ষ, বিষ্ণু পুনিটিন পাঠ অধিকাংশ কোনা নিউল ৰলিকা প্ৰতিপদ্ধ হইনাছে।

এই পুথি ছাতু পাঠ-নিগায়ে সন্মানা যে-সকল পুথি পুধান অবলয়নকণে গুলীত ঘটমাছে ভালাদেৰ শিক্ষণ

ब-পুलि, ভाविका-मध्या ৫ हारिय १६६६ ही.

হ পুথিব পুৰম হিন পাতৃ। একং শংগৰ সামান্ত আংশ গ্ৰিছে বলিয়া ঐ ৰুই ছংশা বা বুং জন হ কালি আ হা কাল মই ছ

यान्यूमि नाम्बर्गणनाः । । स्थानिक २०५५ ही श्रापुति न्यक्तिः । स्थानिक १५२० ही

ইহা দুটার বি অভিত পরি ১৯০৬ কে পুরি ১৯০১১৪ জনা পুরি বিজাইনা বালাই কথা তুল্লিকলচ্চ সাম্য নালাছিত

ত-পুনি কাৰিকা-সালে ১৯ কাৰিব ১৯২৩ খুনি চাধুনি কাৰিকা-সালে ১৫ কাৰিব ১৮৪৩ খুনি আৰুণি ভাৰিকা সালে ১৮ ভাৰিব ১১১ বিভালন

প্রচীন ব'ল। বৃতিত একট বলনৰ নাল। বৃত্যৰ নুত্য বুলিনা দেখিতি প্রিয়া যায় । এন হলনা প্রনী কর বি এক প্রিয়া হায় হিছেল। বালানার করিবছিল বন প্রাছ্ট ছবলাই হলনা হলনা একটা পুলিনার একটা শ্রেলর বিজিল্ল বালানার প্রাছিল বন প্রাছিল বুলিনার বিজিল্ল বালানার হলের দুট প্রাছিল মান্ত প্রচিত্র করে ভ্রমতের বিজিল্ল বালানার হলের দুট প্রাছিল মান্ত প্রচিত্র বালানার হলের বিজিল্ল বালানার বালানার হলের স্থানার বালানার হলের বালানার হলের বালানার হলের বালানার হলের বালানার হলের বালানার হলের বালানার বালানার হলের বালানার বালানার হলের বালানার বা

[া] ৰাজানা প্টোন পুথিব বিৰবণ ওচাৰও ২০ সংখ্যা বজীয় সাজিতা পৰিমং ১০০৩, পুঃ ১১।

পতি তথাপের মানা পরিবর্তনিবিশ্বাহী মনোভার পতিনা উঠে। এ প্যান্ত ব্যানি বা সাংগালের নামকল পতিন সংক্রণ মুলিছ হটমানছ দাহার স্বভারিতের ব্যান্তালের বা বাব মানা পতিন স্থানি আনিধাল নকল ভাপানে হইমানছ,
এবা প্রান্তালের ডিলু পুরি হলাত পাই ভাল দেবল হল্যাল্ছ। গুছের
মানা আন্ধান সাক্রণ পাইক পতিলা নাল্যাল এই আন্ধার পুরি ছাল্ল নালা
প্রাার বিক্ত বানাক-মৃত্ত শলা লাভ করাম এই সকলা প্রের ভাষা আত্যন্ত
অপনিচিত ও দ্বত ব্রানাক- পতির বা নিত্ত করাম এই সকল ব্যাহ্যাল হয়। ফলে
মুলি মন্তাল ও প্রেনজনপতির বা নিত্ত অপনে এই সকল কাহ্যালগ্যাল

वर्गे एक निर्माणिक विकास का व

য় খুত শদ্দ ক্লিকে যো ইব উপৰ দুই ছোল কৰা চোলা: (১) শ্বন্ধ, বিশাপৰ প্ৰায় পূল্য স্বাস্থ নালাখনি, প্রিচিতি, অন্ধানি, মহালি, মহালি, বিশালি, মহালি, মহালি, কা চালা প্রায় বিশ্বিত কালা কিন্তিৰ মুলা কোনাও মহালাখনিক হয় বা কোনাও শ্বামা নালা হয় কলিছে কোনাও শ্বামা কালা হয় কলিছে কোনাও শ্বামা কালা হয় কলিছে কালাখনা কালা কিন্তি হ হয়াম কেন্দ্ৰলি মালা আৰু প্ৰায় মালাখনিক মালাখনা ক্লিক নিৰ্দেশ্য হ হয়াম কেন্দ্ৰলি মালা আৰু প্ৰায় মালাখনিক মালাখনা কালা কলেছে হ হয়াম কেন্দ্ৰলি মালাখনিক প্ৰায় মালাখনিক মালাখনিক কলা কলা কলা কলাখনিক মালাখনিক কলা কলাখনিক মালাখনিক কলা কলাখনিক মালাখনিক মালাখন

কপাত্রও লালে জারিবার বিষয়। হাংজা উচ্চারণে একপ সচ্বাচর হয় নঃ।

ানজন শাস্ত্ৰ বাংশালন শহানত পৰিসাধন হবা হাইছে না, ইংগাই সাংলাৰণ নিমান কৰিছে কৰাৰৰ সাহা এই সাধাৰণ নিমানৰ নাম-ভিন হৰণ শানিখাল। বামানাঃ

- (১) পালপানি দুটাই স্বন্ধ্যা পদি যুৱান্ধনি কলপ উচ্চাবিদ না হবা প্রতি পুশক অক্ষেব (syllable) উল্লেখির শ্ব বিষ্ হবলৈ हेर्ग का मनाव्या र ' र ' काल क्रिक्र' व - एवं क्रांश्या इहेग्रा (पर) अहे ্রিচন্দ্র-শ্রেদিটা স্পল্ল গুলার িক হটোত টুতুরারিলাক গুলার। भागेताहि प्राप्ता ना रिभिन्न प्राप्तिकार के कि भूतालाव हरेल । ये कि -পান্ত কৰিলা আৰ্থি কৈছে এই কিছেছ প্ৰিক্তিকপ্ৰপ্ৰকাৰ কৰে কৰা ইতি মেনির প্রাক্তার যাব। তার প্রত্তির স্বাহর । अस्त (त्युक्त सक् (पक्ष) गाफ (गाए) मामानिय (प्राप्टेस) १ र ताव িচত বহুণ বহু বিশ্ব চুকোৰ আনৰ ভূৰিবলৈ সভাৰ বাৰ বি ध्राक्षति । स्वार्थको देवलाति (शिक्षा) 'कुलकृति । विशिष्ट - र कत আপরি নাই। ইশা বিকিও বিকিডিটা গোড়া আৰু ভিষ্ঠ নাশ। পালা डेक्टावरचन कार्या : निक्रिट्रिक असरका कृतिकार का वास्त्रचण्डा **श्री-हाराज्य र्गा, १ ए जाराज्य साहर १ ५ में उन्हर र्गा, राजशास कराईस** প্ৰিয়িত পাৰ্ক মাজঃ কাৰ্লাচ্য বাবে কৰ্মত প্ৰিটি প্ৰিক্তি, ক্লামা श्च कृतिहरू श्रम्भाष्ट्रमानु कृष्णारेन्द्र व्यानी जात काल्यी एकत्। काल्या वा व्यान वा अवस्थित कालाम क क्रिकिट राजारे जिल्हा । प्रोक्तिय राज्या है क्रिकेट जारकाल पूर्व हुसा। এই বিশিং বংশত স্থিত ১৯ ১, বল। কৰিব ব জনন্দী বংশো এ-শৃতি প্ৰথমেক িলিড কৰিল নিলাতি এই লাভ্য শ্লন্তলিকে ক্ৰেক ভে্নীসভ खोरी दांश हराजे। रहावय :
- (ব) ইনা-প্রাণাড় মারাপির রিবাপদ স্টোপিয়া চলিয়া পায়াশ্রা বিবিধ ইবিক্সি
- (ব) পুৰ্ব প্ৰদাস ইলাল (3rd person present tense) ক্লিলাপস কৰেও, বৈশেও, সালিও, চাৰাও, নাও, কোণোও, ইত্যাদি । লাকিল মানিবা ম্থাক্ৰম কৰণৰ ইৰ্ফাড মানিব চাৰাও, পোণালা লাপাইলাছি।

S K Chatten The Origin and Development of the Bingali Language p 511

S K Chattern abid , p 544

(গ) এ-পিডেজি মুজ শবদ। মেনা: এনএ সদ্ধ মোহাশত, সভাত,
বুদ্ধি, মহান্ধি, সিতাদি। ইংক্লের হার শালনা নিহিছিছি কুলনা সদ্ধে
মধাশার, সভাবে, বুদ্ধিনা, মহান্তে, ইত্নাদ এই এ- ভিডাড় হিছা
মানবের কাশের মধিরা শ হাল কাড্লালার (সাচি) বা অধিব্যাকারক
পারনা মানা, সংনক সম্যাইখা ক্রাক্রের বাবহাত হল্মাতে। সেমন:
ব্লম্ দিন্তৰ নাও ক্রাপে-কুল্ব (পু.১)

য়-কালেৰ বিপিক্ৰব-শ্যাপত আৰ একটি কটা বিশেষ উল্লেখযোগা। অনুষ্ঠা - হ'ব। ভবিষয়ে অনুষ্ঠা - ইহ'প্তালাত পদ হলৈও উপনু শ্যাপতি হিছেও পুথিতে সংবৃত্ত নালগোৰ কৰা হলালত প্ৰমান হ'বহ > কান্ত নালগোৰ কৰা হলালত প্ৰমান হ'বহ > কান্ত নালগোৰ কৰা হলালত প্ৰমান হ'বহ > কান্ত হলালৈ কান্ত নালগোল কান্ত নালগোল হ'ব হলালৈ হ'ব হলালৈ কান্ত নালগোল কান্ত নালগোল কান্ত নালগোল কান্ত নালগোল কান্ত নালগোল কান্ত নালগাল কান্ত নালগোল কান্ত নালগাল কান্ত নালগা

- (২) পুৰ্বলাক ভ্ৰৱৰ ব তেন্তৰৰ মৰ্বজন বিনিত্ন ওবা আজনবোৰ প্ৰাদেশিক উচ্চাৰণে অনুযানিক চালবিন্দু দৰ্বনিৰ আভাৰও অন্য কোনও প্ৰাদেশিক অপোক্ষ বাবে না। বেজনা পুলি অনুযানি ভাঙু কৰে ভাঙু, গোডা স্বাহ্ম কোন, এবা পাঁচ ভাল পাচ বা চালদৰ প্ৰে চাল চাপালাৰ কোন্ বহানিক ক্ষিয়া সম্পাদিত হাইৰৰ তাহা আজন বুলি না। বিজ মানৰ পুৰ্বৰ জন লোক চিলেন কেনাও প্ৰাণ্ড হাৰ কাই এই সকল ক বিশে প্ৰাণ্ড লিপিকৰণ-বীতি বৰ্জন কৰিব কৰিব বিশেকৰণ-বীতি বৰ্জন কৰিব আনি এই সকল জ ব বাংলাৰ চলিত বিশিক্ষণ-বীতি অনুসত হাইয়াছে।
- (১) তা লাগাৰ এত্তিৰ পেলাএও চলিত ৰীতি অনুগায়ী যে যাগাৰ মুছিত হংলাগায় কালণ সংস্কৃত 'ছ'ও 'য'এই বৃহটি ধ্বনিত যাগানী পাক্তেল মধ্য দিলা বা লাগা 'ছ' হইখাছে। সেকেতে সংস্কৃত হা ' হাইতে উৎপণা 'ছ' ধ্বনিৰ জনা 'ছ' এবং সংস্কৃত 'য' হইতে উৎপণা 'ছ' ধ্বনিৰ জনা 'য' চিজ বাৰহাৰ কৰাই অনিক মুজি-শুক। আগচ ইহাকে ৬৮চাৰণ-বিশ্বাধা বানান বলা চাক না, কাৰণ ব লাগা 'ছ' ও 'য'-এয়া একই উচ্চাৰণ ।

🚽 ভাষা-প্রসঞ্

(বিজ মান্ত্ৰ নী নৰ সময় পুনিং পূৰ্ববিজ হয় । সতানা ইশার ভাগান বোল ও কানও বালে পূৰ্ববিজ্ঞান হৈছিল পাওয়া লাম।

কিন্তু কত্য নি কান্ত্ৰ পূৰ্ববিজ্ঞান কানি ইলাবে প্ৰান্তি কান্ত্ৰ কান্ত্ৰ পূৰ্ববিজ্ঞান কানি কান্ত্ৰ কান্

विटर्नमा

স্কাল—ইহা হ শ্ৰিষ্টেশী হুল অনুপ্ৰণ না পাছালাৰ নহন্দ প্ৰচৰ সাটাং প্ৰিছা বিশ্ব ক্ৰিষ্ট চৰ্গৰ কাল কাৰ্' হৈছে ব্লিষ্ট নচন্দ্ৰ কাৰ্য সংক্ৰিষ্ট কাৰ্য কৰিছে । শাৰ্থ বাংলিষ্ট সংক্ৰিষ্টেশী কৰিছে সংক্ৰিষ্ট কৰিছে । শাৰ্থ

(১) কালাৰ কুমি কিলি বংশা ভালা কলা

(২) রাহত ভাগে শোঘায়ে নাখা

া বার বার বিশ্ব কোলের চিডি চন সংগদ সাচ্য কিন্
াবাত চাৰ কাৰ্ব বিশ্ব কিন্ত কিন্তি কোলি কোলের প্রথমন প্রথমন প্রথমন প্রথমন কার্য কিন্তি করে হার কার্য ক্রিয়াল ক্রিয়াল ক্রিয়াল ক্রিয়াল ক্রিয়াল ক্রিয়াল ক্রিয়ালি ক্রিয়ালিক ক্রিয়ালি ক্রিয়ালিক ক্রিয

কর্মে-কার্যক

বিশুন, হিচন কৰ্পিদ শ স্থাকলোম ন হাজহি কৰে পাছৰি লাও, চন গাছ।
নাৰ বিভুলি বাহা ৰ নাৰ নাম, সভাবক দুহাজৰ বুজি চাইন হিনাই।
নালক তেওঁ বিভুলি পালক কিলা কোন বুজনাতক সমাধিক লাকনাৰ
ভাগৰ দুৰ্বাহক ভাগনি গাহা, ইভাগনি

্ত্ৰা বিভক্তি শ্ৰেষ্ট্ৰেষ্ট্ৰেষ্ট্ৰ প্ৰায়ের ভাৰত চাৰ্ট্ৰ ভাৰত বিজ্ঞান কৰিব। সাক্ষা বিজ্ঞানি ।

শুনিদ্ধার বৈতি কাজকাকাক কে নিজ এবং নিজ বিক্ষাত হুইয়াকে।

क्रवन कांग्र

-৩ -য়ে বিভিন্নি বাধিন না বাইলা বুৰান যাত্ৰ ধন মাত্ৰীৰ ভোগো হইল ননুধা পৰাৰ, জুৱাৰত খোৰুল, ইউমানি ১ এই '-এন' হইলত উৎপয়ু -এ এক -এ বিভিনি শুনিক্কৰণিত ১৯৭ চকন হটনাল, তাৰ ও গুলাল -এ বিভিনিক আনিক আলা কৰিছান কটাত ও আ আচ প্ৰভাৱ পুণি প্ৰিচিম্বট্ছ পাওনা লোল ভাষাতিও ও ভিনিত্ন কৰণপ্ৰ পানা কৰে ৰু ১০০১ নাই।

িলাল — এই প্ৰস্থানি(post-position) লালাও ক্ৰানালক বাহিত হছত কেলা বাৰ পাঠা সংখ্যানা বিচাপ্ৰকাৰ।

সম্প্রদান-কারক

-अन्त, निक्ष निक्षित व्याप्त के किर्याप्त स्थापित स्थाप्त सात्र स्थाप्त स्थापित स्थापित स्थापित स्थापित स्थापित स्थापित स्थापत स्थापित स्थापत स्यापत स्थापत स्यापत स्थापत स्थापत

অপাদান-কাৰক

ছোলত, বোলত তথা লোলত হল লোগ লোলত, মলিব ছোলত, ফচত ছোলত, ইত্যালি। পুৰক্ষাব্যাতিকত ধৰত ধৈৰত, হালিত সাৰ্হত হুইবালত।

-পুন বিভিন্তি আলপুন পারিক কিবা ইপুনিব ঝি থাকিলা কৈলাল বাকিলা হাণা লালিক পাৰবঢ়া,

গস্বর

এর, -র , দাবনৰ সভ্জ। পুরুত্র বারিং, স্পর্নারের ময়, নৌকার, ইত্যালি।

थीक्ककी उटन याव अन्य अनि अधि विअक्ति वानक्ष प्रदेशाल् ।

অধিকৰণ-কাৰক

-এ. •মে বিভিজি সংক্ষাৰ কৰি আগাৰ আমাৰ জদাৰ সক্ষ, ভিছামে, ইত্যাদি।

- এর বিজেতি ব্যাস্ভ চড়িক মনোর বাকুল, জালার ইলিকা, মধ্যোর কালকুট, দক্ষতি গুলহাত পোল ইতিকলি।

-এছে, কছে বিভিন্ন নিকানার না পাটাম আছক, পুলম রালেছে, এখাতে, ইভাগি।

-কে বিভাৱি ভাগন পানিকে বৰ ভৰ।

সংখ্যাধন

রোটা বিভিন্নি সুদ্ধি কোটা শালাগে কিন্তু কিন্তু কিন্তু কৰি কাৰ্য্য কৰিছে। নাৰ বিভিন্নি কাৰ্যাক কাৰ্যাক

িৰ ৰ-মান্ত (oblique base)

মাৰিশা শাহাৰ এটা বিভিন্ম যুদ্ধ পশ্চা - হৰুসৰ্যা যুদ্ধ হিছেলটি। ইন্দেটি। কোনা কুলোলাই কুলোলাই স্থানিক স্থানিক শ্লেষ্থ যুদ্ধ হৰিছে লোকা যোগা। সমান স্থানিক কিলোমালন কীৰ ভাগন ইন্দেটি।

সংখ্যাম

উত্তৰ প্ৰজ্— বালি বিৰ্দিক্-ফাৰাৰ আয়োন, বোন, আমান, আমন। কাৰ্কুকাৰক আদি মুখি মুখি ফামি বলৰ্চন—আয়োৰা, ইত্যাদি। কাৰ্কুকাৰক আয়ো (আনা কদি মিতালগ তাৰ), আয়োলা মোমাৰে। সম্ব্ৰ থায়া (আয়ো সালা) আনাৰ আমাৰ।

মধাম প্ৰদ—কৰি, তিয়াক আভাব বোলা-, তৌনা-, তৌনা-, তৌনা-কৰ্কাৰক তুলি ভূমি, তুলি (তুল্ডানে , সুলনীয় বুনিলুঁ বুনিলুঁ বেটী তুলি দুই মতি)।

क्षेक्षिक (स्थात, र्नायांत रही न। समक रहीका रहीयांत, र्नाव हुन। भूषम भूक्ष—रा, डिमीक्-प्रांत डान। कार्क्कातक हा, रह, वहत्तहन, होता। कार्क्कातक होरान, डारन। समक होहीन, होन, डांच। থিয়া মাধ্য 'আপ্ন' এই আয়ুৱাচ্ছ স্ক্ৰিয়েটি (reflexive pronoun) বহু হ'ল ক্ৰেৰ ক্ৰিণ দন। বেফা: সেৱক প্ৰিণিনা পূপ জানিব প্ৰবংশ কৰিব লাগ্য নানিব পূলে হোৱা নাম হ'ল নাম, আৰ্কিন পূলে হোৱা নাম, হ'ল নাম,

ক্রিণাপদ বর্ত্তখান কাল

উত্তৰ পুৰুष :

য শুনার কিলা কিলেক-সংগ্যাপত পাম থাকাল, কাণা, মার্থা, বার্ল কলো, কাম্বাজ্য পেউ, শুনুম্ভি

- हैं जिल्लाहों, इन्टर्स अन्त, अन्छ / प्राकृतान्त्, शेर्मानि ।

- শুন সহি, তেলাক চকন তেতি । প্ৰতিয়ানি।

ক্ষা কৰিংল দেশা মাইছৰ প্ৰিছাৰ ক্ষেত্ৰ মুক্তি সুই প্ৰাৰ মনা শোনপুৰ্থ কৰি কৰু পদৰ সভিত্ৰ হৈ চাল, দেশা মাল- ৰহ জানীখ ম গ্ৰাল কুছে সভিত্ৰ কৰু কৰে। মনা গোলপুৰ্গতন্ন কু কৰে। সহিত্হ প্ৰাহাত মিলাপুৰ বাৰ্হ ভূহতালতে। মধা:

্ৰক্ৰচন :

এ বোল ভাষিণা সহ 'কৰম' কোনাৰে, নিতা নিতা 'বাবো' কেনি এই ত কানাৰে, মুজি ভোৰে নিগেৰ কৰে।' কোনাই ভাৰিনী তে কাৰণে ভাষ নি। মা । পৰিলাৰ, যদিকোনা হম' মুজি সংহাৰিনা কোৰে, বংলাদ। পুৰামনিতি কহিমান কাৰণেও এইকপা কেখা মুজি 'কাহিমাকে' সাহ মতাৰ কৰা, বাহাৰ ৰম্পী মুজি 'আনিমাচন' কাৰা, ইত্যাদি।

वहवहन :

 আনি যাধানে পদাব , ইত্যাদি। আধুনিক বাংলায় একবচন ও ব্রবচন জিলাপদে কোনকাপ ভেদ নাই। কিছ পুরাতন বাংলায় এই ভেদ বর্টনান ভিল, এই বনুমান হিল মাধ্যের কাবোর ভাগা ইইচেও সম্পতি হইচেডে। বিশাস পুরুষ :

-मि: कश्मि व्यामारक।

ध्राभेग भूकप :

-थ. -८म - छालारम, योगम, रगोर७, करन, कनग्य, महरम, गास्टम, मारस, रणमा स्थानन, देखामि ।

-অত্তি শাবি ভকে প্ৰিড়ন দেয়ত্তি মভাবে।

मडीड कान

डेवम श्कम :

-ইবু -বু সংগণী ৰশিৰু, না পাইৰু, প্ৰিশিৰু, লাবণ চইৰু, নিংৰদৰু, ইত্যালি। ইবুঁ, -লুঁ প্ৰচেম্ভ পাওম মাম।

-উলাব: পরিহাস কৈলার।

यशाय भूक्ष :

-ेन। যাতিকা, হাপিকা, কৈবা, দত্তে উদ্ধানিকা, পাতালে চলিকা, ইত্যাদি। শুকিঞ্জালীতান কাৰজত -ইনি -ইনল এই বৃহত্ব পাওয়া যায় না। পুৰ্বা পুরুষ:

-देल ा पादिल, भादेल, गालिल उनानी (मनी, दरेल देहा।**पि**।

-शेना दूषिला (पनी, श्राफ्रा कनिना ग्राम दोरगपि।

-চাৰক এক ৰাম। ব্যিৰেক, হোৰ কাৰে দেখিকেক দেব প্ৰপৃতি, কিনিলেক ইত্যাদি।

-ইলেড: বসিলেড সদাগর।

-देरनम पिरमन (पर्य)। मद्रममुक्तक क्रियानरमन मःश्री। करुप।

-জল বেড়ল বাস্মগ্ৰ । যুক্তৰুনিৰ প্ভাৰ।

उतिपाद कान

छित्र श्रुक्षः

-हेबू, -बू कडिसि बाउरखाब बागिबू, निटा वसिबू পঙ्গर, कनमू निर्वमन, मंत्रिया योबू।

J-1700 B

্ন। ক্ষেত্ৰ পুৰিৰ হি কৰিব প্ৰাঞ্চনটোৰ, কৰি দিব, ইনৰাধিত শৈল, লুকিবৰ ৰচাৰ পুলি ধি বা নাচাত্ৰ

মধাৰ পুৰুৰ:

িও প্ৰতিমাধিত কৰে হাতে হিচ্ছ চুমান্ত্ৰে আচৰিত দুৰ ,ানি **প্ৰিয়ো দিবা,** ইতাসি।

শীক্ষা নিমাননা বুলা ইংনালী বুলার ~~হুটারিছে~~

धायन शुक्त :

শীর বিভিন্ন বার বার পার পাই দারের বিচ্ছিল, মহিমা চার্লি চকু হ লৈ কি অহিক স্বে, ইতিল্লিয়

- শৈর্থ নির্কার নালে বিক্র ব ব্রিলিক ভোলানি হালে যে। ইত্যাসি।

ন্তিক্তিত মুখিন বিজ্ঞা হীৰে ও নতি ছোলে এবং ভাষু ভাইন পুনৰে।
নীয়ে হ'ল বংশে নাম্য তাত । তি মাহিল আনালেৰ বাংৰা ভাৰিনা, নীৰ পুনাম পুতাৰ ও তেন বিজন তাল লোক চুক্ত হালতে । ইলা সভালে আনুষ্ঠাৰ ভোগৰ নামিয়া হালা হালা হালা

> ा द्रिकार क्षेत्र प्राप्त क्षेत्र वर्ष डाटन साला 'मिन' छ निक्किस ॥

कर्णवाद्यत अर्थमदास, पृ. (১)

(होनी होना क्षेत्र — ग्रीहन 'हानी हेन ' हित्यम हहेन्द्र हिमानक। ग्रामें भोज जिया-हार रेन्सी एड रिश्म अन्यार प्राप्त अक्ष्म नाम, ब्रुट ग्रीह व्या क्षिम हर्दे । प्राप्त हिन्द अब्द ना हर रेन्साना। स्मी हुड़ा जिल्हा काचि प्रदेश हिल्हा हिन्हा कहेन् के प्रिक्ति किल्ला प्रोप्त प्राप्त हाहिए, क्षिणा। ब्राह्म नाहिल कहेन् के नामि

विक मा प्रकार कार्याव द्रावाय द्रावाय क्रिक्ट कार्याय हा प्रकार क्रिक्ट क्रिट क्रिक्ट क्रिक क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक क्रिक क्रिक्ट क्रिक क्रिक्ट क्रिक क्रिक्ट क्रिक क

ব ব্যালে তাল বিশ্বধ কৰি। হলাব কতুৰ বিশ্ব ব্যাল কৰাৰ হৈছিল। ইংলাব বিশেষ প্ৰথম কৰাৰ কি চাল প্ৰেম ভেচাৰ বিশেষ প্ৰথম কৰাৰ কি চাল প্ৰেম ভেচাৰ লাই কি কি লাই কি কি আছিল কি বিশ্ব বিশেষ প্ৰথমিক বিশাৰ বালে বিশ্বমান কি চাল বিশ্বমান কি চাল কি কি বিশ্বমান কি চালে কি বিশ্বমান কি চালে কি বিশ্বমান কি চালে কি চালে

তাই পুৰত্ব ভাষাৰ পৃথিতিই সহকে সাহও দুৰ্ভি ব্ৰাক্ত বিজ্ঞান কথা বলিয়া এই ভূলিকাৰ উপ্যাহাৰ কৰিছ । বালা অধীক্ত লগত ইল যাত্ব — লগতৈ উৎপদ্ধি। যোল মাধ্য ল, ইল্ লহম — ইল্ লহম — ইল্ মানিল। আদি মুগো এই তিন প্ৰফাপ হ লীয় জিলাপদ , নি কাৰ্কী। বিল্লেখন মান্ত বাৰজত হইক, ফলান ইল্ছেন মানিত প্ৰমানাতক ভিছে মুক্ত মান্তবা লিয়ে-বাতক ভিছে মুক্ত হইক। যোলনা : চ্যাপিদ — কে বৃদ্ধি। লিয়ে বাৰজে ভিছে মুক্ত হইক। যোলনা : চ্যাপিদ — কে বৃদ্ধি। লিয়ে বাৰজে ভিছে মুক্ত হাইক। যোলনা : চ্যাপিদ — কে বৃদ্ধি। লিয়ে বাৰজে ভিছে মুক্ত হাইক। যোলনা : চ্যাপিদ — কে বৃদ্ধি। লিয়ে বাৰজে ভিছে মুক্ত হাইক। যোলনা : চ্যাপিদ — কে বৃদ্ধি। লিয়ে বাৰজে ভিছে মুক্ত হাইক। আমি । শ্ৰীকৃত্যকী উন্নেও এইকপ প্ৰান্ত প্ৰান্ত সাহলে যায় , যোলনা : চ্ছিলী বালি। আনকাচৰ প্ৰান্ত ভাষাৰ এইকপ প্ৰান্ত কৰিয়ে হাইন প্ৰান্ত কৰি কৰি কৰি কৰিয়ে বাৰজে বুলিয়া না প্ৰান্ত ইলাক কৰে কৰে বুলিয়া বাৰজিয়া কৰিছে কৰিয়া বাৰজিয়া না প্ৰান্ত ইলাক কৰে কৰে বুলিয়া বাৰজিয়া কৰিছে বুলিয়া কৰিছে কৰে কৰে বুলিয়া বাৰজিয়া কৰিছে বুলিয়া কৰিছে কৰে কৰে বুলিয়া বাৰজিয়া কৰিছে ইলাক কৰিছে কৰে কৰে বুলিয়া বাৰজিয়া কৰিছে ইলাক কৰিছে কৰে বুলিয়া বাৰজিয়া কৰিয়া কৰিছে কৰিয়া কৰিয়া কৰিয়া কৰিয়া বাৰজিয়া বাৰজিয়া কৰিয়া কৰিয়া বাৰজিয়া কৰিয়া কৰিয়

S. K. Chatterji, ibid., pp. 913-15.

প্রাক্ষিত কৰিত কিলাপদাক প্রাকিত ধাৰ নাই, উদ্ভব পুক্ষে ইন প্রাক্ষি জিলাবদাৰ বইক প্রাক্ষিত ইংগিত হালা বুঝা হাল কেলন : ববিতে চিকিব শানি পুলা সালিকা সামানিক কৰিব পানা পশ্চালা কৈলে বাপু কৈল দকাদৰি, মাজি গুলাৰ দুবা বুজি ও নাকিল আনুহ সাহক হইলে মুক্তি গ্রাকি।

्रांति । अस्ति प्रतिष्ठ काल कुशान १० म श्रांति । श्री स्थानि । श्री स्थानि । स्थानि

কুত্তজ্জতা-জ্ঞাপন

ग-नित्त सावशास्त्रक सम्बद्ध के शोच मुख्य द शिव । १०८० वृष्टिस्टिम বিশুনিমগলনে কৰ খন সংহত্য বিশি খেৰটাপত বাৰ প্ৰচাৰৰ শ্ৰীমুখ नुष्णियमाच्याच्यात्रम् वर्षाच्यान्य भाषात्र हेलार कृते वार्तान द्वात द्वाली स्ट्रान्य । স্মেনা ভাশৰ নিকট সন্ব্যম ক্ৰমতা মাধ্য কাইবা। অৱশপ্ত তিত্ৰ অবসৰ গৃহণ কৰিছে অধ্যাপক শ্ৰীযুক্ত শ্ৰীকুমার বংশ্যাপানাম মহাশ্য বিশুবিদ্যালয়ের আধুনিক ভাষতীয় ভাষা-বিভাগোৰ ভবি গুল্প ক্ৰিল এই প্ৰায়ত্ৰগদৰ বাহাতৰ ক্ৰণেত্ৰিত অধুসৰ হল সেজন্য নানা ভাষৰ পালাকে ই লাখিত কলিতে ঘাকোন। ভণু তাহাই সংহ, বুট ব্রুপের দুটাই ভ্রিকাটি আন্দোলাক পতিল ও সংখ্যান্ত কালা পুকাৰ ইপালন দিয়া দিনি ভবিকাশির মূল্য নায়েশীয়া দিশাল্য, স্কোষ্ট নাই। এই গুছ শুগালেৰ দাৰে পুৰা চুন বা লাংগাছিলভাৰ পুছি লেশ ব নিৰ কৰিয়ামণ অনুৰাধ বলি প্ৰকাণ বুদ্ধি পাল তাহ। পৰালত আমাসদৰ শ্ব সালীক চাইপৰ। পা নাত এবলপ্ত শুটিগুল কেনী জিলাত চুপ্টাপানলয় হতাপাল্যৰ নিকটেও আহি নালঃ ভাবে গুলি । বিশেষ কৰিব। প্ৰাটৰ ভাগে বিশেষ্ট্ৰেলপাৱে ভীহাৰ নিকট शरीहरू केई मुनाबान् हेलामन लागेबालि जागा श्वांत लिविवर्दरान भगा लिया करनाव कडणिंड करनदश विक्तिज्ञान करे पुरस्त कार्या অগুসৰ হটাও গাত। শৈলিকাৰ দিনৰ অধাপক খ্ৰীযুক্ত অকুমাৰ त्या प्राथास्यत निकार इंडीर इंडिस्ट संस्वीर्थकः प्रशिक (श्वान) लाउ कवि।

^{8.} K. Chatterji, ibid., p. 947.

অন্ধাপক শুনির স্বনীকুমার স্বজনা এব অন্ধাপক শুনুত্ব স্ট্রিন্সাহ্য ভাটাসমত সালা বির সাহাল্য ক্রিলা আনাক থা। ক্রিলা প্রথিমান্ত্র । বিরাপক শুনির স্থানা ক্রিলাল হালাও প্রথানাক থা। ক্রিলাল ভালা আনাকে সাহাল্য ক্রিলালে বিশ্বিক শুনা মুহনাল্যক অনাক শুনির সামারক সাহাল্য ক্রিলালে বিশ্বিক শুনা মুহনাল্যক অনাক শুনির প্রথানা করিবলাল করাল্য বাজার করে ক্রেক্শার্র স্থিত এই পুরুষ্ট ছিলালার সাহাল্য ক্রিলালের হালাহ হিলাও বাজার বিশেষ স্থানাল্যক পাত্র ক্রিলাল্য বিশ্বিক স্থানা পুলিলালার ক্রেলাল ও ক্রেলালিথন এবং বিশ্বিকার্য স্থানার ক্রেলালার বাজার ক্রেলালার বাজার ক্রেলালার ক্রেলালার ক্রেলালার বাজার ক্রেলালার ক্রেলালার ক্রেলালার ক্রেলালার ক্রেলালার

এই প্রেল শোলে এক ই শ্রন্থি ওপুটার বিকাম ব্যালনের একটি বালিক। বেদ্যালে ইচ্ছা ছিল । তালে প্রিল ব্যালন্ত একল বিকাহ বালিক। সংযোজিও ক্লাল প্রেলিক হইল মা।

কলিকভো, জন্মাউমা, ১৩৫৯ শ্ৰীকৃথীভূষণ ভট্টাচা**যা**

সঙ্গলভগুৰি গীভ

প্রথম পালা

-दन्फ न्य

बाग शामनी *

मुक्ता-बन्दरा

वनम निमकत गांच कनाथ-उत्पद । विद्यान श्रामक श्रामक वाक निष्ट विद्यान । उपनि स्थान । उपनि स्थान । विद्यान स्थान । विद्यान स्थान स्थान । विद्यान स्थान स्थान स्थान स्थान स्थान स्थान । स्थान स्थान स्थान स्थान स्थान स्थान । स्थान स्थान स्थान स्थान स्थान स्थान स्थान । स्थान स्यान स्थान स्यान स्थान स्यान स्थान स

* এই গুৰে পুৰানতঃ 'ক' পুথিকে আগৰ্ল কপে গৃহৰ কৰা চইবাসছ। কিন্ত 'ক' পৃথিৱ পুণৰ পূৰী পাতো ও পেথ পাতাটি নাই। কেজনা এই দুইস্বলে 'ৰ পৃথিকে আগৰ্ল কপে গুৱন কৰা চইবাছে। খাবস হউতে সংগ্ৰেৰ-দেনী ৰজনাৰ ১৪ পড়জি প্থাত (পৃ: ০) 'ব' পুৰি অবসহনে মুখ্ৰিত ঘটন।

়া তৎসৰ প্ৰদেৱ বানান অধিকাংশ ক্ষেত্ৰে গুৰু কৰিব। দেওবা হইল। পৃথ্য বিষ্ণুত বানানেত একটি নিৰ্মাচিত ভানিকা গৃছ-পেৰে দেওবা হইলছে। বিশেষ বিশেষ ক্ষেত্ৰে পৃথ্য ধানান পাধটীকাতে দেওবা হইল।

- े थे—इरनरक , हः कुनरमे । 🤼 इ. इ—पूठा ६ ३ वर्ग ३ । 💌 वर्ग झाना व ।
- * ৩-- পৰন ধকতি। 📑 ৩---ভবে।

ৰাগ সহাব

धरप्य-बन्धना

হেরত নহাপর

ুহুইৰা সুদৰ

বটেবত কর অধিষ্ঠান।

বিশ্ব কব্যে নাশ - কজ্ব নিজ দাস

সুচাঞ হউক যোৰ পান।।

পীন কুডারল বিশ্বে উম্বন ১

🕠 স্থগৰ পুশ তথি গোডে।

মলি লাবে বাগ বিভাবিল পাৰ

ৰমিকা পড়ে বধুলোভে।।

শবর্ষ কলেবয় প্রভার চারি কর

रह जनकात गाटक।

স্তচাক গছৰসভূল লোহিত্ৰবৰ⊀≗ ৰাজু-

ক্ষিবীট শোভে বিছবাছে।।

অত্যক্ত বৰণৰ প্ৰচাক একদৰ

ৰণ যে ৰতি সুদণিত।

পৰিধান ৰীপী-চৰ্ত্ম - নিতা ধোষাংগণ খুল্লণ

স্বাৰি হইৱা । এক-চিত।।

शामा छट्याद्य पूछा ग बहाव अब

তোৰাৰ চৰণ সেবি ৷

হ'ব মোৰে কুপাযুত - শৈল-জভাৰ ভঙ

नागरक अन हिन-घीती॥

গবেশের চরণ ভাবির। অনুক্ষণ

ৰাধৰে কৰে গ্ৰহিষ্যৰ।

শভীই দনেব যে 🌎 সিঞ্জি কবিয়া দে

्यना दव गाठि भाषा भाव ।। 🕈

१ मु।जभाठे--डेक्सबर । १ म्-वास्त्य । १ द-वर्ष । १ व कदिया ।

^९ शं⊶माश्य ददीस , ६---काट्ट ।

" ইছাৰ পৰা হ' পুথিতে আৰু একটি গ্ৰেপ-ৰশনা ও শাবদ্য-ৰশন। আছে, কিছ ৰৰা সৰ পুৰিতে অভিবিক্ত পৰ দুইটি গৰে পাওৱা বাৰ। তৃতীৰ পালা, ১৮ পুঃ এইবা।

রাগ পট্নপ্ররী

ংঘৰী-বন্দৰঃ

অবস্তাৰ অপৰতে জননী যা বে সজে নিজগৰ লইৱা।

নিবেদেহি পুন পুন শুনহ আপন গুণ নায়দকৰে কুপাল্লী হইয়া ।।

চতিকা চ'মুখা ভীনা প্রচণ্ড মহিকা চণ্ডমুগু কালী কাজাবনী।

উণ্চ ডা '-কপ ধৰি — বাতিলা ' দেবের করি । অসরায়েশ কাপিলা বস্তপাধি।।

ৰংগৰ পাছেক মহী জীবনৰ বহিতে হই, প্ৰসা মা হাইল প্ৰক্ৰণ -পোৰে।

শাকে ভবিষ্ণ দে শিকে তোজারে থে শাকস্থনী বলিশ লোকে লোমে।।

নিপাত কৰিলত কাস উদ্ধাৰিণত যদুৰংগ ফলোগা-কঠনে নিলা জন্ম।

खरणानि-शञ्जना त्य । विद्या क्षश्मिन स्क भनौतन मा सहक्षण अर्थाश्रमी ॥

বে ভোষাৰ কৰে ধাৰি নৃপ ভাৰ ত্ৰ-জাৰ নিকটেভেশ যা আইবো অৱক।

দিন ধাৰণ কৈলে জল প্ৰনীৰে না বহে পাপ বেন তুপ দহৰে পাৰক।।

ৰকণ পথন শক্ত দুৰ্যবাসাদি অধীৰক শানে না শাইন বুনি ৰছ³। হীনবুদ্ধি অভি বুচ বছ হাবাইকা গুচ

(মাগম) দুর্গার চরণ-বকরণ ।।

१ ड, क्—व्यटिहरा । १ व, इ, इ, ६—गरिहतः । १ व , वं⇔वनरक, ठ—वनका ।

[•] চ—গুড়। • ছ হু—জীবে ভারাহে নে। • ছ করি। • ছু—স্কলি জানিন।

৮ খ---নিকটোত 🕒 ব, হ, হ্--দিনে এক। 💚 হ---গুলা, কোন কোন সুবিতে 'বল'।

मांत्रमा-जन्मना

ৰুপৰ সুধুস্থ বী কৰিল পুৰতি ভতি বুগপাণি প্রণতি বচন। (ই হামাৰে কুপা-যুৱা - বিজুব বনিতা নিতা। वरहे जानि कर जिल्हान ।। थाक विकृतकहाल कम्ब कृत्य । महल ভাষন ভাষে সাঞ্চল বালচিত।) মণিহাৰ শোগভ পাৰে — शुक्रान कुछन (मारन মুগত চাতু দেহোর গ অধিপত্তি।। ভাবিষা সাৰ্গ্য হায়ে ্ ছিল নাৰ্ড গায়ে ত্রিবাবের সংস্থাবের স্কাট কৰিয়া পটাহলি ন্ধ মোধ হং যা জলি (বাগ) বুগার চরণ-বকরক।।

বাগ বানদী

मन्दे-त्य-त्यनी -वन्यम्---वर्षः मिवसम

প্ৰাম ৰক্ষা ওক দৰ্ম নিৰ্ভন। *
উপাত্ত পুৰুষ কঠি যাহাৰ কাৰণ ;
গ্ৰামাকিশে কভে পুতু সকল সংবাৰ।
বিফুকপে সৰ্থে ৰক্ষা কৈলা বাবে বাৰ।।
পুল্মকালেতে পুতু কভক্ষপ দ্ধি।
যানক সংসাৰ নিজ দেশহ লয় * কৰি।।

यक्त दिन्ह

পুণামাত পুজাপতি লোটারা চবণে।
চাবি বদনে যাব চাবি পেদ তাব।।
(গ্রুড্ব পুনট বন্দম দেব গ্রামার।
শক্ষ চক্র গদা পদা ধাব চাবি কর।।

- * শাল এই পাছজিল লাই। বিশ্ব স্থা, ছা শাল আৰু লা, ভাল বজিল।
- * 🖫 পূর্ধ । 🔭 হ—বেরে । 🔭 ব ৪, স-ভরিত ।
- 🖜 ৰ-- পূৰ্বে অভিনিক্ষ : বৰণী লোটাইল ৰক্ষৰ ভ্ৰানী-চনণ।

বিষ্ণুর স্বরতার

বেদবালী উন্নাবিলা ই বীনকল ধরিই।

গ্রণী ধরিলাও পুতু কুর্ররূপ ধরি।

বর্তকর্পেতে কিতি দত্তে উন্নার্গিলা।

গাডালে জলিলা বলি হইনা বানন।

প্রতাম কলে কৈবা ক্রাং- সংহারও।

গামকলে অবলোতে বেড়াইব ক্রমিনা।

মূচাইলা দেবের বিশু বারণ মারিলা।

হলধ্যরূপে পুতু অংশং অবভার।

হিবিধ মারিনা জীবের কৈবা পুতিকার।

মূচাইক অবভারে পুতু অগত-বোহন।

বিৰিশ

मण मिन्न्नीतन वर्णा। त्यां कित द्राप्तः।
भवनी एमाराध्या नयणे। प्राध्यक्त नानः॥
ध्रुष्ट्रधमं निकाशन वर्णाः।
प्रहेनस्य क्रियं वर्णाः कित न्यां ।
प्रहान गानिश्ची वर्णाः वर्णि वर्णाः।
ध्रुष्ट्रात गानिश्ची वर्णाः वर्णाः वर्णाः।
ध्रुष्ट्रात गानिश्ची वर्णाः वर्णाः वर्णाः।
ध्रुष्ट्रात्व वर्णाः वर्णाः वर्णाः।
ध्रुष्ट्रात्व वर्णाः वर्णाः।

^{ैं &}amp; डेकाविरक्त : ैं & बीवा : ैं &—वविरुद्ध (कल कुर्ध नदीवा)

[📍] ৩ – রপেটের হিম্বর কারলং 🥟 শুরুর সর পুথিটের ক্ষেত্রির, হলভাত্রির নিধন ।

भ, च – राजा।

[े] थ, य, इ--वितकतः 🔭 थे, म--द्यन्दर्शकीय लगाः 🤚 क्र--छात्र।

११ च- -वक चरक , द—वक चरक ड, ६—वर्ड घक। ११ वं—वजीरव पूरा।

১৭ ব, ব, ৪, ছ , ক —সুসৰ জে চিত্র।

धवलवनन १ (सदी शीव शंकीत। প্রভাপ অক্ষার যান নিজাগ শ্রীর।। यकुना विभिन् युक्ति यापि धरतपुरी । १ ষাহার স্থাবণে হাত্র বরলোঞ্জ ভূমি।। कोरकी दलिए युक्ति रिमाल-मिल्ली। यात करन जान देकरन भवन-एतानी॥ নদীর পুধান বৃদ্ধ প্রাবসূরী আদি। পুথ্য ভীৰ্তলগ কলো যাৰ মধা ছিভি : करायोग्ड शुधायाह (एव जिस्लाहरू)। ত্রিশুর ভরক করে রঘনবারন ।, धारीस्य विशिष्ठ शक्ता करव ऐसमन । "[विराह्य" कभीत रेशका नगरन व्यक्ति ।) বাণ্টিকি ব্যাস কলে। মুনি ছট ছন। भाराव वक्षण शुक्त त्यारम जिल्ला त কৰ যোঞ্জৰি বলন সনক স্থাতন। পুণতি ক্ষরিফা বংলঃ যাত দেবধান।। %कर हत्। वाका कविया भुविधः क्ष्मक-सम्बनी वास्त्र वृधेरेश किछि প্রালয় আদি বিগু বন্দিল সকল। সংখ্ৰক) হয়ে জীবের যাব তেপ কল। "

আমু-ক্

পক্ষাটি নামে আন্দ পৃথিবীর সাব। একা-বৰ নামে ধালা অঞ্ন অধারার। পুড়াবেপ ওপন বালা বুলিং বৃহক্ষি। কবিবুরো বামতুবা পুজা পালে কিন্তি।

ন ও ছ---বৰণ।

* ক-- পুনিচাই কেবল বৰুমা ৰাখনা খাগো, লাব গলা । বাখনা ।

* ভ হ ব্য আংবাচন।

* ব. ভ পুনান কীডিঃ

* ব-- পুনা, ভ-- খাল।

* ব-- পুনা, ভ-- খাল।

* ব-- বুভিত্ৰ, ছ-- বুল্ছ।

तिरंगी त्य शका यश विष्टि विशेष ॥ विद्यान ॥ विद्यान तिर्माण । विद्यान विशेष विशेष ॥ विद्यान विशेष विशेष । विशेष वि

🕨 ৰ, ৰ—ৰতি বলোহর।

ি ইণ্ডাৰ পৰ 'ক', 'ব' পুথিতে নামানাত্ৰ বহুলানি নামে কল্পতক ও বালিক আন্তাহমণ্ বুজি অবশুকা। উলু বিল্যু বাগ যাতা পৰা নিজ্যোক্তিও। হিচ্ছ বাবৰে লাত্ৰ লাবহা চকিও। 'হ' পুথিতে এই ৪ পছজি 'ডাকিনী বোগিনী কলোয়' ইডাৰ্যনি ৮ প্ৰচুক্তিৰ পৰে আৰু , 'ব, ক পুথিতে 'ইলুবিল্যু ইডাৰি' ২ পঞ্জি নাই।

তই চাৰ পঞ্জিৰ সামে কি খ, গ, ও' পৃথিতে স্থাগৰাও স্থানৰি ইউলালি আছে। কিছ
পূৰ্বে পঞ্জিৰ সহিত ইহাপেই কোনও স্কৃতি নাই। আলোচা ৪ প্ৰকৃতি ল পূৰি ৪ সাহিছা
প্ৰিয়মৰ অপৰ তিন্ধানি পৃথিতে (নং ১৯০৯, ১৯১০ ১৯১১) পাওৱা হায়। 'ছ' পৃথিব
বহু পূচাৰত পঞ্জিতানিব সহিত ইহাপেই সামুখ্য আছে। এই পঞ্জিতানি না বাজিনে
যেন বেৰ্থকেয় আছে বিষ্কাৰী অপূৰ্ব থাকিছা নাম। সেম্বনা ইহা বৃহীতে হইল। এছনে ছ'
পূৰ্বিই পাই এইজনাঃ

সই বহানদী চনবাদী পৰাপর। বাগেৰত অপে তপে শুর্চ বিজ্ঞান।
মহাাদায়ে সহাদেশি দানে স্বান্তক। স্থাচাৰে বিচাৰে বুল্লে সম স্থপ্তক।
ভীষাৰ স্বান্ত স্থাবি বাৰম-স্থাচাম্য। ভক্তিভাবে বিব্যাচনু দেবীয়াহায়ে।

च--नाहरम बाहरम नाम औठ छक्त रहेरन नाम।

বারদার চন্দে স্বোজ-রধুলোচে। দিল মাধ্যে ভূবি লবি হইনা সোভে।। *

ৰাগ পাহিরা শ

সৃষ্টি-কৰা: দেবীৰ উৎপত্তি

ना वादिन विनिधी अनुसभी उपयो श्री।

ना वाहिन व सक् ने नाता।

ना वादिन व्याख्य अंक्ष्य किन्दिन न

ইতাৰ পৰ ৰ, ব অতিকিত : অংকজনা পালাৰ কাৰ---

नव तक तक (अनी नव नारावती)। (भाक , व अक्रमधारके इत्रम अक्र वा । শুন বে লক্ষা / গাড় হেইছা সমান্ত্র। बक्रने गार्थ रेस्टा फिल याँ इंग्नेप्ट। मुक्ते भूगङ ख्रमलुनी इत्य (सनगानी । उत्रव क उना-१ बादा तमित्र क्यांच , क्रम क्रम क्रम सुनि गर्ल दिवु दिवा शक्त को दिन देशकत उप प्रदेशना भाउ। क्षा विक् बंद्धांदेशक मा भा व जिल्लाहन (স্তপুৰ্ণক কৈলা যাতা কাত্ৰিক্তম আই। में प्राथिता देवला क्ष्यतको डोरव । পপ্ৰণণ মহামাধা পাহিবাৰ হেতু। कानत्म क्षशाहेका (छनी ना। हुन शुनशा । পঞ্চৰ পূজা দিল ছিব। বোকৰাৰ এটে । কবিতে কলিবল কমল মুখিতে - - - - । बाकान जिला कनामान भवन गान्दर । बाहेद भूका भाडेचा मध्य बाधि इक रा गार्च । অট্র হলনার বীত হটন ৫৪ গোল। थर्ग नर्म राजवात्व राजा अव (मेरी) बाब ताथ दान नाम नाम छपापन । কাৰত জীৱৰ মাতা ভুলা গুণগাম গাই।

প্রিছ, বল্পলয় ট্রী হিপ্সনালিনী ॥ স্কৃতি স্পাঠি হ'ব লগতে কৰা কৃপ। ৮ (कार बर्ट दर्ग ह प्रावहत्व भूठाव तुरहे भूर इ. अवभूको भवन प्राप्त ॥ हरपन कावरण है ह हारक विश्व मुनी ॥ অনুধ বারি পরে। পরীর অনর সমার । प्रकार देशका अधि प्राकृत करिया प्रकार हुने। মহা নভভা পাইছা শক্তে বেবে নাব্যা এ।। © । पुधादेश ेकले नदम (मास्था ।। भूनर्थात भूका नदेश निरक्षकात द्वीरी ।। थरम भूरज यह भावेता भूरक क्खबरब ॥ ৰর পাই হুঠাৰ পূজা দিলেম কাল্যের হু।। চ হুর্থ পুজাএ তাল দুচাইলা ধছনা । पक्षे भूका बनाइनटाइ काविता नक्सरें। সর্ব প্তাপ্র রাজার জিরাইলা এটক। চৌম ডিফা লটবা লাগু চলিসা খেলেৰে । শিশুপুত্ৰ ছয়মন কৈলালেডে ৰাখ _ন बर्गाय-वर्धे करन करन बरक डांव स्थान। नावटकरत टाव मूर्ण । कव दिवसीबी त চণ্ডিকার চরণে মোর সহস প্রাম ।। অন্তকালে অভয়। চৰশে দিখ ঠাই ॥

(ইতি বছলবার দিবা পালা স্বাধ্য- ব পুথি)

পালী। । শুন লংকের , ভু সুবেক ।

ত মা, ক পাছনে।

वक्य अवस्य १

্ৰেই মহাপ্ৰ

निवद्यन श्रवप्रश्वान ।

আপ্রে সদ্শ ° হইয়া ত্রিভাবে জনে ভালিছা ° কাই কজিবত দিলা মন ° ন

(প্রু) কটি কলিছে চাল্ড আম্মের মৈন ক্রেলাল্য জিলি। প্রত্যা

পুত্র পদত্রর পাইরা প্রিরী হার বাছিয়। গ ভাবে ক্ষিতি ক্ষরের উপর ।।

(পুরু) ফাট ফ জিল্ড হালে পেনী কণ্ডিল নি শুংক নাভিত্তে **অন্যিল প্র**লাপতি।

> करव स्थापा साना नहेगा अध्यय हिंदम हदेश सगरन निर्वण देवना विद्या

> শ্ৰমাৰ ধান কাৰে বিশ্ব কয় জগুল। দেবী সম্পিৰ কার পানে।

> नृशियाः स्कान अपी कदिला त्य ६ इत्। वि दमनी नमिन्दा जिल्लाहरम ॥ भ

> ভাকি বোলে নিবয়ন জন পুঞ্জ নারাহণ পুতিপাদন কবিশী সংসার।

> ভাকি বেদের খনাদি ত্র প্রপত্পত্তি পুল্যকালে ভবিবা উদ্ব

ভান্য জন্ম যেন - পুণার চল্প-ধ্ন বিশ্নব্য বা হউক আমার গ

[ి] শ--- মতের , জ্--- চৈত্রা , ও সঞ্গ। 💎 গ গ, ছ , ক --প্রাণতি বুরাইয়া ।

[া] শ, হ , ক-- সভীতে কৰিল পুৱাগ । ইয়াৰ পৰ খ, ব, ছ - আছিলিক : পূ ভু কটি কাজিছে আনো আনো আপতিথ ভাষে নাৰে চিৰি কৈলা দুইখান । সেই ডিখ ডিগু ভিনু কৰিলাত নিবছৰ সভী সভিতে ভাতকৰ।।৷ শ ব—হাদেএ , হ---চালাএ।

[ै] भ, ६---डानिया , छ दिशानिया ।

[ি] ইয়ার পর ব অভিবিক্তঃ বুদ্ধা বাদে কৈলা সাধা অধিন কল্পে অসাধার দেবনর স্থিতিনা সকল। প্রকাশী ভারত ক্ষিত্র সকল তাপের বুধিয়া ধনাব্য চ

দ্বিতীয় পালা

मक्रम-छ छो

ৰাগ টোড়ী ৰসস্থ

मक्त रेशस्त्राच कथना।

विश्व-निश्चल शकात नाइ लूग्यमान ।
निर्देश मित्रिन गर्नित नाइ छश्च मान्यादन ।
व्ह अमा कन त्यदे निर्देश पूर्वन ।
रह्मार्य प्राप्ति चश्च कर्नि चश्च भूचन ५,
नी हकात्व चश्च कर्नि चर्नित भीचिया ।
र्विष्यकात्व कर्नि छन् प्राप्ति प्राप्ति ।
विश्व विदिल हिग्छ श्राप्त भूचलानि ॥
विश्व मित्रिन छन्द प्राप्त मूनलानि ॥
विश्व मित्रिन छन्द प्राप्त मूनलानि ॥
विश्व मित्रिन हिन्द क्राप्त मूनलानि ॥

नादा शामनी

ৰক্ষ লৈত্যেৰ ব্ৰহ্মত

शत यद मिराठ गार्ठ छनि नक्त रेन्छा सार्ह यन यन मिरा क्राचानि । यार्व व्यक्तवश्व १ इहेरा मिश्यक स्थिता बार्व जिल्लावि ॥

१ व, म, ब, स्, म--थलठे ।

^{*} ६---चार्टेश्न ।

⁵ E-54 L

च--- मारवरन चल्लव , इः प्रविद्य चल्लव ।

বিশেষ লাগিয়া প্রগাস্কে আসিয়া কবিলা আমার সেবা নাই শুচাও বিধা বর চাহ স্কলি অখনে পাইন ॥ कत-रवारफ रेमफा बरन । ফাৰমু নিবেদন শুন বিহলাচন **ই**ट्रन्नभंग मिना च दमस्त्र ॥ যত জীৰ জৰ ০ তিক ভূবন 🦠 কেছে দা ভিনৰ® যোৱে। ফ্ৰিয়া সংগ্ৰাম পুঞ্চ যার দাব পলা'বা বাধে বেন ছবে।। ্বোলে ভ্রিপুরাবি দিলু দিলু জানি প্রবহ দানববামা ৷ স্কলি সম্পদ্ গিলু ইন্তপদ সিন্ধি হটল তোৰ কম্মে।।

্ৰপ্ৰ হৈতোৰ স্বৰ্গ বাজ্য-কৰিকাৰ

(শেল) এনেক বৰিয়া বৰ পাইল দুৰ্জন। '
সুমেক পাইলৈছ পাইলা আচড়িছে
শুনিয়া কাঁপে মহবান।।

কিবাকৰেই দিন চাড়ে চাল পলায়ে ভাষা
বৰুপ পাৰন আদি কৰি।

যুমু গোল ক্ষিতিত্তকই পুনিই পাইয়া ভ্ৰুইট

 কানা-হুনা ভুনিং

কাঁপে কুরমুনি

বভুৱে পাইয়া ভ্রা।

रमनीत हर प्रतिह स्वता ना साम्र मिन

विध बाबदन क्षम शांदव ।।

প্ৰাৰ

কুন্দের সকল বেলক হটনা স্থাচার।
নান সমত হার চালিগাতের প্রচার।।
সাহাদির কালে ন্যম ওড়িল সাভারণ।
হরণী ভালিতে দক। শউক সভাকারণ।
ভালে কিছু লোল সুই দুলি অবভার।
সাম সাতে গলৈ সুই দুলি অবভার।

सक्षत नाम मिटा दिन प्रति वनगर।
नुर्ह पृष्ट देन की भवा पृष्ट ।
नुर्ह पृष्ट देन की भवा पृष्ट ।
नुर्ह पृष्ट देन की प्रति (प्रदेश)।
देन हम नक्षत प्रति (प्रति की ।
देन हम नक्षत थान (प्रति की ।
भितन सुक्षान नाष्ट्र सम्या प्रवा ।
भितन को नक्षत प्रतिकान कि ।
भित्य को नक्षत प्रतिकान कि ।
भित्य को की गुक्का किन भवा ।
भित्य के के या नुक्का किन भवा ।
भित्य के के या हस्त किन भवा ।
भित्य के के या हस्त किन किन के विता ।
भित्य के वित्र हम किन किन को ।

া ধা ম, জ--জনি পুনামুনি , স্ক-এতেক করতে। জনি।

^६ व, य—तुर्द शृहदः । ६ काकशियाः

" শ--নইল। 🖰 ৪ , ক--ছড়িরা , ব--বাকিরা 🧎 ছ--বেল।

[ঁ] বঁ, বঁ, ভা, ক—কান কৈল সাত্যাও , সাকা ভবানী কোচৰে থিবা কৰে পৰিচাৰ , বি— ভবানীয়েও তৰ পিল। এই তৈক পাল , ভ—তবানী ভাইতে পলা হাউক সভাৰ , ভ—বভাকৰি কানে বেন কান্যাও সাভার । ভবাইতে ভবে ভবি ক্লাঞ কুলীয়ে ।;

[🖜] ব---সেবের সদনে গিজা দিল সর্পন , ব ও ভ পুনিতে এই বুই পংক্তি নাই ।

युक्ता बरन रनवश्य मा कर क्रममा।

इन याग्रे वार वना पार्ड क्रियंक्ता ।

रमव्या नरेवा ब्रुक्ता कविला अवन ।

निरंदर पूर्वर थिया निन महन्त्र ।

रस्ति याथ्य छथि भूष्ठि तहन ।।

বাগ ভাটিয়াল

শিৰেৰ দিকট দেবগংগৰ বিহাপ

ইণা কাশেশ শিশেরণ ধনি হবের চরণ। মূ। ভানবে ত্রিদশেশুর আন্তর্গরাক্ষ দিশা বর স্টিনাশ কর কি কারণ।

নহী ' কান্দে উচচ স্থান তাৰ সহিন্দ্ৰ নাৰে নয়ানে বহুৰে স্থানধার।

পৃথিনী কৰেণা দেখি সদৰ্গ দেশ অণ্যক্ষী ধাতাৰেণ্য কহিলা পুনৰ্কাৰ ।

যুক্তা বলে প্রিকোচন জন মোক বচন সক্ষি পাসংয় প্রপতি।

মানর যুচাও ^{২০ বাদ} দেবতাবে দেব পদ শৈতাং মাবিলা বার কিন্তি ।

[े] में, में, क, के, के-रमनगण। । १ व--रमन। १ व--रहेस गाहात ⁸ क--रमाग्रिकेश शाहा। १ व। १ व --वाव्यक्तरन। १ क--नहनी। १ व, व, ठ, क् --वंशक्रिक। १ क--शाना। १९ व, व, ठ, के--छाक्त कि क्षेत्र।

^{२ ५} स—गुरुप्तिया । १३ स-अञ्चल

वृक्षान वाका अनुगारव विकार करण स्वाहारन यात करण प्रतिकाश कुरुन ।

हिकान हम्राण करि स्वाहार स

व्यक्ताम्

निरुष्ठ विरुष्टेन कानुसरक त्यांनीय विकार व्यवसायन समय भिष्टन राज्यम (मन कहिला अमन *ट्रिक्स* शिक्षा किल अनुभाग ।। প্রসংকাদনে কমি ভুলচাপ্র प्टे पिरकार अब्हानी क्षांच्य स्वार्थ र रहनक्षित रामा शुक्ता बहेगा रहनान एक्षत्रिका मृ, चिन्छ (मती चनत्र अस्ता अस्ता। মজল দৈয়ে হার ইয়ে সকলি কহিল। পুলিনী শ্রমিতে হাতা ১০ দিন বেল । व्याजिएकु ना भानि भरष्ठ हिक के कि के हि । करनन् भनिया बांग्छ (पराहा (पौर्धाई ॥ कृक्षि निराम छाडारच यांच दक्ता वस्ति इक्ति रक्षमाच कर राष्ट्रग माद्र बढीत । (मनी नगल (प्रवर्गातः स्व कन अभागः) विधितार हिलाल भाक्ति (अरे पृष्टे कर । यस्त विभाउ मुक्ति कृतिन। अयग्रामः। विक पाधरव कथि भूगिहिवहम त

শ্বা—রদর। শ্বা—দেবীরঃ শ্বা—রাজুনিংক। শ্বা, এ, বা—ক্ষেত্রার। শ্বা, কু—রাজন।

প্যার

দেশীৰ ৰণ-দক্ষ্য

व्यक्ति भारति भारति विक्रम्लाहन । দাত সাজ কৰিয়া ভাকষে মাতৃগগ।। बंधे क्या कतिया मानटव वाटन। मान भार कविदा कर रक्ते छाट्या। পুরুগণী দেবী সাতে দেবার এঞ্চারারে পীত্ৰপ্ৰ প্ৰিধান ক্ষত্ৰ কৰে। टाकनी व्यक्ति माट्य अंकड डेलंडर **শ'च-४-अमा-भमु परव ठावि करव** ।। কোনাৰী গদলী সাহজ মনুৰ উপাৰে। বুজুনর গ-পরিধান পঞ্জি অস্ত করে।। বাবাহী । দেনী সাক্ষে অভি বলধান। নিজ পঞ্চ বরে দেবী খডগণ খরসান। নাংসিহাঁ দেবা সাকে মৃতি বুলার প্রাথর নথের যাথে। বিদারতে আছে।। চাৰুও। দেবী লাজে কৰে অলি ধারা। शीला-ठर्फ लियबान चटन बढ्नाला। हे प्रापी *(मनी प्राप्त नुवन* हेलान महाडीया (सबी भारक वड लहेगा करन मार्टशुनी (पनी भारक नृत्यन हेल्रह) पर्छ-५-७ ४८४ (मनी नृत यञ्च नगर । ष्ठापुत्र विभाग्न भाग्न भाग्न हात्स हात्स । দানৰ বধিতে বহু হুৱাহুকি কাগে।। 🗼

[ি]ৰ, ছ, ছ) । ১৯--ৰবেৰ সৰু, ছ---আনব্ধণ। গুপুতাপটো ৰজনায়। কিন্তু ইচামুতি বিশ্বাপাত্তৰ বিক্ৰ, প্ৰলেখে পন্দৰিকা ছইবাং । বাংকুনাৰীঃ

^{*} প্রেপাঠঃ পীত্রর। স্পুরে পাঠঃ বাবাহিনী।

^{*} ব,ক পতত, ৪ ছ— মতে। 📑 ছ, ক,ব,র অতি।

[🦜] খ, ম, ৪ , মা বলকান। 🥕 ১০ বা, কা পদানৰ হাতে ক্ষিতি।

পরার

হক্ষ হৈছেচৰ সহিত নেবীৰ বুছ

সাজিল হ্ৰানী দেবী কবি কড্মছিং। দিনে অন্ধকাৰ কোন বৰত্যি যুভি क्तिक-अभटन कहेक गांदन वराववि^क । व्यक्तिएक त्याक शिया विद्वासन भूनी त हिन्दिगार्ग ५॥क नाम अ*पा*नत है।कि। ছোৰ সাজ বৃদ্ধিবাৰে মাইশেষ হয়ী মাই।। हिक्दारम्य वहरूव क्यून दक्षांव वन। স্থৰ ক্ৰিণ্ড গুণৰ এটা। সৈন্য 'ন মাপ্ৰি মাজিল দেৱা চঠি দিবাৰাব। িটিএ ধন্ত বাং বং বল আছে।। रमञ्जासम्बि ६६स । समाध्यान सिर्मान বিখন সমাৰ দুহাৰ বাধিব বিবাদ .* नालानानि हुई (सना वाजिन मध्यन দানঃ অধ্যথ প্রে দ্বত শ্রন্থ । क्रमधनुब प्रता शुक्तानी मारव (मिल) भुड़िया बनस्य बखन धननीहाड निक्ति। प गोनिनिकी निमान्य नहत्रे क्षिष्ठारम संग्रेत । बाह्यभूकी बारन शृत (महर्थ (मनभार)।।) देवकःवी अलाव भाग्य यदान करन हुत। / দেখিয়া কমিল মঞ্চল দৈতো নহাপ্তৰ । কৰে থলা লটকা অসুৰ মাৰিকাৰে আইসে হাত্রের গলা কাট দেবী চক্ত নিধিমে। ক্লেৰ গদা কাটে গেল খেগে দৈতাপতি। ৰপেৰ দাবপি দেবী কাটে শীগুণতি।

^{হ ব}ু বু, তু-নালনৰ চলাত্তি কা-কাশস্ট। ^ব হু, ভু, কা ধাঞ লৱাল্ডি।

[•] ছ---ইছাৰ পৰ ভূগিতা ও কৰেৰটি অভিবিক্ত ত্ৰিপণী শৃঞ্জি।

^{*} খ---বল পুট জন।

* ব-- পড়িল অত্নগণন ধননী উপরি।

गानिन काहिन कि नहन दहारम घटन।

निन्न रहेगा निहा पर्छ ह्य हरून।।

रमनीन परण्ड गारत नक्षणपृष्ठ।

रमनीन पर्याच मेच करन कड़गड़।।

हान भिष्ठा स्मनी हिर्मिक मा हेरन।

हरक मू ३ काहिया स्मनी हिर्मिक हिर्मिक ।

प्रमान स्मन स्मना पर्याच करन काहिया।

प्रमान स्मना पर्याच करन काहिया।

प्रमान स्मना प्रमान स्मना कामरन।

रमन्त्र विद्या स्मनी निमना चामरन।

रमन्त्र करन खिला स्मनी निमना चामरन।

মঞ্জন দৈত্যে বৰ কৰিব। দেবীৰ মঞ্চল চণ্ডী নাম গুড়ব

भाश नाठे : विवर्णि ।

২ ইহাৰ পর অভিবিক্ত , খ-- শিৰ্থাবেৰ ভণিভাযুক্ত পদ , গ--দিন্নাবেৰ পদ।

क्ष-- भागनावा , अ---বিদ্যাগরী দাচে।
 পুর পাঠ = খাচমনীর।

भ, भ, ছ: क—দৈবনমে।
 শ—ইক্রপদ দাইবঃ ইক্র।
 শ—অ্বপতি।

তৃতীয় পালা

মর্ব্যান্দীলার সূচেনা

রাগ ধানশী

দিতীয় গংগদ-ৰশৰ্ম 🌞

भूभेटमाह अभेभेडि शिक्षीम मन्ता।

उक्ड-यथ्यम सम विद्यु-विमानम ॥

सोनि-विक्ठ ठाक भन विद्युन ।

सिंहिंठ मूक्षेण्यमे भित्यम डेलंद ,

मस-शंन भंख, ७७, अ दिम मयाभेष ।

मूथिक बादम सिंद, मिल्रुव अविधान ।,

डलकीय स्वर्ण, ठाक सिंदिंड जूटक ।

याश्य याद्याम कवि स्टामा ७६० भ्राप्त ।

शर्भक्षिय इव्यान्यकार मुक्त ।

शर्भक्षिय इव्यान्यकार मुक्त ।

शर्भक्षिय इव्यान्यकार मुक्त ।

शर्भक्षिय इव्यान्यकार मुक्त ।

দিতীৰ দেবী-ৰাশনা 📍

বুগ-পাণি তুল পৰে কহি । পু ।

মটে কৰ অধিয়ান তুল দিক ওণ্ডান

মানকোৰ হও ক্পান্টী ।,

চিকুৰ ভাগ কৰি ৰাছ শিৰেণ কৰবী

নালতি নালামে ' পোড়ে ।

মট অলিকুৰে স্থিম অধিয়া অধিয়া বোলে

সৌৰতে ন্ধুপান-লোগ্ডেশ ।

^{*} ১—প্ৰিতে এই শতিৰিক পদ দুইটি নাই।

* ব—দুটিন।
* ব, ম মনগও হও গও এ তিন চুবনে , চ—মনগছ গও বন ভও তিন্যান।

* ব, ম-শতভ চিব পৰিবাৰে , ম-শীত বছ।
* ক -ভেগ।
* ব, ম, ম, ম, ম-শতভ নাকে।
* ব—মানিঃ
* ব—মানিঃ
* ব—মানিঃ
* ব—মানিঃ

খোশৰ খোদৰে আসি ্ৰয় বিংহাসন্ন স্বি গুৰ কহি তোনার বলল । দেব আবি পদ্ভাৱা गौरादंकरव कर एए। শতাকারে করহ কুপল।। ুপ্ৰতি ভক্তি অভি যে জানে হেচামার স্থাতি -তুদ্ধি কুপা হও ভার ভরে। মেই জন ভাগাবান ্তুন্তি কৰে অধিচান भर्द छनाशास काहे महत्र ।। যুগৰ অভি স্থলৰ ত্যা পদক্ষন समय इडेसा मधुशस्य । माधनानरकत जन ঐ রাসে অনুক্রণ तक পड़ि दुवा अस्वरक्षः।

িবযুগদ

ৰাগ ৰাযুৱ

আৰু এমন বেশে খণার নামনী।

ঐ কপ দেখিলে প্রাণ না ধাব কামিনী।।

চিক্রন কালিয়া শ যায়ে নামা আত্রবন গায়ে

ভাহে পোডে মুকুভার ঝুরি।

পিছন পাটের ধড়া গলে শেন্ড বর্মালা শ নীল শ মেশে করিছে বিজুলি।।

পদ্ধবি

শক্ষক থাৰ ক্লাৰ ইংকৰ বাাখি-ৰওন একদিন ভ্ৰৱান্ধ ক্ৰিতে ভ্ৰমণ। কুঞ্জ থানিয়া ভ্ৰম ক্ৰিক নাজন।। তৈন আমলকী দিল কুঞ্জের গামে। বাজন নূপুৰ দিল কুঞ্জের পাতে।।

' ব, ড়; ক--সাচার বজন , ছ--জগত সলন , ক -বিখান নশিনী। ' ব; ব, ড--স্ফা ওপ্লেই মহে বলে , ক--স্ফান্ডলে শেই ভাগফেন্ত। ' ক--কানিক) , ব-কালি। ' ব, গ, ড়, ড় , ক--গাও। ' ব--মুড্যালা। ' ব, ব, ড, ক--বিদ। শ্বেড চামৰ ঘণ্টা কণ্ঠের উপৰ।

হন্তীৰ উপৰে শ্বেশন সোমাৰ বৈহন :

বংক একে বাম উন্ত যত অৰ্থ পুনী।

শেশৰ বাদৰ দাড়াই ' আছে গৌড়ামৰ নানী।।

অহলা মুনিৰ ভাষা আহি কপৰাই।

হোহা শেখি কাম ভাবেণ হিন মহে মহি।।

কুথৰ এডিয়া ইন্ত চলে ' ভুমিতনে।

অক্ত কণী বিষা ধৰিকেক বলে।।

শেশুপূৰ্ণ হইন্তা বামা কহে সক্ত্ৰণ।

এপ কৰ্ম কৰা কেন ছইবা দাক্ষণ।।

এপেক বনিয়া কন্য ক্ষম ক্ৰম্ম।

হনিনা গুকৰ নানী সংগ্ৰ ক্ৰীৰম।।

यस्तम नत्य थाए (सन द्वातथ्त । दिनकारत १ दश्य थाणित मुनिनत ॥ शुक्रत्व १ दश्य थाणि भनादेश यादा । द्वातभ मृत्रित थाल भावक वादिवारा ॥ द्वातभ मृत्रित थाल भावक वादिवारा ॥ द्वातभ मृत्रित थाल भावक वादिवारा ॥ राज मृद्धि रुगेएम य व्यातभ ना दर्भ १। गाद द्वत्रभाव रहात ७४ दक्षेत्र भारत ॥ देख भारत ७५ दक्षेत्र द्वि छुक्ताती । रम्बडा ना भारत नाथ भारक खाद्य भूती । ॥ बङ्खात कावण रम्भा ना स द्वत्रभाव ॥ ॰ मृद्धि दक्षेत्र मन रम्बडा-महाख ॥ ॰ मृद्धि दक्षेत्र मन रमकान । कामिया करवड इडि मूर्गात हन्दा।

দেবী বোলে ইচ্ছেন্ত্র যে খান দেবগণ। এইক্সেও চোলা খানি কবিব মোচন।।

मञ्जात कानरण देख भाषा नावि एउरिन । দেবীৰ চৰণ পাখাৰে চকুৰ । জলে । (भनी বোলে (भवताय ना क्रत क्रणन। অজেৰ ব্যাধি ছোমাৰ খড়িব। অৰ্থন ।। शुक्रिर्धत नाका चामि नानि बंधाइनार्त । ভগ যুচিরা চকু হউক পরীরে।।

ইজ কর্ম বছলচ তীর পূঞা ও পঞ্চলত নান (महीकर्ग वहेल हेन महसूर्ताहन। विविध श्रुकारन करन मुधीव खबन।। দুর্গাপুল। কৰে ইক্ত বিবিধ পুকাৰে। भाषा जानि भक्त-करात मिरतार पूर्वाटन ।। अमला दिमना याथ मिला नीतावछी। পদাৰতী ওপৰীলা দিলেন সক্ষতি 🔾 ইন্দ্রপাল পাইলা দেখী পাইলা প্রদর্থী। देकनारत हालिया (धन^क भूगीह**ळ**पूत्री ।)

ৰাগ বড়ারি

হক্তো পুজা-পুচাৰ-সম্পৰ্কে পঞ্চৰ-নাৰ স্থিতি পৰাৰণ

्रभागाचाठी ६ पनीतः ष्यवता विश्वता नीता शक्ष-कमा। गुष्टि स्मार्ट स्म। স্বংগ পুরুত্ব ফুরপতি দেৰগৰে কৰে স্বাতি মর্ল্ডেম্ম পৃথিব নোরে কে।। সকলি আদ্ৰাৰ যথ দেখ সংসার ভাপনে কজিলু দেবগণ। পুথিবীতে পুত্ৰা পাৰে নেই সৰ দেবতায়ে বোর পূজা নাহি কি কারণ।।

[ু] ব, প্ৰভাইক মোচন , ধ—ছটৰ মোচন।

³ **ड. ह**—नवटनत्। * भ, न, ह , क—छत्रंदन।

[📑] च, ब—धुड़िया विजा

[🎙] चं, म, स, स, कः, कः, कः-ल्विरीटकः।

(णवी (बारन अभाविती पूष्टि (अग्र नीत्रशिक्टि भूभिनीतित भूष्टिव (के दशहब (यवा (य≢ वत होस्ट होस्त हरेव समरग) वृभिकोर्द भूडेम् सभावित।

কলিকে পুন্ধা পুৰ্ব্তনের কভিলায

(सरीव नहन क्रिन व्यक्त अमृत्या कर्ण क्रिया क्रया क्रिया क्रया क्रिया क्रया क्रिया क

প্যাৰ

বিশ্বকর্ত্তা কর্ম্ব ক কালনগাঁর তাট দেউল নির্ভাগ

শেষী বোলে বিশুক্ষী নও ওয়াপান।
ক'শ-নদীতটে নঠ করহ নির্মাণ।।
আরপি পাইবা হইল বিশাইব গ্রন।
কর্মে-নদীর তটে দিলা প্রশন।
পাথের হতিয়া আনে যথ ক্ষেত্রখনা।
প্রবাল মুকুতা আর রক্ষতকাঞ্জন।
বীৰ ব্যে যথ দ্রা আনে তত্তকণ।

প্রথমেত সূত্র ধরিল বিশ্বস্তর। লৌহমর কৈন মঠ বাহির ভিতৰ ॥ १ मानवात हत्राय गरताय-वर्-स्तारछ । ধিল নাধ্যে তথি মলি হইয়া লোভে।।

রাগ পাহি

ষঠ গঠে ভাজি

ক্ষাবিদা বিশাই

अस्ति इतिष इरेवा बन्।

बद्धांड काकटन

नाना २७ विश्वारन

বলভিত্তে খবি আহ্বোলণ।।

मारचराङ हा छिया

ুপাতা তোলে নাথিয়া

স্বাদে স্থানে মুখ্য হীরার পানি।

উপরে দিলা চৌচাল হীবা কমা প্রবার

नामान श्रुकार वच वनि।।

বিশাই কৈল পুশোদ্যান ভীমি দিল হনুমান

কৰ্ম ক্ৰঞ্জিল© ভাৱ জলে।

হ'ব ক্টীৰ দেখি

চকোৰ চাত্ৰ**ৰ পকী**ণ

খোকিল কুহবে চুত ভালে।।

धक कारत भर्ग एक नांना कन शरत ^क छोक

ত্তবি পূপা অতি মনোরমা।

ভক্ষা ও ভক্ষকে ভুগা কৌতুকে কংহন কথ।

কাবে কেছ না করে হিংগন।।

 শ—ুবন হল্প কৈন বঠ গতেঁর ভিতৰ, গ—নৌহবৰ কৈন বঠ প্রাধি শশাব; হ -- কলাহন্ত গঠে মঠ গঠেব ভিতৰ , ও -- কৌহনুল কৈল মঠ পাঠীৰ ভিতৰ , ছ-- কৌহনৰ কৈল মঠ গড়েৰ ভিতৰ।

় ছ , ক—বলাধিক , গ—বলবাদি , ভ—বলাধি। এই পংক্তিৰ ও পরবর্তী করেক পংক্তিৰ পাঠ কোন পৃথিতেই তেখন কটাৰ্ছ আগৰু নামে।

* 4, 11, 11, 2, 12 1 T 4, 11, 11, 11, 12, 15 TFFFF

 শ , ক --চতে সভত মেলি , জংগণাল কৰে কেলি চকোৰ গতত (গ, ৩), চাতক (ব), गংছড়ি (ছ), बिलि। 🏲 व, ४—४क, ४—मूरहे, व कृत्तः।

च् भ, ६, ६—सत्सदनः च—स्राज्यनः।

নাটশাল পানিপান তাওার ব্যইশান

নানা রস শহন মশির।
বাছিল অতিথিশালা তক্ষা স্থাবার গোলা

চতুদ্ধিকে পামা-প্রাচীর ॥

হচিতা বিহন্তের স্থাব

রচিয়া বিভিন্ন বর বিশ্বস্তর সম্বর চলি গোলা কমলা নিকটে। বিশ্ব সাধ্যে গাবে হও দুর্গ। বরদায়ে উঠা গিয়া কংস-নদীতেটে।

श्यान

मठ निर्देश कर्गा छनिया याज्या।
दिशाहरू दूषिना एन्द्री यह यह शिया।।
छन्नीना व्यानारय मध्यम वर्ग शाम ।
पूर्वराच्य वर्द वर्ग प्रमुख निर्देशन ।।
व्यादे वर्ष हिंछ रेडल पूर्वाय शम्म ।
कःम-मनीय एटहे शिया हिला एवर्गन ।।
प्रभूक निर्देशन मठ व्याव्या शाहरू ।
प्रभू कहिएक शिया बाह्राय निवर्ग ।।

রাগ স্বহি

কলিক-রাজের অপুসন্ন

(भनी दंगा श्रिया नियद्य। बामारत कदिएउ क्षेत्र नाना बाग्र श्रव॥ कर्ष कानी द्रस्य स्मनी श्रिकी मनतः। निरव स्मार्ट्ड कहा जान बरहेर नामनः॥ कर्ष साना बाग्र श्रद बिकारङः ना भारतः। कर्णक अधिवमाःम छद्रस्य हेन्द्रस्यः।

³ &—বৈশ। ³ &, ক, খ, গ—গোচৰ, ব—কৈলাল-শিখন। ⁴ খ, ব, খ, ছ, ~~ছ- নৰি~~দত। ⁵ খ, হ। ⁵ &, ~~ছ- নি~~দ্দত।

कर्पात (पश्चिती । इतेशा वर्गात । इत्यात क्या (क्यी इ्विड क्षेत्राय । इत्यात क्या (क्यी इविड क्षेत्राय । इत्यात क्या वर्गात क्या था। व्याप क्या क्या (क्या क्या (क्या । वर्ग भगीत इत्या क्या क्या (क्या व्या । वर्ग भगीत इत्या क्या क्या क्या वर्ग । वर्ग क्या वर्ग क्या वर्ग क्या वर्ग वर्ग । वर्ग क्या क्या क्या क्या (क्या वर्ग । वर्ग क्या क्या क्या क्या (क्या वर्ग ।

প্রাব

পাত্রবিত্র-স্বীপে কণিক-রাজ

রনে পরম ধন ধাপনা বে। শিয়বে শনকের ভয় দেখনা বে।। গু।।

वर्ष ति उति वाका उत्र शिवा भत्न।
वस्त ना रपूरि वानी हनत्व सन वत्न ।
वाकाव श्रकृति तिनी हनत्व सन वत्न ।
वस्ति श्रकृति तिनी वानी छात्न कात्म।
व्यान श्रकृति तिनी वर्ष श्रित क्या वाका।
व्यान तिनि वर्ष श्रीत व्यान वाका।
भाषाति विनि वर्ष श्रीत्र वन।
भूतान जाव वर्षा यादेन मन्द्रन ।
भूतान जाव वर्षा यादेन मन्द्रन ।
भूतान जाव वर्षा यादेन मन्द्रन ।
नाइ भत्त त्नीयात्य याना त्वाका उड़क्ति ।
वाइ भत्त त्नीयात्य याना व्याका उड़क्ति ।
भाषाति त्नीयात्य याना भूत्रव हेश्व ।

সর্ব্ব সভা বৈসাইয়া বসিল দওধর। সভাকারে কংগু রাজাণ নিশির উত্তর।।

तकनी शृहाहकान हैनिक निवादन ।

वक वान विगतिक निवाद है हैं शव ।।

को को बार बान दान कन नहम्म ।

काशक बानिया नतन कन नहम्म ।।

काशक बानिया निवाद कर त्याद्य शृहा ।

काशक कर बान विवाद कर व्याद्य शृहा ।

काशक करश्र बान विवाद कर महम्म ।

काशक करम अकार समाय (वोनक्षम ।

कार करम अकार करम विवाद महस्य ।

कारण करम विवाद करम ।

বিজ্ঞান বৰে ভান হও মূপন্থি। আৰুণা কৰিব। পূজা সেই ফাগন ধাইবা। সদয় হইবে মূল ধনপুৱাং পাহবা।

পাতিৰ উত্তৰ ৰাজ্য কৰিলা গ্ৰন।
সকতি চলিল ৰাজ্যৰ বিজ্প পাত্ৰখন।
কাল-নদীৰ ভানী ৰাজ্য দিল সৰ্খন।
হাতী হটাতে নামি ৰাজ্য ভূচিতে গ্ৰন।
মপুষ্ঠ নিজাল মঠ দেখিয়া গোচৰ।
মানাৰিধ পুষ্প আমে দুবা পুজিবাৰ
শোৰক পাটাইয়া পুষ্প আনিল আপ্ৰান।
ইন্ত জনা ৰজ্য পদ্য আনিল ভগ্নে।
ইন্তৰ জনা ৰজ্য পদ্য আনিল ভগ্নে।
উৎপল কাম্ম চাপা কেন্তকীৰ হাব।
ধৰ্ম নিশ্ৰ প্ৰকাশিত সোৱাত মাতাৰ।।

[े] न, न, इ. च - कथा। े व रा-भगावः २ व रणावहे, रा-रणावः य-रणावहः इ. नलावहः इ. महाच शक्तिः । व, व, इ. इ. वस्त दर्शः । १ रा इ.- धरकः।

পেছ মলমার ছবি ওবে বেবে। বারি।
কেই কেছ করনে নৈবেদা পরিপার্টি।
মর্তুমান কলা দেহি তাতে নাহি দোম।
বার্মাসিয়া দিল পন্সের কোম।।
ভালেত উলিয়া ছান কৈল ততক্রণ।
ভীরেতে উঠিয়া পৈটো উভন কলন।।
হারপার পূজা কনি মন্দিরে গুলেবেন।
কুনপার পাতি বাজা আস্কেন্তে বৈসে।।
নিজ্মিণ প্রেল পুলে কে পুলে বার্ম
সমুবে সারদা পুলে কও পুলার বার্ম
সমুবে সারদা পুলা কও পুলার বার্ম

বাগ ক্র

ক্সিক-বাজ কর্ম্ ন সকল-চতীৰ পূক্তা

দুখাপুলা কৰে ৰে কলিছ দঙ্ধৰে

মন্ত উচচাৰে পুৰোহিত। গু ।

চৌনিকে নাইনা নাচে নানা পৰে বাদা বাদ্যে

নালিকা ধলিয়া হাদ্যে সুদুনা নাড়ীৰ পথে

হুচশুহিত কৰে দঙ্ধৰ।

অগলি বালিয়া অংক সনিল পুনিনা পৰে।

সংক্ৰেপে সুনে বীজাকৰ

ভোৱা সুংপি পজৰাৰ্থে পাপ পুক্ৰ দেৱী বাৰে

পুনক কুছকে কৈল স্বাম্য বোদ্যা

নামপুট নিংশ্যাস বেচক কৰ্মন লোম্য

কালিকা ভাবিয়া ক্ষমেয় ।

२ व, श, ष, ष्, क-नदा स्कर। १ १ व । १ ४, क श्रीवनात्त्र, ब-न्यकनत्त्र, क्--शुंगायात्र। শুণান কৰিয়া ৰাজা কলে ভাৰি পশভূজা ৰৰে পূজা করিয়া তথন।

শতাপাত ভাপিক। তথা আহপুশাদিক। বীছাকর করিলা সূত্রণ।।

সেই জন কুশ আৰো সূত্ৰ প্ৰকে ভাগে ভাগে ় আপনাৰে কৈব প্ৰস্থানন।

শিৰ আদি পৰ*া*দৰে ভিডিলুক্জ তৈয়া *সোৰ* তৰে পূচ্ছে নবগ্ৰহগৰ।।

কৰে হৰ। পুলাং ধৰি – লোচন মুদিত কৰি 'ভাৰনাৰে পাইল নিকটে।

মেড়েশে কবিয়া পূজা ভূমিনেক দশভুজা भूभ कुनिया किन वर्ते ॥

পাদা অহি। আচননী াহ পুশ ধূপথানি दरदात्र शर्दिण क्यानिकि ।

দিনা নৈহেবদা মৰুপ্ৰতি গ্ৰহণা রাজা সভ্ৰক वित्रमाम देकन वहविविधा

ভূপত্তিৰ পূজা পাইফা ধনৰ পুনন্ত ৰৰ পিলা গেলা দেবী কৈলাগণিখরী।

विक सांधवां गर्म ্তিবিত্ত সংসাৰ ধনন क्रमरम जानिया बरद्रभूती । *

[🦜] हीस्टरांसा (१) ।

[🍍] ইতি ৰুধৰায় সভাল পালা সমাপ্ত ।

চতুৰ্থ পালা

কালকেতু

বিষ্পদ

কাৰ ঘৰৰ কালিয়া চান্দ হেব দেখা যায়ে।
সংগতি কুমান হেজি অলি পাছে ধায়ে।।

দ্বান চলিয়া ভুকন ভুকিনা
লবের সহিত্তে একু নাবে।
একি প্ৰমাদ ভুকন ভোলায়ে
সহি বহি মুনলী বাছায়ে।

প্রাস

নীলাকর ও লোকর বুলি 🖫 শিব-নারছে।

अक्षिम गीमावन कतिएक नम्प ।

छैनिन इटेन गिया (सामन आण्म ।

हैएलन नक्षम एग्डि मृति इन्पिए ।

वितित्राद्य आगत कारम एम्डिसेट विविद्य ॥

छथ-छैनक्ष्यम विश्वास कृदेखन ।

यूगित छिछ्गा करने हैएलन नक्षम ॥

क्षत्राह्य मण्डाम वन्द्र मीसावन ।

क्रिद्रान कार्यम वन्द्रम मीसावन ।

क्रिद्रान कार्यम यूगि माहि नाम घट ॥

यूगि द्यान कन कहि हैएलन क्षम ॥

क्रिद्रान नामिम् यन क्षीनम अभिक्य ॥

क्रुन्ति मीसावन कर्य पूर्णभीति ।

क्षा कार्य कीरा मृति निष्ठम कर क्षि ॥

COUTY ...

ष : च-- निर्मन ।

ইবং হাসিয়া ভাষে মুনিবাৰ কৰে।
অপনিচিচন লোম মোৰ দেও স্বৰ্গান্য।।
এক বোম ক্ষর হইকো এক ইপ্তা ক্ষয়।
সূৰ্বে বোম পাত হইকো মুক্তম নিশ্চয়।।
এত কাল জীবা মুনি নাহি বাছ কা।
পৃথিবীৰ সধ্যা আৰু কে আছে অমৰ
মুনিবাৰ বোলে বাক্তা জন নালাছৰ
কৈনাস প্ৰতিতে আছেম মামে বিশ্বেশ্ব।
মীলায়াৰ বোলে বাক্তা জন ভাষাৰ।
আমৰ হইল চৰ কোল কাৰণ।।

भरतम्

ৰু টুণকৰ জানবাদ্ভৰ অভিনাহত বিচৰ্ধ নিক্ট নীলোগৰৰৰ প্ৰন

মগামান্ত কালকট ছাল্যিল অপাস। পুথিবীয়ত এড়িবল পোষ্ড ধকন সামার।। কেই না পারিন মেই বিঘ নিবালিনত , भूनायन व्यति (यस (भारष्ठ 6)नि निराह ॥ মহিল সকল সৃষ্টি দেখেও দেৱবাৰ। দেৰতি *অভ্যৰ* চিল্ম নিজাৰকাৰণ ≀ হেনকালে দেখিলেক দেব প্রপতি। স্থানী কৰিছে ভোগাই জৈল অনুমণ্ডি। দেখি দেখি কৰি ' বিদ অহুলি কৰিয়া निष्यान टेकना इव स्थान एंकिया ॥ ब्रहिल नकन अष्टि यह हवाहत । इतिष इहेन 'हरव (सर्व प्रत्वेश्व ।) মীল-কণ্ঠ নাম পুডুর হইল তে কাবণ। মুহ্রাহয় নাম কোমে এ তিম ভ্রম।। পুণতি করিয়া থীলা যদির যে পারে। विषयि बहेवा खनेन देवलांहतराई गाँउ ॥

भूमंगरन नीमावन ध नारनः भूमानगरन निमन
रेमनारम कविन शिवा नमीरता छवन।
नमीत गरारम रमम भिरमम जूनन।।
धार उर्थन निरम्भाधिक भूभ डूनिनारन।
विद्याभूष्याच भूभ स्थानगर नीमावरन।।
धार भिर्म भूभ डूनिस्ड मीमावरन।
धार्करिन मरन रमक्ष कानन डिक्ट्य ।
धार्करिन परि रम्भाव नीमावर।।

বাগ ভূপালি নীৰাধ্যেৰ পুশ-চয়ন

जून रहारन सीनाध्य हुग नाहेगा गान जहार भूगाम छात्व हेरल्क मन्यत्य।।

िह्न नामाम हुनेन गुन्न रन्यति मन्यत्य।

गुन्य हुनिन जून रन्यति मन्यति।

गामकी मन्यति रहारन रन्यति।

गामकी मन्यति रहारन रन्यति।

गामकी मन्यति रहारन हुन्य कम्बी।।

गान कम्ब रहारन हुन्य क्षण्या।

गान कम्ब रहारन हुन्यति मन्यति।

कुन्यो क्षणी मुन्ति हुन्ति।

गुन्ति क्षणी मन्यति।

गुन्ति क्षणी मन्यति।

गुन्ति क्षणी स्ति।

गुन्ति क्षणी स्ति।

गुन्ति क्षणी स्ति।

गुन्ति क्षणी सीनाध्य रेक्सार्यह गार्य।

गुन्ति क्षणा सीनाध्य रेक्सार्यह गार्य।

^{2,} भ, न, म-नाम।

ইচার প্র—ব, প, দ অতিবিক্ত পদ—

কর অপনাধ নাথ কর অপনাধ আপনাব নিজ্ঞাণ করম প্রাদ ।

মাও সাপ তেলালিয়া করকা নগরী। তোকার চবলে আইলু বড় আলা করি ।।

তথাত্বা ত্রিস্ত্র এই নিবেদন। সর মৃথিভ তুকা পদ নইলুম প্রব।।

পরার

শিবেৰ কোৰে দেবীৰ উৎকঠা

পুপ তুরি উপহিত হইন নীলাহব তাহ। দেখি বক্তর্লাচন ক্রোধে বাড়ে হব। एक क्षांत्व नीचाइव वृथिएड मान्नि धन। পুরেপরে পাঠাইলু বনে বিলম্ব কি কারণ।। মীলামবের তার হর শাপ দিতে চাছে। इरवर द्याव सिन्ध उनामा शत था। ইকুলুর নদন নীবা মতি বিভয়তি। তাৰ তাৰে শাল দিতে মা আইলে যুক্তি।। দেবাৰ বচনে ধৰ কোধ সঞ্চিল। (सनाव्धे) कविएड (धन वहुन्तव) कृत ।। ৰল্পাৰ কুলো হল কাৰেন কেনচেচ। । कुलिए ६ कृष्ण न-भेज करन सारण ज्याहा ॥ अ-हेत्कन सार्य थुड्न रफ अ'६ माहन । ভাষা দেখি বজুলোচন ভোগত খাডে খাও গাও मार्ग स्थित इत गक्त कात्र्य। मधनत्य मीलाइत पाडि दिन यस ॥ नीनाध्य बाधिकाइत हम सरिव हमाइन । নীলাছৰ এতি আজি শাল দিয় তাবে। इत्यन कातर्थ (पना मा देकन माधन। ত্য ভানিয়া শাপ দিলা ত্রিলোচন।।

নীলাখাবৰ পৃতি বিবেৰ অভিনাপ

যেই ৰুগৰখে বেটা পাতিছিল নন। শেই ৰ্যাধকুলে হউক ভোষাৰ জনন। নীলাখৰে বোলে খোলাই খাল হইল মোৰ। কথ দিন অভান্তৰে আসিমু গোচৰ

भू श्रं भारे—स्वर्णाः, यः, इ— उभनाः । र कः, भः, वः, च—क्वार्यः कंग्स्यः। যদি আয়ে। শক্ৰভাবে ভাৰ নিবন্তব। এক জন্ম থাকিব৷ যে পৃথিবীৰ ভিতৰ। যদি আয়ে৷ নিক্ৰ ভাবে ভাব নিবন্তব। তিন জন্ম সভাজ্যৰ অধিকা গোচৰ।৷

বাপ পঠনকৰী

চল চল নীলাঘৰ কি কৰ ৰহিয়া এখা। ধা।

ধৰ্মকৈতুৰ ঘৰে প্ৰস্যু লভ সহৰে

নিদকা ঘইৰ ভোৰ লাভা।।

আহমে নিধিৰ সেতু নান পুইৰ কালকেতু

পঙ ধৰিবা কানন ভিতৰে।

আনাৰ সেবাৰ কাৰণ পুন। হন্দৰ অপুসন্

বৰ সিৰে আসিয়া ভোষাৰে।।

পুত্ৰেৰ বাড়া পাইয়া মৰবান আইল ধাইয়া
কালে ধৰি ঘৰেৰ চৰণ।

কেৰীৰ চৰণে গতি অনা না লগে সভি

থিক মাৰবেৰ স্বেচন।।

ৰাগ্ৰক্ষণ ডাটিবাল

ইন্দ্ৰ প্ৰ পঢ়ীৰ স্বাত্ত্বতা

কালি কহে ত্ৰপতি জনৱে অবিলেব পতি

একবার ক্ষম প্রতিবােদ ।

নীলাম্বন্ধ অপ্রাধ কম এ প্রন মাদ

শবে মনে পাই পরিতােদ।।

মাতা-পিতা প্রিহমি ত্যজিয়া অনবাপুগী

তোমার চরপে বার মতি।

এমত শবেক পাইফা তিজেক না হইল দ্যা

বড়হি নিটুর পাডপতি।।

হৰে বোলে পুৰুত্ৰ পাইল নীলাম্ব এখনে না পাবি বঙাইবারে। আসিব মীনা গোচৰ বার বংসর অন্তর তবে তারে শিখাইব অমার।। ভুনিয়াত বুছপা∣ি হরের নিঠুব বাণী পটী সমে খেল প্রকল। শচী সমে পুরক্ষর শেল নীপ্ৰাৰ গোচৰ তা দেখিয়া কাল্যে বিহন্ন ন নীলাগৰ বিদায় মাথে करता कमनीन थाएन कर्तरमारङ करिया भूगींट। শচী উচ্চ খাৰে কাঁদে 👚 পুরক্রবে এড়িয়ানা পে किडि पड़ि कांत्म क्ष्मप्रिश

প্রার

পৰী-সহ নীলাখণেৰ অধ্যিক্তে দেহত্যাও

ভোলানাপ পুন. কি আমিৰ আৰু বাব। শীতেৰ চৰণ পাইয়া শবণ লইলু ধাইয়া ভূমা বিলে গতি নাই আর।। ধু।

यालम सेथ्या मीता पृत कित गांता ।
सिन्द होत्व देदेन करत धित छाता ।
साम किता मीता एहांना १ श्रमान छहन ।
एम्ब्डाइ पिन बाउ। सान दि यानस्त ।।
रन्दछ न्य कृष देकत निर्माण्डि ।
सन्दर्भ नम कृष देकत निर्माण्डि ।
सन्दर्भ नम कृष देकत निर्माण्डि ।।
याध्र कार्य याध्र इंग्लेन श्रमान्ड ।।
याध्र कार्य याध्र इंग्लेन श्रमान्ड ।।
श्रमान्दर्भ श्रमान देकन श्रमान्ड ।
ध्राव ध्रमान श्रमान व्याप्त ।
ध्राव ध्रमान श्रमान व्याप्त ।।

ভাষাৰ পশ্চামত পূমেৰণ কৰিল বন্ধী।
দেবতা গৰণৰ নিলি দিল জন্ধনি।।
পাবকোত ভব কৰি দুবাৰ জাঁউ বাবে।
বুধভৱে ঠেকাইল মলকচড়ী নাৰে।।
দুবাৰ জীউ লইফা বইল দুৰ্গায় গানন।
গোলাট নগাৰে থিয়া দিল প্ৰশন।)

কাৰকেডু ও কুনখৰ জন্য

बारुवाडी इहेगार्ड सर्चनकार्य सम्भी। ए। इस क्षेत्रक अवा शुदेला नावायणी ।। আৰু দ্বা গৃইল নিয়া পৃপাকত্র করে। मुद्दारक बन्तु।देवा (राह्य) देकलांग निश्रात ।। नीलायत्वन चन्। यपि श्राविनीत्य द्रवेत । দিন্দে দিনে বাহাৰ গঠি ৰাডিয়ত লাগিব।। *फिट्*न क्टिन क्ट्रिन याग्डी भाडून वर्ग घटन। श्रम मध्य, वन भाविक भरीरत।। व्यक्ति इदेन (मध् (नीर्म वन वन)। व्यान्त भागमात छेङ्ग छीतन । এক দুই তিন চাবি পথ মাস হইল। क्रम नाउ प्यारे एउनेस सत्य भूतनित ॥ দশ মাস দশ দিন প্ৰিপ্ৰ হটল। िन हिन् कवि वाथा छेन्द्रन **च**िनुने ।। भुमन (नक्यांदन नामान (शास्त्रा वस्त) है-है नाभ नां अतिहास कारक मन मन।। गराठक कार्यस मानी पानिया ४तिन। চিঞ্জির পুসারে ধানা পুত্র পুস্বিল।। কুমার দেখিকা তবে বাাধের রম্পী। माजिरहरूम क्यारेन मिया सर्ध्यनि ॥ আছানু-নহিত বাহ পুশন্ত কপান। পদ্ধ লোচন তার চাহরি বিশার।।

धान, न, प, कः, य-मण्डाः

_{rá}(42)

ALTON!

माडि गड़ीन डान क्रमन धाकृति।
सनका किनि छोन एमदन मीलिट।
पाडमी उनाहेगा काम नहिल मिलिट।
इस मिना लूका किन मक्र एमनडारन।।
इस मान धानिया इडेन दिशि दाहु।
अने पिना लूकिन नाम धूडेन बानरकाडू।।
अने विविध्व इडेना एमई वीववव।
मूलना धानिया ब्राह्म क्रमाना।
छान्या साम्यन क्रम क्रिन भूकान।
धान्या साम्यन क्रम क्रिन भ्रमान।

ৰাগ স্থাচি

কাণকৈ তুর বিক্রম

শাড়ে ৰীৱবৰ করিবর জিনি ঋষ গভাত থকে বাৰ কৰে। যাগক আকটি ভাত ভাৰা সৰ পৰাভুত दर्शनादय ज़िनियन्त्र साहि भारत त यहिन नाम सहैया भएन পাকী ব্যবহার প্রের তাৰ ৰাও ৰাথ নাহি যাসে। কুজিতে কৰিল আঁগি 🦠 पाकिया यातस्य भानी धूनि गुनि भएइ डीखा ठारत।। পদী ৰণি চন্তু জুল সমূৰে গভীর ধীৰ वारी भव तहेगा वाप करता। কাচনি কৰিল খাপ অতি বড় খবলাণ ठिन यास्य क्रमक (मामद्र्य ।। অম্ব বান্ধিয়া গলে কর্মোড় করি বোলে एन वाल बादान क्रम । ভুদ্রি থাকর ববে গড়ী পর দেয় যোৱে নিতা বধিষু প্রতাধ।।

ৈ ইয়াৰ মনে ১—খনিংকিজ : তিনু শ্যাঃ কৰি ৰাখা বহিল মশিৱে ৷ নিকটে কাৰিকা কৰি বেছেন শিশিৱে ৷৷ ৰাহিল কৰিল শিশু পুথা দেখিবাৰে ৷

পর্যাব

ফালকেন্দ্ৰ বিষায়ের উল্লোপ

भूटियान बहिटम बर्नेटक्यू हमिछ ।

मृत विश्वादन काटक छन्य महिछ ।

कानटकर भूदेशा गारम शक्तव लिटिया ।

याश्रम दिखार कीन मृत (श्रमादेशा ।।

रगरे शिरक सर्नेरकर नाम मान दर्ग ।

स्त्री महिरछ श्रम श्री कार्य श्रम दर्ग ।

साल बहिष श्रम बात्य श्रम बात्य ।

हिन क्ष्मांच छानदादेशा । साल ।

क्षम कुष्ठ श्रम कार्य हाल हाला ।

क्षम कुष्ठ श्रम कार्य हाला हाला ।

क्षम कुष्ठ श्रम कार्य हाला हाला ।

श्रम कुष्ठ श्रम कार्य कार्य ।

व्राह्म कुष्ठ श्रम कार्य ।।

मुख्य मान धर्षत्कच्च नाम निर्मा ताम।

भूत्यत्व करावेत्व विद्या किना देव्हा ट्याका।।

भूकृत वहन कृति कृष्टिन ध्रम्पी।

गुन्धिवन कार्त विद्या ना क्यादेना किना।

श्रीत वहत्व वीत कृतित प्रम्म।

भूभारकच्च भूति विद्या नित्र प्रम्म।

भात्व माज्योग जात्क बता याद्यान नदी।।

यान माज्य वदेशा भूभारकच्च पित प्रथी।।

यान व्याप्त वदेशा भूभारकच्च पित प्रथी।।

यान व्याप्त वदेशा भूभारकच्च पित प्रथी।।

यान वृज्य प्राप्त क्या क्या क्या ।

यान वृज्य प्राप्त क्या क्या नक्य।।

यान वृज्य प्राप्त क्या क्या मक्या।।

स्मात्व नि व्याप्त ट्यापम न्या जाता।।

^{🧎 🕊, 🖷 🚜 , 👳—}नानहारीया (

३ ~~इ. च~~नाग्रांतः।

[🔹] श—कायरम् ।

[🎙] হু , পুঞ্চ পাঠ ন্যক্ষতির কালে।

[া] প্রায় ৪--বাছ।

ধর্ষকেতু বোনে ভাল আছি সর্ব জন।
আদ্রি ভোনার স্থানে এক কবি নিবেছন।।
কবে এক বাকা কচি অবধান হ যে।
আমার কুমার স্থানে কুমানী বিহা দেব।।
" পর্ব নিরম কবি ভুদ্রি বাহ হয়।
সংব্রায়ে দিব বিহা হ আন থিয়া বর।।"

এপ তানি ধর্মকেতু করে তানাত্রিণ।
নিশ্চম কবিয়া কর কথ নইকা করি।।
পুলকেতু বোলে সঙ্গা করি দবাদরি।
দুইবান প্রক্রিয়া দিবা তের কুড়ী করি।।
ধর্মকেতু বোলে সঙ্গা করি দবাদরি।
একখান প্রক্রিয়া দিবু করি নয়' বুড়ী।।
সাধিবাম রাধিবাম বেহাই তোরোব উত্তর।
সর্বেধায়ে দিবু করা। আন বিয়া বর।।

ছাই হইয়া ধর্মকতু কবিলা গ্রনঃ
আলনাৰ পুনৰ শিয়া দিলা দলপন।
স্থাছেৰ কথা কাহ নমণীৰ নিকটে।
গণা তেৰ কড়ি লইয়া নীয় গোল গাটে।।
পীচ গণাৰ কিনিলেক দুইগান্তি গড়া।
একগানি সইয়া লইল দিয়া লাচ কড়াং।।
দশ কড়াৰ বড় কিনিলেক নাটিয়া সিলুব।।
চাৰ কড়াৰ বিনিলেক নাটিয়া সিলুব।।
চাৰ কড়াৰ ববিচ কিনে দুই কড়াৰ নুন।।
বিনাহেৰ সভ্জা লইয়া কবিল গেমন।।
বিনাহৰ সক্তা লইয়া কবিল গমন।।
বন্ধ লইয়া উপজিতে হইল সেই পুনী।
হৰিম হইল সৰ বন্ধৰেৰ নগৰী।।

কানকেডু

वांग औ

कांगरकातु । कुनवार विवाध

वार्ष्यत (मनि नामा नीत्वत उदाति। कानत्कपु विदा करत कुनता खनति।। मूनि भूनि (भनि जादि मारकः छात दृद्ध। मूनि भूनि (भनि जादि मारकः छात दृद्ध। मूनि भूनि (भनि जादिश्व भनीत्तः)। त्काम त्काम आदिश्व (छोडान छान नात्व।। वसन कृतिया नामा वहारत्व वर्ष्य यात्व।। दृश्मिया विकल वीन व्यक्तिश्वलात मारकः। वसन कृतिया आदिन छानिता भारते।। दिक्ष मार्थत्व भारत्व छानिता छनानी।

প্রার

ভাল বিহা কৰে বাধে কলৰ। খেনত ফুলৰা ধাৰা তেমত বীৰবৰ। ধু।

मूर्शकार्य जुनारेल यथ बहुवस्थ ।
महामार्थाः देशारेल मृब्हार्यव व्यामार्थ ॥
मूर्शकात क्य विक कवि वक्ष्य ।
मूर्शकात क्य विक कवि वक्ष्य ॥
मूर्शकात क्या उत्थान वक्ष्य विक विकास ।
महामार्थन वक्ष्य विश्व देशहार वम्राम्य ॥
मार्थन मृक्ष्या व्याभिया भिर्त्यन विमानार्थ ॥
जिल्ला नाकिर्व्य भित्र पूर्वान समुधीन ॥
विभिनार्थ मृब्ह्या सिना विमानार्थ ॥

দৃশ্বতি গুহেত গোল খাাখের নন্দন। কর্মনা ক্রনী গিলা করিল স্থান।। পাৰৰ আনহৈ বানা হ'না হৰ্দিত।
পাৰা কলাৰ মূন বাছে লবণ ৰছিত।।
পাৰা পুইৰ পাক বাছে পিঠাবেৰ মেলো।
সম্ভাবি তুলাইৰ তাহা পুকাৰৰ তৈলো।
কুম্বাবেৰ মানে বাছে হৰ্দিত মন।
কুম্বাবেৰ মানে বাছে হ্ৰ্দিত মন।
কুম্বাবেৰ মানে বাছৰ ক্ৰ্মিন।
মুগ্ৰহণ পাতি হুগা ক্ৰিন প্ৰনা।

সেই নিশি বংক নীৰ বন্ধীৰ সভে।
প্ৰভাত সমংক মাত্ৰ ভাচি হইল অভে।।
পুত্ৰ পাত্ৰী স্থানে কৰিয়া মোলানি।
আপনাৰ বৃহোত চলিল বীৰ্মণি।।
এখায়ে নিদ্যা বানা মন হৰ্ষিত।
কাৰ্যাৰ চৰুণে স্বোচনহুলোতে।
কাৰ্যাৰ চৰুণে স্বোচনহুলোতে।
বিশ্ব মাধ্যৰ তথি মালি হুইয়া পোতে ।
*

⁵ হ-- ওলাইস ।

[🕈] ইতি পুৰবার তাতির পালা, সবাপ্র।

পঞ্চম পালা -

় অৰ্ণ্গোথিকা

🕜 শাগ বড়ারি 🌣

নৰ্মকেতুৰ কৈছিক ঋণটুতা

নিপ্যা আনিয়া কাণ্ড কেষ্টেল কাং পাৰে

कटा की व कवना बहुत।

দুংখিত কৰিল হবি _____ তিন জন পুথিলত নাৰি

কেমতে পুথিৰ চাৰি জন।। ^১ হুটি জান ভালে ভাল । দুৰ্গু ধল সংব্ৰাল

व्याव मू:च ना नत्व मतीरव।

চিতা কৰি ৰশে যাম তেন মূল নাহি পা**ম**

চাণ চাদিশত নাচি কাৰ

শুৰুৰ ৰচন কনি - নিল্মা কহিব পুনি

गरम हिन्दा मा अविव भाव

চিতা বিচলে ধৰা টুবট তুদ্ধি যা ৰাহে খাই

्रुव क्य भारक महानाव (i

পুর উপযুক্ত হয় বিদ্যার ভালে ভয

পিতাপুত্র আনিকা মহিলা

লেল। অৱসান হটাৰ । শাক্ষরী সহা যিলে। চাৰি কলে ধাইমু বানিলা ।

পদাৰ

নীৰ বচনে ধৰ্মকৈ চু হৰণিত। পাজ বধিবাৰে পোল চলত্যতি ই কালকে চু পুট্যা যায় পাত্ৰৰ পাইছা। আপনে বেড়াও বীপ মুগ খেলইয়া।

ইবার পর 'ব' পুথিতে নক্ষনা-নূলক একটি সংখ্য গ্রেক পাওয়া যায়
সহস্যুকে যথা ভুই৷ নূলেছু কালাকাভুকে। নুলনামাণ যথা ভূই তথা বে ভক সংখ্যা ।

6—1760B

নিংহের সহিত বৃদ্ধে নমাকেওু নিং ড এ विश्वयाय शह यय न

विश्वित निरवेश कराजा ना वाय वं धान । रेपबरवार्ध सिर्ट इडेन प्रश्ना ॥ সিংহ দেখিয়া হাত হইল বীৰ্থব। আত্তে-ৰাসত ' উত্তিয়া ভালাত যোগড় পৰ ।। সভাব পুৰিয়া বীৰ নাৰিবাৰৰ সংযে। बाक्तरन दोउन मिह गाहि भार भारकः । ক্রোধ হউল সিংহ বান এড়াহব । म 15/इन चाह्य श्रीन जिल्लाक धरिया। ৰাংপৰে মারিল যি হ দেৱে কালকেছে। **इत्याह्य भूतिल वाग मि इवस्य इड्र**ा क्षालाक इव वाज भाग अधिकाति दहेत । **बर्चाटक** इ. ७(६) शि.च. ६ ७मा भनारेस

निष्य मा भारेगा भीत स्थाप्त भगड टाएन। গতী শব পেনাইন পিতা লৈন কোনে।। बाछीब निकरी शिक्षा अननीत उरत ভাৰক মাধিল বিশ্ব কালন ভিতৰে ।। পুত্রের বচনে বাহা বাহিবাদ তৎকার। **लाटक** बारकृत द या छाएक शुट छात । কি কবিৰ কোথ। যাইৰ ভিৰ নহে মতি। আমাৰিক পুজিলা মানম প্ৰভুৱ সক্ষতি।। क म नहीं व दाते याए वह वया वस । नाना काष्ट कड़ादेया पालिन यामला। भूमक्रिया यान्। विस मुख्य छेलव। মান কাপ ন্তুম্বি বীৰ আইল ঘৰ।

नियापाठ भाक्त कवित सीक्षत्रि। হিজ নাধ্বে গাগৰ তাৰিকা ভ্ৰাসী

পাহি রাগ

कानरकाडून श्रीप 🕾 कुनवाद शुरवार।

(ফুলবা নামা) কি দিয়া পুথিৰু ভোনা ভবন। ধু । বিধি মোৰে কণী হইল - নকালেতে পিতা দৈৰ (मरत्रत मधल नाई बर्ब ।) সন্মোৰে শৈ জন শ্রিম ফুলর। সকল দেখন পুন্যাকারে। দুইজন শিভ্রতি কেমনে হইমু কিডি বক্ত নোর লৌমবে পরীরে।। খাৰুৰ বছন জনি - ফুলবাৰে বাছিল পুনি চিত্র মদে দা ভাবির থার। 6িখ। কৈলে বল টুটে বুকি না বতে বটে দুঃৰ শ্বৰ্থ আছে সভাকাৰ।। বিধান্তা আগবে বাহু আইবেণ আহাৰ হার তথে তাৰ স্বৰুবে শ্ৰীর। ोर 🗧 घरना शिक्ष भाग া দেবিশের আহুবো ভাৰে करन भूषिङ हरम कीहा। চৰগিত বীৰ্মণি খ্ৰীৰ ৰচন ভ্ৰি গতী পৰ ডুলি সইন কৰে। চিভিয়ত চিভিন্ত মনন চলিল গ্রন কন মুগপর ধেদাবে বছতবে।। বিশ্বিপ দা হউক আনার।

প্রাধ

শিক্ত মাধ্যৰ বোলে সেবী পদ কমলে

স্বস্থবোচ্ডে করি পরিহার ।।

ক্লেকেন্দ্ৰ বুপৰা

বাছি ৰহিষ্গতা যাতে এক পৰে। कूम रहा तह अन भाग हालि स्टब । शुकरतन अभि संपर हेक्स किया महिला। ছবিণ যে কৃষ্ণার বঁলে চাপি বরে॥ **ठामिविया जानि कति यञ भेक इटरा।** -ফালিকেডুর বলেও রুবে বিন সুপ্র_া। উত্তৰ অধন পশু বধিল সকল। **इंदरा कार्यात (यन प्रमाय प्रमाय ।)** क्तकारी ४ अवर्त आहेता यञ्चन । वक्षात इक्षेत्रभाग जात्य समुनी है । দযাৰ নিদান ভাবে দেখী ভগৰতী। ভাষাৰ চৰুণ বিবে অন্য মাহি মতি।। মন্ত্ৰণা কৰিব। তবে বৰ্ণ পঞ্চপ্ৰ। 🕡 क जरकीत छात्रे जिल्ला जिल्ला प्रतिम ।। অপর্ণ। অহ্যেত পর বাদ বাদ ভাষে। गस्य दहेता मूर्ग। क्षेप्र (व द्वारम ॥

तांश नकश छानिसात

ক্ষেত্ৰিক নিজাই পাজুগাংগ্ৰ বিলাপ ও ক্ষেত্ৰিক আশুক্তি দান

क्य रणाशील ककशीशकुः अध्यानीरक शतरावारक हुसि सीय-वश्रु॥ मूर्ग

शिया कालिया करण उनामीय हत्य। विभि प्यवनायम क्षण व्यापा कीनम । बाएण् कालिया करण उनामीय भारतः। भूरणं विभिन्न करण्ड हर्न्स सर्वेया बारतः॥ कम्मान कालि करण उनामीय हत्य। हर्मण्य निविद्य व्याप कीनम॥ भूगलंदिवारन करण्ड व्यापन शीमनम॥ भूगलंदिवारन क्षण्ड विभागकन॥ গণ্ডা গ্রেষালে মিলি ধ্বতে রোদন।
বাজে ব কাবণে কৈছু ব্যাল জীবন।
দেবী বোলে পঞ্জাশ শুনহ উত্তর।
হুবে বাস কর গিলা খারগা ভিতর।।
কাশালামুর ডুবে ভোকা মা ভাবিষ ডব।
মহাবীদেবৰ মূবে আজি দিশার কাই বব।।

দেবীৰ গোধিকা-মুক্তি-শুহৰ

প্রকারণরে বর দিয়া কগতের বা।
প্রেল্ড বিলি হইনা হর্ন শোধিকা ।
শোধিকা হইনা বৈর স্থাত্তরেননী।
মহানির নাইনা কিটু সুনিবা কাহিনী।।
সারদার চরতে স্রোক্তরমু-বর্ণতে।
বিল নাগ্রে তথি অলি হইনা শোল্ড।।

र्गगान

ফালকেতুৰ ভোজন ও বনদাঞ।

कानाक वृत्याल अन ल्लाक हुन थि।

पृत्यान गाउँ इत्तार प्रत्य सार्क कि।

पृत्या नक्ष्म करन वीरत वाउँ इत अंक।

हताइति प्रान्तिक मानक्ष्म शांक आहे।

पांक नदेश (काइरन क्रिन वीर्यापी।

पांक श्रीक मानक्ष्म सार्विती।

पांक श्रीक मानक्ष्म स्वाद्य स्वाद्य मानक्षि।

शांक वारत मृजवारत सन् क्या गांक।

क्रित्र कार्य मृजवारत सन् क्या गांक।

क्रित्र का्रिक सार्व श्रीका क्रित्र ।

क्रित्र क्रिया शांक क्रिया व्यक्ती।

क्रित्र श्रीका शांक क्रिया व्यक्ती।

क्रित्र श्रीका शांक क्रिया व्यक्ती।

क्रित्र श्रीका वीर्य क्रिया लाजनी।

क्रित्र श्रीका वीर्य क्रिया क्रिया।

क्रित्र स्वित्र क्रिया व्यक्ति क्रिया क्रिया।

क्रित्र स्वित्र क्रिया व्यक्ति क्रिया व्यक्ति।

महानिहित त्वाहत इस कृत्या हुम्भी।

इस्ह एडाक्य शिया कड् माहि कवि।।

इस्ह एडाक्य यश्चितिहा करा ९ त्याहर

वाम कार्य विश्वाह शानि मह क्वित्य ।

मृत्याह्म द्वाहर शुह मिना । कह बाह

माधार मा त्यान एक्य म नाहेगा छाए।।

मृत्याह वहत्य नीत शहरना आर्य।

भाष पर्य त्यानिकान मन्ना आर्य।

ৰাগ ধানশী

वीरव त्वारत त्यांविकाव रहात ।
लीर काड़ि याद यहार्ष्ट ।
लीर काड़ि याद यहार्ष्ट ।
लीर काड़ि याद यहार्ष्ट ।
लीर्ड यांडा त्यांची न त्यांचिका ।
लीर्ड भारति यादेन विलया ।
यवि या ना भारत लेख्या ।
त्यांचे यादेश वीर्यत यादेश ।
त्यांचे वित्य यादेश विलया ।
त्यांचे वित्य यादेश विलया ।
त्यांचे वित्य यादेश विश्व ।
त्यांचे वित्य यादेश विश्व ।
लीर्ड वित्य काविया मिकिए ।
जिलेगीर्ड याद्य नम् याद्य ।
भिक्त वायद्य नम् याद्य ।

পটাব

কাল্যকাতুর কাল্যন পুরুষণ ও হোলাকে মুগ্রকণে কেবীর ছলনা

নিকটো পাকিয়। পাত না দেখে বীবৰৰ। শ্ৰমিকা বেড়ায় বীর কানন ভিত্তর ।

े में, अन्तवत्र्यं।

े 🕹 , 😘 ইত্যানি। পশু না পাইলে (দ যাবু বাহিয়া।

त्मवरकत यन वृद्धिः ज्ञानात्रको ।

गमुष् जिस्ता द्वा इदेश इदिनी

इदिन द्वार हें इदेन की द्वार ।

प्रारच-नार हें हैं हैंगा अपनाह द्वा ह नद ।

प्रशास वृद्धिया दीन सानिकार प्रारच ।

विद्या दिका द्वार का कुछान द्वार ।

स्विया दिका वृद्धि मुद्धि क्वार ।

स्विया दिका वृद्धि मुद्धि क्वार ।

स्विया ह स्विय ह ने विद्या क्वार ।

स्विया ह स्विय ह ने विद्या क्वार ।

विद्या ह स्विय ह ने विद्या क्वार ।

विद्या ह स्विय ह ने विद्या क्वार ।

विद्या ह स्विय हिंदि स्वय क्वार ।

विद्या ह स्वय ह स्वय क्वार ।

विद्या ह स्वय हिंदि स्वय क्वार ।

বাপ ডাটিয়াল

কলেকেডুৰ অনুচিয়া

प्रकारिक स्थित प्रति नकती श्राहरण्ड प्रशिव कारणि रहाव स्थिति स्थित । स्था कार्य केर्ने स्थात शांच कर्मका। स्था कार्य केर्ने स्थात शांच कर्मका। विभाव के प्रति तो वीदवान प्रति है। कि। अपिक स्थान पृत्र क्यांक न गांदे स्था कारण भेक भीत किक्का। स्थाकारक विषय भक्त ना भारतेनु भाषात।। कथाकारक भारतेनु भिक्त गांदेनु अधाता। कथाकारक भारतेनु भिक्त ग्राहेनु भाषात।। कि करेगा भाक्षकेनु भिक्त क्रूनकार स्थाहता।। भाषात कर्मक भरताकन्त्रमु-स्थाहक।।

³ সা—সহস্

[🤏] ॐ---विशोवद्यः।

[॰] খ, প, খ, ভ--বাছক পাইবু পর না পার পারান।

श्प

चरतरक यश्चित्र कि सा सम सदेशा।
 कागूरव मिदिर इ प्राप्ति द्वानी वाका निर्माति ।
 का प्रान्ति कि प्राप्ति वानि का प्राप्ति ।
 वाक्ति सार्व्य काक्त स्वान कान्यकेतु ।
 উপায় না দেশৰ ভাই कि पृक्ति कहित् ।
 मा भारति व वानिकाद का ५ दिन्दान किन्
 विक वान्यक कर्ष्ट वानिकाद का ७ ।
 वानिका क्रिया प्राप्ति साह का ७ ।

भगा व

পোধিক। লৈয়া হৈল কীৰেৰ গ্ৰন।
মাপনাৰ পুৰৰ শিয়া দিল দৰ্শন।
ভোলাৰ দুখাৰগানি কৈল একু বাবে।
গোধিক। পোলিকা বুইৰ ঘাৰৰ ভিতৰে।।
গাড়ী শ্ব এড়িশ বাব বাব শূনা হালত।
গোলাট নগৰে যায় ব্যনী ছানাইতেই।।

^{2 4—(}本でき)

^व अ, च च —रहातेष , च -वृतिक।

^{🌯 🍕} ३ , क -ल्याबिका अञ्चिता ।

^ছাণ বোলাইটের।

(এবা) পদুয় সালে ্ডির বার লাভ হননা वीरकत मन्तिक इहेन। ७%ए-स्यादिनी ॥

생녀를 꾸존하다.

কালাক বুর পাতে এতীত বিজনতি নাবৰ

হের উপিত্র

ান কৰা প্ৰত্য

व्यक्ति शक्तरका है।

भगारेन (जना

হৰব ধর যেন

व्यक्तिक रामाद्र स्ट्रीन हो।

भारक कर्ति ३९

िनिया । जुला

भारतिह क्षाम नहा त्यार

নানুকাৰে দিশ ত্ৰ

भूगतिक ६ गाला ।

বেল হণ জ্বল মণাল্ড

नरफन नवक्ती

्रविध्या वधनी

शबन स्थार १३ वर्ग ३ (

প্তিত লাখনা - - - বিশ্বন বিশ্বন আন

কৈব কিটা বৃহ মার্থ ।।

প্ৰাণ

जिल्लाका कंदन संबोध प्रश्ना के त

श्रुवि, सम्मक्ति अन्त्रज्ञा। চ্চাৰ উপৰে নতুৰৰ পথিঃ কিবা চাহনা। ধু।।

धनकार्त पुर्नरतम् इहेना मगोन्द्रयः। কৰুলা বিভাগীত কেলা হিপাং ব মানবিদ (मनी लाइन सिश्वरण निवाद राजकाइन বিচিত্র কৰ্তী নিজাই দেখত খানাৰে আবহি পাইন। বিশাই পুরি দুই কর। नानादिश बञ्जनीव लट्ट विश्वास्त्र ।।

भ्रत्याक्ष्यकः प्रभविष्यः ।

খান খান কৰি অসৰ দুইল ঠাই ঠাই খাৰ্ম সাঠা পাতাল লেবিল বিশাই।।

शुक्षरम त्मिन विकार वर्ष । जन्म । উৎপত্তি প্ৰনার কাষ্ট যাহার কাৰণ।। ইন্দ্রকাল লেখে ইলাম্ড পাত सब वासाम स्ति (नाथ महारहाड नावण महाम्बिटन इन्धिल अन्क न्द्रय প্রথমর প্রান্ধ শ্রা নালে চালার। नस्ति गरवाडी स्तर्भ जन्छ लाज्य। **ठिका धान्या निवाद रज ४३ अस्ट** रेमप नाहर म जान तन ने महाता है याचे किंदु न इ नहेगा भारति स्व रहा (मन्ध्रम र तनि निम्पष्ट प्रविष्ट सन) डांग (मध्य अवदिश्वक भूग्लिन काला ॥ खुन्यं नामल (नाच दर्गा रत्यि र) भूरभाव डिमाच त्वरिंग इ ति । ३ , व । उ त्रक सार्वाश्व त्वाच छात्रा नाना । । कश्वती करती दक प्रक्रित महा। एक कमध स्वत्य गढ़ डेन्प्रेग। षाडी यूनी भूच (तर्व ५५ हिन्द । माथको मन्तान इत्यं (स्टानी भानती क्षत्र वाक्षत्र (क्या कृष्ण कृष्ण । পৰ্যত মত নদ নদী পুলিবাতে আছে অরুণ গুরুত্ব পকা বেখে তার পাতে।। তাব বেমে বেমে মত তিথি সংবাদন रायदेन जनत अन्दर्भ दम्भित् ह सुक्रात

বে কাফুলি নিয়া অংগ ধাঁমন, ভ্ৰমনা বিশাই চলিল ভূব কৰিব। লেলানি ।

(১৯) যাণ লইবা ফুলবা বেড়াৰ বাছি ৰাছি : ছবার পাইল গিবা উদ্ধানী সগরী।।

রাগ সূতি

ভুগরার বাংস-বিক্রায় ক্রেপ

পতি বুদু থালিকী वाजारव इलिन धनी

मा रणन भीगता सहया मार्च :

াম কৰে নিৰাবণ ाइन नावग्र**ी**

शावन भवन नहेवा हाएड।।

(मिरिंग ड नांगांग डर्ग 🎺 ्रजीसाड सङ्ख्याया

পশ্চেত ভাপিত পৰ বাবি।

एड़ाइल्ड गावि शाव বৰাইটোড মাধ্য হাও

काषिण विक्रिय शाह वानि ।

শ্ধায় আৰুল হইমা এবন বানা মাণ্য বুইয়া

कवित्रतन् निया नाम लग्नि।

ক কুটাৰ কেশ জুন। মৰিন বেশ

नानियारङ् साध्ययत् अवस्यि ।

াবেত থিয়া হাটে। তুলিল ভাপনা বাটে

পুৰম ৰেচিব মাণে ৰাদি।

ক্মিনির গণ্ডার গড়া শত ইতি বিপুৰণ

बोली-इद किनित मनुपामी।।

অাসিয়াতে মন্ত্র যোগী ভারপরের স্থারভাগা

ফুলবাবে কহিবছ তংকাল।

क्व-गार्वच ठाउँ एमय क अर्भ भ जिल्ला ल अ

কেহ বোলে দেয় তার ছাল।।

विक साथवानक ত্রিতের সংসার ধল

দেবীপদে মতি স্ববি স্থির।

জুনবা বাাধের নাবী সাংস কেচি লয়ে কড়ি

(इन कारन आहेर्ज महानीन ॥

न्। संस

कारणहरू कर्ड श्राताक श्राणंब संबंध प्राप्त

सहावीत्व त्यात्व शिया अन्तव वहन ।
शंक मा भारेनु व्यक्ति स्विया कानन ।।
विशा कान्य नाडि स्वार्य कान्य ।।
विशा कान्य नाडि स्वार्य कान्य भी ।
विशा कान्य नाडि स्वार्य कान्य प्राप्त का भारेनु
विश्व कार्य कार्य प्राप्त का भारेनु
विश्व कार्य कार्य कार्य प्राप्त का भारेनु
विश्व कार्य कार्य कार्य प्राप्त का भारेनु
शंक कु व्यू कार्य कार्य कार्य कार्य ।।
श्व किए का्या भारा कार्यक कार्य कार्य ।
श्री कार्य कार्य का्य कार्य कार्य कार्य ।
श्री कार्य कार्य का कार्य कार्य कार्य ।
श्री कार्य कार्य का कार्यक कार्य कार्य ।
श्री कार्य कार्य कार्य कार्य कार्य कार्य ।
श्री कार्य कार्य कार्य कार्य कार्य कार्य ।

ৰাতি অসা দুজোর স্থীৰ নিকট প্ৰন

काक वृद्धे कि स सका ता, प्रत करने।

र्का कर्न कर का दिवार वालित।

धर्म कर एक के दिवार प्रतान।

विवाद स का कि कि का प्राप्त प्रदूष ।

विवाद स का कि कि का कि क्षा के तहन ।

दुर्ग से अर्थ के कि क्षा के स्वाद स्वादा।

दुर्ग से अर्थ के कि क्षा के स्वाद स्वादा।

दुर्ग से अर्थ के कि क्षा के स्वाद स्वादा।

दुर्ग से अर्थ के कि क्षा के स्वाद स्वाद होने से स्वाद ।

दिर्ग का कर स्वाद के दिर्ग के स्वाद से कि कि से से से ।

विवाद का कि का प्रतान के सि के पुरे उर्व ।

(प्राच का कि व्याद के सि के प्रदेश कर हो ।

व्यक्ति स्वात य यह निव्यक्त स्व विद्वा पूरे नाम हरेन मा स्वा स्वत कहा कि शामित्व शहेन वृद्धि स्वाह स्वाह स्वाह स्वाह स्वाह । प्रित्त लिया सहने कहात क्षित स्वाह सार । स्वाह स्वाह स्वाह स्वाह स्वाह स्वाह स्वाह । नाह स्वाह स्

্যা সুহি

मनी ५ कन्द्रश

ित्रिकी कि नाणि द्या ना श्वाणात्त ।

नीत्र व्यक्ता नात्र प्रदातन

क्रिया कर्ष कृतिना कार्ति।

त्रान कर्ष कृतिना कार्ति।

त्रान कर्ष कृतिना कार्ति।

कृति यात्र कार्य मादि द्या ।

इत यन स्मादित्त शांत कर्ष।

द्या कृति साद्र क्रिया क्रिया।

द्राव कृतिक प्रदा।

देवन सादि व्यक्त स्वता।

देवन सादि व्यक्त स्वता।

[।] খ-লভা, খ-বেরাজ, ৠ-লভা

श्रं, ध्—वीएउव नाहिक नएकामद।

न दिया गुरु

कृतवात यावयांनी पूर्व दर्ग ना

ফুলবারে বোলে রাম। বদি দের মন। बाड भारत्यव वर्ष मृत्य करदा जिल्लामा ॥ बोह गरिन यन पूजिल श्रीतन करता। ভাবিতে ডিপিল্ড নোৰ পাত্ৰ পিছে দুবন মাধ্বেত্ত দুৰ্গণ কৰা । ওলহ ধ্বানী। गर्न मृत्यं कार्यन चर्त कृत्यः नगरिः।। भूषिकारन पृष्टु स्थान गाँग्य नगनागः, ट्या जिल्ला ना जिल्ला अक्षा पाकि है ग्लाम ।। ियारे मा, भगाउँ नामा अने हमाल भू. थे। कदिराई ता मन करो शिमनाम रुक পুচও স্ববিদ্ধ ভাগে দাহ কলেক। तनामिन गर्द মোৰ গতে পদত্ৰ।। বাকা নোধ ভুনহ সুকলা। रकार युपर्जालाव लानि इडेना वाशक्य गारी। वाषाद्व रानित नन हरन प्रमार्गा । প্ৰামে আক্ল হই লোগাই জায়ি কিছি॥ करने जाने हैं लाहि हार्र का bits ! हार साथ करत भाग खना । हिंद साहि শুটেশ বাল্যাত যা ব্যান বিকাৰি মানী গুটাতে হাই কাট খালে আৰু আৰি । শাঁলত্র কারণে লাব বেড়াই চাবি বেলন। মানেৰ পাত মুধ্য দিলা ৰাজ দুট ভাৰে ভাস বালেত ৰামা কিল্ থকাৰ ৷ তেনকাৰে চলি আহি নালাৰে প্যার ৷৷ ন্যায়নত পাণি দিল নদী হই পার। বিমাদ ভাবিষা শুলি গুলগাৰ কুমাৰ 🕡 আশ্রি মানুষত স্থা জবা ভ্রম্ভ দুৰ্বাৰ আনেশ হেডুনাখি ডিভা ভ্ৰা।

ৰীপ শাশী বাদহ কেহ লোকে খাদ্য গীত। অন্তের কারণে পুতু সমাতে ক্রিউ।। গিবিজ্ঞা-তত মাধের ওন মোর দুখে। পান্তা-পদ্ধনী নাহি বোলাইতে সত্ৰ . 😎 या पंष्ठाहर ह जाति आदि जारे वन। च्यार्ग यादन इट गाँवे रनयन ॥ আধুন মাসেত কৈনা। গান্ত প্ৰায় বেশ। ভাবিতে চিভিন্ত যোৰ ওৰু ছইল শেষ 🕫 মুণাচর্ত্ম ওছন মুগ্রহণ্ড প্রিবাম। ্লৈত কাম্পিয়া রাজ বহিন্দুই জন।।

(श्रीभ मोद्याह याचा (इनए श्रुवल) শীত ভাষ সদাং হোৱ কল্পিড কলাবৰ सक्त त्य यक यात्र क्लिए यहन। धन्दर्भाव कार्ट पानि । भागाई होतान । द्राष्ट्र द्रायाह (कसा स्थांक) सार् । • • । লোৱে লোগম বিশ্ব যোৱ খোলাল লো -- ১, बहुता लाड्या बाहि विदाननो कारन । ৰজনীৰ শীত হোৱ গড়ে বলিব জালো কাল কা মালস্থ সাজি আইল শাৰুণতী নিজ পৰিবাধ লইয়া স্থাব স্থাতি काबिनो कराम (विति गर्धा लंदता भी/ग) रहन कार्त्त । वंश्य कार्य वन १-अवशास्त्र ।। मधु नाइमाइ टिक्स्सण इन त्यांन कवा। রবিব উর্তাপে মোল ঠেতি । বাহে মাধা।। মোল কেশ দেখি দু,খিত বাৰ্মাণ অভ্ৰে নাহিক হুৰ না চাহে কানিনী। विक नावकामरूक वदे वय उर्द । देशः डाक्रद्यं मुर्थः। कूलवाव वर्धस्य ॥

লেইবে কণ্ট কন্ত 💢

क १ इस्त १० क मा सार करते तथा के १ इस्त १ इ

বাণ বাহ

কাৰ্ড (চক্ত জুলকার সেম ১ কালে বুলক বিধয়ার

अर्थना विश्व प्रियम शास कात र प्रति म शास कात कुर भाषात साहित १० नाहित दे रह मास

প্ৰভাৱী অংশিত মুক্তিৱ

^{* 6-} 목약경 (

च ६, क कान सादि चारिया , न त्यागत कार्य ६ मार्टेश । इ—वाहे भारेख त

খানৰ হুইখা বীৰবৰ চালেবে বাচাও কৰ बहा रहायांव हैहिल मा बहव। জনিল কলিজপ্তি ধৰি নিৰ শীযুগতি লাক্তৰ কৰিব আবাহে।। ৰালী বানৰ অধিকাৰী ছবিন ভাইৰ নাৰী বৰ্ণ হইল বিধিত সংসাৰে। পুর্থ-সুত পুণা ছিল তাতে বিধি কটাইন नःशामिन वर्गाटभव नदव ॥ নিশাচৰ অধিপতি হৰিবা আনকী সতী विकल दरेश कावर शहर। বাজিবেক বছুপতি কপিকুল সহতি **छेकादिना दक्षिका जान्दर्य ।।** (যে) নিজপতি পরিছবে সে কি রহিব বংগ এখত না ধৰে নোৰ বভি। यना পুৰ্ব পাইবা বাইৰ তোজা এড়িয়া তাৰ সজে কবিসা লীবিভি।।

श्रवाच

महानीर व त्याम वादा कि क्यांनता ह्यांत्व।
काहान वयसी भूष्य व्यक्तियाहम भाव।।
कृतवाह्य ह्यांन गठ कृथित्य ह्यांत्व।
कृतवाह्य ह्यांन गठ कृथित्य ह्यांत्व।
कृतवाह्य ह्यांन गठ कृथित्य ह्यांत्व।
ह्यांन वहांन स्वा भाव कृषिताव।
ह्यांन कृतवाह ह्यां प्रा प्रह्मिताव।
ह्यांन कृतवाह ह्यां प्रा प्रह्मिताव।
ह्यांन कृतवाह व्यक्तिया वादे व्यक्तियाह क्यांत्व।
ह्यांनीत्व ह्यांन मिल्ल कृतिव ह्यांन्य।
कृतवाह्य ह्यांन व्यक्ति कृतिव ह्यांन्य।
कृतवाह्य ह्यांन व्यक्ति कृतिव ह्यांन्य।
कृतवाह्य ह्यांन व्यक्ति ह्यां प्रदेशियो।
कृतवाह्य ह्यांन व्यक्ति ह्यां। प्रदेशियो।।

श्र क्—नामन, प—नवि नियः।
 ३— वाम नार्थः।
 8—1780B

যুলবার কচনে বীর কবিল প্রদ।
আপনার পুরে আদি দিল গরশন।।
ভোলায়ে দুখার পান কবি এক লাকে।
ভিক্তি-স্করী দেবে ব্যবস ভিত্যে।

কানকেতু ও মেনী

মহাবীৰে বোলে বামা হ'ও হুদ্ধি ক। বোৰ স্থানে সম্বেক্ত পৰিচৰ দে।। বীৰেৰ মচনে দেবী মা দিল উত্তৰ। কোম কৰিয়া তেকে উঠে বীৰেবৰ।।

बहानीयन त्यांग्ल नामा वृद्धिगाठ गानि मन। बार्च निक्षिण उरव निक्षिण कीतनः बर्चक त्यांनिया नीतन हार्य हानि जिग्छ। बार्चनान भंडी नेद दूनि नदेन दार्छ। धमुरक्षठ छन् भिया दिन दात्र नार्यः। उद्देश स्वि नानायनी हार्य भम्नान भिया।।

ভাল বৰ দিতে আইলু কালকেছুৰ ভবে।
পূপ নোৰ লইছে চাতে কৰেৰ ভিতৰে।
পদ্যাৰটা লোলে হম জগাত-জননী।
শীৰস্থানে পৰিচয় দেয়ত আপনি।
বিজ্ঞ নাধ্বানশে এই বহু গায়ে।
শীৰস্থানে পৰিচয় দিল বহানাতে।

ৰাগ সিকুড়া

দেবীর পরিচয় দান

পুত্ৰ কালকেতু, কাহায়ে ফোড্ৰেম গড়ী পৰ। ধু। আদিতে হবেৰ কায়ে। অশেষ কবিষা নায়। ভোষাৰে দিতে আইনু ধন-বৰ।। বিশুণ এথিলা বনে দেখা না হৈল পান্ত সন্ম বেশন আমার মারার কারণ। নিজেকপ পরিচানি গোগিকার রূপ গরি ভোষারে দিলু দর্শন।। বিধাদ না ভাব সন আজু দুঃশ বিশ্লোচন ধন-বর দিলা মাইনু ভোষারে। লও নোন ধন-বর কাননে শ্রেকাও দর বিশ্লেভ স্থারিও আমারে।।

দেবীৰ বগতুজা-বৃত্তি বাৰণ

বীৰে বাবে সহামায়ে হও নোৰে বর্ণায়ে

নান্ধান্তে হও দশহুলা।
হোৰ কইব ধন-বৰ আননে হোলাইব বৰ
গুজনাটে কবিমু হোন্ধা পূজা॥
হনিয়া সেবক-বাণী না দাহিলনা নাৰায়ণী
দশভুত্বা হইলা ভখন।
হাহিয়া দেবীর ভিড বীৰ হইল মোহাহিছত
সাম্য হাও বোলে বন বন॥
বিজ মান্ধানন্দ ভেবিতে সংসাৰ ধশ
দেবীপাদ মতি কবি দিন।
শুনিয়া সেবক-বাণী সাম্য হইলেন নাৰায়ণী
চৰ্বণে প্ৰভিক মহাবীর॥

वार्थ बातनीः

প্রেনী জননী গো, তুবা পদ-প্রজ্ঞ বাব। বু।

এ তিন ভুবনে চাহিলু মনে মনে
ভুবা বিনে গাতি নাহি আর।।

নূর্য অসম স্থান প্রেনি গাবিল ভোগে ভেদ।

স্ব বজ: ভম: তিন কেই নাই ভিন ভিন
গোরী-রাম-বিব অভেদ।।

शंकान

মানাবতু কড়ক দেখীৰ তব

कानेक वरायक वर्षम शिवित (हिल्स) मुस्तारित हिल्लाम कवर्य कवर्य।।
पूर्ति यक्षिता (नवी यक्ष-कक्षी।
पूर्ति उपवणी (सार्य याणु कन क्षी॥।
पूर्ति ग्वीप्य शक्ति क्षित्र व्यक्ति।।
पूर्ति ग्वीप्य शक्ति। (श्वीय व्यक्ति।।
पूर्ति ग्वीप्य शक्ति। (स्य विक्र श्रमः।)

ৰালাক চুৰ এন পাপ্তি

रमनी त्वारल कालरकाडू भाउ मुद्दे कव र बत बत्र भिन तहान धारून डेलन।। (पर्वोत दोरका ६२ इहेल सर्गरध्य सम्भम। गुलन। वि इडेगा नग्य (स्वी (स्टि धन।। मन अभिशा कालाक हु गाड़ि ठाड़ि ठाड़ि। বেঁকা পিডেৰ খান ডাফোনু ক্পাৰে।। দেবী বোলে এই ধন বড় অমুত। এছবি মুবল ধন ছবে ছব অবুত। १३ धन नदेगा याह त्यानगढन सदन। ছয় অনুভ ভিজা দিবেক ভোনাৰে।। এথেক বলিলা দেবী হৈলা অভূদ্ধান। ধন প্রাফাট্য ও কেতু করিল গামন । भीरन भीरन कानरकाठु धन नदेवा गांदव। লোনদভের বাডীয়েত গিল। উপনীত হয়ে ।। ছাবে দীড়াইয়া বোলে ফবে আছু কে। ঙনিয়া বীরেব বাক্য বাহিপ্লায়ে সোম দে।।

কাৰকেতু ও বণিক : সংগ্ৰী-বিভাৰ

সোমদাত বোলে বাপু ভুলি কোন এবা।
কালকে হু বোলে পুড়া কিছু মাণ্ডে কথা।।
মতুবী দিলেন কেতু বনিকের হাতে।
দেশ দিশ পুকাশ হৈল সহস্তে।।
মহানীধন বোলে ইহার মুলা ভাবে কো।
কেমত উচিত হয়ে সেই মোলে দে॥

(अध्यान द्वांग्ल नाथू कहि मनामित ।
এहान न्वा आहेना नाथू हाउँन काहण कि ॥
मः। निकारन (धन् चनना हिन्द्रन ।
रहभारह आहेनाहि सन (मनाहेनु (हाकारन ॥
मानमान सन निह्न कानिन नानम ।
वहान मुना हरण कान हम चम्ह सन ॥
हानक सिन नीरन हारन कि इ निया ।
धन हानाहि उतिया सन नहें बार्य नहिया ॥
सन हानाहिस हमा हमा हमा नाहिस नम्म ।
हिन्द सहेगा हमा हमा कान्य मानम ।

लगात

বিশ্বৰ্ণ) কৰ্ম গুলনটো সনকৰ্ম ও বাজপুৰী নিৰ্মাণ

स्मती द्वारन निथुकर्षा सं ६ छ्यां भाव । इवार्य निर्दारिया स्मय नीत्त्व भूनी नीत् ॥ यात्रि भारेषा रुटेन क्लिटिन श्रेत्र ॥ छुळतात्हेन वर्ग शिया क्लिट प्रत्ने ॥ वह वह वृक्ष मन स्मतिय छोळिया । स्मत्क्व चत्र पूर्वः क्लिट छोळीया ॥ इक्लिटक्व खन्न नव भार्यस्य होता । भाषात्व हिंगाया सहात्न द्वाडेरन्त्र छोन् ॥

ং **४, ছ--বচনীয়া, শ—নুজ্**ব। শাল সংইজ ত্ৰিয়া, শ—ছালং ভ্ৰি ভ্ৰি। শাল-ধোলাই সকলে। মগতে প্রজাব হর বাছে সারি সারি। নেতেৰ পতাক। উত্তে কনকের বাড়ি॥ (Bोषाके निद्धारिक १४न निवादेन धरन। नशातीत्व चहेक हिड् छलिन कार्य बोद्धारवर्षक् भारत बीव धन किछ वरेगा। পৰিচতৰ ছবা দিনে বাণিকা বাভিকা (भाना त्याङा किर्म बीव पालमान छत्न। प्रशेष प्रसक्षात मिल कृततात उत्ताहतत ॥ মুধাচর্ত্র দুর হৈল প্রয়াম চডিকাল। সংবাক ভরিষা পৈছে মর্গ অনকার।। त्मालाहर इंडिया बीच कतिच धार्यन । अखनारे नगर िया मिन मनगर ॥ ফুৰবাংয় ৰোহৰ পুতু যাঃ কথাকাৰে। আছক। ধহিব থিয়া নিভ বাড়ি করে । কাৰকেতুবোৰে পিয়া মনন ভাৰ কি: প্রা নিশ্টিয়া দিল্ড ছেবল্ডর বি।। ওও লগু স্বরিয়া স্বরহ ওবা বাস। चार्थमास कृत्वं कर दक्षांग-विसास () দ্বিশ্ব সাধাৰ করে ভবানী ভাবিত। प्याथनि कानिस्स नम (बद्दनी पश्चिम्।।

লাল পাহিবা

ৰনকারন : দেবী বাহারা

বীরে কাটায়ে কান্স আকু চকু চইয় বন সমানে কাইয়ে ভাগো গাণ। হা হ কবিয়া লাজুন পাড়িয়া বাহিব হইল বনের বাষ।। গোদা বোলে ভাই বীরেব দোহাই যদি ব্যাস্থা বোৰে বল কব। গ্রাদ্য উঠিয়া শিল বড়।। भर पक छेडिया (आम स्टानीस व स्टान्ड अपेड श्राताश कर दिया स्टानीस व स्टान कार्य । इन इन दीवर्गा अपि वरनट अपेडेडिन स्मार्य वार्य ॥ रहांबाद भूरभाव कान्य अस्ति स्टान्ड अस्ति । स्टानि कान्य क्टानीस । स्टानि कान्य कार्य स्टानीस ।

श्रीका

মগৰে পূজা স্বাপনেৰ জন্য কালকেত্ৰ পূৰ্বে না

একদিন কালকেতু কৰে পূৰ্ণাপুছ। । শাকাতে হৈব ওাংন দেবী দশভুজা॥ 6िचका स्विया चीत कतिल भुगात। **डैंड डेंडे (बाइन इस्ती सहया होन नाम 1)** (मनी त्नारत छन शुद्ध यात्राय कान। কিলেৰ কাৰণে আনা কৰিও সাৰণ ৷ भागान नकडि शृष्टा यानिवारन नावि। তে কারণে নারায়ণী তেমেরে লোচবি।। (पर्वी (वांटन छन भूज योभान वहन। প্রজা আনিবাবে জান্তি কবিল গ্রন।। এথেক বোলিয়া দেবী হৈলা অন্তৰ্কান। ম ওল-শিয়রে দেবী কৈলা অধিটান।। नयान डेलर्च २७न सूर्व निष्टा बार्य। শিয়তের কমিয়া অপু চাঞ্জিক। বুঝায়ে।) উঠ উঠ মতন সৰৰে তোল গা। থান্তি অপু কৃষি তোবে মঞ্চলচডিক। ।)

দেবীৰ মওলাক অপুন্দেশ

निज भुजा तिया यदन अधनाएं मा। সহার হইন আরি প্তিব তোৰে পুজা। ध्यताहि बाङ्ग करव वाथ स्वतः क राव वर्मव (डान ना नहेंग्य कर।। যোব সেলে ঘৰ কৰ চৰঘিত ইইনা। यसि ननी यादेव माध निरंतन डेलन मिया ॥ द्यादान वालु २७न यहि ना स्था मन । ধান জনে সম্প্রতি মত্রাব পৌরজন।। ছপু দেখিয়া ২ওৰ পাইৰ চৈতন। ভাকাইয়া আন্তিরক যথ পৌৰজন।। সভাৰ তাৰ কৰে মওল নিশ্বি সপন। পুজা সৰ কোনা মণ্ডল কৰিব প্ৰনা। সভাৱি চবিল পাত্র বিত্র বিজ্ঞান বীবেৰ সাক্ষেত্ৰ বিয়া দিল দৰ্শন দোলা গোড়া দিল বীৰ মণ্ডৱেব মাৰ পাণ্টৰ পাছত। ৰাংজ প্ৰজাগালে থিবে।। मानमा हनर्भ गरनाच वस् लाएउ। বিজ মাধ্যে তুলি মলি চটালা লোকে ১,*

• ইতি বৃহস্পতিবাৰ স্থাল পাল স্মাপ্ত ৷

ষষ্ঠ পালা

ৰ্ভাড়ু দত্ত

রাণ সৃধি

গুলবাটে নান্য কণ্ডিব বুলতি ভালন

रेनरगरन मध्य अध्याहि

बाउरव द्विभ ध्येषा नगासू।

মহাবীৰেক আৰু। পাইয়ে। সংজ্পবিজন নইফা

त्यात्म खात्म देवाच भूकाशन ।

চাটুতি মুণুট বৈলে - তেখানা বাড়বী মাইলে

গলাকুলী বৈশে একু ইয়াজ। আৰ বৈশে ফুলিয়াল — গছলাছ পড়িবাল

मारमध्य देवदश निशं शांकि ॥

(श्वनी जावनी देनतम तम्बन्ध । इस प्राचिता प्राचिताएक

শীমাই ব্যিল পিৰাল।

ट्याञ्चिम वर्षक देवरण निडा ठावि द्वन भटत्र

অপ গোন কৰাৰ ভংকার।

আৰু আৰু বিভ্ৰণণ কেই কৰে মুৰাপিন

্যজন-কাজন বহুত্ব।

উচ্চাৰি পুণৰ

থিজকুল সভ্য

ছতাশনে হোটে নিবাৰৰ ॥

হাতি নানা ভাতি আইলে - বোগ পোল মিত্র বৈলে

खद ७७ जार दिएम धर ।

সিংছ দাস নাগ নাথ তাৰা লৈখে শতে শত

मध राम जात रेवरण कर्न।।

° ड नुष्टिण। र थ—र गरान। १ थ—थिन, १ ड—काय (फाउँद्रेय। 9- 1700B

কা'ল বৈদে নগৰে কৰম ধৰে কেহ কেহ বৈদে ৰাজ ছাৰে।

বিশ্বাদ বৈশ্বন বিশ্বাদ বিশ্বা

ছনমে জনমে কেন দুৰ্গাৰ চরও ধন বিশ্বাস্থা মা ১ ইক মামাৰ।

বিজ মাধ্যে বোলে দেবীপদ কমলে কৰ্মোড়ে করে প্রিহার দ

প্রায়

ान गारहरव लोगान विकास वराजस्य करन अगमिलिया ॥ धू ।

ভাটে দৈয়েৰ চৰিত্ৰ ৰৰ্ণ লা

ইদিলপুৰ হোলত মাইল পূজা ঘোল পৰে ইপানি কবিয়া পাৰ্য নাহি লক্তা ভাষা। णाधित छेन्द्रभ गांडि स्थालन्य कलीचा। ভাগেত গ বালিছে হব মাউল দই দিন। টালটোল পাড়াটি মৃতিকা দিল গাগে मधुव वेठटन लिटकन क्षमग्र क्षार्य महत्त्व क्यो सहय स्वीहकृत कारहर अभिगा । यन्कर्प (बादकत प्रका स्थाप विभाग ।। ভুতলিয়াৰ হাত খাড়ু বলিল নণাৰে। য়াত বাড়ী দিল যোড়া আপনাৰ ওবে। बरनव इतिरम डोड्ड् त्यार्ड गांड वाड़ी। ছ্য বৰিদ অৰ্থায় কাৰৱে না দে ক্ভি॥ মহাবীৰে বোলে উাড় তৰ মোৰ কথা। এমত প্রথম ত্রি না কবিয় এখা।। এক বাড়ীব উচিত তুরি যোড় বাত বাড়ী। नवर्त दहेरल कर क्यांच मिना कि ।।

ছণ ৰাড়ী থাড় ভাচ_ু বীৰেও ৰচনে। সাৰদা ভাবিয়া দিল মাধ্যৰ ভাগে।

রাগ আবোয়ারী

পুলাগণের ডিনু ভিনু বৃত্তি

বৈন্দৰে কত্ৰিয় শুদ্ধ ভাৰ পাৰ্যপুত্ৰ ভট বিশ্ব বৈন্দে সাৰি নাৰি। গোমালায়ে গোৰু নাৰে গোনে গোনে গানে

ভঙ্গা পাশ বেচবে তাবুলী॥

মগাৰ বৈষয়ে মানী পুন্দেৰ উদ্যান কৰি পুন্দালঃ ৰচিয়া প্ৰাৰ।

যড়ি কলণ চোল কাড়া মূদ**ল গোল** নিজ বৃদ্ধি বসিল কুমান ।

বৈষ্ঠ্য বণিক পঞ্জ নইবাত পূৰ্ব সঞ্জিক্ষা বিশ্ব বৃত্তি ক্ষত্ৰ গচত্ৰ ।

কেছ কেছ পথা কাটে সুদৰ্গ বেচৰে ছাটে **হাটে ৰসি কেছ ৰেচে গছ**।।

নগালে বৈদেশ কর্মান স্থাতি গাঠে চোক ধার গাজ হোল গাঠে একু ধারা ।

সংক্ৰণ সঞ্জা কৰে নানা বিধি প্ৰাৰে বহু বোক বুদিল মংহৰ। ।।

ৰৈসংঘ তাতি ছাতি হুইয়া হৰ্মিত মতি নাৰিত বৈস্থা তাৰ সক্ষে।

দেখানশী মথ জন হুইবা হৰ্মিত মন বাদ্য কাজায়ে নানা ৰজে।।

বৈশে সাথ সভ্জন হইয়া হছছিত বন প্ৰাৰ ক্রয়ে চিত্ত দিয়া।

চ প্ৰান ভাষলী আৰ বীবৰ বৈলে পৰে পৰ থাটেন্তে পাটনী দেহি পোঞা।। মনসী ত্রিপুরা যার সামিতা কালে কাজি ।

মুচি কৈলে লাকে থক পোচলাই পুথিত ঘক

স্থানা ছাল কমিল নুমানী ।

বৈসায়ে মুলন্মান পাছ কি তাপ কোলান

নুমানাজ পদায় পাচকাক।

সাধানানী মালা কাল পোচলাক মাধ্য জিগিৰ কাল্ছ

বৈস্প কাজী বেংগিল অপাব

ৰাগ মাণুখ

নগৰ বৃদ্ধাৰ ব্যৱস্থা

कालन्याद्व निर्भुत्य म इतिग्रह विविधित । **চনী** শুৰে দিশা বান্য কাণীয়া প্ৰচৰ কান্য শত্ত কৰিল চাৰি ভিয়ত ভুগু কৰি দল্ভল - ৰ্চিল সময়-ছল পছ প্রিল যব কুপে। হানান বাধিৰ বাহে - পাতিবৰক গামে পামে ंबद्ध याच्य नार्थ (गापुक्राप्र) নাটা কেণ্ড থাতুৰ বাঁপ —— সুমাৰ চাবিলাণ্ড (तादारय सतित त्यांश साता । ৰকী ঘুটল পদাহিক হয় গল অধিক ৰাধ্যৰ স্ভিল্প সিছগড়া 🖭। হট হইল বীবৰৰ দেখি পতুন নগৰ ভাকিল সভার আপে করে। ক্ষম যুক্ত বনাজ কবিলা আপনা * সাঞ্চ नशरत तह यथ महन नहता।

শ--উড়ে। শ্বাগ গড় জুলব সাজে। শ্বাগ, ক--- মুইল। শ্বাগত-ৰবাং শ্বাং-কবি আৰু নানাং

क्टीड़ू मख

রাগ কণ্টি গ

কানকেন্দ্ৰ বাকে। পূজাগণেৰ হৰ দেশবে গোৱা-চালেৰ ৰাজাৰ। প্ৰেমমৰ বংগৰ শাসাৰ।) বু।

स्थानमञ्ज भूजांग्लाक देवत्य गांवि गांवि।

तामन भागकः हेम् नेद्वत हैगिविन।

शाम निम् नार्ट गांद मारे मण्याहीतः।

पूर्णात भूगारम (लाक धादक दर्गाण्डः।।

तामचारत नामा यथं नाम्म मक्ताकारन।

प्रातिमा (भागतः हान गांधारम कान्मादनः।।

पूर्णी प्रतिप्त हान गांधारम कान्मादनः।।

पूर्णी प्रतिप्त हान गांधारम कान्मादनः।

पूर्णी प्रतिप्त हान गांधारम कान्मादनः।

पूर्णी प्रतिप्त हान गांधारम कान्मादनः।

पूर्णी प्रतिप्त हान भूजा भागम भागि।

स्थान विकास भूजा प्रतिप्त हान्सादः।

पात हान्द्र सार्ट होस्डून स्थानन निश्चितः।

🕝 প্ৰাজু বভ কৰ্মৰ প্ৰাভিন বুচনা

डीड़ू माड लाग्न उन उसन महत्व मा।
प्रमान कान्य (सान वस उसन महत्व मा)
का गुकान पर्य गणि अक मूरी सामक
(ननाहत्व निकित्व गरेगा (मराग्याप्य गामक)।
(यन माज डाड़ू महत्व देवन हमा नानी।
(यमड करो कव दृद्धि (नापक (नाहत पाड़ेन।
कान् देवना डेस्टान कवित्व वसी हाड़ेन त
(डाम पहन वसी किता पाड़ करी हाड़ेन त
(डाम पहन वसी किता पाड़ करी हाड़ेन त
(डाम पहन वसी किता पाड़ करी हाड़ेन त

[ং] থা, লা সারজন। যাবা ভূ—বংগান : গুলার প্রতিভূমি পার্থান । পুরা কা—আম্পাট, ভূলিকা নিঙা নুমা কাংগানা হাওলাল ।

[•] **४, छ**्नसहि । १ व इ—वादे । १ व-- (वालिलिक । १ व्येष्टे पूरी भःक्ति-न, य

জীর বচনে ভীজু ভাবে মনে খন।
আজুকান অনু আখান মিনির কেমন।।
ভালা কড়ি ভয় বুড়ি গাহল বাজিয়া।
ভারবালের মাধায় বোঝা দিনেক বুলিয়া।।
কড়ি বুড়ি নাই ভীড়ু বাকামাত্র সাধ।
ভবার পাইল গিয়া নগৰ বাধার।।

হিখাৰে বেলাভি

थमा नार्य ठालुका र लेशांच लिया कार्रङ् (ধীরে ধীপর উাজু দত্ত থের তার কালে। ভাঁচু দত্ত লোকে ধনা চাউন দেয় যোগে। তক। প্রদেহিবা কড়ি দিয়া যাইবু জোরে॥ थना कि स्नारन डांड्र मड ठाडेन नाई अथा। बारत नारन बी 3 हाड़िल करि मिथा। क्या : তকা ভালাইকা আলো মগতে আন কডি। কল । পিয়া পাদাইৰু চাউল পাইবা । বাড়ী।। ভাঁছু দাত বোলে ধনা কলিয়ে ভোষাৰে। ধনের গরের । এগ কথা কল্যি আমানর।। ঘবের ভিত্তবে ধন আগছৎ গোফা গোফা। শিবিৰণ মাধায় চুল নাঞি মাবাৰণ মাধায় যে বোলাণ ।। जीन दशक प्रक्रिकान प्राकृत्य नगरव । কালুক। পাট্যু তোৱে হক্ষের উপধে।। ভাঁডুর বচনে ধনা কালেপ পর পর। व्यात्य (वार्ष डेठिया ठालिया भरत कर।। প্রিচাস কৈবাম ভাই কবি গ্রাম্বি। চাউল নিকা খাও হুন্নি কড়ি দিয় ৰাড়ি॥ এপেক শুলিয়া ভাঁড় বসিল চাপিল। সেৰ এই দশ চাউন নইল সাপিয়া।।

^{&#}x27;व, इ, भ-जनारी , अ-रशीनारी । पड्-अनुद : 'व, इ. क, स-सहेवा ।

भूग्य आहे. यार्च । १ स स नाव । १ ८ गदी । १ स वाक्षिक, च-किक्टवत ।

[🏲] ६—পিনুৰি বাধে চূল নাহি বাঁদির বাদে বোলা।।

চাউল লইয়া হইল তবে উচ্বে গ্ৰন ৷ পুরার ই পসারে গিরা দিল দর্শন।। ভাঁড়ু কৰে বোলে পুৰা । কহি মিছ কাছ। ৰাছিয়া ৰাছিয়া ৰোৱে দেয়ত আনাল। নিতা নিতা যোগাও মানাল দেয়ত আমাৰে। ভক্ষা ভাষ্ণাইরা কড়ি দিয়া মাইৰু ভোৱে।। সতি লাচ • বুলি ভাবে বোলে ভাই ভাই। শাক । ৰাইগন সুনা নইল ভার ঠাঞি।। वांगांच नदेया दहेत डींड्र व वायग। (बार्य अयास्य विद्या पित प्रयम्ब ।) মনুকি মনুকিং বলি থান ভার কাছে। শাৰুকাৰ মুল্প বাকি ডোলো ভাৰে আছে।। विद्यान द्वालाई नीएव आंबारम त्याहर । কথেক মতুত কড়ি বোলায় সহत।। ''মনুকিরঃ আভাল কবিলা বাবে কানে। তে কাৰ্যনে টেটাৰাৰ কান কেছে মাহি কিন্দু ॥ ' তোৰ ভাগো সেইখানে আছিলাম আপনি।। প্ৰকাৰে বুঝাখনঃ পান্ত কৈলাম বীধন্নি মলুকি বোলে ডাড়ু দত্ত লৈলা উপকাৰ কিছু লোন লই যায় আপ্ৰান বাইবার 🛭 লবণ নইয়া হইন ঠাড়ুর গমন। टेडरनव भवारत शिया मिल पत्रचन ।। কি তৈল কি তৈল বলি হাত ভাৰডাংয घाभनाव ल्लाह्भभ भिन जावाहनव बाधाव ।। ঐভূদতে বোলে তেনী হৈন দেব খোৱে। एका ভाकादेया कड़ि भिन्ना बादेवू टहारत ।। কোধ না কর ভাঁড়ু মোর দিকে চাহ। এক পাবা । তৈল দেম বাকিতে । লইরা যাহ।।

^{*} ক, গ, ব, ব, হ—আনাজের। * হ—শুকা। * পুল্লগাঠ--সাচ।

* পুল্লগাঠ--সাক।

* গ -বৰ্দি বন্ধি, ব, ৪, ছ--বন্ধি মস্বি

* ব—বৰ্দ্ধ কুচ্নি, গ--বৰ্দ্ধ ক্চি, ৪, ছ—বন্ধুত ক্ষি। * ব, ছ, প, ব—আন্তি।

* ব—গাব।

* ব—গাব।

* ব—গাব।

* ব—বাহীতে, ব, ছ—ক্ট্র নাহি দাব।

তৈল লৈয়। হথাৰ ভীড়ুৰ গমন। भारताव भगारव शिया जिल भवशंग ।। ঠাত্দত্তে লোগের বাকই কহি ভোগার ঠাই। কাল ওক-কৃত্য স্পাচিৰণ বিভা পাল চাহী॥ বাকই বেশাল ৬/৬, দত্র মাইনা এববি : পাঁচ বিহা পান নেম কড়িব লাজি দায় भाग नदेशा दहेन छीड़ व भवन। श्वात श्राटिक भिन्न प्रवस्त ভাঁচ দত গোলে পদানি ওয়া দেয় সোরে। তকা ভাগাইণ ক**্** শিক্ষা বাইৰু ভোৱে II প্ৰাৰী বেশৰ নাৰু সত্ত ভাল নাভি এ ৷ . बादन बादन बाद उन्न काँग विशेष करते। তক। ভালটো মণ্ড লান কড়ি। কল দিয়া পাঠাইৰ জান পাইবা বার্টা।। হাত বোলা ব্যাৰ ধাৰের বালি । তবাৰ। पुनान कड़ि हमान्ड भागा प्रयोग द पाम (भड़े चारन नाम हिन त्यानिक या कड़ । कि करेला कि कर ॥ डाड्र् बाला विधित है। हो है पर्व (तारन श्राक्षा तार्व नाहि भाषा ठाव मन् कन नाउ र वर्ग निस्ता गाउ মহাবীৰ স্থানে কেবিছে মানুধৰ। द्वार्य अहिं। इस अस्टार्वेट कर भार अडिया हादि वास्तिक्य। ৰোলে কোন মতে হটৰ ওলবাটোৰ ধন।। কেনকানুল বসিছিল স বাদেবৰ এক্**ধা**ৰে। गरश्रक कालान । जान भिरान्त सामास्त्र ॥ गर्भ करा करद तीत याहा कृति वजा । গাড়ু কৰল দিল পাদেৰ পাছে। ।

[ু] খা, বা ম এ ছা, কা—কীচন। ু বা বা হা মুই। ু বা বা, বা, বু নাচিকা, কু বা বা বাব কৈ বাব এক নাম পা আৰু কাত্ মণ্ডাত্ত পানাইমু এক মান মু—তবাৰ কচিব কৰা হুমি পাইকা এক মান কু শা–নাবিত। ু বা, মু—কুইফা পা আছিলাকা, দু—কুম্পুৰ।

কাৰ্ক। প্তালত পাইক পায়েইৰু বাৰে খাৰ जिला १ मिरबेक देल राज्यव ३ अस्त ॥ पोन उन गांग्य दशक वर्षका त्यन सुप्ता । সাকাহত বাকিং পুর বাপ ঘটক্ডা ॥ ঠাউুৰ ৰচান পুতা অভাৱ কালিক। করে ধবি ইডে, দাজের কহিছে লাগিলে। প্ৰিচাৰা কৈল বাপু কৈল দ্বাদ্ধি। धरो निया थे। ३ ६ कि नाहि मिय कि Qगा नदेश घटेन छोड़्_य श्रमन।* वशासभंत्र * शांद्रहे शिया भिन्न स्वर्धन ।। মধ্যনগরে ভাঁড়ু প্রস্থা করে বন। िश मिशे रेलन एक सम्मन नरना। .ৰমাতি কৰাণ মতি, কাশৰ না দ কডি भागान क्रिया विभिन्नात दशालाव बां ५ तुई। ।। ব্যের বুভিব দাস ও ্তুত্ত কলি লচন। ামট দৰি লট ভাছে মাহল চৰিল हीं हु मान खारन छन त्यांत्रक्ष मान गुड़ा । मिन अधिकात गाहै बाई ह लहेग वहि भनिष्ठानक नार्वे कालू इलाहाह ह नार्गित । भकीन छवा नाइ CSIA मान्त विका गाडे। কৰাৰ ছেডৰ ভুলি দৰি ঘটেলৰ চাত। यालनाव प्राचालि बाद मित दिए ए। ५ , ভালু পত্ত বোলে বুলী কি বাবৰ ১৬পৰ गटनर घटनो धर्म कथा खालद धान्यद्व ॥ তোৰ পুত্ৰ গামে যোম তে কাইবে লহি। 'यना धन इंडेरन खंडांड कथा कहि।। চোৰ। গাই কিনিক ৰুছা শ্রামাৰ বসত। এছার বাদী হর্মাতে প্রামের বারত।

[া] থা—গুৱা।

र ए-गडाका छुनिया विदय।

° इ. इ.—मृहा

[া] প্র ভু—জাকিতে।

ইখান পৰ প্— অতিৰিক্ত— দুনেৰ প্ৰাৰ পিছা নিল দৰপন। চুনুষা বলিছা ভাষ বচেন কৰি (१) উহ্ছে দকে শৈল চুন কৰিছা টোকৰি।। চুন শৈলা ইংল তাৰে ই'ডুৰ প্ৰন।
 থ থ , ক কাপভূজাৰ ছালট , হ, ছ—লাডুৰ প্ৰাৰে।

^{10 1760}B

ভাঁছুৰ বচৰে বুছাৰ মাধাৰ কাঞিল কৰেও ধৰিক ভাকে কাইৰত লাগিল।। পাৰিছাৰ কৈল ধাপু কৈল দৰাছবি বাও নিকা দুখি তুক্তি কাইল দিও কড়ি।। দুখি লইমা হইল ভাঁছুৰ পাৰ্ম। মাজেৰ প্ৰথমে বিমা দিব দৰ্শন।

বেহুনী করুক ঐত্যুক্ত উপযুক্ত থিকালা। मार्कानि विधिष्ठ प्रश्नात भ्रमान सरेगा (कारल পদার হোতে মংবর ঐতি, বাহি বাহি তেলের।। মংসা ধৰি ভোষকীংয় কৰে টালাটালি শান্তি না দিয়া মৈতা লগুৱা যাও কেনি।। ঠাত পত্ত লোলে ১৪ ল । বাসনৰ ভেগিতে । अर्थ कीत मन्त्रा त्वर क्ये त्वय कीत्व त ভোগনীয়ে ধোলন রীড় ছই ভান কো। ক্ষের লাখি ধরিবেক জোলাতি হয় । য।। এই मुन्धे इसि यामाव (महा बादका। बाबाव शहक कर्न्य सोव्यव शांका गाउँका ।। গালাবালি কৰিল কল্প হয়।ছি। কচছ হোৱাত ভাজু দৰ্ভৰ পাড় ভাজা কড়ি॥ ভাল। কড়ি পড়ে ভাড় বর লক্ত পাবে। म-मा अफ़िया ठाऊ छ छ मा भनावय । शांदशांव हतर्भ गरबाज-वर्गस्तार्छ । **ছিল মাধ্যে তেখি মেলি হৈয়। শেল**ভ ।।

পরাব

বাজসভাব ভাড়ুৰ অংশান্তন আচৰণ শিহুৰ পাজি

লেট দিন ঠাড়ু দত ব্ঞিন মানিবে। প্রভাতে উঠিল বাধ দেয়ান কনিবাৰে।

< বেগো বাকি (१) ব. হ ভগতি, গ, হ, কালাওি, ছ—বালিক।

নেই দিন মহানীয় মিলিল সভালত। মধ্যকানে কৈলে উছে আচ্চাদি সভাবে।। সেই দিকে কাৰকেত্ৰ পাত্তিল মন। তেখন বিভু না বোলিব মহার কাবণ।। পুল চলন দিল প্রভাগবের তরে। দেবান ভাছিল পুঞাৰ্থ যাইতে ব্ৰেণ অংগে চক্ৰ পাইল ৰওল বুলে। তোহা দেখি ঐছু দতেৰ পুছি ইঠে বন । অন্তৰে পোড়বেম হিমা কহিলত না পাৰে। সমূদ ভাষী হইয়া বোলে স্বাধ্য ভিতেৰে।। ঠাকুৰ যে অৱ জাতি কি বোলিৰ ভোৰে। टुक्ति कि छानिता तीन यात्रांत भावदांत्व ।। শতকুল "মর জাতি তোনার জেবাম। টাড় থাকিলত চলন পাৰ জনা জন 🕥 যথ্য আছিল খব নশ্য শোলাটে। भारतत असान सह यजना यादेख हात्रे । विशेषा भारत यहन इद्देग्ड हेक्सिल। হেন জান সেই ধন দেনমাৰ চইণ্ড কাল।। আমাৰে কুৰূপ দেখি মান আৰু দোন। 4वे श्वी मधावेगा ।। মহাবীৰে বলে মোৰ খাণে মোড় কোণ নির্জার হ কবিয়া ভাঙ্র পালে ডোয়াড় দে।। ভাজ লটকা বীৰেৰ পাইকে কৰে ধৰাধনি। চোৰাড় চাপড় মাৰি উপাছিল দাড়ি। किटलन कावद्य डीड्रव कारियास्य दुक। ভূমিশত পতিয়া দেশে মণ্ডলেৰ মুখ।। **३** इता त्रांतर्य नाशु कृति निर्वापन । লাশ্ব হইল ঐড়ু বক্ষর জীবন।। ম গুলের বাকে। ভাঁজু এড়ান পাইল।

মাড়িল। পায়ের শূলা বাড়িচত চলিল।।

পারে পাঠা যুম দেবে মানের খুনি দিন। কানাই রাজিয়া দেবে নাট্টাছে চলিল ।

বাটার কিব ট বিশ্ব ডাকার ব্যনী।
হবার আনিয়া দেই এক হারি পানি।।
প্রুব বচন ভাগ স্বনী হবিব।
নক্ষ কাল্য কার হারি দিল নির।
ক্রি দেহ ভবিত বহনী ফোগেল
ক্রিকের প্রুব ধ্রা ক্রেন গাঁহ।
ক্রিকের স্বাহ্ম প্রা ক্রেন গাঁহ।

াছু দশত বাবে বিষয় জনগৰ কাৰ্যণা।

মহাণিলসৰ সাক্ষ জালু কাৰ্যতি পাণা।।

হাম হাম বিজন দগৰিকে দশ পাছি

ৰাসৰ ৰশিক হাই বৈলাম ধূকাৰুকিং।।
ধ্ৰাধ্বি কৰিকা পাইছি বছ বম।
মহাৰাজৰ শাহ দিছি এমন গালে।
কি বলাবিজে পাৰ গালে বিজন মহাই।
গোলাব পাত হামৰ হামৰ বাহু দত্ত

रम्भ करिकारात प्रदेशित धरे होते हैं रकारी

বিশা বালাল সংখীৰে কৰিয়া প্ৰাটীত।

বাড়ীৰ লাগাৰণ চলল চুৰ দিলাক কৰিছ

দেশালাই লাল উচ্ছ নাম নাজি হোলা।

চুৰি কাৰ লংগলক ফুৰ কাচকৰা।

লচাই সজজা লং - চাচ্ছু কৰি পৰিপানী।

বাড়ীৰ লাগাৰ কালা পাক ডুলি হাজিবৈক জানী

নীলাৰ পাল কিলাকপুৰণ কৰাৰ এটালো।

বিশোদপুৰ বহাইয়া যাল্য চাটীৰ হাট।

ইপ্ৰীত গ্ৰাল বিলা যথা বাজ্পাই।।

এই দ্ট প ভি— প * ল'ণ ভ— কুলাৰ।

ৰ ভুল্ফলি ৰ হ হংহছি, ব শ্ৰাণ্ডি। শ্ল হ, হ, হ—ৰামুফাট্ড সিহপুন। তেট সভাজা পুটনা ঠাডু যানে ওকু লাগে। মঙু প্রথমে কৈল ভূপতির আগগে।। মার্থ্য-চরণে স্কোজ-মধু-লোডে। ডিজ রংশার দুখি অনি ডেসা শোষ্ড ।

রাগ হৃহি

निर्वष्ट निर्माच क्या व्यवस्थ ।

गालाइ विनिक्ष देश नाथ वनस्य

गालाइ ग्रांक जूरी इक्रमारे नवाद ।

वाध-नव्य देश्या इक्रम यद विद्या ।

वह श्राक्ष क्या रहास नादि वाध

जुलिंड क्रम राज्य रहास नाद वाध ।

गालाइ गाह लक्ष नाय विद्यास हालाय ।

गालाइ गाह लक्ष नाय विद्यास हालाय ।

गिरा निर्मान साथ विद्यास हालाय (विद्यास विद्यास ।

गाह निर्मान साथ विद्यास हालाय (विद्यास व्यवस्थ ।

गाह राज्य व्यवस्थ क्या रहास क्रमा क्रमा क्रमा ।

जुलिंड इन्हिंग वृद्य वृद्य वहमा।

इल्लिंड इन्हिंग वृद्य वृद्य वहमा।

বাগ পঠনছৰী

ওলবাদট কৰিছপত্ৰি ওওচৰ শ্ৰথ

তানায় নিশিব অধিপতি।

তীয়াব নাহিক কাজ বহল পাইলু লাভ্য

বলি নিয়া দেয় শীগুগতি ।

বলি নিয়া দেয় শীগুগতি ।

বালিক হালা ভাকি নিল ভাতঃ যোৱে না ভানাইল
কালিক হৈল ছারধার।

নয়ানে দেখিতে নাবি এমত প্রাধ্যে বৈনি
কৃতি ভাতি বহন হে লাব।।

ওছাৰ বচন জনি প্ৰথমেৱ ভয় মানি कहिएक सारित खाइ कार । ्रभूकाग ना सौक्रि**भू**नि ভোহাৰ ৰচন ভুনি प्रतिहात भाषा ७ ५३ छात्र ॥ ধানাই কানাই চৰ ভার দুই স্রোদর ' थानिया वहन रेकन पान। অভূপে কৰ্মি চুইকা ৰাজাৰ আৰ্ডিং পাইল श्वकाटी कतिन श्वान ॥ भगरम भगरम (यम দ্ধাৰি চৰণ ধন यिग्।त्रम ना इडेक जावात । विश्व मोश्रय ट्यांट्ल ्रहरी अम्र क्यान्त क्तरवार्ड करन शविद्यात ।।

বিষ্ণুপদ •

কার গবে চিক্স কানা তেন কেবা যাযে।
আছি কুজন তেনজি অলি পাছে ধারে।
চিক্স কানাবে গো শেলিছে মাইবা কো।
নিবলিগত নাবি কানা মেছে কানা লাহ গোৱা নহে কেবন রসময়।
ইাটি মাইতে নবি পাছে পুন্নী কাছি লয়ে।

भगाव

कटबय शक्त्याके वर्ग न

যেন মাত্র চারে রাজার আছা পারে। এক নক্ষের কাপড় গুলিয়া দিল গারে। মুখধানা খাড়া ছুনি কাশিত কাছনি। ভাটের ভেগে দুই ভাই গুলুরাট সাজনী।।

^{&#}x27; প্রিপাঠ—সংসধির। শুল, প, হা

^{व ता}, इ. इ. जारमन्।

° ৰ কানাই, প, ভ—কাপাই।

ভটনেশে দুই ভাই ওদবাটে খার। व्यक्तिहरू (ठेटक भिद्या भूक ३ प्रामाय ,, চকি দেবিবা আইল চর দুই ভাই। পরিচয় দেহি ভার। পুচত্তর ঠাঞি॥ কান * কানাব্য যথ মাৰ বোৱাসানি * : সেই সৰ দেশ হোতে বীবেৰ খবনি^ৰ ভাষা। वीत्र बना थका भुनःहम मर्क्सन। তানে সম্ভাষিণত দুই ভাইর আগমন।। **७ हेम्दर्भ कनिया त्य नीहबन भून**ागा। सनुप्तार्थ छोटारव भा कतिन दिप्ता ।, ধীরের দগরে শুই কবিল পুৰেণ। **अटक अन्त बरन श्व श्वता**हे सम्।। নগৰে প্ৰভাব হর দেৱে দাবি হাবি। নেত্রের পাতাকা উড়ে কনকের বাজি।। (कानवारम (पदच उप्रे भाष्टक वाकानी । কোনগানে ৰূপাধনে পুশ তেতালে বালী।। বাহতে কৰণে মেলি চাপি মণুণরে। चारन वारम स्मरंथ एवं यह दनिकान ।। ধুট সন্ধা চৰে দেখে পাটকেৰ সাহন নুতা গীত অগ্রহলত যথ প্রজাগণ।। (होडाट्डे एमशिप इद्देल ८ हें व श्रायत । शीत विषायादन शिया किल कर्नन । नीरबद (शाहरक ७ है कर्ज यानीरदाय । বিবিধ পুকাৰে বীৰে দিবলৰ পুলাম ১০।। ৰীৰ সম্ভাগিতা ভাট কবিল গামন। **ज्ल**िक विकासारम जिल प्रवास ।। भारतमञ्ज हतर्थः अस्योज्ञ-प्रयुक्तनारस्य । विक नाधवानरून यति इटेक (भार हा)।

[†] च—विन्ति। [†] इ—काबक्रमः [†] च—व्य (धानानी। [†] च यम। [‡] च ছ—बाइनी। [†] ध नीरनन काङ्गीः [†] এই पूरे मा~~क्रि~~—वं, इ। [‡] ग, ७, ५ कोक्सरे क्यां। [‡] चे—विक्रम मुनाद मानि चनकात।

मध्य दहाल

ক্ৰিয়াৰ ভাৰনতে চাৰৰ ওঞ্বলী বৰ্ণন

বাজাৰে নামাটল। নাথ। দুই চাৰ কাছ কথা। ভাৰ কাশে কৰ মন্ধান্ধ।

নাতি লাকেব বোণ পাক সানা বিধে হাত ভোগাই ভুজানী মুখোধনা বুমান ।

চড়ীবুৰ বুলম ফগেডে পথিক বাং চুছুই ছিল চ হিচিক্সা স্থিক বিশীশুৰ

ভেটাৰশে দুগ ডাই । ২০ হণুশ ডাৰ সাথি। পুৰিশিৰুশ নাৰ ভিতৰ

উত্তবিদা নগাৰে স্পান সংক্ষা কাৰ সাধ বাংৰাৰ পূপানে সংক্ষানা

পুত্র সম পার রুলন সার সার হা সেও মন বাজ্কর বা বহু মানা।।

্মলি বাংবৰ সন্ত প্ৰ যুদ্ধৰণৰ অনুকা। বৰ্ষৰ কল নহে আহে আংক

মত কুকৰ হ । কেনি এ লাগে ভাগ বংগ্ৰেৰ ুটাপে শিবা সংগঠন।

নীচিকত যে পাছ হ'ব না হাতি কৰেত বহাও নামক গৰাহিত পাৰে হোতুৰ।

হাজৰ কুজাৰ তোৱা । য উল্লেখ্য হোত্ত লাহি প্ৰধ্ব ।। য

প্ৰাণত সম্মানুধ কোলা প্ৰথমন কৰা হালা পুতি খাৰ বাজে জান কোলা।

নেমসি দগৰ কাড়া হল হল পাড় সাঙা হলে ক্ষেত্ৰ হল হল কোল

ণৰ পুধ হ, ডুক কাৰণৰ বচন।

³ ব <u>১ সাক</u>

• শ হয়ে গ্রাইনু ।

" মা প **হ**ন্দাৰ্শন্ত

খু ছু ভু এইন। কর্ত্তু প্রকাশ করি কোন জন।

भवा का नामा हा हा हिल्लु (भारि) - ह्रेसाल्य :

িখ, ও নালাৰ ভু—নাওৰা।

খা চাক ভিৰাই মা

কাৰণকৰ ৰত ৰকী সশুৰা কিচিত্ৰ নৈকি পুশী কৰে। পাইগকৰ সামৰ নামৰ বৌত আনানিতি পুজা কৰি চতুল্লিক কি কৰিছে পাৰৰ কৰা জন।

নাথ কুওনী

জাবিজ্ঞানিক বৃদ্ধের লগ

কলি স্টেট্ছ যুগ চুপতি সদন ভাতক সালা লাভত পাত গড়া। অস্ত্রপ্রিট কেবা চারে ্চলত বাহার ভাবন ৰন যন ৰাম্য শিক্ষা কাছা।। হাবের সরু সার্পি ্ৰাগিত কৰে দাব ৰ্ন্তীয় আৰু কংজিৰ। ৰণেৰ বাংগ বিভিন্ন रागकु काम लगे सारोगा तन कृति र सेन प्रायक्ति जिल्लाम पुरुष्ट हर्नालागण । नार्यात तो हुआ । तथ असि पार्याता अस्ति व देशाया ता त्राचापुण व সংশিক্ষ বাব নাম্যাতিৰ বাব সহি জমুকারে" বংলা হাত সংক্রিক্ত সনুষ্ঠ । চাপে বংলা হড়ি শব धुर्वतिक कारणा वर्णव वर्ण शारी पान्य कृतिया व्यापन भू । भारता राज गारत ्रकर आर्थ ५ छ आर्थिएन। বিৰুদ্ধ ল বাত কৰ সাহিত্যালয় সহাত্যাল अस्विद्यात् नाम-स्थान। यथ हरन धुहुन अधार है छ । भूक नक नक हत्या क्रेक

ধ গ এ ক— দলেই ১—ছবে। ী প ক, ছ--পুন্ধৰূপ হয়িছে। ব ধ গু--হাড়িপ স ধ--ক।মাননাত ব ছ--সেনাচত। 14 – হৈ doB শীৰাকী বিজন তাতী তুৰক কজন ৰাজী সিজ্বন্দী চুকা (চুকা) কুলিতিত কুলিবত সাধ্ (গ্ৰাড়ীৰ হ' ইবা চি ধ ন্দিক বাজাৰ মীৰ ২০ ইবাৰ

সম্বার

ক্লিক-সেনাৰ ভুক্তবাট পাত্ৰ।

সাল্যে সাল্যে কৰি লা সভাৰ বিশেষ চাল্য (हितियां व श्रीतक शतना सन्वता ৰথণাড়ী সালিং বক্ত বংগাৰ পাণাল। ্বতি বহুপের চিত্র করে বেবহার শিকর।। বলিত সক্ষম লাগ্যে ৰাজ্যৰ গ্ৰহ্ৰ For the pharmers rate gap every grant p শ্বাস ভাই প্রকল মাজিল মাপনি। होते गोध्य दिन एक विश्वनाद कालनी । স্তৰ-বিভিন্ন বৰাটে দৰ্পন মহিল্পাসত চ্ছি কা দ্বশন। मनाई प्रकृति कार्य पूरी मादासन्। हात मण्ड रखोड़ मद हतित निवत । শিশ্ব বালপ্তর লোগত কৃষ্টিতে বিজিনী नामा बाहर बंगड दमलांग्य नंदस्य कुन्नि ॥ होते बन्ध (भाग जालून मूहे भाग। শাবের কারণে পাটক বেন গ মারের বাবে 🕫 दाका छ।हेरन कवि क्लोज कवि नगराव মত পূৰে ভাৰত্ৰিনি হটাৰ মুপাৰ।। ধৰপানে যাবে পাটক ভাৰ নাচি তুৰ জনপানে প্রথাবল দুঁলি সংবার্ব ।

হ—বাজিপাল । হতুওি(প) < তালি । পাও লাঠ সংখ্যালৰ • ব, ৩—কেও জুললিভ শ্ববি থি--বেলত কলোচল হুনি ছ বাৰকাট। • ব—বলা। । পাও শাড়াক সমূহ কাৰ্ড পাইক সমুহুদ বাছ। পৃথিবী পুরিয়া সৰ ৰাজসেনা হার।
অবিবাহে ঠেকে গিয়া প্রচণ্ড খানার।।
চকি দেখিরা ভাবে কোলে নিশিপতি।
দেবাই দুড়াই ভন আনার বৃক্তি।।
মচাবীশের ভাবে তবে পাঠাও বারবার।
ভাবিয়া কর্মের বাব কোনে বারহার

কালকেত্ৰ নিকট বাধৰাৰ প্ৰেৰণ

দদৰাই মামে চৰ ছিল কটক ভিতৰ। इंक्तिता वर्शनिक डॉटन बंदन (पनीवन । भनार १ जान्य १त हत श्रीतान हेड्न। बावनाय हालावया त्यय बीध्यय त्याहब ॥ (मनाहेन 🗢 वहरून हत स्माबाहेबा बाया। উপনীত হইৰ বিবি, কাৰকেই যাবি চ हरद बर्स क्षेत्र शका वाथि क्षेत्रता अक्रिकाम हिन धाडेग्स ल्हासन हेलत⁴ युक्त कतिया न9 तामारत पिया कर। পুই মত কহিলাম বেই মত ধ্য়।। কাৰকোতু বৰে চৰ কৃতি ভোলো ভাৰে। প্রম কাল্য থান জাল্য সংগ্রহণ চ দুর্বর ঘাহাত কবাই নবৰ পাছা। কৰ নিগত চলেই সমি মতু প্ৰক্ৰা बीतवरदर्ग कर्गु वाकारत मिव तर्ग । এর্থক ভ্রিয়া চর করিল প্রথ 🛭 रचनाई । निज्ञायार निया मिल जननेन कृष्टित मध्यक यव नीमतव कर्तन ।। এক লেপে চালিবের নুপরিব সাই। ধান্ত্ৰ পুৰেশ কৰে কেলিয়া কপাট দ নীবেৰ পাহৰে বদৰ কেনি নাচি চিক্ল গাব। গড় হোতে ৰাজাৰ পাইকে ভাৰিষা ৰহায়।।

रो, भ, इर्र क्यांका

क —त्रश्चान ।

মহাবীৰের পাইক বলে তোরা হও কে।
ক্রপাকারে বাও তেরে। প্রতিয় দে।।
প্রাক্তরৈনা করে আমরা বাই ওজনাই।
কালকারু ধরিকে পাইকে বোলে লাহি চিজ গা।
বালকার পাইকে বোলে লাহি চিজ গা।
বালকার নালাই চাহি মুছ কিল মা।
ক্র সান্য কোলাবুরিগ বছর লাই সাহ
তুনিয়া ক্রিল পুচও মাধ্যে গালে।।

नाम् कार्यायान

■1 4"는 박한민국의

মুদক পুচ∋ ≘'হথা কেচেপ গুজলিত হহণা মালুশাই মাধ্য পাৰ সাধ্যা। শিক্ষাংয় ও দিল সান - পথিবী কংশামান (अस्पार न आग्द्रश शहरण)। ব্যবাস্থানি পাইবর পাইবর 💎 শব প্রের রাবের মাবের কুলাৰ কুত্ৰ ভোপাছপি। ঘল্ল কাচ্নি কৰি নৰণ উপত্ৰ চড়ি বাহাত পাজ্য কোপ বুপি। বোৰে বোৰে কাৰ্ণ্ড ্ডণ নাই প্রচ্ছ किथा क्षेत्र लाग्डा পানকেড্ ধৰিষ্ मधन करियु ध्वलाहे • ৰ'তে যুৰ মাৰি মাৰি কামানেতে এৰি ভৰি গছ-বংৰৰ গুলেখা থাকিব৷ ভাল্ছে (লেনা লইকা কাৰু বাল — কিভিন্• ননাৰে চাতে ুলি পাছান ঝানক ঝানক।

শুরুবাদ পর্যেছ গুরুবা ভুলি লীডে

ा हा, ६-- असम

र इ.ट.स्नासि

र प्रसद्भाग 🤧 संप्रतार रिक्

া সা-কৃথিত হু-কাস্থ

মধ্যক ধনু হব চাপ- দেশ যোড়ে শর এড়িয়া বোলরে মার মার। শব লাগে যাব গালে পাড় মুচিছতে হলে বুকে লাগি পুঠে হতে পার।।

প্ৰাস

কালুদা ও কোলে প্রও ওলরে উত্তর ।
কিলের বৃদ্ধের ঠাট হোজার স্বর ।।
সাহিত্ত বা পালে প্রডও চালের ব বচন
কালুর উপনে করে জরু ক্রিয়ন ।।
সহিত্ত বা পালে কালু প্রচাহর পার ।
চুবিল্ড ব্রশা লইনা কাল্পাও মাধ্য ।

ৰূক্ষে প্ৰজনাট লেনাপতিৰ পদ্ধন

কাৰ্দ্য ও কৰি। নাবৰ পুচাত নাহি দেবেৰ।
কৰা নাইয়া পুচ পাত হন পালে।
কোনপতি পছিলাৰ অফিৰ কপাট।
চাৰিলিকৈ উন্ধানিক পাতৃ নাহি চাল্ড।
আও ডাহেৰে পাইক পাতৃ নাহি চাল্ড।
পাতৃ পাৰি কোনটোনাৰে ডাহিলে বহাৰে।
চা দেখিয়া বাজাৰ সৈনা মন মন ডাকে।
চাকি নাইয়া পাইক উঠে ডাহৰাটো।
মাৰাচ সামী দুই মাৰী দুহাৰ নাথা কানট পাড় কালে উন্ধান যায় ভাৰা আৰে।
চাকি কালে বাজাৰ সেনা যায় ভাৰা ভাৰা।
চাকি কালি বাজাৰ সেনা যায় ভাৰা ভাৰা।
চাকি কালে কালে কোন মনা যায় ভাৰা ভাৰা।
চাক্ কালে উন্ধান জন মত্যাৰ মাথা।
ভালু সাতে সোনো জন মত্যাৰ মাথা।
ভালু সাতে সোনো জন মত্যাৰ মাথা।

পাপু গাঠ—কোত্ৰিছত।
 ² ক কিলেনে অপেনে বৰ কৰিবৰ সমৰ

[^] च ∽হুচালি।

[ং]খ, লাল, ৪, ছে ক—বুপতিব। শাহরত ১

र झालाशाब्दा र उत्र

শবৰ এক বংকা কাঠ কৰি যে ৬ ক ব हारित क्षेत्र के के क्षेत्र के क्षेत्र के के कि को के के कि को দক্ষিণ বহিল (দৰ্গট লইল সেল্পের্ল) প্ৰব ভাৰ জনাখনৰ কাৰ ম্বাৰণ কাণ্ডাৰ কেলা লগ্যা উত্তৰে পছিল ৰাজভাই ওছিল প্ৰিচ্চন সমিল हर्ष मिरक ताशातक नप्रिंत अहे পাচ বহিষ্যা পাইক ইবর ভারটো

- 10 (オカロック)

ও বাধাবর বার্থির সাধ্যালয় লোল সাম ভ্র লাৰ কাই সমাল প্ৰাচৰ

্বুনিশ্চ পড়ি বছাশে ास**्या**क्षात्रात्रा सूत्र म्हण्य तक एक नी इंग्यू उन्हें

স্বিধা শামন সভ ৰভাকৰ সভৰ কুলৰ টুলাইলে দিয়ে লগে।

CHICA THE WIND STATE ক্ৰা, কুড়াই ধাৰ किन्छि भाष्टि किनान सन् त

পত্রি বাবের সন্স কটারবভু রোহনা - अप्राप्तः वृद्धिन्तवः र ।

(नव) श्रमकारण ছিত মাধ্যৰ কোল र्जूर्व दारव ताकात ६वेश कर।।

्रांची समिक्षा राष्ट्रक

A . II GAT . I AT 3 े वर्ष १५ ४४ ट्रह

भ्≛क्षत ≰राजाह श्वासी साला हेर्दा कुर्व का भाषा कि व व मान करते क्वांत ভূৰিকাৰ কাকি পাড়ৰ যো খাৰ। ৰুপাকতু এই পাইক ভাগত পাৰ্যালাৰ

পার কাই পাছত এই ৫ সংগ্রেষ

বাজাৰ জনুজ হৈতে কৰে নানা স্থিঃ बाबाबर्ग पूर्णरकड् घषेत्र। टान क्की () চোয়াড় চাপড় নাবে কেহ চুন ধরে। ভপু পাইকে কৰে নিয়া ফুলনা পোচৰে।। পাঠ দিশি কিছিল বাংক ইটিল নাপৰ **ठाविषित्य** डेंद्रिटनक नृপত्रिव करन () যথেক বাহাল পাইক ত্র পাইবা খনে। পির্ম্ন বলে বলিংকর সেপ গ্রন বলে 🖜 পানাম কেলখু বিধান কুলা প্রায় কুলা ৰাপ ফেবছে তে ৰবন মুখানি সংহ পনার বে ডে'ন । পাইক মনে ভয় পাইক। ৰতিৰ সমূহৰ ক্ষেত্ৰ সূত্ৰ দিয়েও। कर्षकात्र भाष्ट्रिक बरन कविता विनाम। ধাৰ ওঞাৰ ৰাধিয়তে হৈত।ভাৰে ধাৰ্ম নতে। নী লাবত কোলেৰ আৰু পৰি বাহত নহি। रकार्य करि स्थापित प्राप्त रहाचा वरि মুখ্য চুক্তি লাচ্যত বৈত্য লাভ বাৰ भग ते के सामाजी है। इ. १ यह क नारी अरहा छन्। वर्ष कन मृद्दे मदद मुद्दे न(इ कतिया नश्य कर्त ॥ " भगतभान करते कार लिये तीकि साहित । থাৰ না অংসিৰ ভাই খোদার দোহাই।। ुरा भारेरक करड रिया महाती कर पारती। हित शह लड़िवायकर अने वीत जाए। 1177 शोशनीय इत्तर्भ गरतोच पनुजनीराउ । No ment a list of the

প্ৰ প্ৰতৰ ৰাণ ্ণতৰ বাণ হ জন। বি পা হ ট ক -কেইব।

) ক -চামৰ খৰাইবা বি প্ৰবি কুলি।

• আছে ধাৰ পদা যে (৫) ছ--বীৰ ক্ষা বি হলাৰ কৰে, প্ৰ প্ৰ বে বেলি ভাব।

বি ইম্দ কৰে, ছ--বিজ বুল বলি হুলা বিলৰ ভ কৰে

১ খ খ, ক প্ৰবিশ্ব বলি ।

• স্থান কৰে ভ বাল বলি ৷

• স্থান কৰে ভ বাল বলি ভাল বলি ৷

• স্থান কৰে ভ বাল বলি ভাল ৷

• স্থান কৰে ভাল বলি ভাল ৷

• স্থান কৰি ভাল বলি ভাল ৷

• স্থান কৰে ভাল বলি ভাল ৷

• স্থান কৰে ভাল বলি ভাল বলি ভাল ৷

• স্থান কৰে ভাল বলি ভাল বলি ভাল ৷

• স্থান কৰে ভাল বলি ভাল ৷

• স্থান কৰে ভাল বলি ভাল ৷

• স্থান কৰে

বাগ কানোদ কুলৱা কর্ম সন্ধি-ছাপনের উপলেশ

ুন্দিকোৰ বচৰা চৰিকাৰ ধন বুলি। শহল দৰ্শৰৰ কান্তৰ হাটেলা ইৰ সাহজ ৰাজা ভাপিৰ কান্তৰ।।

গালেও প্রতিকা নগ্র না কালাইনা সভ্যব অনুভিঃ হটকা ক্রকানী।

মামাৰ বাক্য লা হলি সংগ্ৰে ঘটাইন) পুনি হাতু লভ হলী (জনৰ কৈৰি।

হাশালে ন; কুল ভূগ সোনাইল নপু কার জেকাই সাজিক সাজে হেই।

পাৰিকা চুচপত্ৰ কাল চুকিব চুকিব চুকিব চুকিব চুকিব

মাণৰ বটা ধৰ প্ৰহলৰ নাধ কৰ

হ পাল সাপার রজন হুট রুগোর না সাধার নাশিক ভুক

र वर्षा राज्य इस क

বৰ বিশ্ব বৰ্ণ ব । বিশ্ব বিশ্

सर्परितंत्रातंत्रमः च्याहरूतं शतिभा इहिए। र न कृतर गर्भकृ

চাৰিণ স্বলাম । শ্বিল লাবৰে বান্

ক্রমেণ্ড করি পরিহার। জন্ম জনাম মেন দুশীর চরণ ধ্য

नियानित ना ४ डेक यादान

4111

প্ৰকালৰ উপৰ কালঠকাতুৰ আহ-

ভাৰ পুলি জনাৰ বচন। কৰে কলৈ শ্ৰণাড়ী পুজিমু নগৰচড়ী গৰি ধিৰ নূপ কেনেপ্ৰন

ক্ৰুছি পাটৰ দওধাৰ তেই মেণ্ৰ এব কাৰে (पवादे भार्रादे पित्र हार्हे। আহিছ রূপে দিয় হাম। কুটকেন্দ্ৰ হোমণা मुख्यान। चित्र शक्कवारहे ॥ যাপক পাকাৰ অণু সক্লিকবিম্ভস্ কুঞ্জর কবিবু লও ডও। बन्ति भिन्न कृतिक वार्य ভূমিত্ব চাওিকাবে जाशरन यसियु इ.ज.१ १७॥ ত্ৰ:-অবি-য়েড ান্ধৰহ ভাত-যুত यनि बार्डेटन बार्लट्य (पदनाटक)। मत्म अति महश्युनी নাৰিমু আপনা বৈধি পরাত্র স্বরিশু সভারে ॥ অনপ্রাণি আইবে জানি তাতা ভর নারি বাণি अन वामा कृष्टि नात्वाकाव। **इ.क्रशां**नि महानन श्रमुर्थ दरेश्व रकागचन १ বীংৰ পাতিৰে অবভাৰ।। *

श्वाद

कानदक दूव बुधवाजा

নুমাৰে দাঁড়াই দেবাই ক'ছ কেতৃৰ তাৰ। আপনা আনিয়া বীৰ নিকৰণ বাহিৰে।। কোন ভাৰে বলৈ ভোৱে ধাহাৰে পুৰীন। মাউধ-ভাড়ুয়া হই বহিলাণ শভি-হীন।।

च, च, इ, इ, क +शवा े भाराम, इ. क, इ—वखबाट्य।

ে ও অল্লেয় কৰি। " গ গ, ক—গৰণন " খ—হওবে, তু--আইস।

थ—भद्द कशियांश्च (कोत दहेवा ।

•ইয়াৰ পৰ ৰ—অভিনিক্ত পদ -বেৰ হবে বাবৰ লখা বিবিদ্ধ বৰুনাৰে। পেৰ খিনি ৰপী বৈল মনুখোৰ হাতে। সনুজেব নাম স্থান বিশ্বকা নিকাৰ হব গৌৰী পুজি মাতি দিলে। কৈনু ভোলাৰ কুমতি হবিলা বাবেৰ সভী তে কালাৰ বেতে বানবৰাৰে। পাৰে ৰহ দুৰ্গতি আন কেনু বীজা সভী বিশি ভোৱে হইলেক বাব। এই ভিন ভূৰনে বাইবা কাহাৰ ভালে বৰা বাও ভবা বাইব বাব।।

গ্ৰুম জাৰেত মাত্ৰ সফৰী ফল ফৰ। কোন হার মুখে ভার কলিছ নগব . निवार्ड शिक्षण इदेशन इसके व्यानमान । भूजि चास्त्रप इंडेंगड छाट्ड स्ट्रान कावर्ष । **(मराइन वहान दीन पनित पाइनि।** সমাৰ কাইছে বীৰ কৰিল সাজনী। দুবিত গমনে বীৰ পাট ধড়া পৈছে। মেশের উপালে বেল বিদ্যুৎ সম্ভাবে ৮ नोगा भाग नार्क नीत नाम गणन নাংফ নাংফ উচ্চ বীৰ হাতী আনোহণ সম্প্ৰত থিয়া **ৰী**য় দেবাইৰ *তাৰ ক*হে। भन शिक्षा (मर्नीयन क्षीराउ ना युवारा এখ অञ्चलन स्वति कविनाः य विद्रमः। कालनर्थ भवेददेया शृक्ति दन विश्व ।। ~~কৈবলেরের দুবে পাইলাম বোটা কি কারণ।~~ পেৰতা গৰুৰ মুখেলা পার কোন জন।। দেবতা পাইছে দুৰ্থ কথ দিবু লেখা। লিবেলক প্রিডিড বাম কপিব্রস্থ। মল মামে স্বাদিপ ভ্ৰনপৃথিত। मध मु:चं भारेल (गरे जनारेनिशिष्ट)। কোৰে ভাকিখা বলে বাধে-ছুশ্র। এক শেল পাট বোর লহ । দেবীবর ।। শেলপাট এড়ে বীর ধূর্য। ভাবি বলে। किनाम हाकिया पूर्वी डेड़ा मिन वर्ष ।। শেলপাট এড়ে বীর পূর্গ। ভাবি মনে। তেবেশক এডারে দেবাই পাড়ে **খন্য কানে**। সাৰদার চৰাপ স্বোভাষৰ বেতিও। বিজ নাৰাৰ কৰি অলি কইয়া লোচে এ

স ক্ৰান্ত । শ ক বলিব। শ পুণ্ঠ পাঠ—হৈছেল কাৰ শ হ পুন্সহ। শ হ, পা হ—নহেপ অন্য জহন।

ৰাণ পঠনঙ্গী

का गरक इव बीवश

কৰে নইয়া গড়ী-পৰ গ্ৰায়ে বীৰৰৰ कहें क मान्य मार्ग नार्न। বেই দিলে। দেহি হানা । লক্ষ লক পড়ে শেনা দলঃ ভদ্য পাৰকপৰাৰ ।) प्रशास स्थिय। (पदि गिन।) ৬৩ ডিলিড ভুজনলে নপ্ত উফাছির। ফেলে भूषावाराङ वरगङ भनान । পুপৰ দেখিয়া ৰংগ ागारम चीत (ग**३° प्रां**टन বোড়া বাজ্য বাববে পাছাড়ে। ্লব্ৰন্য সাল্যৰ পুৰুষ शाक्तरल एकरलन भूत কিতি পড়ি চুব হবে হাজে। (मन|देव हारे बारव ानाधिम भुकारम बरत जान सनीय हत्ती। भिनका-शुक्राण युट्स १ के बिया सीट्र

लगात:

তেও নাত বাধ বৈনাগণ চ

দেবাটৰ সূটে নীলৰ আগৰ পাৰে মাৰে।
পুত ও ৰাতাকৈ যেন কলাকন পাত আগ্ৰেম সাম বীৰ দেখিয়া নমানে। লেকুৰ ৰবিনা খোড়া উড়ামে গণামে। খন খুংমৰ বছে খোড়া এড়মে শোনিত।
বন্ধে ভাড়াব জীট বাহাত সহিতে।

[ু] মার্ক ক্ষানার ক্ষার্থ (১৯—পেরে) । মার্ক—প্রথম ধুর। মার্ক্—প্রক্রপাইরং (১

বীতের বিক্রম দেখি দেনা চনকিত।
কালুদণ্ড ভক্স দিল সেনার সহিত।
দেবাই দুভাই ভাজে দুই সহোদর।
ভক্তে আকুন হই ধাবে ওভকর।।
বল জিনি কালকেতু পূবে সিংঘন্দ।
নৃপতির খণ সৈনা প্রশিল প্রমাদ।।

দিল্যা কাল্যৰ ভূ নিৰ্ভা এওখায় প্তাৰেশ্বকাৰ স কৌশলে কলী

वाश करून उपरियान

कृतवास धनुसद

हराने वित्या क्यांग्यांचा करें। निर्मान । भूड्रमान स्मय स्मारत काथ-नक्षण ॥ डाका हृति कवि काथ गाहि चानि वस । किस्मत काथरत शृह्य निराध्यक्षण ॥ कालनगरम शुक्त मुकारेन काम।

मानरण कर्नत थक र नरफ छिएछ नाम।।

क्षित्रान वन एकारहामात एकना निराह भारत।

मानगत मन भारेरक नाम-स्भारत ॥

रकारहामात नरन कना। ना कर कलन।

कानि भाराध्या मिन वार्तत नक्ता।।

रकारहामात्तन नाका नाम दहेन। रेनवान।।

काल्याह कालिएछ छान धाभमात नाम।।

मानकान कारन माना-धनुन्दनगर ।।

शिक्र वास्तव छनि यनि दहेग। रन्था ।।

강하 속 주시

কালকেতৃৰ কালাবাৰ

भ ज--भूर्न ब--मान्यनन गाँव भूक्ता च क कामा सामक प्रदेश मात्र बाङ्गाव त्य हरन च, क-कानावन ।

শোহতে শিকলে বাদ্ধে হাত যাব পাৰে।
বৃথ ৰাজিয়া যেন বাখাল বতে যায়ে।।
বিশানত বসিথা কেতু কর্মে ভবন।
উত্তীৰ পুলামে হইল বছন-থোচন।।
লাবদাৰ চৰ্বেশ স্বোজ-ন্ধু লোডে।
জিল মাৰবানকে কলি হইয়া শোডে।।
*

१ अहे पृष्टे नाक्षित्र म्

° কমি বৃহস্পতিনার বিকাল <mark>পালা সমা</mark>প্ত।

সপ্তম পালা

লাণসুন্তি 🖓 🕯

্ৰাথ বভাবি

দাবাগাৰে কাদকেন্দ্ৰ কৰ্মক দেখীৰ গুৰ

বখন পীড়িড় হৈছে কালে শীৰ কালকে পু क्षमध्य छ।विका मण्डप्ताः, দাৰ বৈৰে কাম গৰে 💎 - বৰ্জা বাহৰ। ভ্ৰপুৰে পুতভঙ্গ হটক মধ্য কুৰী।। সাবিত্রী গামতী মেল ুই স্থাপ সালা কৰা जिनगमा जिल्लान्य वर्गो । ্লিছ্লাৰ অনুবাম टेबबन टी डिमा नाम निष्टांबली दूकि सारावनी । হুদ্ধি দেনী পাকস্তবী স্থানৰ রূপ ধৰি ्यपूरवर्तं कारतः सिध्यः। দুৰ্গা নামে পুৰ্বাজন সমৰে কৰিলা চৰ ভ্ৰমে যে ভাৰিক কেবণা। এ চাৰি বেদের মাতা পেবৰ দেবতা অৱশন্ত তুग। লাগি পালি। পুৰাণ-ভাৰত-গীতা ওপত-বেকাড। হুদ্ধি শান যজ পুজা বলি।। ভানৰে জনৰে যেন - পুগাৰি চৰপধন বিশ্বৰণ না হউক আনাব। দেবীপদক্ষালে

कर्तरपार्ड कृति भविषात ॥

বিভা সংধ্যে বাল

रहोती हुआ ~~*~~

কাৰকেতৃৰ চৌতিশা

কাৰে কাৰ্যাৰ কই বাইয়া কৰেবৰে ''' কৰিব কৰন কাৰাপাৰে।

কৰা কৰাৰ পাল কৰিবল কাৰিব কাৰি বোৰে।।

বালৰ নাহিক এম কম বিপু ন্বাৰন বিচাইতে নুপতিৰ তৰে।

नारारे निया नाराया हर नरन नार्थियात नाराय -. भाग निया नार्थी देवन स्मादन ।।

শোধানদেশ প্রযুদ্ধি গভাইকা আভিকা শৌধী
আন না আছিব মোৰ মনে।
আৰ দিয়া ভূগ জাসি নাডীনৰ কাজিব আমি
শ্বহ দিৰু গৃহিনীৰ হানে।।
হবিনী মূৰবা বাবা সিধিয়া ধৰিব ভোটো

ৰা পুৰণ কৰে। যুহতিৰ কাটিশত ভংকাল।

যাৰৰ সোৰক ভাগন আনুষ্ঠান প্ৰত্য জন্ম ।

যুচাইলা প্ৰত্য জন্মন ।

ইণ্ডের নার্য্যনী উপজিলা পোলারূপ ধবি।

শ । পুৰিৱৰ চাট্ৰেক পৰিবৰ্গ ছিল স্ক্ৰিল্পৰ কিচুলিখিত <mark>মান্ধী প্ৰটা</mark> পাওঁই। কালঃ

তেও এবংগা বা বা ভ্ৰাইজ নে। চুদ্ধি না তৰাইলো নোৰে তথাইৰ কো।
চুদ্ধি নাও। চুদ্ধি লিডা চুদ্ধি লাকৰু। চুদ্ধি না চৰাইলে তাৰ কে তৰাইকৈ বিদ্ধা।
ভাৰতজননী চুলা ভালন ভাৰতকো। তথানী চইটো দুৰা কোৰা কোনো।
আলকাৰ কৰবটোও ভোগিতৰ অংগনি। তাৰ কোন ধৰ নাম প্ৰিত-শাৰ্মী।।
বিভ লক্ষ্মিট্ৰ বল্ল ভ্ৰাৰে ভ্ৰাৰা । কুলুত চইকো তাৰে না চাতে অননী।।

চাতুটা দেখিল , লাল - গপল চ্ৰিত্ৰ মোৰ চুকাইতে আইলা নোর ঠাঞি। চাহিক চাল্পুত তথকি উঠিল দেহে इक्तमनी हडी व्यक्ति॥ চাতিক কৈবাস দেশ । লাল চাক কৰি ~~বেশু~~ कार्डे शास इहेला व्यक्ति। ছাপিয়ের পাইয়া ভ্র চিদ পাইল নহাপ্য ছল করি লৈব নোর প্রাণ।। गुलल कानिया कर জানিয়াল বিবড प्रिज्ञानियु अनगी बनिया। যুক্তি কৈলা নোৰ ১৭ই - জগতে ভাৰনী আই क्य पूर्वी नाटन दव-कांग्री ।। ঝুটা কাশজ কাধান্থী - মুলাবিল কাম পাণি বিলিমিলি সম কমণ। ঝাটি দিল। মোৰ তাৰ সংকি লইল শিৰে ৰাগড়া হৈব তে কারণ।। মৃপে যদি করে ভাড়াতাড়ি। चिरितरम् शांतिता ३ कि चिरितरपु याहिताद याक्ति নিগড় বছৰে কেন বরি॥ টোটো দেবেশৰ লোক ট্ৰাকক নাহিক শোক गिनिया वास्तित शंख शाः। বৈষ্ণৰ কৰে পুৰণ টিলি স্কল কম हिन्दिन कृत्रस गर्न् रा ॥ াঠল। দিয়ত অনুচিত द्वेति तमित्र हाति है, इ देशक साधी अक्रो वाशियी ঠমকি বিপক্তাৰ - - ঠালাখাৰি সূৰ্ব ক্ষ্ণ क्रूरत करव डेलडाम-नानी॥ ভ্যক ধাৰিণী গৌৰী ভাঙ্গ-ভাৰূপ ধৰি ভব হোতে কৰ পৰিত্ৰাণ। ভাবে বাবে দেও হানা ভগনগ কৰে দেন৷ एकिया गहरत सं ६ भुग्ने ।।

নোল কৰে নিশাপাত তাল নোল বাজে আভি প্রিক্র কিছে ক্রেন্সকে ক্ষে- তি মুপদশ্র শেষ পাছিল তবোরালে न दा पिता विकारित कारवा। খানি সাংখ্যা বুলি আংশাৰ লালাহ কিটি यांच करच (दच दश्व दाव) আলো প্ৰত্য কলি ্ৰ: সম্বে প্ৰি प्राप्ति दनित्तेत भाग ভূমি বুল খৰিমণ ুলি ও বিধন(ধৰ ত্তৰ পদ ভাবে তিন সোকে। ভুৰাইমত পাড়ধন ্েডানার হটল মন তুই হবীয়া বৰ দেৱ মোকে।। ক্ৰেল্ডৰ বোলন সানি পুতৰ্ কাৰৰ কা^ম্কাৰ হিন্তি কৰু সংবিধাল বালে থিয়া মুই বৈণু ৰাজন । থানা ম শ্ৰুতি ত লং ধাৰি, হুং লোহাট মান্ত্ৰ বৃত্ৰ লোক। দুৰ্ভু ৰাজনা বালজ পুট সকলে পাটক সাংক দুগ্রহীন নাহি লোগ শোক। भविसा जन । हुन्ह ীলি নুধে ভূমি শস্ত্ नारा न्यं भाग्यः न्यं प्रत्ये का দ্ৰমণ নাডিক কল সাহিত মুক্তৰ দেশ ৰং ্র সম পুলা লাত। নিতা-কড়া নিজ কৰে - নগৰে পাতাকা উৰ্ভ ন্যালন ক্রিডে মধ্র। লাই বেগৰ কোন ১য - নিতা পাকি নিজাল্য नाम (यांच मानामनी-ए छ প্ৰয় কৌতুক-বল্ফ প্রতুবা পৃথা সভে शहक नगम मोर्ग यान्। প্রিত পার্কী আনি প্রিত-পাব্নী তুরি असरक क्रवर अन्तर्भन्।

कारण वसी क बाधारत कृता गाउर उराज किनिया बाटतक कव मुद्रि। ফনী-কপে ধৰ । করি । স্বুলমে করে। স্বৃতি कन स्वय इंड इंडेक विश्वित वश्चिम अन्वती गाउन । १ इतना नास्य वीरा यक्ष्य काशिया (सर्व शानि । বিলটি কুবিশে আন্টি বিজ্ঞানী হয় হবি ्तरम वर्ष नित्रमञ्जासिको ।। इतानी अधिनी द्याता ত একানী মতে পুনী ভবৰৰ ৰবিতা সন্বয়হা ৷ ভগলৰ মুহি ধৰি ভশুকৰ ধন বৈধা ভগ্ৰহ ভাৰম মাঞা रय गरत विकती वरवेशुका का सा ही। মোণৰ ৰক্ষ মহালচাডিক। महिया जनक उर्प । योग्न कृषी नाव रकार्य লোকে ৰজ কঞাৰী অভিকা ।। क्रमाडी किञ्चा क्रमा 🔻 ५ 🕬 स्थानापा कारिका अनिष्ठ हुत १९८४। মোড় হবল কলম তেখাৰ স্থা দৰ স্থাকৰে मञ्जूषा जिल्लास्य का बुलागा ।। ুলির ৴ বুপিল नेष्ठ-ची । वानवी क्षण परना का कहा स्थानकाहि । लाम सा कनिर छुड़ी चमाक, लिहु बहु নাক্রন পালে নাবার দিন। ्ल कि सहज द्वारत तकरदे अहंगा *न*ा । লা ৬৪ কৈল পুছালন . লাখৰ হইণু অভি পান কৰা কৰা কৰিছিল नीनार्य रय केन्द्र स्वाहन ॥ नातांदी देवची भागी - दहमहा मनाउनी वष्ट्य किया वाथ (मारहा বিনাদন কবিষা ভব - বিপাক সংহার কব

বিপত্তি দেখিয়া ভাকে। ভোগে।।

সাবিত্রী গায়তী ফেল পাড়িকপা ভাষা ওধা শাড়িকপা অফল-নাশিনী

শাহৰ চক্ৰ গাদ। লাইয়া সৰ শাক্ৰ সংহাৰিয়া। মোৰক কাখহ সন্ধাহনী ।।

শক্রণ সদক্ষ স্থানে প্রথমিক প

সজট মোচন জানি সানশ হইয়া পুনি সহযুদ্ধান্তনে দিল পুজা ॥

শিকানী স্বদা দুৱা স্বাধ স্থায় কাষ্ট্ৰ কথা হিচাপ গুৱাৰ ভুকান।

ভূনত সাবদা নামে সহিস্ত না পাৰি থাংখ শুল হংগু আহম এই পামন ।

ছাত্র পাত্র করব। ছাত্র হার্থ হটনা মতি। খিত কর খাবন কামিনী।

হতভাৰ দিয়া হাল। হাও কৰ শৃপ্ৰেন। হিন্তিৰি বাহাৰ মজিনী।

(क्षेत्रकाती मृद्धिकाति व्याप्य कार्य का

भगान

কোৰ মল শাসন দ্বালু সত্ত কাৰ্যে নিৰ্বিচ

कावाशास्त्र कानाक हू ज्ञान वदायास्य भवन क्षणम्य करते स्पर्वात नाम भारत्य । समस्त्रित कतिराह गारत हरणक करनी । भाष्ट्री याम श्रक करना ज्ञान क्षण्य । स्मिनी याम श्रमुख्यी छान्द्रत क्षात्रथ । स्मिनी सम्बद्ध थास्त्र क्षण्य गुद्धथ

শেৰীৰ ৰচনে পদ্যা ছইল হরমিত। শান্ত-বিহিত্ত পোখা আমিল ছবিত।। শাস্ত্ৰ-বিহিত পোধা স্থাৰ গুইয়া। किस्ति त्वक लिया भाग बद्दा हुए हुन्या । ऋर्षरङ पनित्र लेगा यो ऋपेताली। মুনিগৰ পূপে প্ৰা মেনকা উৰ্ব্ৰা। হবাবের না দেশে পল্যা কার দু ব পোক পাতালেতে ক্রমে ক্রমে খবে নাগ লোক।। 'জনন্ত ৰাম্মকি গৰে কঞ্চী মহাপৰে। শ্ব নহাপ্য গগে সদৰ হৃদৰে।। তথাতে না পেখে পদ্যা কাব দুখে কেশ। পুরিবলৈও লাল পদ্যা জানিলাও নিশেষ। পুৰ্বৰে গণিল পদ্যা ছত্ৰ নৰ দণ্ড। পত্রে আদি গণিন সক্র সভাগত।। • পুঞালন লগে প্রাণ পুতি ধরে যাব अक्टब्रम र्यार्थ श्रेष्ट्रा कोज्यक्त इव इवच । মাত লাভ লিবি পশ্য আছিলত দিল বকা। ধারকেত্র তবে খড়ি পাইল পুর্তাকা ।

रम्भीत करिक नाइमा अदन

भाजि (भाषा मभागाता मृत्या पृरेषा । स्मतीत सार्गात कार पृर्वणानि रहेगा ॥ हार्गात पारित नीत वित्र भंडरीय ॥ (हार्गात पत्र नहींय) रहेन मुख्य हीत्वन । नीर्मात पत्रित ताडा (मिट उच्चारि हार्जू कार्माशीरन नामा कार्गू गांदन कार्थ (मन नाम भन्द्रात्ता रहेन हार्ट्य माहार (कार्य सार्म्य रहेन हार्ट्य माहार नीत्व करि यान वर्य साह्यात निष्ठि। कलिस नार्ज्यक साहित गांदन प्रतिहा।

श्रे-जुकाश्य पनि नाम।

[्]र भावजाठ~~—शर~~ावस् ।

^{*} अ—्दम वा।

⁵ W-411

ওপৰিল। যোগায়ের সাক্ষন রুধধার। নুপরাজে বহে রখ অপুর্বে নির্ছাণ।। রপের উপরে তোলে ধ্বঞ্-পভাকা ।। **पिक्षकता नदेन भटक पृष्टित (व प्रथा।।** त्मद्रे स्थ्य छिड़ देवल पुर्शात श्रंयत । (गुड कारदा भागा दीएक) यन यम ॥ भीताला । इ. तथ । त्या ज इ. व. ता। न्पाल वरण चर्चा करिय छ । 8113 . 1 18 1.16 11.70 (प्रार्थ भा ५ ५० ६ ४ — । या मारव ব্যেক্টারে বাব্যে পদ্য । বা তার্থ নার। यान्य प्राणिश दत द तका नाउ। Toler 1 1 50 [54 1 5 1 7] (पर्दा १४४ वर्ग म क्षाप्त । तमनीत था। व ३ शतुः। ताः। तृत्रः अतिक सद्धा द्वा ता प्राप्त र विकास करता य हा धर्म व व व भाषान प्रति अनु रेजन । । । । भन्ता नजर इति अ। इत्ता भार्तिक इ.स.च हिल्ला प्रामिति । মালের চকাশ স্বরাজ বং লে। ।। ছিল বাধবানাল মণি হটা পোতে ।

न ध याचन

প্ৰাৰ বৃতি ই সংখ্য কলিকলজনক প্ৰাচেৰ

চলে শিন-জনতী ত্রীমা মুবতি ধরি অপু কৃতিতি দুর্গাং মারে। শিশুবে বসিয়া নিশি অপু উংক্ট কালি ভুজ্মানে নুগারি বেচ্চাবে

[ু] পুৰি পাঠ পাঠকা। 'বীতে কৰাজন কৰে। 'ভূ সমৰ কৰিছে। 'ব—পুৰতি 'ক'ব', ব', ও', হ—হাডাও।

विकिन्द रभावति एक वस्त विकास रहन বোর তিমির জনুবরা। যেন বছ ন পোড়া ভাল স্থান বিকট থাক গায়েৰ লোন উনুপাগড়া ।। वर्षेत्रं सामन करे हैं। हा करी हैं। करें भूरे चौथि क्लाउरवत सता। मरचन कड़ाड़ि 🧪 - करण जाराका हा विक कथना छेन्द्र यह कृषा ।। চাযুত্ত প্রক্রিনী পূৰ্ণ নেব্যৰ ধ্ৰনি গলে পোডে মরবুজনালা। হুণ্টে ব্যন্তীন আৰু দিলগুৰী চিন अवारका विभि निर्मना ।। অগি-পাশ-প্রিচ্ছেদ দ্বাস্থা দ্বিশ করেছ বুল ভূপতি শিষণে ঋষ ছারা। কৰাৰ ৰদন কৰে - সন বাৰ বাৰ পুৰি चु कहान बर्धमाता।। ষয়ে বেটা কাজি - কুডুফি পাণ্ড-স্থ পালন কৰিবে দিৰু পুজা। পূৰ্ব জন্মেৰ ফলে জন্ম। ইৰু কি ভিতৰে ৰাজ্যৰ কৰিয়া দিলু ৰাজা।। শাখাৰে নিৰু ৰ হয় এন — — কোভুৰে নিৰুম সন গৈতি কৰিব , তাকী। তাৰ মধ্যে হাদ কৰ ্যাপ্রার বেশ্যা নব এপ বাংকাং । তাব ন(তি আনটা)। উঠছ আপনা চিনি ুপুত্ৰ কাণ্ডেডু আনি काङम भूगाम (स्य होर व পাতীক ৰাহত হাৰ কীৰেশ ধৰ ধন চাহে

यान (मयं अञ्चली मश्रान ।

শৈ পা, ৰ, ৪, ক নিছে। শিশাপা, ৪, ক নাটোৰ কাৰৰ মধা হ— বহিন ভূপীৰ ভূলি। শংক—ভূলীৰা ভূমভাৰী। শিক—মধি সান্ধিং বিহ লা । মহি পদেশ প্ৰিছেদ , হ কাৰ কৰে অফিছেয়া। শিকা, কাৰণা, ৪ ভ—্ৰাম ভাবে শাকাবা, শিক—আমি।

মানি চুটা চামুমা সহিন্দ কৰে হৈ বুলা বহিছা কৰিছু কৰে হৈ হৈ প্ৰাছেণ্ড মান পূত্ৰ ভোটাইণ্ড বহিছা কৰিছিলকে প্ৰাছেণ্ড কৰা চাৰা হৈ কৰিছিলকে সমূহি মান্তৰ বাংলা কৰা হৈ কৰা হৈ কৰা হৈ হৈ কৰা হৈ হৈ কৰা হ

্লাগ্লক চিন্দ্

A 44274 DATE OF PLANE AND A GREAT

भारत राष्ट्र जिल्हा भारत विकास स्थापित भारत स्य वर्गन्त्र सात्र की राभ মুক্তি দুক্তি কৰা বিশ্বালয় स्त जिस् क्ष करा टाउन्हरू (र যের ভোষাৰ ধন ডাবু - তাৰ লেশ্য ফল পাইলু যাৰ বিহুখন। নবাৰে কো স্বিন্য বোৰ্গ কোৰে সদ্ধ ছট্টা মোটৰ ाडी अंत रस्य गानावनी প্র ক্ষি থাট ভাত প্ৰিক্ৰালৈ শাল ভাত িৰুকা পালিৰ কোন সন। কান্ত্ৰ ভোলা^ন ৰু খৰ পাইম। তেখানে বৰ ষাংক বাংল ভুট্ড কাৰ্ব ।। रमजी तलान कीलची। वाल लक्ष्मा स्मय स्मिति षु:व शारीना रेजन स्मोदमा হাছ ভ্ৰত্তী হৈলু - বাভাবে স্থপন কৈলু কালু পুড়ালর যাইয় দেশে।।

িক বাড়, পাড়---(মানত্র। 'বা কালালার। 'বা, ৪, ক, পা, ছ--শবরী হৈল অন্নেদ। 'বা, 'ব--আপম কবিলা। 'বা গা, ৪, ছ. ক-- জন্মট। জনমে জনমে বেন , নুগাঁব চরণ ধন বিশারণ না হউক আমান। বিজ মাধ্যে বোলে দেবীপদ-ক্ষমলে ক্রমাড়ে মাণি পরিহার।।

পদ্ধান

बाबार प्रभू-वर्गन ७ कानाकाञ्चल पृक्षिणासम्ब पासपन

বিভাববী অস্ত গোল উদয় তব্দি। শ্যাস হোত্ত ভাগিয়া ইছিল নুপ্রণি।। স্থা দেখি উঠে বাজা ভ্ৰম পাইলা মনে। समरन ना रक्षों शानी इसरक चन चरन। বাছার পুক্তি দেখি বানী ভাগে কালে। কংগ জপ কৰে কেহ নিৰে ৰক। গ ধাৰে। কাইফার্লে কুছির গুলার নুলম্বি প্রভারের ট্রিক বাহিব ব্যাল আপনি 🕛 भाज निज निनिन गर्थक (भीनक्रन) পুৰাণ ভাৰতে লইয়া আইল সনাতম।। शीकि (शार्रा देवक चाइन विश्वान क्रिश्नान । রাজত ভাগে নোঁযান্য নাগা বোডা ওডবঙি মাততের কোঁখানের মাগ্য ক্তব উপব । পদাতি বৌলায়ে মাধা সমৰে পুখন।। गर्द गडा समिश दिवस प्रकार । সভাৰ তাৰ কাত ৰাজা নিশ্বি উত্তৰ । পুভাত সময় মধ্য হাত নিভাবনী। শিশাৰ বুধিল মোৰ এক বানা কালী।। আটু আটু হালে বামা দেখিতে ভ্ৰম্পৰ। চাপত হানিয়া বোলে উঠ দওখব।।

^৯ ছ—বিলয়নি ।

^{* 4—}एकंटर्स्क न्द्रवर्शक जिल्ला । 14—1760 B

अ.व. ~~श. विका~~र

^{*} ভ—পুড়াতে ইজিতে বাৰ বিল বীণু বভি≀

भागांव प्राप्तुण्ड नाका यनि ना (स्य यन।
सर्न जर्न गच्छि सकान (भीतकन।।
रानान गिराण्ड गनि नादि गाँदेन काहे।
प्रााप पिया कानस्त्र आंद्रांड इक्ष्यांहै।।
भक्षशास्त्र स्वास्त्र नाम क्रम प्रक्रव।
पूर्णांव भूत द्रस्य अदे नाम स्वास्त्र।
कार्याणान्त्र ज्ञान आद्रा देकन प्रकृतास।
कार्याणान्त्र ज्ञान स्वास्त्र ज्ञान ।
विश्व गोना (पन नास्त्र ज्ञान)।
स्वास्त्र कार्याणान्त्र ज्ञान ।
स्वास्त्र कार्याणान्त्र ज्ञान ।
स्वास्त्र कार्याणान्त्र ।
स्वास्त्र कार्याणान्त्र ।

প্যাব

কোটাৰ কাইক কাজকাত্ত্ব বছনহোচন ও আছে-প্ৰাথা
কোটাৰ কাজাত বাকে। কলিল প্ৰায় ।
কালাগাবের ছালে থিয়া দিল ছলপন ।।
কালাপাব উলি দিলা চালত নিলীপুর।
কছনমুক্ত হইয়া যে কমিল্ড বীৰকা।।
কাল্যাও বোলে ওন কালাকেতুশ নিত।
পাত্রগণের স্থানে আমি বছ কৈছি কিছে।।
তোলা কমি কলি ধনে না বালু আপনি
মুপতিরে বুলাইলু সমস্য বজনী।।
কালকেতু বোলে যিত্র হুলি যে সকল।
অসম কালোভ আন মিত্র বন্ধু বল।
কালুপণ্ডে কালকেতুৰ কলোভ গবিয়া।
নুপতির বিসামানে পোলেন চলিয়া।।

ব্যৱসভাধ কানকেত্ৰ পৰীকা নূপসভাত দেখি বীবে পুণাম নাছি কৰে। বাজা বোলে বাৰে বেটা মদগৰ্কৰ ধৰে।।

³ গ—কোন লোমে কলী কৈবন কাৰ নকাৰ ১) । ব গ্ৰ—লোক। । ব গ্ৰ-লুমের সে।

[📍] খ, প—অসংমৰ কালে। 🤚 শ কৰে সভা , গ,ও—নাজসভা ।

भक्षभारक लाहन वाका छन नृभवि।
बीह्य निक्च देवाम आभएम इतावी।
भारक्य वहन छनि मएख हैं भुव।
बीह्य मणूर्य मिन बात कविवत।।
कृष्ण हिना भूषाम किन महावीत।
छिट भवारम कृष्ण हरेन मुद्दे हिन।।
कृष्ण पश्ची भग्न एपित निह्या।।
मूर्याच धूमारम ध्यी मिन कीदाहेगा।।
हुसदि ह्यास्तम शक्त छन भारता।।
हुसदि ह्यास्तम सक्त छन भारता।।

কালকেত্ৰ সৰ্থনা ও প্ৰত্যাবৰ্তন

(भावा। (साइ) भारेन बीच गाजा। श्रामा।
पृथान श्रामा बर उत्तर श्रामा।
(भावारम ठिइना नीच कविन भयन।
श्रामारम ठिइना नीच कविन भयन।
श्रामारम ठाइना ठीइन मान प्रदेश मन्यान।
श्रामारम द्रामा कर्मा कार्य हा सामा छान।
भाव प्रामा अत्य एडाना ठाइन प्रामान छान।
भाव प्रामा अत्य एडाना ठाइन प्रामान छान।
इंडिन कर नहेगा हहेन नीवन श्रामा।
प्राणनाच श्रुष्ट भागि पिन श्रामा।
प्राणनाच श्रुष्ट भागि पिन श्रामा।
प्राणनाच छाना क्रिका विकास हिन्द ।
प्राणनाच छाना क्रिका हिन्द ।
प्राणनाच छाना छाना हिन्द ग्रामान हिन्द ।
प्राणनाच छाना छाना हिन्द ग्रामान ।
नालिए। छानाम डीइन ग्रामान ग्रामान ग्रामान ग्रामान ।

🌯 ६—(कतिने ।

^হ থ—উত্তে উত্তে কৰি , ~~ত্ৰ~~ৰসভাগো।

[•] **ছ—**শিবেডে।

° चं, चं, ड, स् , क—युका।

[॰] च, श, ४, ४; क--मुक्रिकः।

^{🕶 🗷,} ६—डेडिंग्सर क्रिया , ग—डेडिंग क्रियेश।

१ चं, क-प्राप्तः, ग-ताम शृशाम, ~~इ-रापाद~~।

^৬ এই চার লংক্~~তি ব~~, গাঃ

[🤏] পুণ্ড লাঠ—নাবিড়।

বাগ হয়াব

ক্ৰডুৰ পাছি

আজা কৈল মহাবীর সুভাও ভাড়ুর শির लारकड इतिए गर्व कर।

অধুমূল্য ভিডায়ে চুব - ভাড়ু ভাবে আকুল হরিম সকল প্রফাগণ।।

ঠাড়ুশ্ব মাজন। কবি এড়িয়া ভাৰষালি । वाहिया नदेन भीठ प्रदर्गा

চোলাইয়া ই বাম পায়ে সংগ্ৰহণ সাহচাপে চাৰ ্যক বলি ভুলি দিল শিবে

মন হইল উত্তৰ্গৰ পড়াৰ চকুৰ জন কালে ভাড়ু পাইবা মৰ্গ-বাধা ৷

ইফানী কুবেৰ টাবে - নাৰ সহিতে আনে नदन फारन दक्तम कावेनु जना ।।

माशास्य डिन किंग कार इ किंदिन बहरूप शास्त्र ব্যপায় উচ্ছু ক।লিকা বিকল।

मन्द्रमा देख्य कर्न व्याप्त व्याप्तमाख्य कर्न कर्न বিধে চালি দিন লোমা অস ।।

১।১৭ পাল ১০৯৭° মাল: নাকে কামে লোহাৰ পৰ। • থাপে পাছে চোলের সাম্বনী।

ছাভূকি শিঙ্^{ছ ভ}তভূজাও - যোগান ধৰে নুই *ভি*তে ৰূলি দিয়া বোলে কঠোর বাণী।।

रक्य शिवा कार्गास्य महाभरत ।

विक मध्यत त्राहत (एनी शन-क्रमहन

'यंत्रची देहभेत असन कर्य ।।

শাপ্ত পাঠ ভারিয়ালি। ³ ক বলে তাউ গ ব, প, ৪, ছ , ক—এখ

প্রাব 🗢

ত্তীভূৰ পূৰ্বপা ও কানকেত্ৰ পাগবৃক্তি

গলা পার হটয়। ভাড় ভাবে ননে ননে। এথ অপমান লোমক ভাতিযু কেমনে।। Gণবিক চিশিকা ঐছে মনে কৈল সার। यक्त यांगात हुल पुष्टाधित भूगर्यात ॥ रवारक्त शाकारफ डीड्र (वारत विश्रो) कथा। शक्रामाधारत शिया बुडाईगाङ् राषा ॥ এ বোলিনা মাগি খাবে দগৰ দগৰ। মহানীকে লগায়। কিছু ছনিবা উত্তৰ ।। একদিন কালকেতৃকৰে দুৰ্বাপ্তা। ষাকাল্ড হটন ভোনে দেবী দশভূজা ।। ৰুগ। দেখিয়া বীৰ করিক পুণাব। উঠ উঠ বোলে পূৰ্ব । লগতা তাৰ নাম।। दमनी त्यारम छन भूज यात्राव हेउन। তোমাৰ তেলপ হউছে দেব গদাধৰ। यदानीतन त्यांच्य या नक्याद्य यादेव छन्। । कदिएउ नाति २५१। श्रेट्व अस्मुब कथा। ইক্সেৰ মন্দন ছিলা নাম নীলাছৰ। পুল গোগাইত। কিন্তা হরবর গোচন । चार मिन भूत्र नः पिता भूछोद्रारस राष्ठ को बरन कन्यु । द्वादांत दरीन वर्गधकुरत ।। পাপ যুক্ত হাইল তেখাৰ এ বাৰ বংলাৰ। श्वादम हिनमा योद शुद्ध अधिन ।

- 🕏 ইয়ার পূথের বা পুরিষ্টে হিজ স্কার্যদেবের ভণিতাবুক নিমুলিখিত বিজু প্রটি পাওরা বার ,
- ৰ পুৰিতে পদটিৰ পূথৰ সূই পাক্তি নিশিবত চইয়াছে: কি হা করি কেলে যদি কি গতি কানাব। দেখা পাইবা না তদিবু নলের কুবার।।

কোট কোট জন্ম পালী সংগ্ৰহে ধ্যিত্য। সানেক জন্মের কলে বনুষা জন্ম লাইনু ।। এখ দিন চাহিলু মুই সক্ষি আমাৰ। হবিৰ চৰণ বিনঃ গতি নাহি আর।।

(बिक्क) काबरपटन क्टाइ नाच नकीन स्थितान)। पद्मानु प्रवित्व नाम और रंग फुबना।।

এংথক ক্ষিয়। মাতা হৈবা অন্তৰ্মান। পূজা সক্ষৰিতা বীৰ কবিল প্ৰয়াপ।। ডাক দিবা আনিলেক ধ্ব প্ৰভাগধ। বিজ্ঞ মাধ্যে ভাগি প্ৰণতি-কচন।।

I sale

अका करन जिन्हें निवार गरन

नीन नगरम अज्ञानन उत्तर निय पृत्त ज्ञानन उत्तर । गायम किया गायम गायम १६ म । नृष्य भिष्ठाम ज्ञानम (गाठान । अनु ज्ञान भारतन यक्षान । भारत्यक व नान नरमान । भारत्यक व नान नरमान । भारत्यक व नान नरमान । भारतिय भूका विराह ना भार्ति । भारतिय भूका वर्षे पश्चिमात्री ।। गडान्याम भारत व्यास मारति ।। शासि द्यार ना भिन्न भारात्व ।। शासि द्यार ना भिन्न भारात्व ।। शास्त्र भूका नीत्यम महस्म ।।

ध्यात्र.

প্ৰীস্ত নীলাখ্যেৰ প্ৰণীয়েছণ

আপনায় উপুৰ্যা বীৰ দূৰ কৰি নায়। মন্দিৰ শোৱে বাহিৰ হইল কৰে ধৰি ভাষা॥ আম কদিল দুকে যোগত গজাৰ জৰো। পুজাৰ কৰি কৰে গৰে। বেদ হন্ত বান্ধি কুও কৈল নিয়ে।জিউ। মাল্যজ কাটে হাণ্ডিইন প্ৰনিত।। অগ্রি দেখিয়া বীর সাহতে প্রবীণ। সপ্তবাৰ হত্যানন কৈন প্ৰদাকিপ।। भूपिक्ष भूषाय करिया मध्यात । হবি হবি বাধি পড়ে ইন্দ্রেব করাবাঃ তাহাৰ প্ৰচালত প্ৰাৰণ কবিলণ বৰ্ণী। गुजनार्हेन त्लाक गर्न मिन छग्नश्वनि ॥ পাবকেতে ভৰ কৰি দুহাৰ হাঁট যাবে। नगडरन (डेक्ट्रिक भन्नन्छ जिक्ट्रिक । দুলাকাৰ জীউ লাখ্য দুগাৰ গ্ৰন शिरवर अभूत शिया भिता भवनव ।। ছত্রবিত এইল হর পাইবা নীলাছর। जिल्लारे अधिका जात्व शिक्षात्व व्यवन ।। भावभाव हत्तर्थ गर्डाज-मथु-स्नार्टः। षिक भाषाय छवि यनि दश्या *स*र्वास्त ।

রাগ সালগী

শিবের নিকট নীবাদবের মৃত্যুক্তম-জান শিক্ষা

क्रिजिन्स् विशेष व्यास करने गाँग किति। कर्षस्यादम कानि करने लिए उने वनावती॥ कर्षस्यादम वह स्थान यात्र गाँदि बार्ति। क्रिन्त कानिन क्षि देवसद्य निकर्ते॥ क्रिन्त कन कदि छत्र व्याद नीनायन। वालिया गरीन क्षित्र वहेराक अपने॥ स्मृत्या भूकान गाँकी नदीन यस्य देवस्य। हेस्रम लिक्रमा कानि नदीन यस्य देवस्य।

[ু] ৰু, প, ভ, ক—পড়িল। ু শ, গু ৬ ৰু—চিনি মণ্ডত; প—কেৰ ফইৰ।

क्षियात छाप्ति वर्ष छाएड यछि वेदशाम।

छाप्ति वसी किति। क्षियारव स्थि है। ।

क्षिया विरक्ष रित्त प्रथा दिन्हन स्वीव।

क्षिया विरक्ष रित्त प्रथा दिन्हन स्वीव।

क्षिया प्रशासन असू कृषि छात्र छप।

धारतापूर्य प्राक्ति कृष्य दिन्हन स्वाव।

रम प्रमुख वर्ष स्वाव दिन्हन स्वाव।

रम प्रमुख वर्ष स्वाव अधिव अधिव।

रमस्य छुद कृषि कृष्यि अधिव।

स्वाव कृष्य दिन्ह क्षित्व भागा।

स्वाव कृष्य द्व स्वाव कृष्य स्वाव।

स्वाव कृष्य प्रव स्वाव भागा।

स्वाव कृष्य प्रव स्वाव भागा।

[ু] গ—কাল পিতে, ছ—মধ্যে সজে। তুল প্রান্ত

অফ্টম পালা

উজালী ও ইছালী

রাগ ভূপানি

বেৰী ও বিবেৰ পাণা খেলা ও ইচ্ছছুৰাত্ব ৰশিক্তৰ্প স্থাৰতা

কৈলাগ শিগবৰর

বড় বৰা কল

বৰ্ণ-ভক্ত ভাব স্বাচন স্বাচন।

সারদা সহিত্র

হৰ হৰ্ষিত

পিছবে তথ্য সংৰ্ভ কৰে।।

अक्षपत खनक्षानि

আনিয়া পাপার সারি

থেলে হর ভবানীর বলে।

দৈৰ *-মিয়ে।প্লিড

নাগিন ইলেৰ হুত

नशाच क्विया पूरेन तरम ।। 📌 🗸

দেবী দান পত্তে ভালো

ংখনে হর এক চাল

पनविन् रभान पृष्टे किरन।

(लट्ट (परी) (गरे मान

्रदंद कर्द व्यवसान

বারি ধরি করে ত্রিলোচনে।।

শারি ধরিয়াছি আমি কেনতে জিনিলা তুমি

পুনরপি বেল আর বার।

''লান ন। দেখিয়া হয় সংগ্ৰহণ কৰ

বেকা নাহি তেটাবাৰ আমাৰ ॥"

হবে বোলে ভান গৌৰী মিখন কলল কৰি

সকল ভিজাল বণিকর্ণে।

মণিকৰ্ ক আনি

্সাক্ষী ভাৱে দুহে বানি

<u> शिनाटक किन शास्त्र-शास्त्र ॥</u>

^১ছ—বিসুৰুজ। 16-1760 B

े व. क—रेसरवे व्यक्ष्य ।

বুঝিয়া ভাষার মন করে ইন্স-নন্দন।

আর্মি কহিব সাথ উরব।

আরু পরাম্বর করের নাহি হয়

আজিল চালন সনসহ।।

দেবীর চনপ বাজি অন্য ন) নয়ে মজি

থিজা বাধ্যে বস গায়ে।

নিখ্যা উরবে পরাম্যার।।

পদ্যাৰ

মণিকর্পের পুতি লেবীর অভিগাপ

किय किया जिल्ल करण नाराधनी।

गांग रे ते शांशिष्ठ तिहा नेश्य हैकानी।।

देर खेर में कर प्रदेश विशेष माकि क्या।

सन्धिकार प्रदेश भूषितीर प्राप्त शांकी।

इस्त त्यान काला कनस्य व्यस (शीती।

धन्म प्राप्त नाम काल्य व्यस (शीती।

धन्म प्राप्त नाम काल्य व्यस (शीती।

धन्म प्राप्त नाम काल्य व्यस्त (शीती।

किथा गांकि प्रिंक त्यान गांकि व्यस्ति।

निर्धा गांकि प्रिंक त्यान हेरकर कृतात।।

निर्धा गांकि प्राप्त भाग हहेन वामास्त।

क्ये पिन व्यस्त व्यक्तिम् त्याहरत।

क्ये पिन व्यस्त व्यक्तिम् त्याहरत।

क्ये काल्य व्यक्ति त्य भूषितीरङ द्वारा।

विश्व कर्म प्रांकित प्रांकित तम् भित्रक्ति।

विश्व कर्म प्रांकित व्यक्ति तम् भूषिती हेल्य।

শ্ৰীক বৰিকৰ্মেৰ অনলে পুৰেন

শাপ পাট্যা রণিক্র র্চিট্র না পারে। চক্তবেগার করে ধনি জনলে পুরেশ করেশ।

^{ৰ বাৰ}> বাৰ, বাৰ': ^{*} ক, ব, গ, ড, ছ—বহিতে না পাৰি। শুৰ, বা; ক—পুশিৰীয়েও চৰে। পানকেত তব কৰি দুখাৰ ভীউ বাবে :
বপে কৰি নইনা ধাৰ মদলচঙিকাৰে
দুখাকাৰ জীউ লইৱা দুখাৰ পৰন।
উজানী নগৰে গিয়া দিলা দৰ্শন।
ঋতুৰতী হৈছে বৰুপতিৰ বন্ধী।
ভাষান জঠাৰ দ্বা দুইলা নাৱান্ধী।
ভাষান জঠাৰ দ্বা দুইলা নাৱান্ধী।
ভাষান জনা দুইল নিয়া নিধিপতিৰ কৰে:
দুখাৰ জন্মাইয়া দুখা পোলা কৈলাসেৱে।

ৰনপড়িৰ জন্ম

ধনপশ্চির জন্ম হলি পুথিবীতে হৈল। দিনে দিনে বামাৰ গাওঁ বাহিন্ত লাগিল এক দুই তিন চাবি পঞ্চ নাম হৈল। एव गांड थहे भवत्य भुरविभन।। ৰণ মাস পৰিপ্ৰে ভান্তি ক্যার পেৰিয়া বাজেবাৰ লোক আনন্দ অপাত্ত भक्क-त्नाध्य भित्र श्रम्ब विनात । আলানুলখিত বাহ পুশস্ত কপাল 🙃 হৰ্শ বাদ দৰ্শ দিনে পুত্ৰ প্ৰসবিধা। দেখিয়া জুলন শিক্ত ক্ষয় কয় দিন।। चाडुरी । नयागड ताक नदिन मनित्व। **एय भिटन भूका टेकन मध्र (भगडाटन ।)** ত্য মান আসিয়া খটন উপনীতি। चनु पिता भुद्रज्ञव नाम भुद्रेन धनशक्ति।। সারদার চরণে সরোজ-মধু-লোটে। দিল মাধনে ভাগি অলি হইবা লোভে।।

श्यान

সহসাথ জন্ম ও বনগতির সহিত বিবাহ এফা কবিয়ের বুলি হাইল স্থাপর । লাহনা জান্মিল পিয়া নিমিপ্তির হব ।।

🧎 খ, খ, ধ্ৰ: ক--ব্যাতনী সাধাইত।।

দুই ববিষের যদি হটন ধনপতি

তিন ববিষ আদি হটল উপনীতি

চাবি ববিশ্বর হটল সদাশ্যবের বালা।

পিনে দিনে বাস্ত শিক্ত মোহমে কমলা।।

পাক্রন ববিষ হটল সাধুর নক্ষন।

কাশ্বেরণ ক্রাটন চ্ডাক্রবর।।

নহালারে বিবাহ ক্রিল ধনপতি।

কৈলালেড বসি মাক্রন শেনী ভগত্তী।।

Alan Len

ধলবতীৰ ভাৰতেম ও অভিনাপ

न् डा प्यस्ति रेगर देवलाय निश्रात ।
क्षति हो स्वा करत पूर्णात रणांकर ॥
छान्छक इहेन छान भाछ भगाएव ।
मान्न मान्न प्रि प्रि इहेल करतान ॥
रक्षां करिया छारम रगानिना हेथुती ।
यात रा भाषिष्ठ रुकी हेल्ही नवनी ।
भाग भाहेण कलन्छी वहिएछ या भारत ।
मान्रन प्रवा कर्षा भूगान गमन ।
क्षति वहेण रिका प्रवा गमन ।
श्रेष्ठानी नगर भिना प्रवा ।
यानुक्री हहेन नक्षति कर्षा गमाया ।
श्रेष्ठानी घरेन नक्षति कर्षा गमाया ।
यात्र पृष्ठ छिन हाथि भया भाग हहेन ।
छा नाछ थाडे सरस्य श्रात्निन ।

बुननाव क्या

मन्यादित मन्पिट्न क्याः शुन्नदितः। (मित्रिया द्वन्यती क्याः। छ्याद्याद पित्रः।। देखद्याका-द्वन्यती क्याः। क्षिः मित्र जूननः।। महात क्रिके प्यति साम धूरेन थूननः।। নিমে দিনে বাঙ্ ডাৰ খুননা মুবাটী। বিজ নাধ্যে গালে কলিকা পাৰ্কেটী।।*

भयान

ধনপতিৰ পাহাৰত-জীড়া ও বাদৰ কৰেঃ সহিত পুতিবোৰিত৷

পিনে পিনে ৰাভাষ যে গুলনা কাৰিনী। উজামী সংক্ৰে দুৰ্ব। হলিকা আপনি।। ধনপত্তি আদি কৰি বণিকক্ষাৰ। कोउन উভাइएए यद्धि भिना भ नहांकात ।। ধিবাকৰ চলিল বশিক সনাতন। ৰাছিল। লইন কৌতন যোড় হীৰানন।। ২৮ ২৪ জনত । । । সোমদত্ত চলিল বণিক প্রাপর। * হরিখে চলিলা সব দোলার উপর।। বাহৰ দত্ত চলিল ৰণিক ধনপতি। বাহিষা হিৰণা কৌত্য নহল সভাত ।। দোলায়ে চডিয়া সৰে কৰিল গমন। बीवानी शास्त्र एस्ट क्रिस म्यन्य ॥ দিবাক্তে প্ৰাশ্তে প্ৰতিয়া কৰিয়া। আনিতা হিৰণা কোতৰ পিল উড়াইল। विनाक्टन कोण्डव डेडाटच मार्थारम । উড়িয়া গে~~বেক কৌডৰ শালিক৷ প্ৰযা~~ণে 🗃 প্ৰাশ্যে কৌন্তর উড়ায়ে দেবে কর্ব জন। উড়িতে উড়িতে কৌডর ভুইদ গগন।। আঁৰি ঠাকে ৰনপত্তি কৰে সভাকাৰে। ধ্রিয়া লাবৰ শ্বর দিবাকরের তবে।।

* ইয়াৰ পৰ—ৰ, গ, ৪, ছ, বিকুপৰ—(ৰাপ ৰড়াহি):
কালাই ডুবি ভাল বিলোগিয়া। নৰ কোট চাল পেলাৰ ৰু কানি নিছিল।।
বনেৰ কুলে বানা সাথে ভাবে বোল হায়। পোপের ববে ননী বাইয়া ভজিষা ভোষায়।।
গোঠে থাক বেনু বাৰ বানীতে দেও লান। গোপ-ববেৰ বননী-চোৱা কানাই ভোষায় নাম।।

* গ—কৈলা।

রাহব দয়ে বোলে গুল বলু সদাগর।
দশিক সমাজে বুমি বড়তি ইডর।
ধালাশালি করে দোহে কোর যে কবিয়া।
মীমাশা কবিল তাল সোমসত গিয়া।
সোমসতে লোলে কোলল কর কি কারণ।
খুজিতা করিতা কৌতর উচাও দুজন।
খানিয়া হিলগ কৌতর উচাওয়া কবিল।
খানিয়া হিলগ কৌতর উচাওয়া পিল।।
গুড ভুমিণ সাম্য দশ্ভ বোলে হায় হাত।
তিন লক ভঙ্কা খুলোম তাল প্রাভয়।
ধনপতি লোলে নাহাই লাবে দেখ উন।
ভিন লক ভঙ্কা মাত্র মাত্রি গুইল দুন।।

तांदन भएतुत ज्ञांकर

লাবৰ দত্তে কোত্ৰ উড়ায়ে হইলা বাৰধান।
উড়িয়া পোলক পাকে প্ৰাণ্ডৰ পালক। প্ৰাণ্ড।
ধনপতি কোত্ৰ উড়ায় দেশৰ সদৰ জন।
উড়িলত উড়িলত কোড়ৰ চুইল গণন।।
লজ্জানে নল্ডিতে ৰাজাই কৌড়ৰ গেল পাৰ।
ধনপতি বোলে ভজা দেয়ত আদ্লার।।
ধনপতিৰ বাৰা বাৰাই সহিতে লা পারে।
গালিয়া দিলেন হয়া সভাব ভিতৰে।।
ধন পাইয়া ধনপতি ৰাড়ীতে না নিল।
বিকি কুমাৰেৰ ভবে বিভজ্জিন পদিন।
দোলায়ে হড়িয়া গোল মাব যে জুবন।
কৌতর অনুসারে সাধু কবিল গমন।।
সারদার চনপে সরোজ মধু লোভে।
বিজ নাধৰে ভগি অনি হইলা পোড়ে।।

वर्षे ३८ सःकि—म ।

^৯ ব, ভু, ক—বেবি। ^৪ ব, ব, ক—বড়িব। ^৯ ছ

वाग बानगी

পাৰাৰত অনুসৰণ কৰিব। বনপতিৰ ইছানী নগৰ প্ৰন

गांधू हत्त कोखन जनुगाता।
गण्ड कविया विजयत्य।।
निवित वृथिता वनायक।
ज्ञान्त देवत्य नगांधन ।।
चन यन निन्नदर्य गणंदन ।
कोजन भारक मन निक त्यादन ।।
देवी के भरे नक्षित्र कारम ।
विश्वित निर्देश कोष्ट्र आहम ।।
विश्वित निर्देश कोष्ट्र आहम ।।
विश्वित विर्देश कोष्ट्र आहम ।।
विश्वित विर्देश कोष्ट्र आहम ।।
विश्वित विर्देश कोष्ट्र आहम ।।

প্রাব

শাৰাৰত-সন্ধানে লক্ষণতিৰ গৃহত্ব গ্ৰহৰ ও পুলনাৰ কলে বুঙ

भिरिनारल विश्वतिक गांधून मकतः।
प्राप्तः भूगतः शिया जित्त प्रानारय व्यक्ति।
विषयतः कर्णः क्यां विक्रमिति छतः।
सन्भिति ग्रेमांगन एडायांव पूर्यारतः।।
सन्भिति प्रमापत शिया कित प्रयम्मः।
सन्भिति प्रयादि शिया कित प्रयम्मः।
सन्भिति देवल जिन हत्य व्यक्ति।
वाह शुभाविया गांधू मिला प्रानिकतः।।
प्राप्तः प्रदेश मिया छात्न स्थाशास्त्र प्राप्तः।।

त्यत्व वानिष्ठा केव शर्म श्वानमः।
स्वश्रुं व छात्रृत साथू कविन उक्षमः।
एक्तवारम बूननाव जारनंत्र धननः।
प्रानिष्ठ नगरन साथू कर्ष्य निर्देशिक्षमः।
वाक्ष्यत्य नगरन साथू कर्ष्य निर्देशिक्षमः।
वाक्ष्यत्य-गछि ताम बीरन बीरन पार्यः।
व्यक्षिया साथूत्र धारम द्वारम काम्युटारमः।
कर्षाण कदिन साथू विद्यत्य प्रानि
क्षित्राम चारमरन पार्य काद्याय सम्बन्धः।।
विद्यत्य नार्म अप्रान्त विद्या क्ष्यामिन किः।
बूमना ध्वान नाम स्वक्षपछित विः।
सम्पर्शत्य पारम कद्य सम्य काम्यः।
सम्पर्शत्य पारम कद्य सम्य काम्यः।
ध्रम क्षित्र विद्यारम्य साथ्य क्ष्याम कर्ष्यः।
सम्पर्शत्य पारम कद्य सम्य क्ष्याम कर्ष्यः।
सम्पर्शत्य पारम क्ष्याम क्ष्याम कर्ष्यः।

বিবাহ পুথাৰে সঞ্চলতিৰ সম্ভাত

स्तियां है नक्त निष्ठ दहेत द्विधा । वाल लिडायर द्वान कृत्वत शृक्षिड ॥ इस यन क्वा होएं जीत यनुगति । गर्दशाहर माहन वासि निवास शृक्त । स्विधां श्रेष्ट्र कृतिका श्रेमत । अन्तर्भाहर विद्यासहर क्षित प्रत्येत ॥ १ अन्तर्भाहर दिशासहर क्षित प्रत्येत ॥ १ अन्तर्भाहर दिशासहर क्षित प्रत्येत ॥ १

* ইয়াৰ পাচ ব, (গা, ছ) বিভূপৰ---

নৰ সৰ অনুবাংগ পুগৰ বছুয়াকৈ অবি না কমে নোৰ মনে। নৰ না বে টোন পেৰিয়া লংগৰী পৈ প্ৰকল্ম কিছু নামি জননে। স্বীৰ বসসমূহ কাও স্বীম কোনিকেৰ বাও ব্যব-ব্যকী উচ্চাৰান বিধি কৈল প্ৰায়ীনী ভাল মুক্ত নামি আনি

१ च, च, च, ६ — तमिया माधून करण शास्त्र कारण्यः। १ अहे मृष्टे शास्त्रि—सः। १ व--वडरण्यः। পুশ্চলৰ দিল। সভার পোচরে। বিবাহ নিবৰ্ণত কৈল গোৰ্লি ভঞ্চবাৰে।।

বলপতির গৃহে পুত্রাবর্তন ও নহমাকে বিবাহ-বার্ক লাপন

क्लोडन नहेक गायू करिना असन।
प्राथमान भूटन प्राथित क्रिन प्रदर्गत ।।
प्रायम निर्मा गायू भागीतन हरण ।
बहनातन प्राथमें प्राथमा गपन ।।
सन्भित्र त्यादन भिया छन त्याद गायी।
रहाक्राम प्राप्ता भागेतन विद्या करिय बुननी ।।
रमन मात्र देशन गायू वहन शुकान ।
नहनान मूटल त्यान भड़िन प्राप्तान ।।
प्रिक्त प्रायद छनि भुनिछ-नहम ।
प्राप्तान निर्मा सहनात्य क्रम्य क्रम्म ।।
प्राप्तान निर्मा सहनात्य क्रम्य क्रम्म ।।

e training in the

16-1760B

ন্ব্য পালা

লহনার কুমতি

경하다 경제되다

লহনৰে বিভাগ

कारणस्य नहारी

সাধুৰ রমণী

ननार्हे इंजिया कर वा।

তন্যান্তবে পাপ কৈলু তে কাৰণে সতা পাইনু

छतिया मध्यद्व द्वाव थी ।

ু কুলিশ সমান দঢ় माडेब निषय नड़

প্রীবেশের নাহি বাংগে তথা।

शुक्य इत्य माक्न क्ट्रज्ञ स्टब्स् यार्थन

দাজু যে জানিবু নিশ্চয়।। গুনি অক্স জানিবা পুনি পুতুর বচন জনি

কালেৰে লহন। বাধানী 🕫

ও ভ্রন যৌরন কালে সভা দেহি মোন তবে

বঙ্হি নিষ্ঠুৰ মোৰ স্বামী ।।

সৰ্বে অঙ্গ পোন্ড বিশ্ব নাইনু কোনন দেশে

ক্ৰা পোন্ন স্বাফি পাইনু ।*

সাতাই নৈবীৰ ছাণ্ড সহিত্তে না পাৰে পূণ্ণ

কেমতে সভাদ আলা সংযু ।

গভুদ কৰিলা পাম হলাহল মদি পান

यांत क्रीवरमन नाष्ट्रि नाथ।

বেন এড়াম সভার প্রাদ ।।

³ খ, গ, ছ, ক—কালিবা বিধিবে পাড়ে গালি। • খ, খ, ঙ, ছ, ক—গতাই বিভ্ৰন।

[া] ৰ—কুভ হটৰু।

[॰] ब, व, ३, इ., ४—नठाटे विज्ञान।

^{° 4—}क्रियाप् ।

বিজ নাধৰানদেশ গুৰিত্ত সংসাৰ ধলে
দেবীপদে নতি কৰি দিব।
হট্যা প্ৰথ পুঃৰী কালে বনে। ইন্সুনুৰী
পুৰেধ দিলেন সদাগ্ৰ।

পদ্মান

विवादिक चारताकन

सन्षिक (कारम कारा छन क छेठव।

क्ष वन वन्निक श्रिया नक्षत (काराव।

क्ष्मितिक श्रुद्धाविम नावू वन्तिक।

क्ष्मितिक श्रुद्धाविम नावू वन्तिक।

क्ष्मितिक नमान्निक श्रीया नमान्य।

क्षण्याम नमान्य श्रीया नमान्य।

क्षण्याम व्यवित्र देशल बुल्यातः।

क्षण छिठाल बाइन मुद्धा बानामी।

यनुष्का श्रीवेमा व्यक्ति वन्तिकनम्बीः।

यनुष्का श्रीवेमा व्यक्ति वन्तिकनम्बीः।

यनुष्का श्रीवेमा व्यक्ति वन्तिकनम्बीः।

क्षण कार्यः श्रीवेमा व्यक्ति क्षित्विम क्षित्वि।।

क्षण कार्यः श्रीवेमा व्यक्ति क्षण्याम विवत्वा कार्यः व्यक्ति व्यक्ति प्रकार व्यक्ति नार्यः।

क्षित्र व्यक्ति क्षण्यः श्रीवेन कार्यः प्रवित्र नार्यः।

क्षित्र वास्त्य स्त्रिक व्यक्ति इत्या स्थारक।।

क्षित्र वास्त्य स्त्रिक व्यक्ति इत्या स्थारक।।

राश कार्याप

'ভাল-সাক্রি' নাবৰ বছল-কর্ষের অনুষ্ঠান
নানা অনুষ্ঠান পরি সম্পে নাইয়া সহচরী ৯ ৬ । ০ ০ ৮ ৮ জন সাক্রিয়ে করিব গমন। ১৯ ০ ৮ ৮ বস্তা করিব আর্থে আর্থি আর্থে পাছে
দেখিয়া হরিব প্রভাগণ।

পৌরজন ধনি ধনি জল-সায়ে পুরদনী ভেম্পট লইয়া কাট্যাৰো। শিৰে লোভে 'শিবি' থানা ? - গলে শেতে পুশ্মানা यार्थ शास्त्र नामा वामा वास्य ।। রতা হর্ষিত ২ন এইয়া আহিশ্ব চলে আই হটখা সাৰি সাৰি। বিলিয়া ভ আহিশার স্বাহ্বনি দিয়। বন ওড়কণে ঘটে ভরে বারি॥ পুৰ্ণানে পক্ষাতে পিয়ঃ হেন্দ্ৰট কাৰে৷পিয়া क्र्या-बाना পেনারে নিছিয়। मकल विशास कृति जल नहें छ। यह जीव करत्य एवं द्वान-बाबि वर्षेता ।। লান্ম জান্মে দেন প্রাণি চর্প ধন विगुत्रने ना इडेक भागाद। ্দেৰীপদ-স্কন্ধলে খিল মাধ্যে বোলে 💎 चर त्यारङ मानि পরিহার।।

लगान

অন্যাদ্য শ্রী-মাগ্রাবের আরোজন

জন লইনা খনৰ আইল বড়াল বাণনানী।

বিবাহ উলোগিং সাধু কৰমে তথনি।

মজল পোখনী কৈল বিচিত্ৰ নিৰ্দাণ।

বামকদলী তক্ত ভাষিল চাৰি কোণা।

যাত্ৰ আনিকা সাৰে অবাসিত বানি।

পোগনীৰ সন্মুখ্য খুইল সাৰি সাৰি।।

বানিকা যে মহৌদ্ধি অগ্নি দিয়া ভাছে।

অভ্যন্তন কবি দিল খুলনাৰ গামো।

५, क—दानि पाता, इ—विपाता।

[ু] পা

পাল পাঠ—ইকোণ ৷

[•] পাপ্ত লাঠ ক অভাৰ্য না , ছ--মাৰ্চনা , ৰ -- উৰ্ছ ভৈল।

स्वपिक क्षार्य । त्वन क्वित बार्कता ।
स्वा क्वित् निनार्य रेक्व्य बूनना ।।
स्व स्व प्रदि त्वर भनन स्तिरम ।
निव स्व निर्म त्वर क्वित क्वित ।
स्व स्व निर्म त्वर क्वित क्वित ।
स्व विश्वान स्व स्व स्वम्मी ।
रशु त्वर मृत्व पिया विश्व स्वम्मी ।
विश्व क्विया मृत्य विश्व स्वम्मी ।
विश्व क्विया मृत्य विश्व स्व स्व ।
भाक्ष्या विश्व स्व विश्व स्व ।
स्वा वक्ष्यित स्व भाक्ष्य ।
स्व ।
स्व । स्व । स्व विश्व स्व स्व ।
स्व । स्व ।
स्व । स्व । स्व ।
स्व । स्व । स्व ।
स्व । स्व ।
स्व । स्व । स्व ।

भंधा र

ৰুগৰার বিবার-সভ্জা

চিকনী আচ্চি কেশ কৰিল জ্বাৰ। দ
কান্ডি বাছিল বোদালৈ দিব পুল্খার।।
কল্ ঘলের বোধা দিব ন্যন্যুগার।
গ্রাক পড়িব বেন প্রজ্ভশনে।।
গ্রাকিষ্ট্র পোড়া কার বাছনকুওব।
অকন সমান বার জোড়ি ধলনক
মনিনা মুজা লোড়ে নানিকা উপর
করেন্ট কন্টমণি হার অভি নলোহর।
ফরপান্তে পুল্ যেন কুট গানি গানি।।
গ্রাকিষ্টে পুল্ যেন কুট গানি গানি।।
গ্রাকিছে পুল্ যেন কুট গানি গানি।।
গ্রাক্তির দুই পদ করে লোড়া।

^३ थ—कृत्राव।

^৯ ব নাত নান ; প নাত পাছ ; ~~হ নৱ~~ নান।

ण क्षे, क्षे, स्व: च—खानाः । १ च—चनरमः।

^{*} च—लनिश ।

नाहपूरण डांड स्थार्ड निकिस निर्देशन । सार्वना १ श्रुदान मध्य स्वित भविश्वाम । स्यूर्य भवत्व साथा स्वाक्यात्वन स्वता नीतिशिति मात्य स्यत्व हास्क दिन स्वथा । नाहिया भवित नामा दिना भन्ने गाड़ी । सिविस्य निर्देश स्वत स्थानन (भाइनी ।) अभेरेंच बहुक यन इतित हन्ने । डिमानी नहेंचा सिकू छनिना कान्ने ।

প্রাক্ত

ধর-বারো

মোড়শ মাতৃকা পুজা কৈল সদাধর। ৰস্ত্ৰধাৰা দিল সাধু ক্ষিত্ৰি উপর।। क्यभ्यति भिया कर्ण भ्युष्ट नक्षत् । বাবেরায়ারে বোরের দোলা কব বে সাজন।। সাধুর দোলায়ে সামল খারুলা ঘোলজন। भन्यम भूगा यात्न द्विष्ठ श्रमम । जुबन^९ शख बूबा बादक चर्ग जिल्ला। অপুর্ব নির্দ্ধান কবি দোলা শাস্থাইরে॥ কথবা নেহালি পায়ত দোলার উপরে पिता भारतेत स्थाभ स्थालात हात्रि धारत. তথির উপরেশ সাজে লোলার কাতনী। मान रेहण्डनी । बार्थ बाजवाब भाजनी ।। গোপী চলনের ফোঁটা বলাটে লোভিড। বৈবাণীৰ বেশে খাক্তমা হখন উপস্থিত।। (माना नहेगा याहेन बाक माध्य (धाहत । मिल शरिष्ठकुरम स्मालादय छेरठ नवाधन ॥

[॰] ल—पर्न । ॰ ल—पाटः।

² ম, গ—যোহন

° ভু—্টোপর ।

वातः श्रुद्ध व्यवस्थिति देश्य वस वस ।

विवाह कितार्ड मानू कित्त धारतः।

मूनक विभिन्न बांद्र मक्ति निर्मातः।

एउटेव की भावि वाद्य धारतक मक्ति ॥

हाकित्या निर्म बांद्र मानार्ड क्यान् ।

नानादिव बांचा वाद्य छनिएड बमान ।।

पादेन मानूब बांचा देशानी मध्य ।

प्राहेट्ड बितन थर्थ कृष्टिया डिक्रन ॥

পৰে বুণিয়া ভিকৰেৰ সহিত্ত খাদাপ

বুণিকা ডিক্সকে কোলে জন ধনপতি। এক বিন্দু ভুষা মোলে লেয় শীখুণভি।। गांधु त्वारल बाहात बीरवन नाम न । তাৰ যে বিবাহেৰ ওটা খানাৰ স্বাহন পাও। পুশিষানে বোচন সাধু ওন মোৰ কপা। बाहाब बीएवन नाम कडिय कर्बणा ।। আঠার বীবের গানা নাছি ভার তুরি। हात बर्धा अक बीत बातियाहि बाह्मि॥ হিৰব্যাক ভিষণাক্ৰিপু ভ্ৰদ্ৰ বৈৰি। ৰাবণ কুখুক্ৰ দেখ লকা অধিকাৰী।। बाली अधीत एवं श्वान मुद्दे छन। भा <u>१८२४ १ प्रत्या</u> स्पन्न और अर्जून ॥ অঞ্ন হনুমান দেখ পুধান দুই বীর। बीरतव भर्भर यहे मुझे समाचराठ खिन। • বীবেৰ মধ্যে গোৰ্মাণ সিকা মহাজানী। অফিব। পুলস্তঃ গ্লাখণ ৰহামুনি ।

[›] ভ্, ক-- পুরুষে শিকার। ু <u>প্</u>

२ च , क—(कोनरसर , क्—बीन गरात ।

[🔹] च, श, 🛎, 👳 -वीदशय बटवर जन्मी व्यवस वर्गीय ।

[•] च—कार्श भनि।

[•] च---त्रवर्णात्र प्रदेशः, च--त्रवर्षिकः ग्रह्मः, इ--राव्यविश्रयः ग्रह्मः।

বীবের তরে পর্ভরাম তপ্রীর বেশে। ভাল-বেভাল ভার। দুই সংগ্রিবে। श्रमाम बीत छनामक धट्य मुलवन। সাক্ষাত্তে দেবহ আরি পুদিয়া ডিস্ব नाटक हाउ निया माथु उत्त यहुछ। এক বিশু ৪য়া ভাবে দিলেক প্রস্ত । ওবা পাইরা গুলিয়াবে দোলা ছাড়ি দিল। লকপতিৰ পূবে শিলা উপনীত হইল।

ক্ষাবাদ্য করণ

लकशिक मामुख व्यालना धना गानि। পালা অহা দিল । সাধু জানাতা ৰাড়ী আলি। बक्क बनकार भिया कशित ५४५। খাস্বন • বৈদ্যাইয়। কৈল জালাত। খচ্চন ।। 'उथरबाठ बाढा नामा बड़ कृता नदेगा। ख्यांबरिक दवार्थ तांबर इविधिष्ठ इहेसा ।। ⁸ बातवान हवर्ष बरवाक वर्-स्नाम ३ হিত মাধ্যৰ তুপি ঘলি গুটুনা শোগত।

্ৰাণ ধানণী

Wich and Co. S. C. S. ভাষতে। কর্মন নারীগণের উর্মা नवन कर्या । उत्त तलाल वार्यानी । সাধ্য ৰূপ জেখিতে তোলে যথ সীম্থিনী।। দ্ৰবৃত্বী বোদল মোৰ কি চিক কপাদল

श्रामी वक्त ६० र स्थान स्थानस्तत शाला।।

対。复─可(可)

- २ व, दा, क जन्महे, छु--वज्रार्थना करिन।
- ण वं, वं, छ , कें-कार्यरम् ।
- 🖣 लाहे कुटे न्यांकि—में, में, स्र ६
- ४, %, क्—रवदव ।

प्रदेश कृष्ण श्रेक रवण नक्ता भणन ।

प्रविवक प्राथम कृष्णिक नवन।।

प्रविवक प्राप्त गृष्टि गाँठ

पिनि करेगा रवारन कृष्टा अकि श्रेरवाण।।

प्राप्त निर्माण गाँनी कृष्ण रन प्राप्तार

प्रावास्थार रक्षण कर्ण श्रीरव नृज्ञादेवान।।

कृषादेशक गा कृष्ण रनदे कारकता कक्षे

प्राप्त प्राप्त रहात कार्य क्षेत्रकता कक्षे

प्राप्त प्राप्त रहाता कुष्टिश्विः।

देशकारक श्रीरवाण रहाता कुष्टिश्विः।

देशकारक श्रीरवाण रहाता कुष्टिश्विः।

देशकारक श्रीरवाण रहाता का प्राप्त ।

दिक्षित्व श्रीरुवाण श्री प्राप्त श्रीरुव श्रीरुव।।

दिक्षित्व श्रीरुवाण श्री प्राप्त श्रीरुव श्रीरुव।।

পরাদ

भनभंकि भट्ट शिया हाएकामान छट्ट भूजना वादित देवल नवि हाहुक्कारत ।। भूखनान खनमनी देवल श्रमक्कित्र । मूलभागि श्रमित श्रह्य हन्त्र । किन्द्रिण भगाग्यत देवल मनन्त्र । शक्तार श्रममाना भणन देवल पूर्व करा।। महोपित घटक जिया नदिल छक्तीक अञ्चल । नामू देवल श्रद्धका ग्राह्मनी ।। मूहाकारम देवल वर्ष मह्रमान । मूहाकारम देवल वर्ष मह्रमान । मूहाकार कर विच्न कर्ति श्रम्बर ।

ৰকপত্ৰি কৰাণ-সঞ্চলন

সক্ষদানের বাকা সাধুণ উচচারে বণনে। शास्त्रक जङ्खाः व।नियाः भूदेल निमामार्गः। ৰমণী সহিতে ভাৰ সাধুৰ ভলায হড়াশন প্রপানিক কানক ফদরে।। দ'পতি গুছেত গেল সাধুর নব্দন। শস্তুই মন্দিরে গিলা কবিল ভোজন কপুরি ভাষ্ট সাধু কবিল। ভক্ষণ। শরন-যশিবে গির। করিল শরন।। 🕒 🧸 লেই নিশি ৰঞ্চে লাধু ব্যণীৰ সভে। भुजान नगरव हैर्स्ट भूष्टि इहेगा बद्धा নি~~ছ~~ গুঁচে আদিবদের ক্রিল হেলামি। মাবেৰ স্বয়নে ধনি কালনে খুল্মী।। यानिवाब ह्यापी यहवाक्ष-अभू-स्वाह्छ । **বিক মাধ্যের তে**পি জলি তৈয়। শো**ন**ভ ।

সাপ ককণ

পুলমান বেলাভি

कारकारच भूनकी

্বাধুর রমণী

नांद्रवर्ग अक्षरण करन शनि।

ना नाहेबु ज्थारिय

- वर्गमञ् - वर्गाहरू

निर्मम कालाग हुनारी ।

ভূপাবে না বইষু ভিব - বুক বেল যায়ে চিব क्वतिराष्ट्र साविधु रहात वर्ष ।

ক্রনিয়া সাত্রাৰ কথা। - মৰমে লাগল বেখা

পারে মোস হ*ইনের* হব।।

क्लारत ल**ेम बुलनी॰ वस्त्रारम बुधारम बा**ली

अयब्द श्रादाध नहर ।

পান্তি সুক্তন

ুবই বে আপন

क्रिक्कानिया होच नर्स्य करा।

. च. वंट, च. ~~इ. विच~~। ेव व इ.⊸श्लाम करिं। 'श ज, इ., क⊸कल्सहै।

দুগাৰ চর্চণ গতি সন্য না নার নতি বিজ নাধারে স্থ্রচন মারের বচন শুনি বুলনা কারিনী পুতুর সক্ষে ক্রিলা গরন।।*

প্রার

उंकानी भूखाभवन

प्राचारत हिन्स नाथू कविन ध्यत यक्षि हिन्स नाथूब विविध बाद्यत ।। निव्य शूर्य याणिया एय जिल कवन्त बाड़ीरिंड शूर्यम देवन नाथूब नक्यत । भूद्रभर्था शूर्यम कविर्द्ध ध्रमणिंड । यात ध्रित मंख्यादेव नदमा युवाडी ।। द्यपिंड दर्देन माथू रम्भिया द्रम्मते । द्यपिंड दर्देन माथू रम्भिया द्रम्मते । द्यपिंड दर्देन माथू रम्भिया द्रम्मते । द्यपिंड दर्देन बढ़ दर्देन कदमा । विद्यप्त विवस बढ़ दर्देन कदमा । विद्यप्त कविया द्रम्म देव व्यव्य बूलमा ।। देवे विद्य म्हाभिद्य देकन मद्यान । माथि प्रमाणिंद देकन मद्यान ।। भावि-छक् विद्या विद्य क्रिया क्रिया व्यावध्य ।। भावि-छक् विद्या विद्य क्रिया व्यावध्य विद्या व्यावध्य ।।

* ইয়াত পর ও বিজ্ঞাত— রাজ বচার

नक्ष्मी, नहे जूदि बांध बांबाव दश्ता।
वाचि श्राप्त कीय का मुश्ताम कानाद्देश क्रिक्त ।
शर्थ क्ष्मी नरक बांचि विशेश श्वादे ।
कानाद्देश क्ष्मिश्त बांचि हैं हैंगा भनादे ।।
स्कूमांच करनद्व वादेश्व क्ष्मीयंथ स्वरंग ।
स्कूमांच करनद्व वादेश्व क्ष्मीयंथ स्वरंग ।
स्कूमांच करनद्व वादेश्व क्ष्मीयंथ स्वरंग ।
स्कूमांच क्ष्मिम कानादिव द्याप्त विश्व देवस्य ।
स्वरंभ स्वयं करनादि वहदे पूर्णम ।
साहि त्रश्यों साक्ष-हरन ना वार्ष क्ष्मम ।

প্ৰাল পাঠ—সাইৰ ক্ষ

अवान

इक् नार्धवत काइटानी

ণ্টাৰংস নামে সাজা ছিল অৰ্থাৰ-পুৰী পুৰুষ ভক্তি ভাবে পুলব্য শ্ৰীয়রি॥ रेक्टबर नियर्वक स्थाप ना गार्क बंधम । दिवरहरू १३म् वायात । तः विरुपत ৰূপত্ৰি কল্ড পনি অংটন মাচ্ছিত सिहा जिल्ला प्रभा पालन जिल्ला कि कि ভতুলি॰ নাতলি পক্ষী পড়ে ৰাজাৰ চাৰে। ণুণালে কুছুৰে কালে বেলা বিপুছৰ কালে। ঘাচরিশন্ত অন্তি উঠে নগবে দপরে।। মালাকার উঠে সর্থ্য চাত্তরে চাত্তরে।। र होरे प्रश्नु क्युंसिक कहार जान गाउ ৰবাৰৰ অসি বৈত ফাছোঃ -। আৰ AIDISTS SAT HA BOOK STA & धनाना , देश गोल वह गडक স্মান্তব্য চল হাৰ ভাৰ হাৰ ১০ ালক চ্সিল সংবা দুপল বাহুৰ ना यान्य साराय गान्य वायान 51ৰণত আগত ান না আগিল আৰ जिल्ली बाडाल पान्य मिक्र हिकामिन पर माध विश्वक नाजाय प्रवासी পাৰি চক দুই পানী বাজাৰ ভাৱেন ছিল गाँडा क्रांडिया अकी हैं हाडेगा जिला। সম্ভাব কাৰণে পকী ব্যামণ কান্ত্ৰ। শৈৰহোত হেল পেখা আক্ষরি সাম : ज्ञान कारे किया वाध्य करव नामा शक्ति, रसार्ड्य कारण भकी इहेबा (धन दकी

#—এগা। ^{ও বা} আশিতে। শুভূত্য (৮), শ—লবিয়া শঙ্কী, দু—ভূত্তিস শা**ৰবী। শুবা দু—বনেতে**। শুবা ভাৰতে, প্—বৈশ্যে শুগা পাট ভু—**ভূত্য জা**স।

ৰাক্তিণ করিয়া পক্ষী কহিল ৰচন आजा पुटे लाटेका यांच जालांच नमन । (मधे बाका नगधवन ना देवन बनाधा ्महे श्रेकी नदेश (शन नवाबिश वर्षा ।) शांवि-छक् (मर्थिया क्रिड्डाटन मध्यतः । ৰখানে পাইলা দুই পক্ষী স্থলর শাবি-ক্লেক্ত প্ৰবিচয় দেয়ছি সভাবে। থিক বাধবানলে এই বন গারে।।

ৰাপ প্ৰিয়ন্ত্ৰী

শুৰিখন উপাধ্যাদ

श्रृज प्रातः प्रशिकाती कृतक मध्यारी

शीवध्य माद्य महाबाका ।

कृतिका चिनित्र यक्

्रवासिका नासा ना

সাজিয়া আছিল বহাত্তেল।।

শ্নি সূত সকালে

পীড়িত পণ্ডৰাৰ

বাজাবে করাইল দেশভ্যাপ।

statu म् जारमार्च व्यक्त स्था व्यक्तारा

रेक्ष्यरवार्शः वर्गात्य शहिन नार्गः।।

নংগৰু শুমতি শাস্ত

স্কৃতি ভিজাগুড়

নিবেশিলু তোমার গোচর।

হাৰ⊲) প্ৰাশুনী মাধ

বল কীতি হবে ভাহার

নাকতের পাতি মর্থ পুরা।।

পুরাণ ভারত 🔭 🔫 থা

, গুপত-বেকতা

চৌন্দ পাল্ল পঠিবারে পারি।

পিছান জন পাই

উকাশণ কৰিণত চাহি

চাবিবেদ পঠাইবাবে পাবি।।

व ११ ६—कक्षना १ हेशक भूरवर्ष व, ११, ६— ब'बा नार्थरन बिकाना एक कि। वनशन कर नांका नविष्ठत नि।।

• খ, ১ ভ , জ, পা— মভাবিদ হা—উকোলে। • ব, গ, ছ—এছাতে। • ব-১-মুই হই। শাংব এ -দিবাকৰ। শাংব, ও লীতা, ছ--পোৰা শাংক-উপছি, ছ--দিবা।

প্রয়ার

খুণ চৰঞ্জ আন্ধানের খন্য ধনপতির গোড় বারেচ ণাৰি ৪ক নং পক্ষা পাইলা ৰাহন। কিংকৰে খুখন পাকী ভাৰে নাম মন ১ क्टिसिंगात्वत उपन पाछ। रेक्स मध्नारम। হরামে আনিয়া দেহ সাধুৰ ভনরে।। পাছাৰ বটাৰ কাটাল কৰিল গ্ৰন। भागुत जुनरम भिन्न मन्त्रभम ।। ল্লান্ত্ৰৰ ভালে কোটাল কৰ্ছ বাবে বাৰ । হিলক বিলম ২০নে দোহাই বাজাৰ। कारनियास्त्रच वारकार याच् कांत्रत सम्बन ভূপত্রিশ বিদ্যমানে দিল দৰ্শন । তিনবাৰ ভূপত্তিৰ কৰিয়া পুগতি अनय मामर्न छारम कविल ली बिडि <u> এপতি বোলিল কাকা এন সদাশের</u> बनाहम इलिया यांच गोड नगन । শাবি এক দুই পাকী দেখ বিদানান। ক্রিনত পুটৰ পক্ষী নাচি সহিবান।। সুৰণ পিছৰ আনি দেয় খনপতি পৰন বাদৰে ভোন্ন। কৰিমু পীৰিভি।।

ञ्गिष्ठित आखा मानु निहर्छ ना भारत।

निर्मान एटेन पादेल पाश्रताम मृत्त

मृत्तिनारक ममिश्रत नदभाद खरत।

बतास हिन्स मानु श्रीक नदस्य।

सामारत हिन्स मानु कित्त श्रीत ।

भग्हारड हिन्स मानु कित्त श्रीत ।

भग्हारड हिन्स मानु क्रिका श्रीत ।

नामकृति । स्वाकृति अक्रिमांड ग्रीत ।

विस्तामशृत्यक श्रिमां डेशमींड व्राप्त ।

विस्तामशृत्यक श्रिमां डेशमींड व्राप्त ।

विश्वामशृत्यक श्रिमां डेशमींड व्राप्त ।

विश्वामशृत्यक श्रिमां डेशमींड व्राप्त ।

ৰচনাৰ ভুমতি

न्धीरेख्य निर्मा नामू अयुक्त किर्द्धिलिंदु नहान नहेगा कियु इसिक नुमिद्धि मूखि कर्माय नामा प्रान्तिमा मुक्तिनी विचा मांगान शांता खानिया खनानी।। इन्दर्भ बिन्दा महे करना निर्मणन। मुख्य कांगान द्यांत किय नाम मन।। विद्म कियम शह्य क्वी राम सन्ध्रम ग्रमान भारति प्राप्ति मांगान । क्वियम निर्मा मांगान कर्म नाशित कर्माणन। क्वियम निर्मा कर्मा मांगान कर्म स्थापन। क्वियम क्वियम नाम व्याप्त खेलारा । क्वियम प्राप्त क्वियम मांगान म्युन्द्रसाराखा। विचा प्राप्त क्वियम मांगान म्युन्द्रसाराखा।

वाश बानुसी

শুরুশীর সমিত প্রামণ ্
আন সঞ্জি, চিকা কিছু না ভাবিচ ননে। ধ্ব
ভ্রমত পানেব সই তামাবে সন্টেইচ কচি
কৈলারে মানাইয়া বিশু শুর্প।

> খ a ছ, জ—বাৰজুলি। 🤚 পাঞ্জ লাঠ—সিলাপুৰ : 🐣 গ—টোটে , 😣 শোৰে /

অনানসং৷ এজনবাবে প্রাবেশা দুট প্রাক্ত ৰ'ল। সুষ্রী বারিৰু।

ত্তপথা পাৰত শিকা প্রনাৰ নাম কইবা তাৰ ভাৰ ঔদধ বাটিযু

ভাষা দিবা প্ৰাক্ষেত্ৰত নূত।
পূৰ্ণ বংশনৰ ধৰ আনি দিয়া সাজে বাসনৈৰ পানি
বংশ এক বড় অঙুছ সৰু কৰি পাল লগা আন বাংনালিৰ যাখা ৰণিংকাৰ সক্ত দিবা ভাবে।

'छटन वर्ग कविनू टेनवाटवा।

ক্তস হতাত্র লনং কবি সেন্ন একটৰ বাওা ক্ডি धनावनि बानियं राजस्य

নিশাভাগ বাত্রি বিয়া বুলনার নাম লট্য। त्यादान अक्रिय भागीत कार्य ॥

খাৰবাৰ দলেইখ। কট কাক্চিবের ছানা । পাই 'शहर भिया कनक बुहुक ।

উড়াটব। দিমু ভাইবে বহিন্ত নাৰিব ঘৰে বতিনীৰ বুচাইৰু ঋণজে ।

এমত সাচস কমি কাণি পাছ যোডাইছেদ পাৰি এই বলৈ কথ বড় চতব।

ভবীৰ চৰুৰে গড়ি - বন্ধ মড়ি পুনর্শার শাস্ত্রনীয়ে কাত।।

পলাব

विकास १५% रहमान क्या देखिनीत्म कन्त्यात ৰুদ্ধানীৰে বোলে সই ওনহ উত্তৰ। এক সভা দেখি চেয়ার পান্য হাইন্টে কর

🚅 🚜 - श्री हरू -कारत्य , 🚁 जान्यहेर 🧎 👳—देवन । 🧵 के, अ. क. न. ६ - अतिकास १ क्रमाणः १ च-म्यार्गतः। १ च-४३वा थ**्क श—क्राहे**।हेराङ्ग

দেব ৰুঞি কবিয়াছে। বাভ বতার ধর। भुक्तात्व विरम्भ तोवव कनाईम् विश्वव ॥ भ ছর বেটা সভা ছিল আমি এক জন। এক মুখে কহিছে নাও ভাগাৰ কৰন ১৮ এক বেটা শহা ছিল কোহাণে আওলিঃ পুতু থেল বারাধ্যী বাধাইলু ছেলি।। नश्नादव द्यारन गरे करतः निर्वयन । নাহিক সাধিতেও পক্তি আমার এ ওল।। **এ বোল ভনিহা নই কংব ভোগারে।** পুভুষ নামে বেখ পত্ৰ খুলনাৰ তথে , द्वासनीट्य कारन मध्य कान यकावन। ছাগল বাপিতে পত্র লেখিনু কোমন ।। প্রকার বিশেষ বৃদ্ধি কবিবারে পারি। ছাগল রাখিতে পত্র কেখিতে মা পাখি।। नदगारम स्वारम गरे निर्दरन् भारतः कुक्ति भेज रतने बाक्तात जारता मन नारय 🕡 **धर्फ नाभी क**वि वांगा कनम धरिन। পত্ৰ বসালী শুলাই কেখিতে কাণিক ৷ बार्य बांगीरवाम (वर्ष मूर्णकार छात्। वालग मनव क्रक जागहेन धुकाल । नश्नाद्व वन वन व्वतिनं वृष्तिनी। সমর গুলকীয়েত চিত্ত দিবা ত খাপনি।। বুলনাবে লেখে সাধু তকি গাবে বাব। ত্যেমাৰে দিলাম প্ৰিয়া চাগবেৰ ভাৰ ৷৷ দুই গাড়ি ৰখনাত দুট *কাৰ* শৃট্যা। विद्रमप छालान चुक्ति न ७७ गणिया । শক তাবিও বামা লেখে গ্রুপিয়ত। খ্রীদামা^ও লেখি দিল বহনার হাতে।।

ব, ছ—হাবিতে।
 ৪, ছ—ময়।
 ব, গ—বিদালি; ছ—বদীপতা।

च — কর্মা, গা—খন ।
 ' খ, গ, ছ— শুট বেথিয়া দিন পত্র।

পত্র বাইরা ব্যবং নিজ গুলে আইল। পুরলা পাঠাইয়া বামা গুলনা আনিল।। শাবদার চরণে বরোজন্মধুলোল্ড। দিল মাধ্যে তথি অলি হইয়া শোচে।।

ৰাগ স্বহি

আমাৰ প্ৰাণেৰ ডইন বুলনাৰে।
ক্ষেত্ৰৰ পাঠাইমু ডোলে ৰচন।
পুতুৰ আৰপি ভোৱে ছেলি বাখিনাৰ ডাৰে
পত্ৰ পড়ি দেখহ আগদেন।

প্রার

পুনৰাত পুতি বাংনাত বল-পুজোগ

बूननारम स्वान उद्देश क्ष्य मुगनानि।
भूजून क्लान स्वान प्रानिष्ठ भूज्ञवानि।।
नेहनारम क्लान भूज प्रानिष्ठ भूज्ञवानि।।
नेहनारम क्लान भूज प्रानिष्ठ क्षिण ।
प्रानिगत कर्ष भूम क्लान्स मान्य प्राः
कि नाभ द्रिष्ठ प्रव नेज्ञा गाहि था।
प्रानिग क्षित द्रिष्ठ प्रव नेज्ञा गहि था।
प्रानिग क्षित व्रानि क्लान्स व्याम मान्य
प्रानिग प्रानिक क्षित व्रानिग व्याम ।
प्रानिग क्षित व्रानि प्रानिग क्षित ।
प्रानिग क्षित व्रानिग क्ष्य क्षित्र क्ष्यो।
प्रानिग क्षित व्रानिग क्ष्य क्ष्या क्ष्य क्ष्या ।
प्रानिग क्षित व्रानिग क्ष्य क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या हुई क्ष्य।
प्रानिग क्ष्या व्रानिग क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या क्ष्या व्रानिग व्याम हुई क्ष्य।

ঐ শ. গ, ছ—আগনাত কপাল ভাল নহে দৰ্পৰে বাৰ খা। ³ ক, গ, ৩, ব, ছ—ডুলি আৰু আনি।

কোৰে আৰেশ হইয়া পুলনাৰ বোলে। বান পানি দিয়া তবে শবিলেক চুলে।। কাহিয়া লইল তাল অক্সের আভবন। পহিবাৰে দিল তানে উপু ৰসন।। বুলনাৰে মাৰি তবে আসনেতে বসি। পাত্ৰণ জল ঢালি দিল দুবলা ত দাসী।।

রাগ ভাটিবাল

गानियु गानियु विकि एक्ट्रि वाविदारत ।

मागी कि तार्थ घरत प्रकारी चूलगारत ।।

जिनु धन नरका मिनि रक्षात बुड़ांव थि ।

रमस्युना रमित्व स्नारक मिनिरंगत कि ।।

रमस्युना रमित्व मिनि रक्षामत कर्य ।

छाना गानिएड स्मारत ना भागियेय कर ।ः

चूलगारम रनारन नक्षात कर्यम सिन्या ।

सक्षारम रनारक जारिक छारम भाग्य रहेना मिया ।।

सक्षारम राष्ट्रिय नामा मिकिनीय छर्य ।ः

रमस्य नक्ष्मारम रनारक ना विभव डान ।

प्रकारम भिया सक्ष छारम्य भाग्य ।।

मानिय नक्ष्मारम रनारक ना विभव डान ।

प्रकारम भागिय सक्ष छारम्य भाग्य ।।

मान्याम कर्यार रनारक ना विभव डान ।

प्रकारम भागिय छार छारम्य भाग्य ।।

मान्याम कर्यार छार्थ प्रनि रेश्मा स्नारक ।

विक्र मान्यास छार्थ प्रनि रेश्मा स्नारक ।।

वाध शाननी

ছাগ-চনানি সহছে নহনাৰ পুননাকে উপাৰেন লহসায়ে কোনো ভাৰে পুলনার ভাৰে। যাত্তে কাৰিয় ছেলি ভোহোতে স্চাইনা বালি ধেন আসি প্রশাবে স্বাধ্যে।।

³ क्-भारत !

 ^{4—}পুলনার নাজি লোকে না বলিব ভাল; ছ—পুলনার কালি কোকে বিজু না বলিব।

[॰] व्य-व्यादेश ।

লক্ককি নাটা কানী চিক্লিয় লও গণি মন পিয়া পাথবিয়া গলা।

কমনি ঝুমনি কালী নাগা পেটা ভিডি ধনী পালের পুধান চাপাড়াল ন

ৰ্থিয়া রাখিও ছেলি - ব্রগটা ডাই-চুনী ৰাজনী বাখিও কাছে কাছে।

কাজনী বাখিয় মানস্থ বনেব পৃথাল ধরে পাছে চতুবা স্বমরা তার কাছে।।

ানগনি সাতানিয়া রাখিয় যে মন দিয়া যতে রাখিয় বোকা-শোকা।

বন ভা**কি কৈন** আজি নিশ্চিন্তে না বৈষ ভুজি কথা পাছে যায় পাঠা বোকা ন

তাগল গণিক দিনু ভাগল। মল ভালি কৈল আমাৰ নাহিক কোন দায়ে।

তেলির ভালো নক হয়ে ভোজোরে ছাঙিয়া যায়ে সাকী কবিনু সভাব পায়ে॥

⇒!विका सावस्य मार्ग विक साधरव शास्य क्वरयोग्ड माणि शविदात ।

ভানতে ভানতে যেন দুর্গার চরণ ধন বিস্তিশ না হউক আমার ।।*

¹ ব, প—যাবিষ ছেলিয়_া ছ—পোৰ্যায় ।

[🕈] ইতি ভ্ৰতন্ত নিশি গানা গৰাগু।

দৰ্ম পালা

শ্বলনার দেবী পুজা

ৰাধ স্থৃছি 🦠

श्रुननात छाभ-हावप

इनिय चुननी

ুলাধুর রমণী

হাগল সাধিতে বিজু । বলে।

পরিধানে ক্ষৌম বাস

্তভিয়ে মুখেৰ হাগ

यम जन अंतरप्र नगरन ।।

নিজ অভঃপুৰে থাকি

्ट्नि हालाता हेणुब्दी

পাচন । লটবা বাৰ করে।

राहे दाहे वन लानि

्रांनारम् गक्त ८७ नि

প্রকে**শিশ** দগর ভিতরে ।।

সগরুয়া ইতরগণ

व्यक्तिमं सरम

मंश्रिके बूजनात ऋण हारह ।

কোহা বোলে কুলনারী কোনে বা এমন কবি

*रक्*रहा *रक्*रहा *राचिवा चूत्रस* ॥*

হোটবুও হটনা কালে। কারতে উত্তর লা পে

ভুক্ত দিনা কুচের উপর।

সাজনী ধবলী বোলি চালয়ে কৰল ছেলি

এড़ाইन नशंकपा पर ।।

সি হপুর এড়াইয়া

বিলোদপুরেতে শিক্ষ

क्रांशन हस्ति माना द्वारन।

পান খেদাইডে নাবে আছাড় ধাইক পড়ে

बन वन मुद्रस्य भनरन ॥

ফাৰেক বহিনা বালী চাল্যে সকল ছেলি বোটাইন তক্তর প্রায়ারে। বেলা হইল অবসাম खग्यतंत्र बाक्न भूगेन নিঘ খুহে তেলি লৈয়৷ যাব ৷ ধুৰন্য গুহেত শিয়া र्जायम् यशिया हिसा (गोदाधेरल) दुनिया पिन भोल। किनिधित्त किया कार्य वीर्त्य नाना श्कार्य वाध्यित छ मिला बूँवा छाल ॥ कनरम छन्दम (यन দুৰ্থনি চরণধন বিশাবণ না ১উক আহ'র। ष्टिण भाषात्व त्यारस ्रमनी भगक्रमस्न करायागड कति भनिदात ॥

अस्ति ।

वृत्ती विकास समित विकास वृत्ती विकास विका

চেকিবলৈ দৰে বটল কোনে বাস পৰি। সমস্ত বঞ্জনী কামডায়ে পুদিয়া পিপ্তী।। भगत वक्ती दान काकिया (पंचारेल । প্রাত-শনযে কিছু নিয়াব্রিত হইল। নিশাপত্তি মন্ত্র থেল উদিত্ত তরনি। চৈত্ৰা পাইল উঠে কংনা বাধানী সাথিয়া দেখিল বানা ছেলি আছে দৰে। ৰ্ননী ৰ্ননী বোলি বন ডাক ছাল্ড ।। निष्ठात कानद्रम किछू मा अद्य जुलनी। म्राथंक हालिया पित्र डाबा धाड़ीन पारि। भारत रवारत डेरड वामा उरवड बाक्त। কাপড় ট নিবা পিজে ঝাড়িয় বাজে চুব । बहराय स्थान इन चन्ना अभगी। থব বেলি হেনি ষধ্য ক্ষতিত্ উপাদী। बुन गर्य स्थारत निभि भारत स्थार घर घष निया ठाइ निनि मनाहे छेलत ॥ राज्यतन दही इ यादेहा सा भाजिय প্রভার সমাধ্য কালি তেবি বর্গা যা মুল नश्नाप्य स्वास्त अभे सङ्ख्या नाहि ।) बानना स्रोतिक ताचि छानि सन्या सा লহনার বাবের বাবা বছিছে না পারে। ष्ट्रांग**न म**हेग्रा करन अवना-ज्ञित्व ।।

খপুৰে বাসী বুল্লেণীৰ সহিত বুলনার সাজাং

भिका निका नार्य द्वि बृत्तन नामानी रेमवरह कू दरेल रमधा गरेगाका नाकती वृक्तिनीरम रहारत मा ३ वरे भूमान हि। इतिन नाकारत रकत नक्यकित जिल बृत्तन संभित्त छोन विक्ति हतन। इतिम निवारत भूरह कू द्वित क्यान । हत्य बद्दिया बाना स्थल निरस्तन। (वात कृष्ट कामारेस ना-वार्थन हरना। िया कि दिश्व माथू वाकाव यावित।

भूना घरत करन मक गानान नृष्ठि।

रिका निका वार्था एइनि वह ठ क गरन

सनुवाकन स्माद मा किरन भवारमः।।

विन भवगारन भूरमद धनु बाहै।

रिक्मारन थिकना भाकि वकनी रामाहै।।

वक्षां गृन्नाव माका-भिका रेमन।

क कावरम भूननाव माका-भिका रेमन।

क कावरम भूननाव माक मा कव कन्मन।

शिक्ता कि दिस्क कायरमद भाषाहेद धनन।

गावमाव कारने मरवाच मधू स्मारक।

विक मानरन छवि यनि हहेगा स्मारक।।

প্রবি

ধূচ্য নীৰ নিকট সমস্ত পুৰণ কৰিয়া স্বস্তার বিনাপ

वर्ष त्वानि भृष्यभीत्य कविन भरन ।

स्वाक्ष्मित्र भूत्व विया किन महन्म ॥

श्वाक्ष्मित्र श्वान इन नद्वान वाध्या है।

वर्ष त्य क्ष्मित्व दृक्षि वह नियक्षि ॥

मनशक्ति द्वात्म वृत्यमित् विद्या सिना ॥

भूत्रित द्वात्म वृत्यमित् विद्या सिना ॥

विद्याद किन श्वाद व्याप्त वाद्यात व्यावधि ।

भूत्रित किन श्वाद क्ष्मित वाद्य व्याप्त वाद्यि ।

मृत्रित क्ष्मित श्वाद श्वाद व्याप्त वाद्य ।

विद्या विद्या वाद्य श्वाद व्याप्त वाद्य ।

क्षित्य व्यवसारम भूत्य व्याप्त वाद्य ।

क्षित्य व्यवसारम श्वाद व्याप्त वाद्य ।

क्षित्य वाद्य व्याप्त श्वाद ।

क्षित्य वाद्य व्याप्त श्वाद व्याप्त वाद्य ।

क्षित्य वाद्य व्याप्त श्वाद व्याप्त वाद्य ।

क्षित्य वाद्य व्याप्त श्वाद व्याप्त वाद्य ।

क्षित्य वाद्य वाद्य वाद्य ।

गभी गर्व भूरवंड छ।निया पित बन ।
कार्यान डेरबर्टन भूड भाईतिय गद्या।
रावस्य गदिर्ड काथ स्विन ज्यान ।
धनश्चित भूरव थिया भित्र प्रवश्च ।
स्वाम स्वि जदना स्वाह स्वविड ।
भावा अर्थ आत्रान पिया यगाहेन प्रविड ।
बाह्य स्वविड तर्थि ।
वेडा-वृडीन नार्था जारे कर आर्थ छनि ॥
स्वास्त्र स्वविड जार्या जार्ड न्या बन ।
अश्वास्त्र स्वाहन जार्या आहि न्या बन ।
अश्वास्त्र साहन जार्था कर स्वाहन स्वयं कर ।

न्द्रनात्य द्रयंदन असा श्राप्त १ कृति ।
नद्रनात्य द्रयंदन असा श्राप्त १ कृति ।
नाम प्राप्ताद्य द्रयंदन छन नद्रमा छिनि ।
स्राप्त्य द्रयंदन छन कामदन्य छोटे ।
मा प्राप्त स्राप्त स्राप्त द्रयंदन द्रयं ।
द्रम स्राप्त द्रयंदन समित् स्रूप्त प्रम्म ।
द्रम स्राप्त द्रयंदन समित् स्राप्त प्रम्म ।
स्राप्त द्रयंदन स्राप्त द्रयंदन स्राप्त प्रम्म ।
स्राप्त द्रयंदन स्राप्त द्रयंदन स्राप्त प्रम्म ।
स्राप्त द्रयंदन स्राप्त द्रयंदन स्राप्त प्रम्म द्रयं ।।
स्राप्त प्रम्म इन्द्रमा अधान स्राप्त स्राप्त द्रयंदन स्राप्त स्राप्त द्रयंदन स्राप्त स्राप्त द्रयंदन स्राप्त स्राप्

डार्ग शनकी

ভাবেল হুইন আইনা একাকাৰে। "নোৰ দোদ বিজ্ঞান সভাৱে।।

? \$---李旬 | | **19---**1780 B 🤏 बुरक्ष भावे—नवर्ष ।

द्धित बाह्य नायुव बानित ।

हरा सरह लेडि हाइ लाडि ।

मालना कलाल नरह डाल ।

देई कांबर्ग हुक्ति नक लाल
गर्न बन्न लाहन्य द्यान निष्य
व लाक वहाइयु द्यान त्यान

मालना कलान हिनि हाईप्यू

इसाइन गर्भुष इक्ति ।

इस्त नगर सहस्त बन्दान बहुन्य।

भगान

কাৰকেৰ বিধান আলুচেচ পভাবিত

कारणात्व त्वारम विभिन्न कर क्रमा । बुनना नहेंचा कर पृथ्य निरमाहन । नहनार्य त्वारन इन्हें कि त्वानिना एड़ाक़ि बुमना बमधीय किया डिन्ड अत्र भ्याक्ति ॥ (भीरहार्ड भाकित। अन्न त्वथिएड महाश्रव । डि कायस्थ जिन कर्य वाजित्ह हार्यम बाह्य नहित्य (महे आसनात प्रत) बाह्य ना भाजान भूति कानन डिह्न । कामप्ति त्वारन इन्हें नहना इतिहीं बाह्य हार्यम इक्ति अस्तित। भूतिनी

কামদের চলি পোল নগর ইড়ানী
পুলনারে বোলে বেটি বৈষ যাই ছেনি
পুলনারে বোলে দিদি বিষেদ্ধ কুল থাত বুংগ দিলা কথা না হটল ডিলেক। ভোষার ঠাই ভাই মোর সম্প্রিয়া গোল। শতা পালিতে দিদি ভিবেক মা হইন।

¹ चंची, इ.क., च—न(द:)

তেলি লইন। নাইডেড ছিছি বোলত অগন। নিট্র হামর দিদি জোজার বেবন।। क्यां कवि नद्यार्थ दवारन डेव्ह वानी। কে মোৰে কহাইল সভা কহাত খুলনী ৷৷ पत्व याति एडाव डाई मल तात्व त्यार्व । শেশ কি ফল কাৰে পুতু আইলে ঘৰে।। কি লাগি রহিত ঘবে লছজা নাছি গা। থাপন। গৌতৰ বাৰি ছেলি লইন। মা त्रेश्यान राष्ट्रिया नामा व्यक्तिक सा श्राह्य क्रांशल संदेश करन कानम नासाहत ।। सिद्धा सिद्धा राटच उति पुनस वाग्रासी বিল মাধ্যৰ ঘাৰে ভাষিষা ভ্ৰমণী।।

ৰাপ পাহি

पठकडूना का विकासिक पूर्ण

বানা, মত্থাতু বাখায়ে ভারাল

K: assols siens ∋কা দুবা না পাটক: म्धार याच्य द्या

मान्त्रीहरू बाहत बनकम ॥

ৰদম্পু ৰাজ্য ভেলি লকপাছৰ বালী

মদোভৰ ভাগিল চদ্যে।

ভূনিধা কাঞ্চিলেব প্র নাম হাইল সঞ্জ

্লেট মাত্র প্রাণ বির নহে।।

চারিকাশ বুত্রহত্ত তালি বাংগ ব্রেছ-কর্ত্

श्रापा हे रूर्नाल १ वेग। वीमा

ভোপিত ত্রনিন্দালে ্ৰণিয়াত ভক্তেৰে

नागुल नामा प्रातिमा सामगा १ ।

भविकारण्यु सार्व्य एइसि ্লকপত্তিৰ বাৰী

इस्त्वीका जकीन सुरवे शास्त्र ।

শিবা ,1শের দেশি ভিভ ্ৰত্য কানা চনকিত্ৰ ফলি । সম্বী ৰাইলা বাংম

ल—बहेबाज के नडे बहु। े मृश्यं शक्त—करक्का। " अं ३ , क. **५—ठावि** ।

শাৰতে বিকল হইক বৰে কানা ছেলি লাইক। গুৰুতৰ হইল মাধন ।

পাল থেলাইতে নাবে স্থান্ড থাইয়ে। পড়ে যন খন সূৰিয়ে শনন।।

প্ৰিধানে কৌন বাস শীব্ৰেছ পাইয়া ছাস ইচেচ কান্ত মাপ্তা মৰ্ব ,

বিশিৰে ইউয়া ৰুপৰী তেলি বাগৰ উল্মুখ্ৰী ধাহাত না লাগৰ গ্ৰহম , ক

ভেনতে আকুৰ অতি হয়। বাল হাতুনতি হুমাৰে তিতিল জীৰ্মান ।

भीगड साहि तक सहह । चाकि साहि कथा काह यस यस हाइन्य सि भू।भा । व

ছালনে ছালনে যেন পুর্বার চবর ধন বিশ্ববিশ না ১৪ক লামার

বিশ্ব মাধ্যে বোলে শেনী-পদ-ক্ষমলে ক্ষ্যোড়ে ক্ষম প্ৰিছাৰ ।

থয়াক

स्वीय यामा ब्रुगनाव निया अस्वी-अक् अस्वयन विद्यान्ति दहेन त्रीमा त्यस्यत वस्य ।
स्वानियेन रहिन नहेना उक्यात हामार्य ॥
मिठा निहा नार्य रहिन बूनना त्यनी ॥
स्थाउरत रहिन्दिन स्वी नादायनी ॥
दुन्थमा श्रीड त्या ड्यास्ड इहेन ।
याम श्रीड गदामनी स्वीत क्रूनहिन ॥
निहाडक हहेन त्या श्रीडेन छाडम ।
स्वितात ना श्रीडेन हाश्रीन सम्बी ॥
विमान जीनिया क्रास्य बूनमा नवनी ।
विमान जीनिया क्रास्य बूनमा नवनी ।

াৰ, গ—স্বনা, ভূ—গৰন। শোলি কা, কা, কা, কা, কা, কা, কালি কালি , জা লাকে জীপী। পাৰ, ভূ—ধাইতে অবলাচৰণ । শোলি বুই পংক্তি নহা।

বাগ ককণ ছাগ-জনশূচন বুলনার বিভাগ

ত্র-স্ববি-স্থাত শ-তেল । তাকে কানা কেবাৰ কালো বানা অটবী বাৰাকো।

मन निर्देश ५८० १८० १८० १८० १८० थ्या १५० १५० १८० १।

नगरित अल्ला नीत्र निवालिएक गाँउव हिन्न

কুচনাৰো পলিত চিকুৰ।

পন কৰিমন জানি ভুজজিনী ১৪ মানি পিৰি ভাৰে" আচছালে" প্ৰচুৱা।

काटन दाना थिमान छाथिया।

কান্যে হালাইনু ছবি সাত্ৰিনী পাড়িৰ লাগি। কি লইনা সমূৰে হইৰু গিলা।।

হ ভাশন-স্থা-খনি পাঁচ ভাগৰৰ ভাৰি

शशुपण कविया छात्स बाहेन्।

পাপিট সভাৰ ভয়ে খ্ৰাণ মোৰ ভিৰ নতে

শীৰনেজ শীৰন জেজিৰু॥

যেবা বিশাসায়ে নোক স্থানিক স্থান প্রথম প্রথম করেব সাথা পাম।

ট্রীক অধিবাৰ আনি শিবা অখ[া] কাকেরে ভুরাম।।

भणिनोरव कनि छरण वास्त्र जुनान ।। भणिनोरव कनि छरण वास्त्र विव छमा।

क्षस्य (बाह्यस वन वन ।

সোমার এখ ঠাজুবাল পুনন। জীয়ে এথকাল কুপা নমে করতে সুরেশ।।*

मर्भ (१) १ म. स. छ -सरन । १ स. छ. ६— उतु निवा नाम करन । १ स. ध,छ—छारन ।

🕈 बैदान भन्न निकृतर—न, 🗉 😇

যেন খেনু চাৰাইকা বাম বেড়ায়ে বলে। প্ৰীশাৰ ক্ৰমণে সেলি শৰ পিঞ্চাৰে। খেনু চালাইকা বলাই আও বাবে। তাৰ গাছে নীল-বেছ চাল চলি বাব।। জালী ধৰলী পালেৰ প্ৰান গাই। তাল সৰে ধৰলী পালেৰ বাবে মাই।। চলেৰে ক্ৰমে বা বাপেৰ জানাৰ গিব। বাঠেত ৰছিল কানু বেনু হাৰাইকা।।

প্রাব

हाथ चारनुवर्श

विषान इतिया काट्रक यूस्ता वानातो ।

स्वयन ने निया श्रमा श्रम ग्रावायनी ।।

स्वयन कि शिव बाना विषयित नरम ।

के जाव इतिय वित रम्दि काम इति ।।

को जाव इतिय वित रम्दि काम इति ।।

को गार्थि वार्य वार्य देखें पूर्व थार्य ।

श्रम मा शिवा प्राचा वन द्यांकि बार्य ॥ '

रम्भ मा श्रमित प्राचा वन द्यांकि वार्य ॥ '

रम्भ मा स्वा इति व्यक्त प्राची

क्षित्र वार्य भूतमा इति देखें विश्व ।।

क्षित्र वीर्य भूतमा श्रम देखें विद्यालय ।

कोर्य वीर्य भूतमान क्ष्म विद्यालय ।

विस्त नाम्य द्यांकि प्राची व्यक्त व्यक्त विद्यालय ।

विस्त नाम्य द्यांकि प्राची व्यक्त व्यक्त ।

विस्त नाम्य द्यांकि प्राची व्यक्त व्यक्त ।

साधा बासनी

পুজা-ৰত পঞ্জনমাৰ বহিত খুলনাৰ বাকাৰ

ক্তম ধনী ত্রোমারে জিলাসি।

গছন কান্তন কেনি হন চুন্ধি একাকিনী শ্বাংশ কছত ভ্ৰপনী।।

ক্ষিৰা ভোলাৰ নাম প্ৰসাতি কোনম গ্ৰাম

रक्टम का इड्ड वनवानी।

কোন বা বিমন ই ইচি বুঝিনত নাজিল আজি বাকা বোতে কমত প্রকাশি।।

দেখি ডেটাৰ হিত্ৰ চামৰী পলামৰ দূৰ

বাশ্লাৰে করিলা বনবাস। সেধি ডোৰ ৰদান চিল্লাৰ ছডিয়ান

পুনক্ষম লভিৰাৰ আপ

যুগৰ ৰঞ্জন জিনি । ভুক্ষুগ শিচিত্ৰ নিৰ্দ্তাণ।

তুণ-জবি-স্বেচি ত্রেণ অনুভ-লাত্

ভার মথা হাতের কামান।।

কজ-সপ্ৰী-সূত্ৰ দিনন্দি-স্থ-পূত্

তার বর্ণ অধর প্রকাশ।

ভাষে দশন পাতি - সিলুবে নার্ছর জো।তি।

হেন মুখে কেন নাই ছাধ।।

ধীৰ মাহাৰ নাত। বপৰী-বাহনা হাতে। ব

্ সূত্ৰ-নৰ্থ-সাৰ্থি বাছার।ব

বৈল্যে সামক মুখে ভাৰ ভে চঞ্চক

े पिरंख भाति छेथमा भागातः।

কিব। তুলি হব-ধনী^৩ কিবাণ নালছরিনী

সুৰ-গুৰু-ভাষ। কিবা ছণ্ড।

জিঅ'স্বৰ প্ৰস্থানী বিষ্ণা ক্ষ্মৰা-মুখী

यरमत निमान खाकि भद्र ॥

পরাস

খুলনাৰ আখ-প্ৰিচৰ দান

नुनमाद्य स्वादन छम लक्ष-कना। शर्थ।
याडाकी जुनमाय बुद्ध करका मिह्नक्ष्म ।
याचाकी जनमाय बुद्ध करका मिह्नक्ष्म ।
याचा स्वाद नक्ष्मणीय हेड्डिसीश्च वर्ष ।
याडाक सामा लिखा स्वाद अराज्य हेब्रुम ।।
विभिन्न निर्देक स्वरूप अद्योगित नाम ।
याडाकी जुनसम्ब निर्देश मिहनीय द्याम

- াল ধ—নুধণ ব∌ন নিজি দুই নতন আইনি ভকাৰুনি আগড়ন (১)
- শ্ক, থা গ্রন্থিত আহি ছ—বভিত নিখিঃ শু—কিঠা।
- भ-नामातः। १ व ६ ६ सः न्यास्ति इ-नाइनिवं १ त छ-नावतः।
- * ইয়ার পর বিদ্যুপর ৯---

শীসনাথের নাথ অন্যাথক নাথ কি ভাব খোলিয় আছি। নানৰ বানল কিংলাৰে কহিব কি বা নাতি ভান শুদ্রি।। বিনাহ কৰি থেল সাম ৰাজাৱ আৰ্থি

শুনা হ'ব কৰে সহা নামান দুৰ্থ ছি

নিছ নিজা বাগি ছেলি কামন ভিতৰ।
আজু না ছামি ছেলি শেল হামাকৰ।
পদাৰ্থী বোলে ভন খুলনা বাগানী
হাজিছেই চাগল পাইবা পুত নাৰাজ্যী।
ভূৰবাৰে কালে মান্তা কৰে। নিৰেদন
দুৰ্থাপুতা কৰি বৰ পাইন্ড কোন জা
দ্বাৰ মান্তা গায়ে বন্ধিয়া পাৰ্থেশী।

দুৱাৰ মান্তা—কথা কৰে পদ্যাধানী।

পহার

পন্তঃ-কর্ম নুমান্ত বীর নারার্-বর্ম

পদ্যাৰটো বোদন ভান প্ৰনা যুৱাটো : বে দেই পাইছে বৰ পৃত্যি। পাৰ্শ্বতী।। স্থাৰ নামে বাজা ছিল কোল। নামে পুৰী : कानरन भारेग्डेन छारम मिनि वर्ष विधि। মেশা উপদেশে ছাতি কৈন সারদানে ৷ ৰদম হইমা বিপু গড়াইল ভাতে। ৰাজভাগজনপুর হইনা ঘৰনীমওকে ভোগ ভুপ্তিমা ৰাজ্য খেল কৈলাদেরে । छग अय अय (मनी नर्ग निशु अवि। ষক্তনদৈশ্য ৰধি মাতা চইন বছলচ্টী।। বিশ্ব-কর্ন মনলংহতে বিকৃতি আকার মধুলৈক নিভ নাম বিদিতে সংসার। বধিনা ভাগাৰে মান্ত পেৰেৰ ইছিলতু। দুর্গতিকাশিকী কার্যক্ষী কল্মান্ত তে বৈষাত্ৰ পাদি দৈতে। কৈল। নহানাৰ। **छ**रमूर्य । साज शक्तिता जालबात ।।

विका निवास क्षेत्र साथिएक स्थाएक ।
पूर्व जनानिकी नाडायकी नरनास रहा।
प्रियक शंकर्क नद यथे राज्य करना।
निवास साथकारक राज्यी-भरम व्यान
क्षेत्र साथकारक राज्यी-भरम व्यान

পরার

बुननाव (सरी-भूक)

এত ছনি খুলমানে হদ্বিত্ৰন্তি। गरनानरतन करन । भूगम कनिज युवछी ।।। গুণশিক্ষ বোগাইল বস্ত্ৰ আন্তৰণ। প্ৰাৰতী কৰি দিলা প্ৰাৰ দাধন ।। অন্ধ ওচি হৈয়া বানা কৰায় ফেবর্চা। गोष्कार इहेन जारन समनी प्रशासना ।। विज्ञ- "नगानी भाजा नग्वंड्गड महा ! পাশ অঙ্গ দও বৰদা অভবা।। इतिक श्रीम जारबादन जस्य ग्रहकी। এই মত ,P-বা দিন চেমচুকুলারী।। দুৰ্পাৰে দেখিল ৰাজ কৰিল পুৰাল। উঠ উঠ কোৰে মাজ লইল ভাৰ নাম। रमयी त्वादक श्वना गालिया ⇔ह यह। তেশ্বে বৰ দিয়া যাইমু কৈৰাম্ভিগৰ।। मुननार्य दर्शास्त्र स्मरी क्षेत्र वज्र काहे। হাজিতে ভাগৰ পাইনে বাৰণ এডাই 🔻 দেবী বোলে ওন ধাকা ধূলনা যুৱতী। এই বৰ দিলান তোলে খাইদকা নিজ পান্ত।। भागीत स्टायंग इहेग्रा क्रिनिया अस्ति। धारे भरके भूज बन क्षम खनमनी ।। ५

^{&#}x27; এই চাৰ প'ঞ্জি ব'। ' ব ছ--সংবাৰৰে উলি। ' ব, ব, ব, ছ--কৈলা শীৰুপতি। ⁹ প, গ--সাবাৰৰ , ছ আংহাজন ' ব ছ--জিলা। ' ব -সাইস্ট। ' ব, গ, ক, ছ-- এই ৰহবৰে গতেঁ পুত্ৰ বৰিবঃ আপৰি।

হাজিতে ভাগল ভোগ দেখ বিদ্যান। ব্যাক কোলিয়া দুর্গা হৈল। এতর্গন *

দেৱীৰ লহনাকে অপুনেৰ

सङ्मान् निवरत शिया मिला मवशन । ভাগৰৰ মৃত্তি ধৰি করেন স্থান।। শ্যাৰে উপৰে কাম ভইকা বিভা শায়ে बरनम किरमम चश्र हा छिकः वृत्रोद्य ।। বলেম বিলেম লোলে কর্মন উত্তর। কোন দোহে বুলমানে বাখাইছ ভাশল **छोत्।यन ज्ञान यमि ज्ञाक्षाय (फ्राक्कारय)**। **অহজাৰ ভাজি লাব** আন খুননাংয এপেক শোলিতা নাতা শইলা অপ্রয়ান , শ্বারে উপরে বামা পাইন (চতুন।। च श्रु (म विकास) या । हार्व प्राप्त पान । মুখলা ভাকিয়া মানে মাপুন। লদনে । দুৰলায়ত কল্ম কান্য অপুনিকৰণ। धुनमा । वास्तित्यकु नामा कनिन अपमा ।। **চাইট্র চাইট্র বেড়াব্য বক্র কান্য** काशतकीय होते जिला मिल मन्यतः + কেইখানে দেনীপুছা কৰে পদ্যবাহী সেইবানে লগন গটন উপনীতি। नदमा एमधिया छत्त श्रक्ष-क्राताराण व्यक्तभाग इंद्रोग। भारत कृतिला भारत । মাৰদাৰ চৰণৰ সংবাদন্যৰু কোল্ড। বিজ নাগদের তুলি আলি কেন্দ্র দেশদেও ।

* প, ছ—লতিবিজ—

গুণনিকা ব্যেগ্যতে সাজন রগধান। বুণনাজে বহুত ওপ অপুনৰ নিৰ্দ্রাণ। সেই বৰে চঠি দৈল পুনৰি গৰন।

^९ म, स्—क्टर ।

্ব ক ভবড়িনী।

^ত এই পুই প**ৃত্তি—**ব।

बाग बाननी

লগনা-পাঠ্ক বুলনাৰ অনুষণ ও ভাষাকে হৰে কিবিডে **পনুৰো**ৰ

লহনা বোলে খুলনাৰ ভৱে। ক্ৰেখে সফলিবা চল বৰে।। না পাঠাইন ভেলি বাধিবাৰ। বধ দোধ কনহ আনাব।। ই

शृजनारच द्वादन मिनि सः अतिय द्वाउ। बरत ना सध्य सा याधेरल श्राधनाथ।।

िनमञ्जू नाम

চল য়ৰ খাৰু পৰিহৰি। কালেঃ কাজালিৰ কলি ছেড় বনচৰী।

প্রাব

श्रुभवी-जिल्ला 🐧 भएनाच अक्रम

वृक्षि प्रत्य गाउ निर्मि धाक्षि गोवन् मा ।।
शिविद्यात प्रदेव शिव्य मास्ति भीव मा ।।
शाथ भाष व्यात स्मार्थ के वृज्याद्य ।
वृक्षि कर्म भाषामा उद्यम प्रदेवीय माह्य ।।
श्रम्म १ मार्थ मार्थ मार्थ मार्थ ग्राह्म गाह्य ।।
श्रम्म १ मार्थ मार्थ मार्थ मार्थ मार्थ ।।
श्रम्म विद्या भाषा क्षिण भाषा भाषा ।
श्रम्म मार्थ मार्थी क्ष्म भाषामा ।
श्रम्म मार्थ मार्थी क्षम भाषामा ।
श्रम्म मार्थ मार्थी मिर्म मार्थ भाषामा ।
श्रम्म मार्थ मार्थ मिर्म मार्थ मार्थम ।
श्रम्म मार्थ मार्थ मार्थ मार्थम ।
श्रम्म मार्थ म

ু ২০ ২৫ট চাবি প্রক্রি—বিষ্কৃত বাণ প্রবর্তী দুই প্রক্রি বান্দী বাগ। ক্রুপ বাতীও অসমনা পুথিসত প্রম চাবি পর্ক্তিও চতুর্জন-মাত্রিক। পাবক জালথে বাবা বনের হরিছে।
শাক বছন করি ওলাইল বিলেছে।।
শুপ বাজন রাবে বৃত্তের আগল।
আতি কলা দিলা বাবে ঝুলা নাবিকেল।।
নিলামিম বাঝন বালি গুইল একুন্তিতে।
আমিম বাঝন বালি বলনা দিল 1৮তে।।
মলের হানিমে বাংলা বেলাগোড়র মাত
পুরিতা নিশালে লাকে উনিচা আনার ।
জলপাই অমল বাকে মন্যত হাইলা।
শাক্তি বলীক হাকে স্থানত হাইলা।
শাক্তি বলীক হাকে মন্যা বাজনে বিশেছে।
শ্রামি উনুল মনু বাজে অবশেষ।।
শাক্তি বালা পিড়ি মান্য নোশাবে দুবা মানী।
ভোজন ক্রিণ্ড বৈনে দুইত কপ্রসী।।

ৰাণ খুটা

(वाधिएउन मुडा थाउ नाकरकी याउटन नक्ष नृथ्य भाषेष उद्देश विश्वया कान्यतः। नामा नएक नाकियाएको मिया नश्च याउ। भाषांति उनाचेएक उद्देश भुक्तियाएक द्राप्त भूमनार्थ (वादन निमि मुठा थाउ दृक्ति। जान धक नक्ष नत्र भाषे याकू आक्ति। मूठा नदेश (भागाभानि (क्षण नादि श्राप्तः)। ठेठान डेभरून भाकि निज्ञान आङ्ग्हार्थण हारक। भूका नदेश विश्वया थात नाही भिष्ठः।

नर्षेनं, नविषः। १ वं, प—रेनंन , क्—रेकः। १ व—चन्। १ म—नोर्हेनाव , क्—नोर्हेव स्थः १ क्—नोर्हाव टरनः १ वं—क्का धावि। मतित छोजन पूर्य करते मनस्रते।
माठनरेन छठि वर्ष छापून नित्त ग्रूर्व।
निष्ठा स्थे छेन्द्रहाथ भूनमः स्वनदो
विर्मिश्य नाजनान वर्षन छान देवती।
बन्द्रित बाज नाम भवित्य ना भारतः।
कृष्यू वर्ष छन्त नाम पानि कवित्य कानिनी।
विक्र माथरन भारत जानिया छन्नी।।

বাপ ৰসভ

पुननाक विवत

यात मून तमर्थ मूना का भाषाय भिष्ठ । विवय-भाषायि मदेशा यकि नत्त्र छोड़ि । समयस गरीवर्थ द्याकिनाव मास्य । सूख्यरोगेक व्यक्ति धंधनक हीत्स्य । देखना द्यात्व अवाद्य स्थातक ख्वेमद्य । ता स्राणि कि जान सम्बद्ध ।। द्यम कृष्य द्योरङ्गाङ माहिक स्थूक्य । द्यम कृष्य द्योरङ्गाङ माहिक स्थूक्य ।

প্রাঞ্চ

দেবী-কাৰ্ত্তৰ খনপতিকে অপুনেশ

বিষয়ে কাতৰ বাবা দেবিয়া ভ্ৰানী। গৌড় নগৰে চলি গোলা নাৰায়ণী।। স্বপুদ্ধপে নাৰায়ণী বদিয়া শিষৱে। সংশ্বন বিশেষ স্বপু কচিলা ভাষাৰে।। उठ उठ ममाश्र मनत्त एडान थी।
यासि प्रश्ने कि एडाएन कृत्यपत्ता ।।
यम विद्य भये जिन देन त्यान तापन ।
यान प्रदेश एवन एडान माममानीतान ।
यान अक नाना बनि छन ममाश्रम ।
यान कर्मन बृत्यार्थ वाश्रिक छाश्रम ।।
यानक क्रिया जात्व हरेना च प्रस्तात ।
यानक क्रिया जात्व हरेना क्रियान ।।
यानक क्रिया एवन वाश्राम एडाएन ।।
माइन क्रियान । यथ छाकिया चारित ।।
माइन क्रियान । यथ छाकिया चारित ।।

ৰমণতিৰ কৰেণ প্ৰভাবন্ধন

ভূপত্তিক আন্ধান সাধু বিদান বছল।
লোলান চড়িন। সাধু জেপেড চলিলা।
নিজ বাজো আনি সাধু উপনীতে হইল।
অন্ধিতিক আনি ভূপতিকে দিল।
অন্ধিতিক স্থান ভূপতিকে দিল।
প্রি সালনে ডানে কলিল নীলিভি।।
শাবি ওক দুই পানী নেন্ত জলন।
তেন্ত আনিকা লিক অন্ধিনিভি।
শ্বি কুকা পুটল ভাতে দেহি কৃত অনু
নিক্তির ভূবে বাজা শান্তগ্রহণ।
বিদার হাইলা সাধু কবিলা গানন
আপনার পুলে শিকা দিল নক্ষন।

্ৰাৰ-বাৰি বইবা শ্লনাৰ কাৰী-স্থীলে উপস্থিতি পাট্ৰাকে বসিংহাক সংখুব নাৰন। স্থাপুৰৰ বিষা ভাবে জানাৰে ব্ৰায়েও।। नदमार्य (वारन छन भूनना दाशासी।
भौड़ दगरड यागियार्ड (डाह्मन स्य यागी।।
भूमत सानिर्ड नद युगियार्ड सन।
भवरव छनिया याद शुद्ध (शाह्य ।
नहित्र या उत्तर किया याद्य शाह्य (शाह्य ।
नहित्र या उत्तर किया याद्य याद्य (शाह्य ।
नहित्र या उत्तर (शाह्य याद्य (या शाह्य ।)
भावता छत्र श्रीय (वाद्य वाद्य ।)
भावता छत्र (वाद्य वाद्य वाद्य ।)
भिक्ष सामस्य छनि चनि इत्येषा (चार्ड ।। भ

चैठि वंशियात गकाम नाना मनाना।

একাদশ পালা

<u>মিল</u>ন

ৰাগ বড়ারি

পুননাকে পৰা স্থী মধ্যে কৰিয়া বনপতিৰ ক্ষোধ ও পুননাৰ ফেটবুণ্ডে পুডয়াৰক্ষম

চল চল স্থলনী ভোদ্রাবে দ্যাইয়া বলি

এগানেম ৰভিয়া নাউ কাভা।

মাজিত লপেট নহি হোমাৰে পঢ়াইয়া কহি

वर्कात्रदर्भ एकटम श्रीहर्व लोके।।

কিবা পত্তি বিভ হয়ে - কিবা অনুগত সহে

পর-পত্তি প্রতি কিবা মতি।

चिना नारे मिलात्व किना वृक्त नवीदन

সকপেত ক্ষত যুক্তী।।

যদি বা এমত হলে ত্ৰে ভাবে না বুধায়ে

বেড়াইন্ড পর-পণ্ডি আলে। বচনে না ইইব দুঃৰী হইয়া প্ৰদ সুধী

5नि यात्र निक्न शक्ति शाहन ।।

কৰ পিৱা পভিয়েশ্য তুই হৈব সংহ দেশা

ৰভিমত পাইব। যে বৰ।

এজনো*নক* প্ৰব্ৰোদ্ৰ শৌহাইব। প্ৰন স্তৰ্থ

শেষ্ট্ৰৰ কলম নাহি কৰু।।

প্ৰভূপ ৰচন ভূদি খুলনা বাপানী

एर्रेडिन्ट इ इनिका कार्किक।

গিনা নিজ বড়:পূৰী পেৰিন চাড়ের ঝাৰি বোৰে কিছু বছৰ। দেবিয়া। জনৰে জনৰে কেন দুগৰি চন্দ্ৰন বিস্মানৰ না হউক আনায়। ডিজ মানৰে বোৰে সেবীপদ-ক্ষ্যন ক্ৰবোহেড় কৰো পৰিহাত।

ৰাগ ভুহি

"লহবাৰ বন্ধু থা ও বাৰীর নিকট প্ৰন

अन्तर नश्मा निमि जाता जाता विन । समिक त्यांनिया त्यात तित्य छ्वाहेति । त्यासाय वहत्त विमि नश्या त्यान् कन्त । सामात्य त्यांच्या (साथ हहेन नमायन ।) भूजुम वहत्त निमि वह भाहेन नाम । अनिया श्रामित त्यांत्य यमशीयमान ।

नदेनार्य दर्शस्त नामा वर्त शंक ठूसि। शुक्रुत मञ्जापः कवि व्यक्ति शियः व्यक्ति । बहरिष व्यक्तिस्य व्यक्ति। नह नह श्रमस्य स्थन मध्येत्रशान्। नद्मार्त स्थिया व्यक्तिस्य धनश्चि। स्वन कवि श्रीप्राहेता काहार युक्ही॥

ন্দ্ৰাৰ লাগনা ও আগাড়ক
আপু গৈবিছে সাৰু গৌড় নগৰো।
সেহো কথা আগত ডৰে সাধুৰ অভবে।।
কোৰ কবিয়া সাধু লহনাৰে বোৰে।
কাম পাণি দিয়া ধৰে বহনাৰ চুলো।

বাগ কামোদ

নধনা কর্ত্বপুষনার পরিচয় বাদ এড়াই চুলের হাতে সাধুর নক্ষন। না চিন আপনা নাবী ক্ষোব অকারণ। শক্ষ, ৪: ব—বুই। (क्लेक्स डेड्डिंग्ड (बला डेड्डिंस) नश्रह ।
डिजीर्स (क्लिस) विद्या क्लिस क्लिस क्लिस हिन्द किल्स डिड्डिंस स्टिस ।
रिनेट्डिंड (बला ट्रिड्डिंस) किल्डिंड (बला ट्रिड्डिंस) किल्डिंड ।
डिजेडिंस मिन प्रिला (मार्क डोड (बावा कन ।
किलारिंड मिन प्रिला (मार्क डोड (बावा कन ।
किलारिंड मिन प्रिला (मार्क डोड (बावा कन ।
किलारिंड मिन केल्डिंड बालम (मह प्रिला ।
विक्र मार्क प्राचित डोलिंस ।
विक्र मार्क पार्क डोलिंस डेल्डी ।

পথার

বদপতিত নিৰ্ফেশৰ বুলনাৰ বছন ধনপতি ৰোৱে খ্রিয়া না কর ক্রলন শ্ৰনাৰ তাৰে কল কৰিলত বঙ্কন भुव्य वहरूम कामा वहास देवन मे। क्लिएड क्लिएड रचन परताव नाग । नहनार्य लाज्य छन बनना दमनी। বন্ধন কৰিছে আতা কৰিছে ভোৱা খানী॥ वृत्तराहम रहारल क्रिफि जिल्लाक **पा**हण वालरम रुतिया निनि भक्ताम श्रीकारम लाङोदन भुत्नाम कान ध्वार नागाती। वक्रम कनिएड श्रामा हिन्ना जालनि । এক बरन डोर्ड दोना अलगी-हर्दे । योगत तकरन इंडेक यहुड विदेशन ।। দুৰলায়ে কৰি দেহি খণ আসাদন। इविधिक वृजनीत्य क्रनाय बक्त । 🗸 পাৰক আলায়ে বাবা মনের ছরিছে। नोक नहर कवि अलारस दिरभट्य মুর্গের বাঞ্চল বাজে ব্যার্গত আগল। चां कि कता भिन्ना वाद्य श्रुप्ता गाविदक्तन ॥

ি প্ৰায় গাঠ—ৰাক্ষম।

ঐলপাই বন্ধ কান্ধে চক্ষিত্র হৈয়া। যক্তাবি ওলাঘে ভারে লেখে পোড়া দিয়া।। নিবামিষ ক্ষিণ পুইন এক ভিত্তে। मानिष अक्षिएक भूतना नित हिएक ॥ योन वाक्रम नाटक दिल मिन जाएक। मटबाइन मृद्ध निया मदानि अनाट्य ।। मरनान इतिहास नारक ह्वाडिगाइव बाङ्। দ্বিতা বিশালে বাবে উবিচা আলা~~ড~~ ।। चर्ष्ट्रवं उन्मन वदमा जान्नत्य नित्सरम्। छ । कि छ अन अनु भारक अन्दर्भरम ।। कीवश्वि नाठ वाचा बद्धिक ब्रह्म । खुदारे उनारल डाएड धनावर्ष भाग मभूर्व भिष्टेक बादक भाग मुनाम। ছবি পানঃ পিক বল্ড ছতিপ্ৰ ভাল।। বমুচন্ত্রব ফেনা পিঠা অন্তিশর গণি। পুথ চুগা ওক্তকান্ত্রিশ বালছ প্রদানী।। बन्धा-वडा जिठा बट्ड बटनव हविट्य। नोनान सुपद्धि निया मञ्जानस्य स्नर्भ। वन नामा निष्ठि यानि त्यानात्य मुका मानी । यनु भविद्यपं करन मृतना क्रमंत्री ।। मातनात्र हत्रदर्ग गरताष्ट्र-मध्-रनारङ। বিক্স নাধ্যৰ তথি জলি হৈয়া গোটেও।।

রাগ বলার

ধনপতির ওঞ্জন

মানিবাত বুবা চেড়ি বোগাইন গাল পিড়ি বোগায়ে কবিবা সমিধান।* কবিবাত পরিপাটি যুগতর ভবিবা বাটি সাজাইক দিল বিদ্যবান।

মণ্ডি স্থবাসিড বারি ভবিষা হেম ঝারি

भूदेश (धन यहायुद्ध

চরণ পাবালি

গইয়া কুত্রলী

ट्~~ञांकरमस्ट देवरम महाशहर ॥~~

অনুব্যয়ন

অনুভ সমান

बुजनारस स्मिट्ट बार्ड काल । हाविया गावमा बारव

विक पांचाव शास्त्र

कतरपार् कवि अनिदान ॥

বিজ্ঞাদ

বছু কানাই প্রাণধন হোব। गुद्ध मृद्ध मा डाडियु हवनजानि दहाव . काठि मिन् योजन भिन् पात्र मिन् कि । মার মাছে ওধা পুলি ভাবে বোন দি। আব্দি নোর আরত > বাপন। कि कवित प्रमन्न प्रतिगत । भन्नवान

প্রাক

ছবিমে ভোজন সাধু কৈল বনকুৰে। याह्यरम छहि इहेगा छात्रून पित भूरब ॥ কপ্রি ভাষ্ব বাধু বদনেতে পুরে। প্ৰা) বছৰে সেবক প্ৰনম্পিৰে॥ বিচিত্র নেহানি পায়ের বাটের উপর। তথিব উপদে পুশ পাতিক বিভর॥ নেতের মুশান্তি টানায়ে চালোয়া পোতে ভাতে। भवन भूरवन करन वर्ष नाहि शास्त्र ।। শিয়বেত শাস্ত্রিত। পুইল সহব। मानान भुकारक नगर वर्ष बहुनाइङ ।। বাট। ভবিষা পুইল কপুৰি ভাষ্টা ভূজার ভবিষা ধুইল হ্বাসিত হয়।।

हत्रमें भाष्ट्रा भित्रा माध्य मन्तर । चेवाव डेभर्ड विद्या कतिन चवन ।। पूर्वारक डाकि ड्यंट कर्ट व्यथिड क्रेर्ड व्यक्तिया स्वय चूंनता यूक्डी । यथे छनि पूर्वारक क्रिल श्रम्म । यूनमार विमहत्रारम मिला प्रयथम ॥ रहन कारन पूर्वारय कर्ड थूनमारत । क्रिएड हिन्या याह माध्य रगहरू ॥

বাপ পাছার

পূৰ্বেশা ও বুলনাত কৰে।পৰুধন

পুৰা বোলে গুনরে বুগনী।

এবে সে মানিল মান্তি বড় ভাগ্যবাচী জুন্তি

তাৰ লাগি বিকল তোৰ স্বামী।।

এই যে সদাগাৰে যদি চাহে সহনাৰে পুণ্য কিন্তু নামধ্যে ক্ৰপনী।

জেন তোনা ভাগা দল। তোনাৰে কৰিছে লাল।
ুপাছে পাঠাইবা দিছে দানী।।

क्षीतन त्योतन व्यक्ति मूहे कन

সৰ**্ব ভাল। হইবার চাহি ।ু** বুঝিল বেয়াতিশ কবি তবে বুলি চডুৱালি এড়িবে যুলেজ লাহি পাই ।।

পুৰনা কোলে দুবা দাসী কৰে। কহ হাসি হাসি আমাৰে নিদ্য সদাধাৰ।

বাপন্যৰ স্বাক্ষর পত্ৰ দিল লহমাতে কান্ত্ৰতে বাবিতে ভাগল।।

দুধা নোলে খুলনঃ বাৰ্থ এই ভাৰনা এহা নাহি ভাৰ এই পিনে।

সেই কৌন বাস লইবা সাধুব পাপে ত গিয়া কি ফল ধৰ্মে কৌন **জ**নে।: জননে জনতে যেন ' দুগান চরধনন বিন্যুথপ না হউক আহার। বিহু । বাব বোলে নেগাপ্ত-ক্ষালে ক্র্যোড়ে কাথ প্রিচার।।*

न प्र

খুলনাৰ সঞ্জা

চকণি আঁচ্ছি কশ কৰিল শুসাৰ।

নান্ত বাহিনা বোপা দিল পুপনাল।

শুনিও কপান্দ শোনত পুৰত সিন্দুল।

ললকা-ভিলক কোটা পোতিছে পুচুল।।

ক্ৰম্ম কাজনাই সালি বভিছ ক্ৰমজনল
গ্ৰুম পৰিল বেন পদ-ভভ-নলে।।

মানান্ত ক্ৰিছে মুজা নাফিকা উপব।

ক্ৰেতি ক্ৰম্ভিবৰ কোড়িছে নামান্ত ।

শুন্তিমূলে শোভা কৰে বানক্ৰুওল।

গলানে ক্ৰমক্কাটি কৰে বানক্ৰ।।

ইয়াৰ পৰাৰ বা ৰা ৪ চাপুৰিলত বিজ পাগৰতীৰ ভণিতাবুক্ত নিৰু লিবিত পদটি আহত্

न्द्रको नोहरूम्

वित्मानिनी विक्रम कविएक ना कृषाह्य । ত্ৰা পদ নিৰ্দ্দিশত - बविद्यारक् भू।ननारच नावा वर्गन भूतनी बाळाट्य ॥ নপুছকি জিনীৰ ব্যক্তি কেবুরকু ওলমণি পৰিছবি কৰা প্ৰনা প্রিমখীন করে বহি 🔻 নীলেনিচ্চাল পৰি দেব বিকা ঐ চালবদন ।। ঐ ৰূপ হেবি চৰি करत मुनगी वर्गन क्षितिहरू दवन शरकात्। কচে বিজ পাববারী এন ভন পুৰাৰতী मतकिएउ विकृत प्रदान ॥

६---कृतक **इ**कन (

शीता मणि माणिका वह काकान ।
वर्ष अन्यन करन स्वर्ष ज्याप ॥
क्य-गंग्रस्य स्वर्ध खमूठि ।
यमिक्क भूम रवन कृष्ठ पाठि पाठि ॥
मधू मधीन मूदे भाग-भरमू स्वर्ध पाठि ॥
भन-सकूरन स्वर्ध दरस्य रव वर्ष ॥
वावना स्वर्ध स्वर्ध छात विधित्रनिर्द्धा ।
वावना स्वर्ध नम्म स्वर्ध स्वर्ध मित्रा भीति ॥
विधित्र निर्द्धा रवन क्रमक्ष्यु ।
विधित्र निर्द्धा रवन क्रमक्ष्यु ।
विधित्र निर्द्धा स्वर्ध क्रमक्ष्यु हती ॥
वावना स्वर्ध क्रमक्ष्यु हती ॥
वावना स्वर्ध क्रमक्ष्यु हती ॥

বছবিৰ অভিনৰ্গে ছবি অঞ্চলায়।
বিদাধ হুইছে গেল সভিনীৰ পাশ।।
লহনাত্য গোলে তুবা কৰ উপজেৰ
কথাকাৰে যাবে যাতা কৰি এমন বেশ
দুবা বোলে গুল লহনা ঠাকুবাৰী।
লাসৰে ভুলপ কৰে ভোনাৰ যে যাতী ।
বেদ ৰাম গুলিলেক বচন পুলালা।
লহনাৰ মুখ্য ডাজি পভিন্ন আছাল ।
সাবসায় হুবলে স্বোজ-মৰু-লোভে।
বিভ যাধ্যে ভুলি অনি হুইনা পোন্তঃ।

বাগ কান্ড

नकता कर्षुक भूनतारक वातरव शक्तक विराध आह्र वातरव न गाउँच घर्च भूतनी । मूखि एकार्च निराधन करना राजा के किसी। मनुष प्राक्तारण करें बाँदेन भारत। रनस्य भोदेना नृश्च तान्ति सम्बद्धिक।। সাধুৰ বৰৰ গৰাল ভাল আৰে।
সময়ৰ পৰাল সাধুৰ অবিষয় বচনো।
ভাগিৰ গৰালনে মুঞ্জি না বাম কাছে।
শ্ৰু কাৰ্যন সমাধান ভোগে ডাজিয়াছে।

লহনাৰ ৰচনে পুৰলা চেড়ি কছে। আৰু কথ কাল কৰিব। ভৱে।। বিদ্য নাধবানকে এট ৰূপ ভবে। বাদৰে বাবে ধাৰা দাবীৰ ৰচকে।।

ু ' ত্রিপদী

্বুৰ্বলাম উপৰেণ

पृषा त्वारन छनाव चूननी। दू। महाना जिलिया यह स्मार्थात्व स्मार्थात्व जानी इदव यत्त्र तात्रिय त्यात्र वाशी । अवद्या तिकिया ती । लंड लेड पिया भी श्रुभरम श्रुट्यम इटेस चरत । রাছল পুট্যা আন্থ পাঁড়াট্য বাম ভারের নুদু মদু হাসিব অধকে।। সাধু সম্প্রাণ আদে - এই বাইশের চাহিব পাৰে নিমুখ সম্বি বৈহ শীন। रितार वारावेद जुरल वाकत नेविदात छहन बेरपाठ (प्रवादेश कृष्ठ-तीय ॥ জ্যার লজ্জা নাহি গুটে। সাধু কর দিয়েও কুটে इलि बाङ्डामिय जुङ-मर ५। ্তুলিয় কাপট দুৰ কুফিল্ড কবিষা মুখ न्हान निनद्य मृद्य बंह्य বিকল চটারে অভিশয়ে বুচাট্যা রজনা ভাষে ন্তবে বে খনাইয়া বৈদ কান্ত। বদের প্রার সংভি **ত্ৰ**ণ পাইলে ব্ৰি ক্তিয় ৰে আপনা বৃত্তান্ত।।

भ, ह—कन्त्र ।

় খ, ভ—বডির ।

গীতেঃ স্থাপ লাহিল্য

कर कर कनांवडी काशांत भवान। अ क्रम वाजन दबन शक्ष-वान ।) ক্ষণে ভগষগ গোবিৰ গাড়ে। অঙ্গের সৌরত গগনে হুঞ্চান্তে॥ নাসা নিরমল কণক বেপরী। অৱশে রঞ্জিত বঞ্চন-বৃদ্ধি।। जुकत अपना ठाश्नी हात्न। ধনু শত পেলাইয়া সদস কালে।। যালে আৰু আৰু মধুৰ বোল। থাছে যাধৰ কেশ খলি পড়ে কুন এই

वाशं वहात পুলনাৰ বাদ্ধে প্ৰদ

भग्रहरी करन भवि हाल गर छन्परी

८७%नाटक यानुक मन्तन ।

ভার কি পুরুষে বাত - কি কাম পুলিনাল

क्रिजाना कश्दत वन वन ।।

চমকি চমকি

্চলিল ইশুমুৰী

হেলবে ভাহিৰ বাব 👝

मांगरत गाँहेएड

करने नहेंगा होएड

नीबारस बुरव अनुश्राम ।

इतिह्य अक्ष्मित हार्म करिया उन

त्यांशीस स्वत्य भीतम् भारम

গুণেতে যুড়িয়া বাণ পুৰিকা সন্ধান

सानुष्य दान्तिहरू काम आईएस ॥

নত কৰি ভিব 🔧 🥏

ভিনিনা গতি ধীৰ

हिन्दरह ना भारत काजिता।

পূৰ্বকভাৰে 👚

रहिन हिन्त्रण शहर

अन्तर इडेल बाबाबंधि ॥

া এই গ্ৰীড বা, খ, ছ-তে নাই। 🤚 খ-নৱ কৰিবৰ , ছ-নভ কৰিবীৰ। ্ৰ ৰু. ২— লানি হানি :

५ कश्रदोदन

দেখিবা মুনির মন

ৰন।হৈত কবিবাবে নাবে।

विध्य यनक

कर्त्य भागि इक

আপ্ৰে জালিয়া ৰবীৰে চ

এনত সালনী

कार्यका छ स्वामनी

(अग्वेन भुजून नाभरत्।

যাধুব নিল্লা দেখি

বিশাৰে ইকুমুখী

বোলে কিছু পুৰনাৰ তাৰে।

नाग कड

शामी पूरणो द्याल दृष्ठि भूतनार छत् ।
थ उत्तर द्यारीम् द्यारण भूकारण ।
थ उत्तर द्यारीम् द्यारण यद्यारण ।
यृष्ठि रागार थारेल् अकारण ।
यृष्ठि वा चाछ्य द्यारण गा।
चारित्स भारेष्ट्र यह सङ्ख्या ॥
यूग्रमाय यहत्स भूवा करह ।
हन्स त्यार्थ भार्य भार्य ॥

প্ৰাত

গুনিয়া ত দুবার বচন পরিপাই। করেড চুলিয়া নইল চক্ষনের বাটি।ঃ

* হৈছি পৰ জ ও ও পুপিতে বাংলগালের তথি চাবুক নিমুলিবিত প্ৰটি আছে—

হাবিবংশ বাদল নিশি
ভাবে নাবেশ চেল বৃশানন বাসী।
প্রের সিজন পর শংগ চেল বছা।
মুখনত সুখন চলন তেও পছা।
পুগনত ব্রথম চেলেন তেও পছা।
পুগনত ব্রথম চেলেন কোলার।
কোতে বিলেগ্ডনী বাবা বিজ্নি ক্লাব।
দিয় বিশিশু নাহি ব্রেম প্রাব।
মুবিল অন্তর্গক না জানে গাঁডাব।

अवेश केतरन मानू एटल निजा यात्य।

मनवरण मानू निषक कामिनी।

जब नयन मानू निषक कामिनी।

कामिनी भन्दल काशिन बनभिति।

बोतिन मानाएड भित्रा निमन मुनती।।

मन दम विद्या नामा-मेर्याधन मार्च।

याद्दन विद्या कामा-मेर्याधन मार्च।

याद्दन विद्या कामा-मेर्याधन मार्च।

याद्दन विद्या काम नहे निज भारक ।

दाविमा माहेरण निष्ठ किल भूग वका।

प्राक्तिम ना भारम नामा मार्चक।।

प्राक्तिम नाम्याव काम किल प्रकान।।

রাগ পঠমখনী

মানিনী মান পৰিচৰ বুৰ পাছিলু মুঞ্জি কামনতে নড়ছি পাইৰু একে পাছিলু মুঞ্জি কামনতে নড়ছি পাইৰু একে কুচ-কুছ দিয়া কৰ পাৰু।। কুচ ভোৰ নিনিবৰ নাথে কনকের হাব প্রবৃতিত লোড়েছে ভাহারে। বান হিমাচল নাথে ডাইবি টা সাবাং বাজে দেখি কল পাইৰু মনমে।। ভূষা কুচ মন্দিৰ বেন কৰ কুব পূব প্রবেশ ক্ষিতে মুঞ্জি চাজো। বৈষা ভূষা আশ্বন

মুক্তি মাৰ্কো তোৰাৰ প্ৰথ ।।
> ৩, ছ, ৩—ওলাৰে ।
> ২, ৯, ৩—নানলি বহিল কান্য প্ৰোধিষ

े च, छ, ड--अनारन । े थ, इ. क. १--वानरित नदिल कान्। लटकारिय नार्थ , धु--बनरिक चार्थ कान्। सुभरतक बारवे । े थ--मूर्याव ।

অভিনত সিহি-বৰ পাও।।

বিষয় অনুদ্রব্য সহিত্যে না পাবে। ভব

धनी भनी पाक्त कतित सान मने।

वान कारणाहा

না বোল না বোল অন্য স্বাধ্য হাত্য কপট বাণী।

वक्षण संस्ति वानिसः सृनाही

নোপৰ বোল হুদ্ধি কেনি॥

ৰহম। শাৰণানী প্ৰামাৰ কুম্বী

ভাবে আনহ বাসক্ষর।

দিয়া মালিকেন সংস্থামে কৰ রহণ

অভিবাদী সে ভেশ্যাৰ ভৱে ॥

শেই ত রুদ্রী শোহাে। আগুরী

ৰৱ ৰভিয়ৰ ভাগে।

व्यक्ति बृश्विमी (डामाव बन्धी

ভাগৰ চৰাইছি বনে বনে। মুঞি কলিকা-কুল্লম ভাকে নাহি ধনং

এগাপে দেখি ক্ষেন ভোল।

যদি মণু পাশ্বা পুচুৰ জ্ট হইব। লংকাৰ পালেভ চল।।

বোৰে ধনপতি জনহ বুকাজী
আৰু না কৃতিৰ এনন কৰা।

মুক্তি কাডিক হাইৰু তেলা নিশ্চৰ কৈৰু
পাইকা মৰ্ম্বন্ধা ।।

দেশীৰ চৰণে গতি — অন্য না লয়ে মতি

যিক নাধ্যানলৈ বোধন। সিয়ে চিত্ৰ - সাকে হাৰ কিবাদিক

বিকার বাড়বে চিত্ত নারে সাধু নিবারিছে ধরে সাধু ধুরানার অঞ্চলে।।

বাণা কেলাব

ষু চাহ নান গুনহ খুবতী। বিবরণাগতে উদ্ধার পতি।।

³ **म—करिंगका करण** शांदि लट्ड सरह।

भित्त स्वारत एउन्च इन्तंक्याना।

प्राचनत्त्र स्वन् चन्छलता।।

एठाव क्रमे स्वन्धि कीर्य ना स्कः।

प्राचि निर्वाचित्र द्यावादेमु स्वः।।

क्ष्मुक्त्यूनं स्वाद क्ष्मक्ष्मक्रिः।।

स्वाहनयून्धम् क्ष्मक्षम् ।

स्वाहनयून्धम् क्ष्मक्षम् ।

स्वाहनयून्धम् क्षमक्षमः।

स्वाहनयून्धम् क्षमक्षमः।

स्वाहनयून्धम् क्षमक्षमः।

प्राचित्र स्वाधि स्वाह क्ष्मिनः।।

प्राची स्वाह क्ष्मिनः।।

प्राची स्वाह क्ष्मिनः।।

विवह भागस्य क्षमान्धाः।

ৰাবনাসিকা পুনৰাৰ বাৰমানী

भूनमाद्य (तांत्रते भूनु यति (स्य मन । साथ माद्यान यति सूत्र करावा निद्रमन ॥ माधनीएड सन्। (मात भूत्रदेव प्यमुक । माडिनीत प्रांत्र नावत करावेत भूष्ट्र । साडिना नवेन गडा प्रांत्रत पाड्य । भविताद्य प्रिन (माद्य छश्च बन्ने ॥

জৈটে বাসেও পুতু ওন বোৰ দুখে। কহিছে সে সৰ কৰা বিদৰাম বুক । পুচও কৰিব ভাগে দহে কৰেবা। শলাটের বর্ষ কোর পড়ে পদভল।। আনার বাকা তবে ওল সমাধার। ভোলোর বনণী হৈবা বাহিছি ভাগল।।

আমাচে বৰিৰ ৰণ চলে মন্দৰ্গতি। কুষায়ে আকুল হৈয়া লোটাই আমি কিতি। কেশে উঠি কেশে কলি চতুদিকে চাচি। তেল শাধ কৰে মনে অন্য ভাতিং কাই।।

প্রাল-শ নাগকত পুতু ধনিবে খিনানি কোনে কোনে পুকা শত হাম নৌনানিনী। খিনু ভিনু হইজ তেবি ধানে চারি ভিত্ত।* বেলানত মাহাহ ধাই পড়ি মুচিছাত *।

ভাজ সাথেও খুড়ু বিদ্যুৎ ধ্রার। শোকাল ভাল ল'ম কানন নাবাস।। শোলি লাম কানমত চক্তি মারি একা। শাহন ব্যাস্থিত মঞ্জাংলণ হালৌক।

আধ্যন মানসভ পাতু জলাং স্থানযো। বু বিব আনকালতু নাহি ভিতাত্রে। বী চৰাণী বাহে জেলা লোকে পানয় শীন্ত। দাকন সাহার বাহ সভালা ক্রিডে।।

িবি আহা পত বাংগ পুর মার দুর শাস্ত্রী নক্ষী থাকে বোলার সঞ্চ। ইবেশ দায়া তে মোক পামে কাহি বন্ধ। ফুবার মাহুব হ'লাং বাংগ বন্ধণ।

মধ্যাণ বাংলাও প্রান্ত লীত লাভ বেলা। ভাবিতে ডিভিনত বোৰ তেনু হথল লেনা। কৌন বাল পরি ৩০ কেবিশালববে। বছনীর শীতে নোল বঙ্গে ব্লিক ছালে

পৌৰ মাংসত খুড় তেনত পুৰন । শীত ত্ৰে দতে তেনু কলিও অধ্য । লোকৰ সহৰ চাহিলু শীংতৰ কাৰণ । কোশ হট্যা কতি ট্ৰে মাৰিল ত্ৰন ।।

[ি] জনসংখ্য । শাধা হ । শাধা পাঠ- ব্যাহ্যিচাই। শাধা-টোকছে , ৪--ব্যিছে । শাধা-এর মাল খোলোকি আমি সাম-ছেন মার করে বলে । শাধা-ছিম।

ৰাৰ নাবেও প্ৰভু গকজ বাংগ শীভ। লোগে লোগে ভিন খোল গোলাহ গোলিছ ।। ওঠ অধ্য অস্কৃতি ক্ৰন। হেন বাধ কৰে মনে পোধাই ছডাপ্ৰ।।

कारक गारमङ म कि पार्श्व अड्राडी। निक श्रीत्राद सहैया स्थान भक्षि॥ सन्द्र सकार्य सम स्थानिना नारम। निक्यि भाष्य गड विनि प्रवास्त्र।

मधु मारणाठ धा हू छा रहाता ती कानरनव मरना रशात गर्मा उत्तानी ॥ यहिमी बानिन प्राप्त के राम प्राप्त । यस्त पुरुष प्रश्लिक प्राप्त मान्य ।

भूगनार्य रूप कर्ड मन्तारात कार्य पूर्वारच वित्रता स्थ भवनारच खर्म ॥ सावनात हत्रता सर्व जान्य स्थान । विक्र सावतानरक वित्र दा चार्यक

> ৱা । খানশী ধনপ্ৰিকে সংক্ৰাভ ডং স্বা

सहना त्यांन वृत्य । इत्य । रूपं ना रक्षि शर्माण । सोवरनय वरण द्वि के रेग सक्ष्य । रहारदाव भवान वाक्षा । दि । सार्व शास रहेल ताल इन्छ रहात त्यांम नाहे च लाग भू न्यांच । दिनके नांग्य हिंगा । अला इन्य भारत । महात्र इन् तक्षा दक्षा । इन्य नाही । दिनके अन्य भाद्यन निष्टु स्थान नाहे । मुक्क अहि स्थान च हेटल अ रूप न वहांकि ।

[>] ৩—বিছে শীতে

वबूरना दब् धानन नि ता हरता।
गानित्त याशना काञ्च कानव त्कह नरह ।।
धरमरण नर्गां वह भनिष्ठ यान्छ।
स्त्रि अभि वन्ति वह तक ना कारन गार्छ।
धक्री वहन शृजू अभिराठ यह देवना।
धरम नर्गां विश्व शाह्य। शाह्य। शाह्य।

পৰার

দহনাৰ পুতি ধনপত্ৰিন কোৰ

মতি কোশে ধনপতি লগন।লে কচে। আৰু নাধৰ না কৰিবু লোকাচাৰে তথে।। মাৰনা গৌৰৰ বামি নিম গুলে চৰ। কাৰুম পুতাতে পাইবা এখাৰ পুতিকৰ।।

প্রভূব ৰচনে বাবা ছইলা নৈরাব।
কালি ত কালিতে থেল আপনার বাস।।
মনে চাবে লংগাবে বান বুকি ঘাঁই।
চলারল পাইলে গাড়ুর কবি পিউ।।
ফুকবি ফুকরি বাবা কববে কলন।
কুপোত হথ্যা কবা। কবিল ব্যব।।

भूगरवीय सम्भावि काश शृत्मारकः।
(भगवा भवर्षकं नृत्यं भागेरक् मण्यारकः
(भगवा भागेरक् मृत्यं काश स्थितं रह्याः।
(अस्ताकं भूश्विक वाम नामरकतं सभा।
मन नाम मनात्म कृत्राम स्थिति।
यभ मृत्यं भागेन्तं रमवे रहतं नित्यक्तिः।
यस्तानं स्थाप श्विष्ठा मण्याने प्रतिकः।
क्रितानं स्थाप श्विष्ठा मण्याने प्रतिकः।
क्रितानं स्थाप श्विष्ठा मण्याने प्रतिकः।
ध्याप्तानं दिन्यं कृति क्षित् थ्रान्तः।

ভোষার বচন প্রভু ভনিতে স্থলর। कतनीएड विच छत्रि छैन्द्र मुद्र-मह। মানার সনে তুবজির না করিব সাব। ওনিলে বহন। দিদি ভেকিন প্রমাদ ।। लहरा त्रानी यात काङ्ग्य सुन्ति। कि कविएड आहेव डाटन त्योतहरूव नानी त यातक स्पर्वता श्रिका मकन श्रृष्ठ-वक्ष। ' গাজু পাশ্ব দিয়া সাগ্ৰ গেল বছা।।

রাশ খডাবি

बुधनांव यात उक

ञ्चनी वारवक शतिवत्र मान।

ক্ষা কর অধিবোদ > কর প্তি-পরিভোগ দিলাত বিবাট ছত দান।

ये भनी 'छदर एड।एव - इन्न भिनादर

লেৰি নাই একু ৰাজ।

क्ठ-राम-पर्वे मार्थ श्री-वृज्य बार्छ ভৰিৰ উপৰে দেহি হাত।।

কৃষ্টি গাকৌ কোন অংশ সাগিনী সাধুৰে দ'শে ইংৰ ৰদি না ৰাও প্ৰতীত।

भार्यनाव प्रज्ञिलाहप বান্ধ যোবে ভুল-পালে ৰৰ শান্তি ৰে হয়ে উচিত।।

শিববৈতে বৈলে শিখী গণানেতে নেত দেখি নাদ ভূমি হয়ে ও উলাস।

মুজনের প্রেম চিফ কভো নহে ভিনু ভিনু বেন ইলু-কুৰুদ-প্ৰকাশ ॥

कनरम कनरम राम पूर्णीत हत्रथं-धग বিশুরেশ না হউক আবার। দিশ্ব সাৰ্বে লোলে সেৰীপদ-ক্ষ্মলে করবোড়ে করি পরিহার।।

^३ च—वक्षावेत्र वरनव स्वापः।

প্ৰাদ

বিদ্যা

बन्धित रवास्त थ्रिया उत्तर बूबनी । स्पेत्रक दश भिया किति बाउ एडाव शामी ॥ भाजूका बबनी स्पाद विकास स्व गास्य । बिक्तिया विकास वक्त नाहि हस्य ॥

সাবুৰ সুখেতে শুনি সক্ষণ ভাষ।
ধূল-এই জন্ম ক্রিল প্রকাশ।
সার্থার চরণে স্বোম্ম-মধু-লোভে।
বিদ্যান্ধ্রান্দে অলি হইয়া লোভে।

বাগ ভূপালি

ক্ষে ধরি বননীগর বৈদাইল ধান উবে। স্থান চুখনে ইন্দু ৰূখের উপত্তে।। পুৰ্ব-উপহত-কাৰ বাধুৰ কুৰাৰ। भारे दक्षार्थ भूतनाच नुहेरव छोड़ाव II **ए**लिया द्वारेन याम् यान्यान् सम्। **ठाल ठटकार टाम परेल जिल्हा ।।** निमक-(भवन । सन्व देनमका व्यक्तीय। পুচ আলিজনে ভান চাপি ধরে গীয়। मठ रू वनस्य एक जाएक कलावन। তেন মতে সমাগাৰে কৰিল ব্যাপ। र्वाड-एथ रेगर्च गारत प्राप्त काभिनी। ব্যব-দংশনে যেন অন্বিব পণ্যিনী।। विक-शुरम मुझानाव समन नि:शास। হয়েন ভাড়িয়া ইস্ত করিল প্রাণ্।। क्सरन सनव त्यम छिनु जिनु देवन। তেন মতে সমাধ্যে কামিনী তেজিল ।

^१ वे—साध्यः १ च च, स्टब्स्यः

श्यात

নি হাতে কি দিনু বন্ধু পীরিতি না ছাড়িয়।

যাবা তাং যায় বন্ধু ননোত রাখিয়। খু
বাত অভাতবে ওচি হৈল সদাধার।

দুল বানিল উঠি খট্টের উপর।।

কথুবি তাদ্ল দৌহে কবিল ভক্ষণ।
আল্লা হইয়া দুহে কবিল প্যন।।

নিদ্রান্তি হইয়া বহিল দুই অন।

বিজ সাধ্যে তথি পুণ্ডি বচন।।

ইতি দনিবার রাত্রি পালা সবাধা।

দ্বাদশ পালা

অগ্নি-পরাক্ষা

ৰাগ বসস্ত

কাৰ জাৰ আৰে সাইগাইন নিশি অৱসান ।
পূৰ্বে পূকাশ তেল অকণ বিনান ।।
ৰগন হাড়িকা উরং হাছে উদাস ।
নাসিকাতে বাহ বন পুচাও বাহাস ।।
হিছিল শ্লাৰ হাৰ মনেৰ ফুলকী ।
আছু সে হাডিল কাম সফল ধানুকী ।

বাগ ভুহি

অ'ল দুশনা নাধী সধ্যে তুই চাচুবাই।

সমু ক্ষিত্ৰ লানি

তানাইলি আপনা বছাই।।

সাধু বিশ্ব বিভি

আলিজনে চাপে নোব গাঁম।

শে কেন শিনীম ফুলে

তেন মড়ে কবিল অসীম।

সাধু ধৰ্মি নাম ক্ষুলে

চীনং নোৱ কবিল হবধ।

সাধু দেখিতে রক্স

লাজে নোৱ হইছিল নরধা।

নাড়াইল মোব নাং

তানে কহিলু মুই

না বাব না বাব বা

ত্বনে কহিলু মুই

না বাব না বাব বা

ত্বনে কহিলু মুই

না বাব না বাব বা

¹ বি—উভ। ^ব্যু—চিও , ব্যুব—চিবশী অভিচিচ্ন কেশ করি বিলালন। ত বান্দ্রবাণ।

পানাত্র

গুলে জানজোৎগৰ ঃ বহুমার আজেল হাসিয়াত দুবা দানী করিল গ্রন। वहनाव विषामाध्य पित प्रवर्गन ॥ मूनवारम लाइन छन नहना है।कृतानी ह बीड्राडी वरेवारड एडाबाद माडिनी।। इतिया दिवन दहेन नहना अन्तानी। गमान्तर्भ भागव फिल द्वयबानित शामि॥ ধনপত্রি বোলে প্রিয়া নামর না কর। मर्क्जारम किय जाबि द्वेष्ट नाम बन ।। এথেক গুনিলা তবে লগনা ৰাপ্যানী। মনিধা পাতাইয়া আন্নে ধণিক ১৯-টি।। শনক। কৰক। আইল খাব ভুলোচনী। वर्गात्वत्रः सरीद्वी मध्या क्रम्युगी।। करना नियमा चाउँन अपन-यहती। निष्य पाहि गरक पाइन वाध्य पर्याय गायी।। महद्यार्थिय करत जाता नाधूत उत्तन। সাবদা ভাবিতা ছিল বাধ্বে ভবে।।

ৰাগ বলাৰ

পুৰলাথ উল্লাস

মাতে তে দুবলী

क्या कराउधी

वानत्व त्वानत्व वस वरे।

লম্ভ দূর কবি

বৰ্ভ। প্রিছরি

ভূনিব। বেয়াহিশ খালন ।।

কোন কোন নাবী করে বুচাইয়া লজ্জা এপ

श्रविता जान नदमादव।

(नावस पुढिकारय विवाहेश এक ठारत

हास्तिम प्रिन्न जान निरन्।।

^९ च—रावि वारत भूती सन।

কেছে। ত হাৰ ঝানে কেছে। সাবিমা ছেটাৰ কেছে। ত সকল গাঁহে। কেছ খাবে সাধি কেছ মান গড়াগড়ি কেছে। ত চালিয়া কেছি গাঁহে।।

প্ৰাৰ "

বজন উৎসব কৰে সাধুৰ জুৰনে।
সংবাধানৰ কুলে বিয়া দিল দৰণনে।।
কুলেন্ত এড়িয়া সৰে বল্ল-আভবন।
জালেন্ত নামি।। কৈন্ত গ্লন্থ প্ৰকালনা।
তৈন সিন্দুৰ পান নিয়া গাছিল ভোল।।
বিশ্ব ডাকিয়া ভবে ককে সংগ্ৰিয়া।
বিশ্ব আধ্বে গায়ে সাক্ষা-বজন।।

বাগ ধানদী

ক্লাতিবৰ্গ কে মানৱণ

বিশু ডাকিব অনি কৰিব সানু শ্রিষ বার্ণী
চারে বশিক সানাইবারে।
না বহিব এক পাও করায়ে চলিয়া যাও
বহিতে চাল দৰে দাব।।
পুগরে ইস্থানী শিনা কন্দগতি আনাইবা
জানাইব আব জান্তিবাণ।
আনাইব কানাইব সনাতন।।
চালাক মগন মাঝে চৌদশত বশিক আছে
জানাইয় তান সভায়ে।
চালাকগতের ঠাই এই সর ব্যান্ত কবি
করায়ে আনিও এখায়ে।।

⁵ ব—উপুনেৰ আৰি কৰি।

প্রায়

भाज नरेवा विकारत करिक अवन ।
निकार भूत विद्यान वाश्वन ॥
अनिवार अक्षित इवित वन ।
वन-वार्त्वव छात पिर्वन छथन ॥
छथा स्थारत विकारत करिन भूवन ॥
छथा स्थारत विकारत करिन भूतन ॥
छण्य मगर्य थियो पिन बन्दन ॥
छाल द्वारत पिन बन्दन ॥
छाल द्वारत पिन बन्दन ॥
छालाईया छाल याथु हवित्वत न्या ॥
छालाईया छालिस्तक व्यक्तिक न्या ॥
अन्दि यन पर्ता प्रति ह्वार्य व्यक्ति ॥
अञ्चारत पिन बन्दनिव न्या ॥
अञ्चारत पिन बन्दनिव न्या ॥
अञ्चारत पिन बन्दनिव निकार ॥
अञ्चारत पिन बन्दनिव निकार ॥
अस्त अस्त अस्त व्यक्तिक भूता ॥

~~द्राप्त मधाना कर्युक मात्रवन नुदर्शन व्यव्य म~~हिष्टर भूक्षान

कारण तात्वं कृषि उन दिवस-ग्यापः
भगवित भगवित्वं पृत्वित्वः कृष्यः
भनवित भगवित्वं पृत्वितः कृष्यः
भनवित भवित प्रदेशः कृषितः पृत्वः
कृष्यः अद्याद्यः स्व वित्व क्ष्यः
कृष्यः अद्याद्यः स्व वित्व क्ष्यः
कृष्यः वित्व वित्व वित्व वित्व भवित्वः
भ्वाद त्यत्रे भविष्णः त्यादः स्व भवित भवि कृष्यः
भ्वादः कृष्यः वित्व वित्व त्यादः
कृष्यः कृष्यः वित्व वित्व त्यादः
कृष्यः कृष्यः वित्व वित्व

^६ **७ : च---भागनार गारक गा**पूर

[🌞] ब—रमीख बारका हाच-मधानव वर्षिक स्व

दहीस नेज बोनाादत कविन नेवन। वायवण्डित भूग्व शिता जिल्ला जवनन ।

বাৰবদক্তেৰ পুড়িংপাৰ-পুত্ৰ

माहत र नर्क जार्म रायतन्त्र प नि । धाराः हि । याहेम न व डेक्नांनी ।। बादन्त्र द्वार्त छन व निक्समाण । धन्ति वाड़ी हि माहेना मूद्ध माहे लाख धरन्क गड़ । कृत क्विड् मार्ग । महादेश्व छाद कृत क्वि कू उडाक्म ।। ध्राप्त छिन्। छान भवान्य कर्छ । ध्राप्त क्रिया छान भवान्य कर्छ ।

त्रीगवनगरं स्थानं छन वशिक्यकतः।
स्थोनदेनवं क्यत्वः अध्या अधिएक् छाशकः।
छैत्रीष्ठं नगरंग एक्ष्मी व्यक्तिक् क्यानद्यः।
छत्रः मा व्यक्तिया छाद्यः सद्यम् एक्ष्मद्यः।
छत्रः मा व्यक्तिया छाद्यः सद्यम् एक्ष्मद्यः।
छत्रः मानि मण्डं स्थादन छन भरदं छन।
भविष्यः क्याचित क्याः स्यक्षे नद्यः यन।।
मात्रमानं छत्रदर्भं महत्राज्य-यमु-स्माद्यः।
छित्रं याम्यानदेक यनि देद्यः स्माद्यः

প্রাব

ৰনপতি কৰ্ত্ৰ স্থিকগণেৰ অভাৰ না ৰাখাইৰে কাইটা হাইল ক্ৰিক গন্ম। ধনপত্ৰিক পূৰে থিয়া দিল দৰ্শন !। ধনপতি কানিকেক ক্ৰিক দুয়াৱে ! অভাৰ্থনা ক্ৰি পূৰে কৈ গেল জাভিৱেশ।। পাদা অনা দিয়া চবে যোগাইল আসন।
শেবকে মানিয়া কেল পাদ-প্ৰদানন।
ভেৰ পালাৰে পুৰিবা ত গুৱা-পান।
ভূব কৰিয়া দিল আতি বিদাৰান।।
শেইবাৰ গুৱা-পান বা লইল আতি।
পুনবলি আপনা দিল ধনপতি।।

ৰা বৰ্তমাহেৰ আন্যাল্যান পূজাৰ অসক্ষতি ও বাৰ্থমত্ত কৰ্ম্ম কাৰ্থন কৰা ক

বেস ধানায়ে পান বহিছে সভাৱে। श्लिक-ननाम क्ष्मा क्ष्म नाहि चार्य।। বাধবণতে বেছবে জন সাধু ধনপতি। भूगनभि छया-भाग विवाद मल्बृडि ।। **খনপতি বোলে তন ৰণিক-সমাজ।** ুশ্যা প্ৰদী মেধৰ পুৰ্দিবতা কাল ाड स्थावटच ध्या विया शहरती लितहात মাচাৰ ধনিত্ৰে চাছি বশিক-কুনাৰ (यन मात्र मनागरत टेक्स (इन करा। करम रहीन्द्र महामु निनित्त १६६ देवन माधा। बरशासूची इदेशा रेवन ना फिन छेखर। নাঘৰদাভ ৰবল কিছু সভাধ ডিডৰ ন যাদাৰ ভিতৰে ভোঞাৰ অপ্ৰীতি লাব আচাৰ ধৰিতে চাহ ধণিক কুমাৰ।। ग्रज्ञांबद्धः चानिका विषेत्र बानि होन्। ৰম্বী বাগিছে ছেলী লছ্মা বাহি বাস সভাষৰো কহ কথা হইবা পাণাৰ। मुनक-दम्राम डार्यम बाधिरा छ।धन। धर्यामुरचे देवन शर्ड सः करद वहसं। **इक्रमाणि महत्व (वाह्न इन मर्ग्न छन)**

ধুননাথ সভীছ-পরীক্ষরে পুরাব

উচিত কৃতিছে বাহাই ও সব বচন প্রীক্ষা কুবাইর কুনা। বেমন্ত লবে নন। अरथक छनिया मानू कविन भगन । थूनवान विन्ह्यादन धिन प्रतथन मात्रपाद हत्तर्थ भट्या अध्युप्तपादक । विक्र वाय्नान्यक पानि इदेया स्थारक ।

शवान

धनभाडि नाइन श्विम कर मानवाइन भनीका क्राइएड हा व व्यक्ति मर्थ करन त नाइन्द्रिक प्रध्वानी मन्द्र अने करन । महना नावाभ देश्य अध्वद्ध भीकरन । नभिन मयाप्रमाना नामाध शहन । क्राइ डिस्थान करन महान हिन्द्रन नामादेन महाम श्विम भारेन् यह माला। १९६ पूर्व देशन व्यक्ति हाडि महाद्यान

পরীকা বাবে বুরনার লক্ষতি

खर्भ कृति वृत्तनार्य दनिम छर्ना।
क्रमांडेक भी का आणि द्यार दाना यन।
क्रमांन व्याधिए एकी यान भार्या छाल
भर भटि क्रियाहि क्रक्षेटि दाल।।
क्रिया व्याधि क्रमणेटि दाल।।
क्रिया व्याधि क्रमणेटि वाल।।
क्रिया व्याधि क्रमणेटि वाल।।
क्रमांट निवम नाहि क्रमां डांदा। डांदा।
क्रमांट विवम नाहि क्रमां डांदा। डांदा।
क्रमांट क्रमांन छाडिय वाधिल क्रमांने।।
क्रमांट-विकासार्य लिया जिल क्रमणेन।।

পরীকার যুদ্ধি যাত করে এক ঠাই হেলকালে দিল কোটোয়াল রাজার ছোহাই॥

³ এই ও প্~~তি--~~ছ।

কোটোরাকে লোকে বেটা খনের উপুর श्ची-भरीकः। कर करतत्र जिन्हरः।। কোটোয়ালের বালের সাধু কবিল গানন ভূপত্তির বিদ্যার্থনে দিল দর্শন।।

নাৰীৰ সাচীৰ-প্ৰীক্ষায় ৰাজ-স্কৃতিক প্ৰযোজন ব্ৰিক দে বঁষা ভিজাসিল নবপণ্ডি। कि কান্তের আইলা সব স্থিকের ভাতি।। চক্রপাণি দলত বেশের কবি যোড হাত। বাকা অবণতি কর ধরণীর নাব।। ধ্যবন্তি স্থান্ত্রের প্রতিরয়ে কাজ। তে কারণে আগ্রিণতি বনিক সমাজ সন্তিনীৰ কালণে ভাষ্য বাণিত ভাগেল। প্রাক্তা দিবদের চাত্র ভাত্তিগকর ১ যদি লে সদর হৈ দেছ অনুবতি। सर्च-लरीकारय ७% क्यांदेन युवाजी ॥

জাতি গটিত ব্যালায়ৰ বাধাৰ বাধা বাবে অনিচছা म पुषर्व दशहर छन विश्व-न्याज । करां अभीका कमा स्परां रहा कांब Kilmar 10 0 chi 3 ज्ञान्द्रित छेपद्द यासि नदि अधिकाती। अनीका पिया सक बनाउ उपनी ৰণিক লটবা সাধু সংবিল গমন। व्यक्तिगांव शुद्ध शिक्षा मिन मवतन् ॥

नक्ष-भरीचा

সকল কণিকে কংগ ক্ষিয়া যুক্তি। ৰভূগ প্ৰীকাৰে ভছ কৰাইৰ ৰূপতী।। তৰ আনিয়া ৰঙ্গ আনে বিদ্যানান। আপনে বাহবদত্তে খড়েগ দিল শাপ।। সোমদতে খড়া নিক্র আবছিয়া ব বুইল। ধনপতি গিলা ভ্ৰম ধুন্নাৰে কৈন।।

² ছ—সভাৰণো ।

অপশী সুবিত্তা সামা কবিল গ্ৰন। ছাত্ৰ-বিদ্যবাধন গিলা দিল দৰ্শন।।

भेड़नेशांत रमित दोना नरम उन लोरह ।

सिल्का अधिरत सारद मूट नाम दरग्र
भूगिरेगा राइस्ट हान दरद रगांड कर र गति रमिता रम मूकि महादिना स्मारत र मारत जिल्ला नामा खर्गभी। खड़्या। भंड़ने लिख बिल्वा शांत्रक मिल शां।। रम बाज थड़ने मडीब भम भारत। लोग हिल स्पा नाम प्रमुख्य हरम प्रोत्साय कड़ाहेल बुलना दन्ती। मार्ग प्रात्मा खुल करद सावनमञ्ज्ञ रहे क भनेकारण कन्नान ना बुला खड़ी ह जांच बिल कमा महीक द्यान धारित। भूगभन सावित्रक करित धार्मि रम्ह प्राप्ति।

वारा महार

্ৰ অনুপ্ৰীকা

চাৰিল। এবানী চাৰিল খুলনী

সাঠীত জালাইকাৰ কাৰণ।
বাৰক পৰিচাৰি বধু আদি কৰি '
দেবিলেও জাইল লগ ভাল।,
আনত নাজিলা কাৰে অবাপুশ কইলা
অধা দিল দিলনালগা,
পুশা পানি কইলা পানমুখী ইইলা "
নিলেমন কাৰে যোড় হালেও।।

লোবের কৃতকর্ম বথেক ধর্মধর্ম সঞ্চল গ্রেমার বিদিত। বদি সে মান সভী পুলনা বুবভী সাজিগত কর হউক স্থিত।।

প্যাৰ

প্ৰীক্ষাত বছ লৈ পুৰন। কাজিনী নীয়ে পুৰুষে কোকে দিল স্বন্ধনি ৰণিক সমাসে নাকি বাহনদেৱে কাছে মূপন্ধিট এড়াইলে ক্ৰাম কঠী হ'লে।

''त्रची बदे''

গুলনায়ে বোলে বাঘ কা কর হট।
ওবা ভাকিয়া আন করি সপ-িষ্ট।।
ধ্যান্ত্র দিয়া স্থান নার্ছন করিব।
হবিব উপান হেম ঘট আনোপিল।
দাটের ভিতরে ভবে নাগ করা হড়া।
ব্যাক্ত্রা বিজুরা হবে যথ কাল বোড়া।।
উচুয়া বোড়া ধুইল ধাননা কামনা।
স্থান কোফায়ে স্প্রিবিধ্ব আনুনা
হবিদ্র নাথিয়া বস্ত খ্যাটেড বাছিল।
ভাহার ভিতরে তেম-মজুরী নাথিব

কাফল-মজুনী সাধু দিকেন পেলাইয়া পুলনা চলিব তাৰ ভবানী নাৰিয়া মাধেৰ ভাৰ পুলনাৰ্য কৰে নমশ্বাৰ সূপ্ৰিকাত অজুনী ভুলিক একবাৰ

श्रीकारण अञ्चलित वृत्तक राणाकी श्रीका शृक्तम विकि सिन्द स्वय क्वित त किन्द्र स्वाद्य वर्षक करह नावतक्ष । अह श्रीकारण क्वित्तव का दृश्चि क्यों के बार्षियां वर्षा (यन श्रीक) ना हर्ष । गृष्ठ क्वित अञ्चल क्वा श्रीकी हर्ष

"বৃত্ত ক্যক্তন"

এপুৰু মানিকা সাধু ক'নাকাৰ সুন্তু। बुख जिल्ला बाला यही इदि खाशु-कृत्वत পৰিবিত মুখতৰ আৰম্ভ লাহি টুটে। भूष विक हत्या अनिव निका हेट्छ। ত্ৰ বৃদ্ধিক পানি পুলোক পাসে नियान प्राप्तरान कम त्याचित डाटाएड ।। पाभिष्ठा ५९ लाजे नरी १ ठडानेगा त्यो ई पिकारल। त्याच वाचन वाचन ।। অহণ্ড ব ত্রি লেপে সন্ধন উভাব। अर्थशारन भाष भूषा ० छात्र ना गाय । বিবাস বচৰ কৰা জনবৰ ভিলাল। শন্তৰ বছল আন চলানৰ বেগ।, এই श्रंत्र निया वाधिन कनती। দুচ্চত পেলিব সংধু লবর্গ-খলুরী।। পাৰকোত গুলনা কৰিল নময়াৰ ণ্ড হোডে অজ্বী তুলিল একবাৰ। বিশিক-সমায়ের পাকি করে বারবদত্ত এই প্ৰীক্ষায়ে ক্ৰাৱ না ছানি স্টাৰ।।

^{*} শ—নতে, ব, ছ—ছুতে। । ক—বক্স। । কন্যানা পুৰিতে—হৰংক প্ৰন।

' ৰাতু পুহ''

पृष्ठ वाक किका दिल भनीका ना इत्त ।

जारू पृष्ट अञ्चित काम माठी हरत ।।

ध्यान नम पाठू विद्या माठल नाठिन ।

उ रांच जिल्हाव निया मूनमारत पृष्टेन ,

काबि जिल्हा विनित्र माठ जिल्हा जाडानम ,

गारू यह भारती बाह्य हरित काला जाडानम ,

वा प्राप्ता विभिन्न द्या नक्ष्मालिय वाली ।

उ रेग उ नाव भिन्न पृष्ठ । जिल्हा न या प्राप्ता विभिन्न पृष्ठ । जिल्हा न या जाता वा प्राप्ता काला ।

उ रेग उ नाव भारता वा प्राप्ता काला ।

उ रून निरम्भ पाठ्य काला ।

उ रून निरम्भ पाठ्य काला ।

उ रून निरम्भ पाठ्य स्था कार्यका ।

व रूम निरम्भ स्था कार्यका ।

भागं करूने खादिवान

ভয়াও বনগতির বিদাপ

वानी द्रातक हैं है सिया भूनना दलती। शक्ता ना स्थिया भूगत बनाइन्ड नाहि। देवाउन हैं इंग्ड स्थान देखानी मनावाः छतारव द्यावित विशाप कतिन् द्रशक्तारवा। दिनाय कतिन् द्रशक्ता घरनक गण्यनः ख्याजिन कानस्य पश्चित् घण्डानः। शक्याजिन कानस्य पश्चित् घण्डानः। शक्याजिन कानस्य भूगि द्रशक्तानं नाधियाः।

বাপ নকপতি কালে নাও বভাৰতী।
দাস-দাসীগণ কালে লোটাইয়া কিতি।
নহনা সতিনী কালে লোকাচাৰ ভবে।
সনে ভাবে লহনা ধুননা হউক করে।

পধাৰ

ৰাগ ক্ত

শ্বাহু সংখ্যৰ

নান) যন্তে বাদ্য বাজে হন্দিতে পূব মাৰে

শন্তৰে হৈছা আনশিত।
কৰে হেনাসুবী নইয়া পুননার নাতি ছুইয়া
বাবে বাবে দেহিত গর্ভেড।।
গর্ভ দেহি সিনীবালি গর্ভ দেহি সবস্থতি
আন সুবে অখ্যিনীকুমার।
সুননাৰ নাতি এড়ি ঠেনিয়া বসিশ্ পিড়ি
এ বোল মোলাৰে বাবে বাসা।।

প্রার

पुगनाव रधन व काव्हि-रहायन शर्जभाग कर्ष भाषु देवन शन्तापन। भूगरवेग विभिन्नवंदन निम्न निमन्नवं .. मुनलास्य कवि स्मिष्टि वर्ष आवाममः। न्ध्रमा बुनमा यापि क्रवर्ष रक्षमा। नकत व्यव य छ र भ्टे छ या हो। বলিকোৰ আন কবিয়ত কৈল খনপতি।। হল-খনলকী ভাৰে শিবে ভূলি দিল। भरवायब-मरन मान नकरन कविता। सान कविया वशिक वर्ग गाउँ। श्वन चाना लिडि यानि द्यवत्क त्यालाह्य। ८ डाजन कविएड विकि गावि पिया विता यतु भनित्तनंत कृत्य पृष्टे छ कथशी 🗤 গ্ৰুক্ত বিশিক্ষ ভোজন কেন্দ্ৰ মনস্তাৰ। बाहबर्ग ७७ देवा जन्म मिन मृत्य ॥ गुडा कृतिया विभावक विविध्यक्त । সভাকাৰে দিল সাধু বল্ল-সমৰ এক বছ বাঘাইৰ ভাৰে না দিল সভাগৰ। ৰ্ল্যায়ে বোৰে পুতু জনহ উত্তৰ 🙃

পুলনাৰ আৰশ নিক্স

রামবদক্ত হোতে তোলোর রহিল সকল। জাতিকুল বৈল তোমার সর্বক্তে কুশল।। मूहे छन कवि स्वज्ञात कव छात छता।
छत्त या द्यांगात की जि मूचित मध्यारत।।
मूहे छन स्वज्ञात कित्र छात्रास्त।
विसाद हहेता स्थल व्यव स्वद्र प्रक्राः।
छिने विश्व-मनागरत कवि मस्यादन।
मिन कव वस्क मानू तिया स्थीतव्यन।
हिन कव वस्क मानू तिया स्थीतव्यन।
हिन कव वस्क मानू दिन्य हवन।
हिन वस्त वस्क मानू किन्य कवन।

बाथ मालनी

ভালভাক মানাধ্যের অভিশাপ भिन्ता दश्यदय मुर्गा देवलामशियदत्त । भानाबाद बुडा करद पुर्धाद स्थाहरद ॥ ভাইৰ ভাৰাইৰ নাম উভাৰাত। ? দাদাবা ত্রি চুরি হাট্র ক্ষতাল-বোর ৪৭ माधानत दुव्या साहक नाहक विकासित। জালতম্ব পাত ভার দর্ধার গোচর॥ रकाथ कविता छाटन विवास हवानी। गा धान भ भिन्न (नके नतन डेडानी।। ক্ৰকা দাৰক। তোৱা দুই তো কম্বী। পতিং সহিত্য তেওার হলত ধবনী।। भाज अधिया हालाभ्य वृद्धिक मा आहत । म्धे तमनीन करन धनि सर्गिश्तन करन। মলিখিৰ লইফা হওল দুবিৰ পদন (श्रृंबनान डेन्ट्रच निया प्रेत फ्या ।। शांत पता प्रोत निया मुलडिय शृंखाः অধিক নহয় পেল সিংহল্ নহাৰে <u>।।</u> **श**नकान डेन्ट्र प्रशेत श्रीवष्ट क्रम्प । হিছা নাধ্যৰ তথি পুণাভ-ৰচন ॥*

^{&#}x27;ৰ তাৰৈ তাৰি তালন নাচে। 'সক্ষৰত , ব, ব, ছ। 'গ, ৪, ছ, কলংগীড়। * ইডি য়বিবাৰ বাজি পালা সহাত ।

ত্ৰয়োদশ পালা

কমলে কামিনা

প্রার

श्वभाग शर्ड नामान नाएक भिरम मिन।
बाकान जाशाद्र माथिक कामन-कलन।।
साम-द्रमधान शहेल नाए। इसपिएड।
जाशानीद्रन करश नाका कलन द्रमिएड।
जाशानीद्रन करश नाका कलन द्रमिएड।
जाशानीद्रन करश नाका ना स्मिश्च नेनेश्व।।

ञ्चानी नात्मन छाशास क्रमन-मातान चछार द्वारितागात्मन छान प्रांगा देवल मध्य गार्गा। प्रनादय प्रान्गित सम्प्र गांगून रहनत्म । स्रोत्मेन नेक्ट्रन द्वारिताभाग कर्णाल श्रमन भागून छुन्द्रन थिया भिल्ल मन्नम्म । स्रमानद्वन छान द्वारिताभाग स्रद्धा नादन नात्र । रिह्नोक विलेख बहेदन स्पादा स्रभागात्म । द्वारितागात्मन नात्का साधू स्थित श्रमन । छुप्रदिन निमानद्वन भिल्ल स्थनान ।

বাগ পট্যপ্রবী

ধনপতিকে সিংহল হইতে চলন খানিকার জন্য পীড়াপীড়ি
সাবুরে ক্ষহিছে দণ্ডবর ।
আরথি দিলু চ্চোরে যাইবারে সিংহলে
আনিবারে ছ্গছি অগর ।।
ডোর বাপ বছুপতি বহা দিন ছিল ক্ষিতি
এই চিন্তা না ছিল আবার ।
মোর তরে জানাইয়া পাটনে আপনে শিয়া
সব্য আনি পুরারে ভাওার ।।

স্থানিটো হইল সেই সাধু সাজু যেই থেই কার্বের ডিলেক না বুপারে। ভারাব হইল থালি তে কার্থে হোলের বলি পাইনেতে পাঠাই ডোফারে।। সাধু বোলে নহাশনে হট মোলে না মুমানে লই বাইৰু হপ ধন আছে। ডেলি বুই নিজ পুনী বস্থ না বাহামু পত্রি হাই বুজি জনা রাজার কাছে।।

🍗 নিক্সপদ

रेवन रेवन मुख्यि नीनीयान यानारयः भूडकर्ष लाक्ष्मश्रं नाचन ना मार्य । १ बंग्रंगव वंश्मी करण कर्ना अनिराठ म्यून । रम मर्ग पिमाय्य कृष रम जन छार्व । रम था क्रिन नीनी मा जानि निन्ध्या। मुझकर्ल करण स्वादम वंश्मी शक्षिर्य ।

প্ৰায়

ধুদপতিৰ বিভেল-যাঞাৰ আঘোলন

जुलिंड स्थालन छन शाधुन नृपाय।
भानरून हिन्या याद भीतिडि यास्तरे।।
हुसि द्वार श्रमाश्य पार्ट कान छन ।
स्थान शाधु गारेएड भाग शिरदन भारेगा।
भगभि स्वार्थ स्थाल श्रमा छन मध्यस्य।
हिन्या यात्रम् स्थाला छ याछा नदेश भिरते।।
दिम्य द्वीरा शाधु कविन ध्वन।
हिन्य भारेगाल यात्रम् मिन मयभन।।
हाकादेश यानिन जुनानू यथ छन।
मश्च-हिन्ना दुनि स्था यादेएड भारेग।।

উপাশু নামিল যথ হাসত কাতি লইয়া। মাপান প্ৰিল সাধু কলেও দাঁচাইল ।। বক্ষপেৰে পুণনিয়া দৰ ভূব দিল। হালিতে হানিতে চিফার লাগ পাইল । काफि भिया किया गर्व तारह लागा चाहर । कॅ 'लंड डेफिंग मत क्ष बरन निर्मा। ड्नानो नियमक डिप्टा क्यान इंभएत। ণাৰ-বৃণাতৰ দিবা ডিফা ভাসাইল সাগদৰ (एन-वर् नाय मान् बार्ड हिन्छ) । मन्याद न गुन्द एकारल नाह्य छन। निया ।। নানা বৰ্ণ বল লটল ২০ল হভা হাছি। सार्वेचना सत्य प्राप्तु सारिक चलति ।। শাত ল'ক তকা তোলে ভিজার উপর। भागक कांड्रांब ग्रहारल पश्चिम कि रहता महना श्रुंतना व्यानि क्ट्य वनशक्ति। বিত মাধ্যন গামে তাৰিক পাৰবভী ।।

বাধ ব্যাভি

প্রায়

न समान निपान

কি ভানি বাত্ৰাইলু মনে শ বসুৰা ছাড়ি বাবে মবিৰু তেতামাৰ আহেগ কহিলু নিশ্চায় ।।

ৰ, ল, খ, ছ, স—ভোনাৰ, ছ— নৰার। ্য গ ও ড , ক—লোডে নাজইব ৰ্ড। গ গ—পেয়া সকলে কেনাৰ প্ৰভু নাথিবা আৰথি।
পক্ষাৰ পুৰনাৰ প্ৰভিব ৰাছতি
ককাৰ এতি প্ৰভু পোনা ত বাংগাৰে।
যত দুৰ্গ পাইল মান্তি বিনিত সংখাৰে।
না বাংগু কেনাৰ ওব কাৰ্ড নক্ষা।
চলিয়া বাংগু কাজ দক্ষিণ পাইল।
ধনপতি বোলে বিজ কেন্তে বাংগা তথা।
দেখিয়া চৰাৰ্ড বাংগু স্বুছৰ পাতা
ভিজ নাৰ্ড থায়ে প্ৰতি ৰচন।
পকান্ত দিয়া বাংগু দক্ষিণ পাইন।

বিষ্ণুপদ

गाइनारन ६रन नाम त्क मिन वाथा।
तमत्व पनित पाक्षि प्रााणिनी ताथा।।
गत्य कि ना गांड इतिया गांडेच् मानी।
गत्य कृति ना गांड प्रांगा गांडेच् मानी।
गत्य गृह वहहेर्ड मानि मा कुनितम बीची।
पन्न गुह नाथि गत्य वह नम इतिया।
(भान ना प्रांशिन नाथ त्या स्था स्था

भगान

विशेषकारम स्थलित वहीकानलक वहना वाग कि किला मानू दश शिविश्वान । राम विशिष्ठ शूम्बाहिष्ठ देवला म्यायानम् । श्रिश्चाह कि मानू जिल्लान एउन् । श्रिष्ठ प्राप्ति नदेश क्षणक लिथेन । छैछानी नवाद वन मानू सन्थित । चैछानी ज्ञान छोन व मूहे मून्छी ।। यवस्म बूनना छोन व मूहे मून्छी ।। यवस्म बूनना श्रिक्याम श्रिक्ठ वर्ष्ट । हुश्चित्र व्याद्धारय गाँचे मन्न जिल्लाम ॥

े च—नहक्षांबन ।

यनि करा इस याणि करण दिस्ताउमा।
साव गडा शालि गाम थुँचेय गडा हाना।
यणि याणि इस्य स्मान कु लग गणना।
धीमछ नाम थुँचेय किथि इडक्यन।
शिक्षित हाँचे छण्य शालिय प्रशान।
शिक्षित शिक्षित्र छण्य शिक्षिय प्रामान
स्म छानिय गणायन दिल इनिमाछ।
श्री स्मिन श्रम छल्य बुन्सान झाल्छ।
श्री स्मिन श्रम छल्य बुन्सान झाल्छ।
श्री स्मिन एसम इस्युन प्रश्नी।
याव निर्मान एसम इस्युन प्रश्नी।
व्याव निर्मान प्रश्नी छल्य बुन्नास्य सामा।

बुननाच (सरी-भूक)

सक्छि इरोग नाम कर ६ (म ११६६) । योकाएड इरोन जारन (म व) भर नूमी ॥ पूर्व (एमिस ताम कारन धूनाम) केठ केठ (नारन मोडा न्योग डान नाम) अभारय नकमा निया मानुग्य चा प्रांत (२ ६५) भूनना नारिक महत्र नाम (६१० (म)रम । स्वार्थ कहमा नाम भागत जानमा । स्वार्थ किया हमन यथ न पूनना ।

ননপতি কঠক দেবীৰ ঘটে পদানাত

যেইখানে পুণাপুলা কৰু যু যুবাতী।
বামপদ দিয়া ঘট ঠোল কনপতি

সমবে বাখিল বামা অস্থাৰ দেবিয়া।
আন্তৰ্জান হঠল দুৰ্গা সাধুৰে দেখিটা
পানাযুৱত পকৰাৰো অভিযেক কৈব ধাৰায়ে অসৰ কাজি ক্ষিত্ৰ বাগিল।

 ^{4—}কি কর্ম কর্মে বুলনা, ধ—বুলনা না আইল সতে, ছ—বুলনারে সতে লও।

स्याक् कोट्ड चूलकाहा कानास विकास । भूटिन सा बादिय भूड्क काथा व्यक्त । भारत खूल कथ्य साध्य हक्यू करेल काथि विकासमहत्व करक जादिया (अस्ती ।

शंब कृपासान

ज्ञाना विभव्यस्थव कृष्ट्रन

स्युक्तिणा र साथू त्व कृतुक्ति शास्त्र छात्। व लिखना पूर्णन महे (क्षान का र कार्यन ।) स्वित्राक्तिभू क्षित्र मिलिख सम्म । स्व सायू दक्ष्म छात्र सिलि नाम स्था। नात्रण कृष्णकर्ष क्षित्र भूत्रक्ष । विष्ण स्वप्रण स्थानक क्ष्म द्वित्र सी छ य छ।। स्वारा कि त्यत्राह्म भूतू क्ष्मक । विष्ण सान्त्रकार प्रश्च क्ष्म था। क्षित्र सान्त्रकारण १६ वस्त्र भाग ।

ना गिषुड़ा

ধণকেৰ বাকা উপেক)

এবাৰ না ঘটিৰ বাৰু মোৰ বাৰঃ ওম

নব হিলাগ টোগৰ হটাছ বিমন
দিনকৰ বৈবা গোৰু মালাভি কৰে কুব।

এইন বালিছেই টোৰ সোম-ত্ৰুণা ।।

যাত্ৰা নাহি সাধু ভোলাই কৰ মনৰি

বহু বুংখ পাইনা এহাল্ড চল যদি

ধনপতি বোলো গণক মিখা। কা যে

হৰ বিনে ভাল মূল ক্তিতে পাৰে কেন

च—चनुशिया ।

द इ दिवन

म्, मं, ध्—मिनकमं बक्क, क—मिनकब वती । मं क्रु क्, य—बनुष्य ।

বিষ্ণুপদ

তেখোৰ বদৰে শাম ধুইয়া যাও বাৰী। তবে সে আসিবা হেন মনে ৰাসি॥

এ বাদী যথেক কৈল থোকুৰে কলম হৈল বাদী সহত পৰন যে জ্ঞানী।

বাঁণী যদি সক্ষে যাইব তুবে না আসিচ্ড দিব নিকাইৰ ৰমেৰ সামিনী।

ৰ্বাণী ট যতেকে গুংকু পদ্ধ চলন দিকু হীৰা-মধি-ৰতে জড়াইতা।

यशेषा एकापात छात्र व्यवस्य स्वयस्य स्वयस्य करव निवासिकु वीभी बुरक पित्रा ॥

পৰাৰ

शंतिक्त संका मानु किंदु नादि द्वान इत भूतिया मानु हालिक लाविका । माठा कवि दादिव इटेंग्ड ममान्त । इस नार्व नाधिक गर्भ हत्या ह कार्य ह्यानिक क्षित्रा मानु हत्या ह कार्य ह्यानिकी बात्या किंद्रा देव नदेश शंत । प्रकारक स्थिता गाँठी से कदि। इस । लाइ ग्राहेल्ड भरते द्वान क्षान हृत्या । साम सिक व्यान्त सिना श्विद्य (म ग्राह्य टेंडन देवदा देवता ह तथा स्वानायम ।।

शूननारम (नारत शहु इन्ह वर्षण। शङ् अनक्स एम श्र ना यांत्र भारते।। धनभा इ (नारत शिका दूनि यांत्र धव। कि कांत्रत थान यांत्र स्टाय भक्षतः।। भ

वह शांवि भःचि—इ।

লপ্র-ভিকা কইব। সিংহল-করে।

ष्यक्रम (मर्थि छ। माधिक षष्ठस्य। হর সাধিক। উচ্চে কোকার উপার ।। আপনে বোগিল গিয়া হৈবৰ ভিতৰ। श्रद्धाः त्रवित छित्र। नारम यस्कवः॥ शाहेन-शांपन १ डिका ध्वतिन पुर्वादय । য়াহার উপরে মাধুব মালা বাদা বাছে।। जुलीहम ह्यांनन (इप्रा मक्त महन् । মাহাৰ ধনেতে সাধু করে ঠাকুবাল।। চত্যুৰ্থ মেলিল ভিন্না বৰুণ-প্ৰসাধ। যাবের প্রসালে সাধু না গবে প্রাদ ।। প্রথম মেলিল ডিফা বাধুনভল । প্রক্রের পতি চলে অতি থকতর ।। पार्ध त्यांतिन हिला गाह्य ख्यांत्वती । সংৰ্ণ ভিজাৰ অধিক মাৰ্থ যাবে দেখি।। উদয় তারা ভিন্ন। মেলে তারা যেন ছাট। ভাষার সভান কোন ভিন্না নাহি আটে॥ বৈল্পৰ থাজিল মাধু লোকে বাছ যা। द्वाद्य गान्य यद्य जिलाग्य द्वादान हो।। गड , इसन गड नाम (मलिश गणाप्त । যারি বার্ট্যা গারিরে দাড়েত দিল তব 🙃

नयी-पदश

মুনিৰ শাট বাহিয়া এছাগ্ৰ তথনি।
মনায় বংগ্ৰয় চাল ইয়ানার পানি।
চিলিয়ার কায়িবাবুর অংগ্রপুর যায়ে।
মজাবাক ট বাহিয়া চামনা গাজ পারে।।
ইজাগালকপা বাহে সাবু দিয়া হবা।
তাহার বেলানে তিলা যায়ে কুমুদপুরা।।

[ু] খা, ম—সাঠান পাণ । ু খা, দা, দ্বা উল্লেখ্য । ু খা, মুন্দ নাল্ড নি গাইল নাল্ড নি গাইল । ু খা, মুন্দ নাল্ড নি গাইল নাল্ড নাল্

গাৰৰ ধৰে ধাৰি গায়ে ভনিগত অনুপান। গহরপুর ঝাহি ডিঞা গেল সপ্তথ্যক।।। श्चितिनीच चारहे विया छालाईल ता। নৌকা হাপান দিয়া কুৰে হোৱে বা ॥ गांउपाद छत्ररम् गरदाय-मधु-स्नारछ । विक मानवासरक अजि घटना ब्लाइक 🕕

शंक्रा यक्ता

জর জর গজে পতিত-পারনী জুদ্রি দেবী শিব-শির-বাগী।

ভণীৰপ্ৰভাৱপাণ্ড অবাডৰি নাৰ্ডান্ডে

জুল পরবে পাপ খণ্ডে রাণি।

যুক্তা বিষ্ণু শিব লে 🌎 🏗 ডালের জুনি সে

गव त्रकः छनः श्रेष वानि। প্রভুৱ বচনে হুছি হ'ল ও ডাফিণী

कानि नित्त्र शटक नुजनानि ।।

शयात

. 01, 68

जाबात भाकि अवस पिन इत्ता। পাপ তনুখানি গলার বজ্ঞাইয়া इनि त्वाद त्वानिएड शृशि यदित्व ॥ यु ॥

গৰাতীয়ের অবপদ

প্লান-তৰ্প ধাৰি কৈল সদাগৰ। ক্লেড উঠিল পূচে দেব পঞাধব।। ह्याक्करभटन कर्न लिया नांबू डेटड गांदर। মহানতল সভাগারে গলাপ বাহি নায়ে () **पन्।** १ कोडेया चारव (शांतिवा साक्षात चाहे * । তাহার মেনানে ডিজা যাথে কুবার হাট।।।

१ च—भनीतुष्य । ३ क्—इटरव । ७ च—डिका ।

[📍] খ—গোৱি ৰাজাৰ মাট , হ—গোৱিব। হাজাৰ পাট , হ—গোৱীয়াৰ পাঠ।

श्रं हं ; क—कृतुम नांगे ।

জুতাৰ মেলালন সাতে পাইকে দিয়া মাড়া। इताद्य वाद्यिक भाषु यात्रय आहेकलांडा रे ।। मुच्चेरवर्गहरू । यसमा सामिन छवनि इतरम् नाहिमा मान्य निमः शकान शासि।। नियारी प्राप्त गांकी (शन गांधुन नकन) নিম পাত্ত ৭৪০ পুলা মগুৰুলকণ , লেই বাক কাচ সংখুদীৰে দিয়া ভব। শ্ব নিকো। বাহে তাৰ মধ্য মধুকৰ 🤚 (महे (का-शहरिक मामु संगद अनगरित । পান্দটি বাহিনা যাগ্য অপ্ৰস্তুৰ জন্ম 🛭 বিকাশ্ডল। বাংশিল বুজিলা ধ্নপতি। হবাহনগবে ভিজা ঘটন উপনীতি॥ 5িত্রপূবণ বাধি যাধু যায় সাল্ধানন। ভাগাৰ বাণিক কাৰে ডিজা ক্চিয়ালন।। (नवरक निषय) संभू दर्श में छोटा है। বেত্রণার ই উত্তির সাধ্য সাধ্য মা ।।

त्यहें नंबर बारह साथु हिंदिए भृष्ट्य । हाहिल बारि रेण शहि साथु पात गम्मभूत ।। काञ्चाद है जिल्ल भारेण देखि साति यात्य रे । हाहित्य पालालस्याद रे द्वानाहित्र पाहि रेण भार्य ।। त्यह देखि नात्र साथु शतिबाह हहें ।। त्यह देखि नात्र साथु शतिबाह हहें ।। त्यह तथ्य आक्र नाहि क्लिंग गांच्य रेण विद्यालिया ।। श्रीलिया दाहिया साथु सूत्य जिल्लाहि । मणनगञ्ज रे नाहि हत्य साल्ड-(बर्जली

দেশীৰ চেটাৰ সক্ষৰ ঋচ্যুষ্ট

তাহার মেলানে বাহে শতন্তীর জল। মোকরারে উভরিল সপ্ত মধ্কর।। ষেৰ যাত্ৰ যোকবাতে গেল খনপতি। কৈবলৈ বাহিল ভাল গানিৰ পাৰ্বভী ५४-प्रवेद काट्स (प्रति सम् निष्क हास्ट। भवन भौते। इस क्या व्यानी है ।। स्मिनीत्व श्रमादम हेरळ लाहेग्हेबा स्म। দেশো বালে সাৰ মেদ চা গালীয়। মোৰ দে। আপনাৰে ধনা মানে পাইবা আবজি:। চৌদটা খেৰ ভালে দিৰেন সঙ্গতি।। লেই যেব লইয়া হইল দুগ'বি গমন। (काकवारक शिक्षा (स्वी भिना पवनन ॥ মোগৰে ডু'হিল। বাবে ছণাণ্ডৰ ম। त्याकात कुलिए त्यात **कर गडे ना**। ণানে হাত হাজা কবিল পেলাহা। त्मान अनिकृत स्मृति (नेश्यादेगा माधा , আবর্ত সাজন করে ওনিয়া বছন। বলবর দশ মেন ভাগের বোগান।। সমত্তে সাজন কাৰ শুনিয়া বচন। ৰাজ্য বাহ ভোল হেছ ভাগা। ঘৰনা^ক) रम्प्य (३) सं सं ति हरल रमती ध्योताति । বিশিত খেলে ভাগ পাতু তাল পুতা । প্ৰদাণিত চাক লাক পায় এল। জাঠার মেছ ভার ধোরে চারি পাপ।। प्रशीव वाद्याच्य शाव्य कविदा पर्छन। দক্ষিণ্ণ কোণেয়েও কল মাপনা পাইন কেলিজে বেশিতে হটন পুচও ল'ডাল। জনধ্যে সাচলাগল বহিব পুকাৰ स्टची नहसी बरक स्वित्र शिमालि। महे कनिवरत (नगर्व (वांगारव शानि ।

भिलावर कार्य प्रदिश्व मालाइम ।

पार्य नेपाद है । या शुरु ह लाहातम

ग्रह्म छ आक्षाय पान मान १ हैन (मह ।

समुद्र छेरुष्ट्र श्राप्त शुरु ह बदर (रुष्ट्र ।)

सा १ वर्ष के ह दार्थ । वर्ष महुक (स ।

स्था १ व्या वर्ष ह स्व (लाहाय हिंद्य ।)

श्राप्त वर्ष मालाइमी हक्त (लाहाय हा ।

स्था वर्ष मालाइमी हक्त हम्माम ।

स्था वर्ष भिक्त वर्ष मिला छक्त है। ।।

एक्शनि छिया क्षेत्रश्रु

শিক্ষ খণ্ড খণ্ড হলৈ নাদৰ। পৰপো।

িনু ভিনু গুলনা ডিফা নোকৰাৰে ভাকে।
পুনৰ্বাৰ সৰু ডিফা কৈল বক্তৰ।
ঠেলাঠেলি কৰি জুলামে ত্য মধুক্ৰ।।

शीउ

সালপ নালৈ জালে নাজাল ভাইলার রে।

আতি বি লাইলা নাইৰ লাটনেরে।।

আতি বু টা নোর লাল

পালির সার সাচর দিল হ'লে।

মালে ভারে নামের মান

কেটি বানেল উঠি বিলা ক্লো।

কাপ নালশী

শিব বস্করা

পৌৰালাথ লালা প্ৰেনি বুখন না যায়ে । ৰু ।
শেবৰ দেব নান ধৰ শৃথোনে ধ্ৰছতি ক্ষ কোন দেবেৰ খনন ব্যবহাৰ।
কুবেন সেবক ধাৰ সে পৈৰে ভুগ্ৰা হাৰ ভূপামীৰ এমন আচাৰ।

' প্'র পাঠ~~িক,~~ উদ্ধান , কল্ম উজ্লে হইল। ^ম ব, হ, হলকিলে। গ ~~লাভাইল।~~

হিন্দিবি-হত। সতী সে ্তে ক্রে বিল্পতি তপ ক্রিবা চিরকান। তাহা স্থানি শ্বণ নইবুঁ তুন প্রপদ্ধ বাহন্ তে করেপে এ গতি আমার।।

পর্যাব

সমূদ্র-প্রথ

इस हिन्ना हुनि धारक र नात का स वक हिन्ना बाहि सारक स न पर पत्त । राजकार नाहि से सरक स्थल है । श्रमामाश्रद शिया मिन मनलना। सम्भा नाहि या सालू स्थित स्थल है । इस साहि या सालू स्थल है । इस राजकार ने नाहि । स्थल है । इस्ति राजकार है हिन्दा है के समुख्य

ষ্ঠি-বহ

পথা পহ

যেন মাত্র শধ্যে ভিন্নার পাইল গ্রাণ ভাগিতে লাগিল কোলল মংশ্যের পুমার।। ভাষা দেখিন স্থাপ্তে কেন দল স্কি। ব্যোহার ভার গাজে দিয়া শুমু কেল ন্দী।

ভৌক-দর

भाषां वाणी कतिया थूटेन मनावात ।
कारण वादिया मध्य (कोकान के उन्त ।
राग मध्य कारक डिम्मान आका प्राच कार्य डिम्मान आका ।
कारिएड न रिच छात थाए , प्राच थ कुल नाम काश्रत नक्षिण मन्छन ।
कारण मुख्य हाति कि चार हम ।
कारण मुख्य हाति कि चार हम ।
कारण हम अवस्थ हिम्मान भाषा ।
कारण हम अवस्थ हिम्मान भाषा ।

ৰ্বাক্তা-বৰ

स्मिन गाँव काल्ड्डिय हिकान पारत प्रदेश हाशिएड ता नि वड़ भारत प्रतिश शिक्षा गाँविस्ड स्व हास्ति स्व-शिव्ध। स्मिनाम्ब काल्ड्डिय प्रतिन म् माइ। गुन्न नाम स्वत्र श्रीत वृद्धिः । त काल्ड्डिन वृद्धे हिन मद्द्र । । । मद्द्र हा लि प्रदेश के लेड़ा। । । । । गाँविस्ट हाल प्रदेश के लेड़ा। । । ।

जन्म सह

যোৰ মাজ মধা য হিছোৰ পাছৰ ঘূৰণ উদ্বিশ্ব লাখিল কেন কৌতৰ প্ৰাৰণ। মধুকৰ নাৰে সাৰু হাকে ধু চলাৰ। মেই বাঁকে সমাৰত পাইল পৰিজ্ঞান। ধুমানবাৰ পাইল মধা হিছা হাইছ দিল। কালীৰহে বিলা হিছা উপনীত হইল।

काश्वर

যেন মাত্র কালাপতে পোল ধনপাতি কৈলাকে পাকিয়া ভাগা আদিল পান্ধভী।

करन राजिका माठा कानीनाइक धारन । वाभरत क्यांनी बहेगा भरत करितरत ॥ ভাষাত দেখিল সাধু का शास्त्र**ः क**ष्ट । विक याववानत्त्व এव क्य शास्त्र ।।

ৰাগ স্বহি

্ ধৰণতিৰ ভৰবে-কামিনী-ধৰ্ণ ব

শা থাৰ দৃষ্টি কৰ কানী দহেৰ পামি। বুলি নাবী অবচেচৰ ननगुष्ठा गुष्ठ-सरन १ अधनारक भनारम अभिन्ती ॥ नियंत गडीर चन ভতুপৰি ক্ষল वृष-कृषी नातः वनु भारतः। ৰুপালে ভ ৰছে কথা সপুৰৰ ছেন ছানি স্থ-কেতু বৈদে একু পাৰে।। ক্ষাৰণ্ড কালিনী বুগি বাম এক কিনী शक्षताच भरत तात करता। कर्मरक डिग्नार्थमा स्थान । जन्म वर्गार क

भरगंदक बामरन निवा जस्त्र ।। মিলোক হিনিক ধান। িনি বলু। ভিলোভন। **भू**र्य-त्योदम त्यान-कना । .

সেবিশন্ত লাগ্যে ধন্দ - কংলা ভিৰন্ধাৰ চন্দ শোগ এই বড়হি চফলা।।

> ধনপত্তিৰ কথাৰ কৰ্ম বাবেৰ কপুন্তাৰ ও বিখ্যা দাক্য দিতে পৰীকাৰ

मानु द्वारल को यांव अहर । यह उ को को व लाहन কমলে কুনাৰী নাহি দেশি। যদি এমত কল বাজ। পণ্চাতে পাইৰা কজ্জা **लिहिनारय जाह्यांका निर्देश की ।।**

শ্ব, হ, হ, হ—বনসূত্য পত্ৰবহৈ। শ্ব, হ, হ, হ বৈৰে।

नाभू स्थारन का छात जारे वे प्यक्ति स्थिति शारे वास कृतन छाशा छ निया था।

गाभून नहम छनि कर्नधारत छत्र मानि धारेख्यस्य स्थारन स्यारन स्थारन स्थ

পয়ার

ৰনপতিৰ সিংবল-সহৰ

ৰ-খিবেৰ শাকো গাইতাৰ পাইল ভাষে। कानीनरः वादि डिका धान मिन्हानस्य ॥ চাপাও চাপাও বলি ঘন পতে রা। त्मेका Biপान भिषा कुरन एडग्ल थे।।। কুরে উঠি পালসীতে বৈলে মনাগ্র। বাজাৰ কোন্টোতাল আইল সাধ্য গোচৰ (, কোটোখালে বোলে ওন সাধুর দশন। ৰবায়ে চলহ ভূদ্ৰি রাজ্য দর্শন।। (क्रांट्रीयाचा प्राप्ता पात्र करित श्रममा यांनी तिमानायन थिया जिल मत्रनम् । ৰাবী তুমৰ কাৰু দিলা ওলা-পান। इनाइ४ ६ जिल सार्य नुभ दिल्लान । পুৰাম কৰাৰ সাৰ বুপতিৰ ভাৰে। संबंधगाड वर्गनास वाकान (अ)504 ।। কিবা নাম ধর সাধু কোন্ ফোশ্বর। কি ক্ৰেণে কৰি আগৰ। আনাক্সি হৰু॥

উত্তানী নগদৰ বৰ সংশু ৰদপতি। বিজ্ঞাকেশনা বা ৷ শহৰনিক আতি।। ভাঙাৰে য়া হল ভাৱ চান্হ-চাদন। তে কাৰণে বাহি আইল তোমাৰ পাইন।। প্রকৃপিতে কোলে ভিনুদেশী সলাগ্র। কোন গান্ধ বাহি আইলা বিশহর নগ্র॥

ধনপতি-কর্ত্ত করকে-কানিনী দেবাইবার প্রপূহণ ধনপতি বোলে ভন সংগ্রিসভাজন। কালিপতে দেখিলান ক্রান্তর বন।। ক্রান্তর ফুল্ল ভব ক্রিয়া পালুনী। গাল্লপত্ত সংহারত্য ধ্রিয়া বাম পাণি॥

পঞ্চপাত্রে বোলে জিনুদেশী সনাথর। কমন দেখাইবা যদি প্রতিভা যে কর।।

भनभंति द्वारम छन भक्षभावायम्।

रमभेति इस्ति प्रमि क्यारम्य दन।।

यभुक्तदन यभ भन देन गरिय डायारम्।

भता गता वद्दै बाका छन मध्यस्य।।

भित्रेक क्यान्यत दक्ती व्यक्ति व्यक्ति।

काना गत गता वकी व्यक्ति व्यक्ति।

काना गता मगरन यभि दश्च द्वाक्ति।

मानु गति इति प्रक्ति भारत।

मानिया इत्तर व्यक्ति कानीन्द्रिय द्वासा।

मानिया इत्तर व्यक्ति कानीन्द्रिय द्वासा।

কৰ্ণ থাকে পাকাগুলৰ ধনপতি বোলে ৰাজা তথা যাম বা কি। নৌকাৰ কাড়াৰ মাজি কবিলাতি যাজী। ছিল মাধ্যৰ গায়ে ভাবিয়া ভবানী। কৰ্ণ যাকি বাজা ভিত্তালে আপনি।।

जाश धाननी

রহি রহি সওধরে কা গারে কহে। তুরিনি কমন দেখিলা কালীদহে।।

এই পুই পছক্তি ক-তে নাই।

সাক্ষীর বে পাপ ভনিছ সভারে।
বিধান সাক্ষী দিলে প্রম মধ্যেনতে বার্য।
মদ পাতে নিবা প্রম প্রমান নবক।
হিনিবা দিশান পানী পাতিরাহি ডালক।।
বৌরব প্রান নবক ভাতে হবে বান।
বাজিদিন প্রিচর নাহিক প্রকাশ।।
উল্লান বাকি ভালত কোনিকল বুলা।
দত্ত প্রান কলে উন্নিত চালত করে।
আন্তি প্রান্ত কান উন্নিত চালত করে।
আন্তি প্রান্ত কান ইনিত চালত করে।
আন্তি প্রান্ত কান ইনিত চালত করে।
আন্তি প্রান্ত কান্তি কর্ভ উত্তব।।

মৰ্থ থাকে পুতিক্স সংখ্যা ও বনপতিৰ কাৰ্যাবন্ধন

काश्वातिमा (सारत क्षम भारत महायान समान कृषाही याद्धि मा (मिश्र सम्बन्ध) क्षमान कृषाही त्याति याद्धा (केन मार्ग) याद्या नामा कृषाही स्पृद्धि (मिश्रि) कृषाहम कृषिया याद्याह मार्गी देवन ॥ नामाक कृषिया याद्याहर मार्गी देवन ॥

त्कारोग्यादान जन्न प्राप्ता तकत एउनव प्रारंग क्रिनिन प्राप्ति वन नगांतन।। नामू एको क्यन न्यारोग्याद नृपति प्राप्तारम् र नामति विकित रहेक हाएड प्रान्त विकास । रूपित्रा नोत गांसून पर्यन प्राप्ति।। रमान्ति प्राप्त गांसून पर्यन प्राप्ति।। रमान्ति प्राप्ति स्रोक्त गांसून स्रोत्ति।। रमान्ति प्राप्ति स्रोति दिल्क हत्या । रमान्ति प्राप्ति स्रोति निरम्क हत्या । हान्ति सरेग क्यो स्रोति नामून नमा।। हिन्निनी सरेग क्यो स्रोति क्योन्स।।

^{*} W-- 274 i

[े] जे, य, क्-मद्यादः।

এই ছাবি পঙ্জি কতে নাই।

লাগ ককণ

খুলনার সংখ-ভক্তবর উচছা।

নার নার বি বি নিবেশত তুলা পারে।

লার রাইশের ইড্ডা হাইছে আরুটের । বু।

পাকা ভোলত পার হলি (৮১৮)

কারবারে বাই নিবর্গন।

লবনে পার পাক। বদনী।

হলে ইচ্চা ব্ধনেতে পুরি।।

বিত বাধ্রে বন গারে।

সাধের পাক ভুলিতে দুবা বারে।।

बाज जारियांनी

मूबलाव नायहरूव

যালে পুৰা পাৰু জুলিবাৰে।

কানাড় বাছিল কেল কৰিয়া গুনানা বেশ বাঞ্চল চোপড়ি লইবা খনে।। গ্রহিণা গুনাড়ী শাল নডালে পুনা চেড়ী কোপড়িল্ড পুর্যা নালা ভালে গ্রহী প্র

ৰাখুৰা হেচানে চাপাননাটি প্ৰাপান্ধ হেচানে খুটি খুটি পানক সাৰ বঙ গাকে।

দ্রেনাতিয়া রামক গৈতে। অপূর্বে অমৃত্রনত। ভারমি আৰু নাম চালিল।

মূলাত কোচড়া দল সাকজিল কড়াব মূল নিশালে ভোলবে নাডিফা।।

ধনপুট আৰ পুনৰ্বৰা তেলাকুচি হোলে দুবা ভূলিকা বেড়ায়ে নীচ গাড়ে

ভোলে নাউ কুনভার ভোগ নাছিয়া মারকে পোক দিল নিয়ে লহনার কাছে।।

च, च, ~~ছ, चान,~~ रीतः :

প্রাব

जबनाव बधन

मुक्तारत कति विन वर्ग व्यानापन ।

एतपिएड ज्यारत कत्रस्य ब्रह्म ॥

भावक व्यानस्य वामा मरनव व्यतिष्य ।

भाव ब्रह्म कति छनास्य विराधि ॥

सिकारिष वाश्रम व्यान भिष्टेक सिक्ता ।

मृजनाय स्थापन व्यापन व्यति व्यक्ति व्याप ॥

राजन व्यक्ति व्यक्ति व्यक्ति व्यक्ति ।

डिमरन व्यक्ति वासन्य ध्यार स्थान ।

डिमरन व्यक्तिया व्यक्तिय ध्यार स्थान ॥

डिमरन व्यक्तिय वासन्य ध्यार स्थान ॥

ৰাণ বলাৰ

नुविद्यक्ष सन्।

श्चिम्पान क्षिण्या क्षिण नामा प्रस्ति हैम्प्य ।
ध्वान-जनना पांच मा स्ट्र में सेप्य ।
छैठ एक नेव प्रदेश जादिन क्षिण क्षिण वि ।
क्ष्म कृष्टिल पाक वर्ष प्रदेश शिष्य ।
ध्वान-व्यवसा मान महान प्रसाद प्रधान प्रधान प्रधान स्थान ।
ध्वान-व्यवसा मान महाने प्रधान प्रधान प्रधान ।
ध्वानाम क्ष्म प्रधान क्ष्मिण प्रधान प्रधान ।
ध्वानाम क्ष्मिण प्रधान प्रधान प्रधान ।
ध्वानाम क्ष्मिण प्रधान प्रधान प्रधान ।
ध्वानाम क्ष्मिण प्रधान प्रधान प्रधान ।
ध्वानाम क्ष्मिण क्ष्मिण प्रधान प्रधान ।
ध्वानाम क्ष्मिण क्षमिण प्रधान प्रधान ।
ध्वानाम क्ष्मिण क्षमिण पूर्ण क्ष्मिण ।
ध्वानम क्ष्मिण क्षमिण पूर्ण क्षमिण ।
ध्वानम व्यवस्थ क्ष्मिण पूर्ण क्षमिण ।

[े] चं, म, ~~श्र-~~कृत्ति करेंगा

ইয়ার পর ২ পুথিতে নিমুলিবিত পঞ্জিওলি পাওলা হাব— মালারে আনসাযুক্ত কৈলা ধুনানারে: সেবক ছবিতে দুর্গ। ছিলা নইলা কোলো। নিমারে প্রীড়িত দুর্গ। দেখি ধুনানারে। অনুষ্ঠান হঠনা হাতা সইলা কুমারে।।

কুমারে দেবিল যথ সাবুর বননী। माजिक्छम क्यादेन भिया ज्यास्त्रि ॥ ছৰ দিনে করিবেক মগ্ররে প্রন। শুভার-শীত আনশিত সাধুর ভূবন 🕒 ছ্যু মান নাগিয়া হইন উপনীতি। यनु निया भूत्यत नाम भूग गानि है।। **এक अविराधें विशे हरेने क्**यात । कर्मका प्रक्रिका प्रस्तु मुक्कि । र प পূর্ব বরিখের শিক্ত হইল ডেখন। তিন ৰবিৰ আসি দিল দৰণন।। हार्वि चित्रियंत धरेल मना एक: बाला । पिट्न पिटन बार्ड निध गदाम करता ।। পঞ্জ ব্যৱহার বালঃ হতল হণ্য। वर्ष राज्य कवादेन हुड़ा-बाउन ॥ বেলাইবারে নারে পিড খখা লিভগ্র। ষিক্ষ মাধ্যে তথি প্রপতি বচন ॥ *

क्रियंक रामारक नाम शाहेन रहायन।
क्रियं मा रामि नाम प्रदेश निश्वाह।
क्रियं देहेम नाम क्रियं क्रियं क्रियं।
ब्राह्मरंग्यं वर्ष शिवा शृतः क्रियं हिन्तु।
क्रियां वर्ष शिवा शृतः क्रियं हिन्दु।
क्रियां वर्ष क्रियं क्रियं क्रियं।
क्रियं विद्यां विश्व क्रियं। क्रियं।
क्रियं विद्यां वर्षि क्रियं। क्रियं।
क्रियं क्रियं वर्षि क्रियं।

প্ৰাতিত না কোৱা বাবা আপান নাজন ()
আৰু ! চটাল ৰামা বৈচে চাৰি বিজ্ঞা
কিন্তু বাবা বাবা বিজে চাৰি বিজ্ঞা
ভাষা বাবা বাবা বাবি পুন চাৰা বাব চে কাৰণে পুত নাৰ সমী বিৰু হলি ।।
(মান্তু)
কাৰৰ প্ৰাতন মুখী দিলা হিবা আনি ।,
কাৰৰ চইয়া পুত নাইন কোনো ।

ু পূর্বাল হলনা বিষয়ক পত্তিভালি হু পূধিশত এটাইশন নাতে। বিভাইখার পুথন কয়টি পত্তি অন্য পূকার :---

খুলনা ছলিতে ধূৰ্মা মইকপ ধৰে। কলে কলেন গাঁল বহিমা শিলাৰ। উঠি উঠি খুলনা সময়ে ডোল গা। - আমি হপ কমি চেডাং মই দেবতা । চঙীপুজা কৰ ভূমি না পুজ আমাৰে। - ভোৱ পুত্ৰ খাৰে চঙী কি পুজিৰি মেৰে।। ইত্যাদি ॥

[🕈] ইতি রবিবার রাজি পালা নবার্চ।

চভূদ্দশ পালা

শ্রীমন্তের বালালীলা

বাগ পাহিব।

नुष्टिक्षक वृज्ञश्रमभाव भागी भरतव भाजिएगाम

সাট্ডবাইন ছিবা কেনে হাইল এমন। বাস মাসি শিকু মাসে কাঠে ঠকার ভিনা গ শ কার বোলে দুবর্ষকো বছল।।

শুভাতে সম্প্ৰতিক পিতৃত্ব নিজ্ঞান নাজ নি। মান্ত্ৰত পাত্ৰি বি ন্ন ন

स्वित्त भन्नादेश यात्र काराव ना का उत्तर भाग दक्षा मा भागवान देगा (५वा म

তেশোর জিবার জেবে বারি হগতে নাবে শুকে জেগাই বাহে তেখাওবার।

ননীৰ পোত্ৰী যেন উমান্য পাড় তেন মেছেন ভাইয়া খাকে কালা।

শুলনায়ে কোলে মাও বনম ভাষার পাও স্থান্তার ভিলাবে না দিয়ে গালি। স্থান্তার লাগ পার ভাবে ভাব কথা কাম

माच बाइटल बाजि ना नितु १५।

ধুলনাৰ ব'নী ভানি নানী বিশ বেংলে পুনি ভাজিলা ভানিজ পুছে যাবে।

দেবীর চবপ গণ্ডি এন্য না লাগে মণ্ডি শিক্ষ মাধ্যে কল গালো ।

१ <u>न</u>्छ भार, म—पा ।

প্রাব

श्वना ध नीमक

गावीधर्म विवास किया विवास काशियों। भूग्या सक्षारत नामा छनिन जापनि ।। मार्यस्य प्रथिता जिला छेठेगा अलाह्य । बादेवा श्वाना जान साथ मादि भारत ।। स्थिए**ड भाषेएड गामा डिएड सुमन्**रल । হাতের ধারি ভূমি এড়ি বৈশে ভকতকে।। মাথে খুমণুক্ত দেখি ছিবাৰ লাগে দুখা। क्रिएड लाजिन धिना माज्येका मञ्जून त শ্বীয়নত্তে বোলে লেখ নাটক আমান। শিক্তালে বেডি মোলে মাধ্যক্ত অপাৰ ।। निष्ठपटन मानियायङ शुक्ता व्याटक मार्को । चामन भारतीय करने शहाहेशाहि याति। वृजनाह्य ,वाटन यपि ८३।व वर्ग भाम । 'करव रंग जशाब कथा एकाव कारन कश्य ।। भी। मण्ड दर्शास मण्डर भारत्य । तम ५ माडि । ত্তবে যে তোৰাৰ সৰুখে আচসকাৰে পাৰি : দুঃখিত হুইল। বাম। পুত্রের যে বেংকে। रलनाइच बाल्डत नाड़ि पूज नजना स्कारन ।। शृहष्ट निया क्यादेन चान-८डावन। ভাকিল আনিল পতিত জনাৰ্মন 🗈 প্রিত দেখিল বানা কার সক্ষা ভাষে প্রাইবা দেয় িবা কার দিবু লাসে বিদ্য মাধৰে গামে ভাবি ভগৰতী। শুভাক্রণ পতি ধরি পত্রে গ্রারপতি।

বাণ স্বহি

জনার্কন পরিতের পাঠপানার প্রীরম্বের বিদ্যারত্ত পাড়েবে কুনার প্রীরপতি। পুশ্য তিথি ওক্সবাবে কাউনী নাইয়া করে পুরুষ ক্ষিয়া সরস্বাতী।। 'ক'-বগ' যে পকা হব নে বি নি কি ডি-'ডব পুডি অকর জানারে অনার্থনা চ-বা টি-বা যথ পড়িলেক শ্রীথনত অয়ত্বর পুরেশিব মন।।' কা ফ হাদি ক আু অব্ধি

বেকযুঞ্চ পড়ে যৰ কনা।

ক্র লাক লাক লাক লাক

বানালে পারগ হউল বালা।।

পূজা করি সামতী আনত করিল পূপি
- জানিবারে সহির প্রকার।

সূত্র সঙ্কি ক্ষিত্র প্রাণ্ড ক্ষেত্র বিষয় লক্ষ্য সঙ্কি ভাষিক অপার ।।

চত্তিকাৰ যুক্ত গোড় পাড়িব বক্স ধাড় দীপিকাৰে জানিল কাৰণ।

মর পর আনে হাব সংগ্রহণ করে। পারণ চইল স্যাক্রণ।।

भंगांव ै

न्दिनकृत चल्यात । विज्यात वाबरणान्त

নিতা নিতা পাচাৰ কুমাৰ শ্বী কতি।

হাসা প্ৰিয়াস কৰে সগাৰ সদভি।।

স্কাতুৰ কোচ কিন্তু কচি উপকাসৰ
শ্বীমডেৰ হাকনা কোৰ কবিল প্ৰকাশ ।

কোশ মাহত দিনা বিপ্ৰ শ্বীশনতে কহে।

আপনা না চিন চুলি কাহাৰ তন্তে ।

মনু হংকা শ্বী মেন্ত করে বুল্পালি। ভার অপবাদে গুরু-মাল বোল কেলি।।

বিজ্ঞাৰ বেটাল চেটাৰ মূপে মালি লাজ। ৰাড়ীটো চলং জাৰত এখা নাবি দাতে । শিক্তৰ লাভত বিশ্ব বোলা বাৰ বাৰ। আদিয়া ধিকল মৰ পঞ্জা কুমাৰ। পুনর্বার উত্তর না বাইতে অবরে।?
গুনহ পিল জই বহিল পদান মণিলে।।
পুননা ভাকিল তেবন কলিল কুকতি?
গুতে কেলে নহি সাইল কুমান শ্রীকপতি।
পুননারে বেলে বাম যাব খাক হুদ্রি।
প্রিক্তির সাইলি পিলা হিলা আনি আরি।।

े धर्ष रवानि मृत्यारय स्वित शंगन।
श्रिकाटन राजीएड शिया स्ति स्वर्णना।
मृत्याय रवान्य दिए स्ति शिवस्त।
पानर्ड रहान नादि योग्य संभूत नन्ना।
पित्रवर्ष रद्धान रविते महि हिन थी।
कृति शिया दिल दिल एक्या चार्च छा।।
पृत्रिष्ठ रहेण पृत्र कृत्य रोमन।
भूकाथ विभावारम भिन्न मदन्य।।

भूगराय । ताल इन धूनना कुन्ही भणितक नाडी ना भण्यपुर द्वावनिक्छ।। क्रमी पांडनाचेश राज्ञन भण्ड भूशकान। मुक्छा थी नि.स्स्त हक्ष्य गणन स्टास्स ।।

🌙 🕝 বিকুপদ

ে তানৰ। নি মোৰ যাণৰ শেৰিয়াত।

হি ক মুকৰ মধুৰ ৰাণী বাঁশীতে ওনিয়াছ।

হি মুনেৰ আলাল বাণ কালি কিছু নাতি খায়

ষুট খনু না দিৰুগ যাচিয়া। সে ৰাগি বিশ্বৰ বুক না দেখিয়া চাদ্মুখ

ম।জু নিশি জোঁয়াইলু কালিয়া ।

चक्रथ-डेमय-कारन (धारभनु नरेया हरन

্ **গ**বনী **খুম্মির বাজের আর্গে।** মুই অভানিনী ভনি উত্তর না দিলুম পুনি

क्लान पिदक दर्शन। योषु वादर्श ।।

এই পূই পঠ্কি ক-তে নাই।
 ³ ব , ব , ~~হ -ক~~হিছে বুবতী , ক—কহিছে রমনী।

श्यान

পুৰবা-কড়ক শ্ৰীমতেৰ অনুস্থান

नशत नाम्पादन नामा क्रमहर क्रमान । तमहे तमहे अभून निष्ठा (श्लाम्य निष्ठपंग ॥ सुद्धानी भगन नाड़ी है जिल प्रदर्गन । क्रमतम्बद्ध क्रिया क्रमाय क्रियमम् ॥ मृज्याम द्वादन महे कृति निर्वपंग ॥ शुक्रमाम द्वादन महे कृति निर्वपंग ॥

मुक्तिनीय त्यान्य प्यक्ति निम्न गुंद्द शिकि।

42 मिर्टा पहलाय पुन्य निर्देश पिकि।

441 भाषा भड़नीया नदनाद्य क्रद्ध।

वनावाद्य भाषा पुन्ति पुन्ति ।

नदनावाद्य भाषा एउटि नप्या निर्देश थारा।

वनाव्य भाषा भाषा पुन्ति भाषा ।

গৰবা ও শ্ৰীবভ

स्राताम्य पर तर्गत्त केन्द्रिया नाहित्तः।
-शिर्मण्ड वर्ग इत्या स्मान स्रात्तिः।
नाहित् हरेल मानु कृत्त् कानि लहेगाः।
म हुन्द्रश्च गरेल स्रोता हिलाह्य (मिलियाः।)
प्राप्ताद्रीयं लहुन्गत् क्रात्ति अपनः।
मृत्यां विकासम्बद्ध मिल भ्रत्याः।
मृत्यां विकासम्बद्ध मिल भ्रत्याः।
मृत्यां विकासम्बद्ध मिल भ्रत्याः।
मृत्याः वर्गत्व छ्रित वह्य

ৰাণ স্তৃতি

ৰুলনাকে তথনাৰ ভংগন

নানা লভালাৰে ভিলেক নাহি ভাষ।

ললাই-লগৰ নাৰে মাসিবাছ কোন কাতে

চাহি বেড়াখ আপন তুন্তে।

নাগন গাহিৰ গাহেয় পুঞ্জি ক লোকে চাহে লক্ষ্যেই লক্ষ্যেই ঠাকাঠানি।

ৰাজীৰ কাচে শাখনদত তুলিৰ মুৱা

বনি বেড়াৰ নগৰ ভিতৰি॥

মাৰুবে নাহিক বাব কেলে মাৰুধ সৰ্বনাশ

া সন্ধাৰে দিলা ডিলাঞ্জন। পুত্ৰেৰে খুইনা ঘৰে এম বুবা পৰীৱে অভএৰ হজিনী ডোৰে ৰোলি।।

বিকুপদ

ত্যেখনা মেতের সা কলিব আর । বাখিতে মাধিলু কুলবগুর আচার ॥ বুলকুলো প্রমিশ কলিছিলী হৈ বু জীবন গাজিতে মুখ্যবাদ আন্ধে মহালু॥

প্রার

शृजनात्य (बारन भिषि कर्तः निर्वमन । क्रणात्य (पविजा हुक्ति वे हाल-जनन धंयना छाड़िया पिषि क्रण शाथि धात । पारी कृति तांत्र घटन नियां ह क्रांत ।

स्वार्य कारत छन नृत्य युवारी
न्यन विभिन्न छुन्न थाए श्रीयमण्डि।।
क्ष्म नाहि शास त्या नाहि छाट नाहि।
निवार श्रयन क्ष्य दिनिया कथाले।
बेहें दे हैं भरत हिना थाए निष्ठा छाटी
बेह्ना वाणिया छन्न भूग नहेन काल बारवर कार्नेड हिना थाहेन छान।
युवाराय कार्य छिना भारत का वन।।
ब्राय कार्य कार्य छिना कहिन्य छामारा ।
क्ष्म निवास छिना कहिन्य छामारा ।
क्ष्म क्ष्य क्ष्य छुन्न कहिना यासाम ।।
क्ष्म क्ष्य क्ष्य क्ष्य क्ष्य व्यार कर ।
क्षित क्ष्य क्ष्य हिना यनि क्ष्य व्यार ।। श्रीयण्डा त्वाहत या व द्वाह प्रावणाया ।
देव या होत प्रावह या छ द्वाह प्रावणाया ।
देव या होत प्रावह या छ द्वाह प्रावणी
निताह क्षित्र त्याह या छ द्वाह प्रावणी
निताह क्षित्र त्याह या छ द्वाह प्रावणी
निताह क्षित्र का मुद्र ता कुष्ट ।
श्रीय कान गा १० प्रकृति या प्रावणी ।
निताह का गा १० प्रकृति या छ हो ।
निवास का गा १० प्रकृति या छ हो ।
निवास का गा वा छ वा प्रावणा ।
साम प्रावणी वा प्रावणा या छ हो ।
साम प्रावणी का प्रावण या छ हो ।
साम प्रावणी का प्रावण या छ हो ।
निवास प्रावणी का प्रावण प्रावणी ।
साम प्रावणी का प्रावणी व्याह ।

वान अप्रेमक है।

পুন পুর শ্রীসমত্ আমাত করে। डेलाके नाटा ে হামার অনকেরে गारि हिएस दा द्वांन एक ত্যের নাম সকলব্দি डेलानी नगरत विजि स्तरिल जान प्रतिस प्रधानिक। रकायन मुद्द उत्तर **अनीप बाहेबा बर्ब** जानक रातिका एकारन करके।। উপানী নগদৰ ভবে শিক্ষাল কৰ্মে সংখ যেমাত বিশ্বমাত তেখাৰ খাপ। না শাব ঠাই জিল্লাসি চাছ ফাদি বিঃ পুত্ৰ নাই পরিচর মনের সভাপ । তিত মাধ্যানদ্ৰ ্ভবিতে সংশার হরে হুপুৰে ভাবিক মতেপুৰী।

भामि पित भाग यसूरी ॥

প্ৰের সচন তুনি

দুৰ্বেত কামিনী

হিয়া পদ

नार्देशन द्वा स्थान द्वान कान कान । बुद्धन भारत्य कृत छिति धुरेम् एड मार्ग्य स्थान द्वार छार छित छार स्थानित । स्व द्वार छमः छित छार व्यक्ति हो भाग भान भारत्वपू इस निद्ध मनि । द्वार इति ना उक्षिया पृथ्य भारत्य मनि

প্ৰায়

শ্ৰীৰত কৰ্ত বনপতিৰ পত্ৰ পঠ ও লোকৰ নাম ৰ মতিলাদ

श्राभाग स्विधा बन्दरं नाम भरतः।
प्रामित्वं प्रथम भर्दः प्रकार दक्त न
छेलानी मध्य यव मान बनश्रिः।
लक्ष्मा धूमना अन छ मूद्रे पून्छी।।
यथस्य बूमना श्रम मान भर्छ यसः।
पुश्चित प्राक्षण्य मान भर्छ यसः।
पुश्चित प्राक्षण्य मान भर्छ यसः।
यभि कनम प्रथम प्रभाग कर्ण दि देवा।
विश्वास मान प्रयम् प्रमान कर्ण दि देवा।
विश्वास मान प्रयम् स्वास क्रान्य मन्द्रः।
भौत्यस मान प्रयम स्वास क्रान्य मन्द्रः।

প্রতিষ্ঠা ত প্রধান হাজিকের নাপ।
এইত পিতার মাজা নিজনে যাংগত।।
শীল্মাত বােলে মাজ করি নিজনে
এইত পিতার মাজা নাইতে পাইন।।
পাতি ভাতি গতি মাই জীবাই হৈছে।
করন পতি নই কর মানাতে বানিয়া।।

বেৰ ৰাজ কৈল সাৰু বছৰ প্ৰকাশ।
গুলনাৰ মুড়ে ভাজি পড়িল আকাণ
সাইদাৰ চৰূপে সৰোজ-বধু-লোভে।
বিজ বাধবানকৈ অলি হৈলা পোৱে।

পহাৰ

मा स्वीत ना स्वाय पृष्ट अनम यहन ।
पृत्तन श्रीपराठ हुन्हि ना प्रध्य भारत
रहार नार्यन । स्वय स्वीत स्वर निकाय ।
हारिएड ।हिन्द हिन्द स्थाय अपन । र त
स्वाय प्रति मा स हुन्हि नस्य । र त
स्वायम स्वीय हुन्हि नस्य ।
साल स्वीय रहार हिन्द स्थाय भारत ।
सिका हिन्द ।
सिका हा हम् मूहे स्थाय भारत ।
हिनिया हा हम् मूहे सि श्रीप क्या ।

ইহাৰ পৰে ৰ পুথিতে ৰাম সন্ধায়ৰ ভণিভাবৃক নিমুখিছিত লচাট আৰে ;— বাৰু ৰাজ্য বনে বাবেও পাছেৰ দিনেও মাতে চাতে পার নিবন্দির। থাকি। প্রতিনি মান্যৰ ধন **अहत दात** शिवादध যদি বাদুৰ তাল ৰূপ কেৰি।। **भाक्त्य कश्**त्रत हत শুঙ জিলার নিবায়র কিলে দুও ৰায়াকণ কৰি मार्क्ट्य कामध्य कवि সাদৃশ্য দাই ঘাইৰ ধ্বি মালুৰ পোকে মবিৰ জননী ii শুবিষ বুশার ওবৰ ব্যস্থা বলবাৰ সভে নকনী বিভু দিব। बाब कन्द्रक वानी ্ডনলো ব্ৰেল বাণী মনদুৰে না ভাবিত **আ**র। बुक्त नांनदकन नदक दशर राज्य दशरक राज्य स्थानदक

दिवि (वर्ष के हाम-वर्षन ()

প্রাব

স্বেটাৰ স্বাক্তাৰ বিশুক্তাৰ বস্ত ডিছা-নিন্তাৰ পশ্যাৰতী বোলে গুৰ জগতের যা। भेडिएन गाँधे कि छोट्ड समन्द्रिक नाला n सनी लोक विश्वकते नव व्यान्यान । श्रीप्रवाप्ति गाउँ हिस्सा करत विद्यान আবতি পাইবা হৈল বিশাইর পখন। সম্বাত্তি চলিল তান প্ৰনানন্দন।। यस्यातवार्के विद्या फिल क्वनन । কাই বহিলা আহন বৰ্গ কেলেগৰ।। প্ৰবেড সূত্ৰ ধরিল বিশ্বস্থ । শগু-ডিকাৰ নানাচ পাছিল থকে খব।। ভাটিয়া পাটিয়া ভাতে মাগাইন পাট। গুলা মতিয়া তাহে মতিল ঋপাই।। रेब-एक विक्रिया एउनेन शास्त्र ग्रम गीन। धरक कांकरन कहा बाहन वर्ग जिला। बरमा जनिया पिन स्माटनच रव श्राष्ट्र। भार १ वटर - व जिला क्रेड जाता भा क ব্রচিয়া ও সপ্ত-দ্রিখ। ভালাইল ছলে। छश्य कदिन थिया पूर्णीक ल्लाहरू ॥ ডিকা নির্দাণ ছইছে কর অবধান। किंगदोरक नियान सूचि तक बांधान বিভাবনী ঋর গেন উদিতে দিবাকর। জৈতনা বাং । এটে খ্রীনত সমাধার ।।

मण्डि वर्ष-ठिमान्ति सि विग्रंग दा, इ. ता, व. करि गा, वड वा,ी इ. नि वर्षे । माजान मुख जिला पर्य स्व कि था, वे।। छत्तार्थि के व. वानू स्वारंत बाव था थे। सम्यान वा है सारत कात मुख नां छ। व्यक्ति दक्षेत्र साथ भूगाइन स्व स्वारंत । भूग महिस्स स्वारं स्वस्ता। तोका निवरंदा सामा मांडाहेगा छটि। भाष्टिक काश्वत किंदू ना (मार्च निकारेश) मनिया मा (मार्थ जान शृनेना कानिनी। दिनकारत पाकारन देखा रेमवनारी।।

द्यतीय चाकान-वासी

हिनिकार्य त्यान अस यून्य भएवंत कि। निमायन अर्थन त्यांका स्टब्स कि । महत्त्व आंक्रिय किना साइक कि रान्। निनिवार्य हारात्व प्राप्ति प्राप्ति भिन् ग्रह्म। जानेना प्रदेश छत्न सामूत्र नन्न। निमाय रहेर्छ अन साम्य भन्न।

वान महाव

বাজার নিকট শ্রীমরের মেলানি

বেলানি মাধ্য বা প তেওঁলার চরপে।

বিত্তমনা বিনার পুন্য সাল্যু সূলা দেলে।

দুলিছ সাধ্য পুন্য করিক বিশেষ্ট্রা।

যুগ কিছু মাধ্য পোন করিক বিশেষ্ট্রা।

যুগ কিছু মাধ্য বেশ্ব প্রের লাভার।

রাখিয় মনিমা ভাল নিয়া মাধ্যার

ভূপতি বোলেন ভাল সাধ্য নজন।

রুগ উলু হাও কেন যাইন্ড পাইন।

নিজা পুন্র হল সাধু নচন মান্যার।

মাদু কলে ভিত্তের পিতা মাধ্যির তেলিলার।

যুগপিনি সমাধ্যের নুপার্থানে করে।

এ করা ক্ষিতে গোলাকি ভোমার ধর্ম নহে।

मु । शांति अनागाद्ध नृश्वणातम करह ।

4 करा कविरक शांताकि एकमान गर्व मरह ।

मृत नाम रविन शिका किन श्वनारम ।

देशक हाति । रना क यान्ति विहतन (मरन ।)

दिस मानगाराक वह शय शार्य ।

कमरन समक मनु 'सदिवाह शार्य ।

🤍 বিষ্ণুপম

वानिया दिन त्यांव शायितका नाम।

जारक नंदम नम देनम अनु है।

पारका वानिया न इस खनाकि।

यात व वानिया इस दिन दिन दिन ।।

नगान उत्ते द्वान नम्बी।

दिन निष्ठे मान रहा गर्म किनि किति॥

वानिरकान नानिया ग्राम्य किनि किति॥

वानिरकान नानिया ग्राम्य क्रिन किति॥

वानिरकान नानिया ग्राम्य क्रिन किति॥

वानिरकान नानिया ग्राम्य क्रिन ।।

वादिकान नानिया श्राम्य क्रिन ॥

वादिकान नानिया भागितका व्याव ग्रामी।

प्रामितक ग्राम्य भागितका व्याव ग्रामी।

প্রান্ত

कि:वल-वाळात **का**रवाकन

भागुत राजन् वा ह। निन्हत्य राजिका । विनाग पिरमन छारन वह तक भिना।। नृतवादय विवास करेल भावून कुनाय। পাটোনৰ সভাগ মাধু সৰ তেগৈৰ মাধে।। যোগ রূপা লোহ। গাঁস বালে কাপাড়*। প্রামা পিত্র রেডারে চামর গছার হান।। মহবিধ বস্ত দৈল বস্থা বস্তা বাছি। **श**ारुपना सदेन गांगु गाठिक जनति। হৈতল মধু লবে সাধু মাণ্ট ভবিলা। মুণুনোহণ মৃত লইক নাল্য ভয় শিয়া। হাঠি কাণ্ডা শেল® অহ দামে বে। আড্রে কৈল দাক গোলা নৌকারে দুলি **দে**।। স্প্র লক্ষ তকা ভোলে ডিফার উপর। পাইক কাড়াব ভোলে যাইতে যিবেল।। এখায়ে ভনিল ভবে পুলন। বন্ধী। चान कविया शृष्टा कवरण उचानी॥

^३ च्—शंदु ।

[়] ব, ছ-বাওত । ৪০১৯

च—ताकन शायव : च—नाक चराव ।

^{🌎 🌯 🖛} শিল। স্বাধান তোলে।

আকওটি ইইনা বানা করবে দেবাচর্চা।
মাকাতে ইইল তালে দেবী দশভূলা দ
দুর্গা দেখিল লগত কলিলা প্রান ।
উম উর বেশল রাজ্য লগা লগাল লগা ।
দেখী সোলে উন্ত পুলার বাজ্য বিধ প্রানিক যা, লগা বিধ যালের লগা কি ।।

नीय प्रकार कर्म अधीय पार्ट मृत्या नित्य बातन रणत भन चह तृत्री स्थान कारम सम्म। গাপনে বুর আ। চুরি হিবা স্থানে দেখা।। गर्भरत रहतात जिला निश्चन प्रश्नीता। এখা শিলে কৰি সুখন কৰিব খাখানে॥ মৰ্থন আল্লেখ স্বাধা কৰিব পুলিপতি। কৈলায় ভাড়িল ভাল হলৰ উল-শৈছি।। ফুত্র হাত্র হার হাত্র বছন। दशिलिण यहाणिया होहेला (प्रक्रिलि)। त्यनी पाएक्षीरन भूगा देवन गयनग । পুর ৰুখা ডেনাক বিলাণখন ব करे र्नी छात भिण कुणाँक सारस । वित्राप अधिय वृति अधा नागा निरन्तः मुजीक भूतिक राध्य भारत कार्यक प्रार्थ । भारत प्रांतर्क राष्ट्र स दि हा शाहर ।। मोत्रजन हवाभी भागवात्र-वसु तनाव्छ । ছিল ল সাগনকে অলি হৈয়ে স্থোটের।।

বাগ কর

ধুননাৰ উপদেশ বামা পুনত বুঝাতে বিধিমতে। শইতে পিতাৰ সভাল - অমিবা যে নানা ভান বুকুনা কাভাৰ কইয়া মাথে।।

१ च--नष्टतः, इ--नगणतः।

উত্তরিবা পাটন ু - ভেটির বাজন

সন্তাগা করিয়া কিন্তিপত্তি।

পাত্র সিত্র বন্ধু ভালগ 💎 সাত্রণার মার্ডার এরণা ভবে লে বাহৰে করিয় স্থিতি॥

পিশ্বৰে প্ৰিয় নি আগছ - আংগৰ ভাগৰ হাতে ব্ৰিবাৰে প্ৰতি তেখাৰ।

ক্ৰিণ যে প্ৰিন্ন প্ৰতিষ্ঠা নিজ্ঞালয় पांड होत्त कालिय काउताद ।।

ৰ পৰা পাশাৰ ভাতে যুগৰ কৰিয় হাত भागो रिजाशित अनिस्ता।

ৰাপ পিৰে ক্ষান্ম বগতি কেমন গুমি ভারে পোলা এই পত্র নিয়ে।।

बर्ग गड भाग छ।। वानान जानास राज व्यक्त तात्र चाहित्ता

দুৰ্ব। হ*হত* ধানী ্ৰণম লয়াম কলি ডিজ দক্ষিণ পদ স্ব

ভাৰতে কৰাৰ শোল পুনিৰ চুপণ-ধন 1 12 -1 2 JA 2 14A

জি নাবেৰ বাস ≀⊬ীপদক্র'ল क्रमान्द्र दास अविष्टात ।

िक्श अंच

श्राप्त बढ़ांच असीगांव ८०१क

रेक्सरने इसिल दिएवर्षि । ক্ষেত্ৰ ধৰাইৰ পুৰণ পচী ঠাকুবাৰী ন चानम भूतान (लाधा नहें। तम कर्व ক্ষরত বাছিল গোলা কটিব উপরে।। िराज शूर दशास्त्र अभाग समीक्षेप्टर यास्य । আইলাইয়া মাথাৰ কোপ শচী পাছে ধাৰে।।

भराख

দৈৰক্ষেৰ অনুকুল গণনা ও শ্ৰীৰবেৰ ৰাজ্য

ভাভকণে যাত্র। করিতে সদাগ্র। रेमबङ उपरिच्न क्याप्य स् । क्रियान ।। সেই কণে নিঘ ভুত্য করিল গ্রন। करारी भारत भागा जुलि पाणिन खबन ।। ও ভক্ৰে ব্যাই পড়িতে দিল বেব। िका योजा पहिला भारत भवाकृत ॥ আব্রুবেশ্র হাজ মধন ভারণেড নামি পাছে। তে হয়ি সমধ্য উপুৰ মধ্যেত ৰাভ ।। দুই দেও উদ্লিক ফাত্রা কবিবাৰে পাই। ৰাজা মাধিবা ভাই বাজাপাট লই।। खिन मात्र छिनिन याचा करितारत छ।दि। बारक ना प्रधान परव द्वाराध प्राप्ताहै।। याजा कति थिया देवनक चरत बारव। ব্যালাগ্রহণ নিবা স্থিতনক ভারে ৮১ ওডকণে গ্রীয়নত যাত্রা করিল। মা ও সংখারের সাধু চরপ বলিল।। যাত্র। কবি বাহিদ্র হইতে সদাগর। মগবে উঠিতে দেখে মত্ত কবিবর।। भागान याजान्छ भागु निवा विश्व सम्हर्भ। ৰ্যামতি বীৰণ দেৱে পূৰ্ব মট কাৰে।। भौदिन छविष्य गोरण गेमांगांस्वत दाना। मधरव 🗟 छ याली त्याधारम भुरम्बत माला ॥ हिलिया मारीयाच्यामध्यास विभवान वार्षे । থাতী পুসাৰ ধংগ দেখাম নিকাট ।। দৰি দুঝ বুড লইরা স্তাবের চারিভিল্ড। मधान्यात्र्य स्टाब याबु दनोकारच ४ द्विएउ ॥ যেন মাত্র নৌকাবে উঠিক খ্রীয়পতি। 'बननी (नाहे।देश) कारक श्रुसना युनडी II

॰ **४, ४ , ত, হ্—**ৰন্ধ অঞ্জিখন দিলেক ভাইাৰে।

योशं कक्ष

দ্দীতীৰে পুলনার থেছ

কান্দে বাম। ভাবিষা আকৃদ। হাপুভির পুত্র হিব। পাইনেত কায়ে মায়ের হৃদরে হানি শুক।।

বর্ণিকের লোন্য হাষা দরিশ্য কর্মন বাশ্য ক্ষের হাতের বেন কড়ি।

যেৰালে যেথানে যাই তিলি গুভায নাই হেন পুত্ৰ ছাড়ে যাগেৰ^২ বাড়ী।।

কারে শাংবালিবুবাত তাকি চাচা নুভাও কারে বা স্থীবের নাড়ু দিয়ু।

বিদরে মাধ্যের হিফা বংগালে বংগালে বরে থিয়া কার মুখ চাহিমু।।

পুই আমি অনিত্রক বাং বাং কার্ব করে। যে কেরার সুত্রস আউলাইবা পড়ে পুরে।

অনিনিথ ছইন। আলি নাল্য নিৰাৰ সাঠাত দাণ্ডাইয়া অমৰাৰ ভটে।

এ বোলি গুলনা লাম। সাধ্যে সংক্ষম • লোটাইয়া কালে কিন্তি।

বিজ মাধ্যে তথে পর্যক্ষণ প্রধানন নামরা মেলিল শ্রীরপতি।।

भवात्

्रीयमस्य कारन का श्रेन खगान तहन। कथना मसिव धाक्ति सांग्यन क्रकन

थ, प—বোর।
 ३ ছ— নিববি থাকি।

💌 🖷 হ— হলে ভাবি অক্ষেক্ষর , য—এ বোলি পুলনা যাও । বুকেত মারিকা যাও।

য়া প্ৰাক্তিয় কৰ্মটো গোল গুলিল ও বাবেলা। দ্বানা আজিয়ে ভাবেল লা । লোকৰে।।

ৰপ্ৰ ভিতাৰ পি বাং হ'ত।

क्षत्रश्यनि पित्रा (त इतिष गर्माध्यः)। প্রথবে বেলিক ডিক্স। নাবে সমুক্র ।। পাটন-পাগল ডিছা মেলিল দুয়াকে। ভাষাৰ ভাৰৰে মাধুৰ নানা 📑 । 🗠 🖘 ।। हुडाव्य प्रतिक (प्रिया गर्य) लाग प्राप्त भागाष्ठ पत् हत रे **इन्ट्रिंग (दिन्न क्रिया रक्न**श्चान । शकात कादरभ नामु ना अर्थ धनाम ॥ পঞ্চৰে বেলিল ডিফা বাযুমওল। প্রনের গতি চলে অতি খরতব।। पाठ वर्गनात विश्व नागर प्राप्त সন্ধ ভিলেখি ক নাৰ্থ - চেন্ধ চ ভিন্ত গ ভিছা বেলে তাল ১ ব ু ই ভাষ্যের সমান হার্ম ভিন্ন। ব্যান ক रेत गरत वा कांग्र मध्य लाख कर व खनाया सार्व यस किन्द्र हो वी । মধু ছিলাৰ সপুনান মেলিল সং সাধি থাইখা পাৰণৰ দাইডেছ নিল ভৰ ১

नदी लहुच

ति पात भाविका मानू त्यारन नाव ना । भनारण नाविषा गार्थ थाण स्वन्ता ॥ भूतिन पात त्यनारम त्य नाविन छाति । प्रमारक नाविषा काल देशामित था म । दिलिय कुंद कार्य यूग नाविष्य छ गार्थ । यून्यक्षित व्यक्ति व्यक्ति कार्य थाण थार्य ॥ देशामित्यक्षी नाव्य गानू भिन्। देशा छात्रान स्मत्यात विष्य गार्थ कुन्य । ॥ खादाब रमनारन डिका गार्य नगत-होता। निव्ह रून गाठि हर्ल भाडे लि स्विक ॥ १ भानत गर्य सावि भार्य द्वनिर्द्ध भन्नभाम शहरानुत नाठि दिका शन स्थापाम । विभिनात हारहे निक्य छाभारत ना । स्वोक छाभाग निका सूरत रहारन था। मानभाग हनर्ग गर्याच पन् स्वार्ध ।

[ে] এই পঙ্কি দুইটে পূদেই বনপতিৰ দিংবৰ-যাত্ৰা ৰণ নাব নাই।

^{*} ইতি বোহৰাৰ সকাল পালা সৰাও

পঞ্চদশ পালা

উল্মেন্ডের মশান

वान मालनी

अका नजना

भाग (मनी शंदक ্পত্তিভ-পাৰনী ধো মা ভুষা পদ-পদ্মত্ব লাগে। লোটাইফা ক্ষিতি পথে প্ৰবলোক ভৱিবাৰে ৰুপপাণি বুজি শেহ বাংগা।। দিয়া হেচালাৰ সমু পুৰা ক'বৰ পঞ্ ६४ वड् भरते पा_{जि}लाप। ৰুঞি ৰছ পাপনতি তুল বিলে নাই গতি মান ৰড় পাইমাচন ত্ৰায় 🛭 তুম। ভাৰে ৰীনাৰ গঠ 💎 🕒 🖂 হিলা 😸 ভাসি যাই काक पुरास्त मा ग भाग्य। मीन बढेगा जनन (नक्ष्म भूगे कुब्बस्स এই ইচ্চা বড়হি আনাদ্য। ভুয়া যুপৰ চৰণ দেধৰ মুই অনুধন কবর নিবাধ তুবা ভাট। ड्या विना यना उन्होंने (भीतावेश श्राचात्रत्य = छादा साथ बरन गाँथ बारहे॥ যুগৰ অতি ভুলর 🧍

व्यव इष्टेशा यद् अफ्रास

ৰত পতি মুখা পৰ বাৰ ।*

^३ व, व—नन्।

্ৰ , ক,ব—পরব হুখে।

দেৰীপ্দ-ক্ষল-

ম্ধিকানকুদৰ মন

ै ৰ , ক' পৰ বৈষা ভূম। ভীৰে।

্তুলা কাস অনুকাণ

প্রার

বানার নাকি এমন দিন হবে।
এই পান ভনুগানি গলাতে মঞ্চাইকা
হবিবোর সোনিত্ত পুগে কারে দুন। **মান তপ্র তথা কৈন স্থাপন**।
কুলেড উঠিকা পুলার দেব গলাধন।

शकाडीहरू समागर

द्वाक्रानीय ऋर्ग मिक नामु हेर्फ नाय। मरानत्त्र नगांशव शका वादि वाद ॥ वर्गरेय वाद्यिम चारम हु। विया भारति लाहे। ভাগাৰ মোলে ডিজা যালা কুলাৰণ হাই॥ ভাষাৰ মেৰানে বাবে পাইকে দিয়া হাড়া। कर्मारक नारिया किला मारत लोकेहलां हो। मुनुया-एपण्डन (यतान वाहिन उपनि) बराइय वाकिया यात्र्य लिया सक्रान लानि॥ निवाहे प्रयादन वार्ग्य रशन गानुन सलात। নিমেৰ গালে ওড় পুল অপৰ্যন কৰা ।।। रमधे ने।क बारड माथु मेंग्या इत। চাল্পনি বাহিণা সাধু বোল ভূণীণুক্ ।। चर्ग दकानं नगतं वाशितं भवरहरतः। भागाहि वंदिया यांत्य व्यानवश्वन स्टल त विनादेखना वर्धाया हरन सम् गुरिक्ति । वनायनगात डिया देल डेन-तेडि . চিত্ৰ কোণ নগৰ বাহে হৈয়৷ সাৰ্থান , चनारय नाकिया किया गारय क्वियान ॥ বৈ ঘৰে পাকিয়া সাধু বোলে বাহ বা। লেডরেড উত্তনির শাধুর সপ্ত না ॥ ছোহাৰ নেলানে বাহে হবিদ প্ৰচুৰ। 'बाङ्गित' नादिया राषु याट्य नदेनशून ॥

' ব ্ ক—কাল । শ্ব ; ক—ভীবের । শ্ব , ক—(পালট) শ্ব—টাগানগর । শ্ব—কোটাশুর , ব—ৰুড়িচয় । শ্ব—আহুল , ব—হাউল্লাট ; ক্—আধিল । হাতাৰে শক্তিও পাইছা বাক সাদি যায় ভাইৰে শোপাক্তপৰ কাল্ট হাই পাৰ্য ভাহাৰ কোনে বাহে ইৰমিত ইইছা। কেল্পাড়ি ২ড়ি ভাইল ডেফলা প্ৰ ৰাছিয়া। থালিয়া বাহিতা সাধু স্বাৰ ত্ৰিপ্ৰাৰ। মণ্ডলপুৰ বাহি চলে বাভ কেপ্ৰাৰী।।

নকবাৰ নপ্ৰ-ডিজা

प्राचित (सनारम नार्य नाउपुरीय जन।

(सिक्तीरम छेडिनिन नर्स मनुक्ता।

(सम माज (सिक्तिरम (सिन मुम्मिलिट)

रेक्ताम श्रीकिमा एटिए ज्ञीनिन श्रीकारी।।

एई स्थ्य बीट्रल मने निट्छ छोडिए।

श्रीक श्रीक एटिए मने निट्छ छोडिए।

श्रीक श्रीक एटिए मने निट्छ छोडिए।

श्रीक श्रीक रेक्ट (सिक्ति मिलिट)

स्थित श्रीक भर्म (सिक्ति मिलिट)।

स्थित श्रीक सम महन श्रीके श्रीक।।

स्थित स्था महन महिना मन्या।।

(सिक्ति स्था महन मही। मिला मन्या।।

দেবীৰ প্ৰনাথ গড়-বৃটি

त्मित्रं के किया त्यांत् क्यांग्यं मा।
त्मित्रं निया त्यांत्म कर बड़ ना।।
त्मित्रं मात्रं व्यांत्म कर्तिन त्मियांचा।
त्मित्रं व्यांत्म क्रियं त्मित्रं त्मियांचा।
व्यांत्रं यांच्म क्रियं त्मियांच्म भागा।।
व्यांत्रं यांच्म क्रियं क्रियं। त्मियम्म।
व्यांत्रं यांच्म क्रियं क्रियं। त्मियम्म।।
यांत्रं यांच्म क्रियं क्रियं। व्यांच्म ।।
यांच्यं वांच्म क्रियं क्रियं। व्यांच्म वांच्यं वांच्यं त्मित्रं।।
वांच्यं वांच्यं क्रियं त्मित्रं क्रियं। वांच्यं।
वांच्यं वांच्यं क्रियं त्मित्रं क्रियं।

प्याप माणिया हत्त त्यसीय व्यक्तीयाता।
वित्यक्ति त्यस लाव भाष्ट्र व्यक्ति भूत्य।
पूर्णीय माण्डारय सार्य कविता गर्कम।
प्राप्ति नक्ति नक्ति श्रिय स्वित्य भ्रियामि।
प्राप्ति नक्ति नक्ति नक्ष्य स्वत्य व्यक्षामि।
प्राप्ति कवित्रय त्यस्यस्य व्यक्षास्य भाषि।।
प्राप्ति कवित्रय त्यस्यस्य व्यक्षास्य भाष्ट्रया।।
प्राप्ति कवित्रय त्यस्यस्य व्यक्षास्य भाष्ट्रया।।
प्राप्ति व्यक्ति हाकि त्यस्य भूकि वाद्यामा।
प्राप्ति व्यक्तिमान स्वत्य भूकि वाद्यामा।
प्राप्ति व्यक्तिमान स्वत्य प्राप्ति व्यक्तिमा।
वित्तिमान स्वत्य प्राप्ति व्यक्तिमान प्राप्तिमान ।
नित्तिमान स्वत्य व्यक्तिमान प्राप्तिमान ।

বাগ মায়ুব

কাওার মোকবাতে কৰ অধিটান। গাড়ালুমত ঝড়-বা উর্বলন বোকশ দেখি যোৱা উড়বে পরাপ।। মন্ত্ৰিক্ত কৰ কৈবা প্ৰতিক্ৰ মাচলাদিক मियर्ग कविश पत्रकात । . এক মধুকৰে বাকি কৃশিৰ চুৰত নাতি দেপি শব্দ মাত্র পরিচর সভাব ।। ৰুট কুল জোনাৰে ভাজে — জেভি ভোৰ ভা লাগে। ড়ক ভাকে লেখাছোগা নাই।। সৰ জেপি মুক্ল দেখিতে না পান কুল লোবে ফানি কি করে গোলাঞি॥ কাণ্ডাৰে বোজে যাধুৰ পো - যদি নোৰ থাকা পো দৰ্শ্ব সকল পাইব এখন। स्रदर्भ वादि यदिश शहिन ॥

मात्र अनुनी

नीनास्त्र तस्ती सन्ता क दिलस इसेल्ड छेडात नाछ
तक नक कारत नीवित कारति।
अकृति देश्या साठ्य कारह।
याद्वा माठ्य प्रत्य साठ्य कारह।
याद्वा माठ्य प्रत्य सीवित का।
कारति मिया का सीवित का।
कारति मिया का सीवित कारी।
विशेष कि कार्याच भागत कार्यामा।
वार्याच प्रतासम्म भागत कार्यामा।
वार्याच प्रतासम भागत कार्यामा।
कार्याच प्रतासम प्रतास कार्यामा।
कार्याच प्रतासम प्रतास कार्यामा।
कार्याच प्रतासम प्रतास कार्यामा।
कार्याच प्रतासम प्रतास कार्यामा।
कार्याच कार्यामा कार्यामा कार्यामा।
कार्याच कार्यामा कार्यामा कार्यामा कार्यामा।
कार्यामा कार्यामा कार्यामा कार्यामा कार्यामा

भा न

সস্ক্রপ্রথ

गाउँ व करि छारम स्थित भारतेष्ट्री ।
कोछा हरेगा हारक नानक द्रियमिडि
राम गाउँ अर्थ पूर्ति पाइस भारत।
बेड रा ८५१६६ छरमून गार्य
केनक दर्शि अर्थ मित महनार्य
द्वार्य रहेरी शह ना देशा पहारम।
छारान सम्बद्ध स्थान गाउँ मिया छह।
मानि-मन्नार राम मेथु सिक्त ह भारता।
छारान स्थान गाउँ मिया छह।
मानि-मन्नार राम मेथु सिक्त ह भुरत्ता।

कहि-बद

उद्दिन स्थान नार्य नार्य क्षिण ्यः । किया नर्य उद्धिन मध्य स्वृत्यः । राम माज किया उद्धान न न यान्। जीमार्य नार्थित नाम्न मे नार्थः भूमानः। को प्रांत्रिय कार्य मानू देश्य । इ. १ हि जीमा न्यानी मध्या नर्या मिट किथि।। नार्थिता कर्य छन मानू उत्तर्यः। नार्थिता कर्य छन मानू उत्तर्यः। नार्थित स्था नर्य वह क्षित्र अस्ति। क्षित्र क्ष्मी क्षित्र मानू क्ष्म कार्य मिक्सि।

역약 연합

पंच-नरह छेउडिक गर्थ वेषुक्य ।।

राम बाज गांच ज़ियान नंदन धृति।

जिमान बाजि गांच ज़ियान नंदन धृति।

जिमान बाजि क्या विकास करणा धृति

वाद्यास्त्र कर्म मानु देवता इ.च. व.च.

यस दक्तान मान्न क्या क्या जन्म ।

दक्तान मदम नदम अहे नंध-मदस्य।

गुज क्या क्या क्या क्या व्या मिन्न वर्म ।

दक्तान मदम क्या नदम अहे नंध-मदस्य।

वाद्यान भान शाहक या क्या देवन वर्मा ।

ৰ্টোৰ-বহ

ভাষার মেলানে বাহে দাঁতে দিয়া তব।
কৌৰ-দাহ উত্তবিল সূপ মধুকৰ।।
কোন মাত্ৰ জৌকে ডিফাৰ পান্ৰ মৃথি।
ভাষিত্ৰ লাখিল ভাল শাশের প্ৰাধ।
ধুলনা কাওার আগত ধুকি শত তব।
ভৌকের মুগত চালি দিল কাব চুব।

ৰশা-ধহ

भाग हुन भारेया प्लांक हिला हाई हिन मना-मरह भिया हिला हेशनाड १४४ त राम माज स्थार्य हिलात लाहेन हाथ हैड़िएड नाभिन न्या ग्यान्य द्वान म्बूलिन नार्थ माथुन हिन बूँचा साथ। राहे साथ नहेश मध्यू कृतिन महान।। त्या तान शार्या मना हिला १४६ विका संक्रिका-मरह भिया हिला हैथा है दिन।

केंकिडा-वर्

যেন মাত্র শংকভাবে ভিজার লাংল গান।
ভাষিতে নালি বড় হয়। (মানা)
পুলনা কাভাব আছে বুজিল গায়।
কাকভাবে পোলি দিক গও ভালনা।
ভালে পাহ। কালভ ভিজা ২৬ মানা।
কালী দাহ বিলা ভিজা উপনাত হয়।

काठी-वह

त्यनं माञ्च काली-सहद त्याल ग्रांगलाहि । पद्यक्तीनी दश्या त्याती श्रम्पात ग्रह्माल । स्यान द्यारम माद्या काली श्रम्पत ग्रह्मा। प्राप्ति क्यारी दश्या भ्रम्पत वर्ष नहत्त् । श्रांनश्य ह्यारी द्यालाह्य-स्थू-त्यायक्वा। विक्र भाषाच द्वित प्रति देदण त्याहकः

রাগ পাহি

(मनी कर्द्क बाहालुकी बहुना

উত্তৰিব। শৌৰী কালী-দহেৰ জৱে হৰিবাৰে সাধু খুীখলছি। ছাড়িয়া কৈলাস-বাস হ্ৰিছে মাধনা দাস মায়ান্ধৰে পাছে ভূধিখন

াৰ, হ—সভী।

কালীদহের জল মাধে বিভিন্ন নগর সাধে প্ৰাল মুকুতা দিলা ঝুরিম।

রমত কাঞ্চলে বিবিধ বিধানে

नीनात्व ऋषिना निष भूती॥

নারীগণ কর্ম মারে ক্রেন্স নাতে ক্রেন্স গারে ক্রেম্মচছলে গারে গাঁতে।

কোৰ নাৰী ধৰে তাৰ কৰে লগা। অসিধান*
কৰে বাব বাংস-শোপিত।

কার দীগৰ ৰখিত অটা গগৰে গাগৰে ছটা নুখদত বিকৃত আকার।

পাঁচলি বাজিয়া নানী করে লইয়া অপুথালি নরমুজে করিছে বিহার ।।

সেবক ছলিবার কাজে করনে কুনারী সাজে করন রচিন। পরিপাটি।

সুবং কনক চুলং পোচ কৰে খুণ্ডিযুকে মুগালে ৰচিল বাহটি।।

क्यान काफूरी कवि व्यक्ति । व्यक्ति क्यान काम्

कन्दन रुक्ति गावि नृनादकत सिया भानि कडिटन्टन शक्तिन कमना ॥

কোনথানে ক্ষান্ত বাহ্য-মূলেই কার্য প্রক্রিক ব্যাহ্য নিল্ন।

ম্বাধাঞ্চ করিবরে একত্রে বসতি করে ।

কারে কের না করে হিংপন।।

অঞা শিবাণ খেলে বলে তেক খলে ফণী সলে গাইচান সৌতৰ এক বাস।

ে <mark>ছাই নৌলে কৰে কেলি নু</mark>দিক নাৰ্ছাৰে নিলি কেৰি সাধু হইল ভ্ৰাস ।।

म—नन्। ९ च—नावि नावि। ९ च, इ—कावाव वीवन।

व. ६: च—वानदात: व, ६—त्वदात: • क: क: क: व. व—कनदात कर्व पूरक:

च, च, च, च—देनरम । * च—निःरह जात नगरक । * च—चळावाम । * च्—चरक ।

^{🌄 😩 ;} জন্যাদ্য পুথি—কোণ নাৰী ৰৱে ভাল 💎 কৰেড দাইয়া খান।

দেখিল যে বিশোপ সাধু ছণৰ চলবিত বাইভিং সলোম পাইল ভংগ। শ্বাহ ছিল মাধু হৈছিল পাইমা সাধু সফুট ভাছে কাওাবেৰ কলে।

রাণ পটনএবী

्रीयाञ्चन कपत्त कारिनी वर्ण न

নির্থন গড়ীর জন তনুসরি ক্মল ভূম ভূমী নাম্য মধু আংশ। মুগালেতে বহে ফ**ি** অবুর্থ হেল আনি জন কেনু বৈসে কছু পালে।।

বিদেশক গোল বিধান বিশেষ বিশেষ বৃদ্ধ বিশেষ কোৰে কোৰে কোৰে কোৰ কাৰ্য কৰা ব

দেশিয়াত লাগে ধল - জন ভিৰম্ভাৰ চৰু দেশ্য এই ডুহি ছিল্ল

क्षणराना ६ कार्यालनी वित्त - गो अकार्यिनी भागान्य भाग अस कार्य।

ক্ষণ ধনে অভ্যান কৰাৰ উধাই চ পোৰে কৰে ক খাননে নিয়া ভাৰে ।

শীৰম্বেৰ কথাৰ কৰি বিশ্বৰ খণু নাম ও নিগান হাজালাৰে অসভাতি

শাৰু কোনো কা ভাব নাম আৰি ম কৈ কাৰ পালুৰ কমলো সুমানী নহি সেধি মৰি এমাত কহ লাম পালুলা নাম কাৰা নাম কৰি লাম নাম নাম নাম বাহি সাহি ।

া পুথে পাঠ ~~ভাৰত~~ তিল**ক**।

যাৰু ৰোলে কান্তাৰ ভাই 💎 🗈 বাজি লেখিছে পাই বাৰ কুৰে ছাপাও নিজ না। শাৰুৰ বচন ভুনি কাৰিব ভাৱ নানি धारेण्डरत त्वारन वाद वा ॥ जनहम अन्यम (यन ্ৰুণীৰ চৰণ্ধৰ বিন্যুবৰ না হউক আমার। ছিল মাধৰে বোৰে स्पर्वी शंग-कवरन করবোড়ে কবে। পরিহার।।

প্রাব

ৰত্বাদাৰ বাটে প্ৰীবন্ধ

কাণ্ডাল্ডৰ নাজ্যা পাইত্যে পাইল ভাষে। क्षा विरुद्ध राष्ट्रि ५ छ। तांन निष्धांनाय॥ ভাপাও ভাপাও করি বন পড়ে রা। कातिम शास्त्रिगाद्य बास्ट्र स्वि छ।। যিকা ভাৰ বা প্ৰা কেকে। কৰি পৰিপ্ৰটি। 95 95 व्हास कार्य पट्ड कार्र । মানার ভেটৰ বাশ্ব মূলত পুত্র। लियाक तथान तक्य तो ।या पनुर ॥ চাক্ৰিত চাক খিলে কাধ কৰ্ডাল नाना वानामक बार्ड शृह्य म यावरे।। महाभारत ६ रोत वार देश श्राहण स्थापन छव t इक्षियांन भारेत्व निया स्थानात्व मध्यांगा। हिक्सिश्चनित नाका छ । वश्च म्लयपि। नामध्ये नाच्य निभीभूद होन्ह भिन्न यानि।। नगाधित अकिया आरम धरनीय नाप । কর্মালার খাটে বিয়া ভাষরে সহার।। श्रांतीय कालाय शास तम्यत क्लांहै। कृति अञ्च काञ्चि नावादे तान को किय वारे त স্থন ফুক্ৰে বাৰাই নাগ্ৰা দেখিয়া : দিক মাধ্যে গায়ে ভবাদী ভাবিফ।।

१ व : क—विनात । 📑 👻 🖘 ।

রাগ স্থহি

কোটালের সতক চা ও অধেরকের পণিচয় গুইখ

ৰাগাই ভাকিল ব'ৰ কামৰা হয়ে। বাটে আনি ছালাও ৰবিড।

যদি নদশংক হিন্দ। যাও এই বাক বাইয়া দও কৰিবু কৰ্চিড।।

সাধু হও ধানে।
ভাইন পানিকে কৰ ভক।

সিকা প্রমন্ত ও তারোকে দ্রাইয়া কর ভার শুক্ত ক্রম বাবহার।

চড়াইর শানুজীৰ ঠাটেশ চিবাট্যু নায়রার পাট হনু করিবু অহতার ॥ প

সাৰু ৰবিনা হাকে কা ভাবে বাকা পুকাশে ভান ভাই ধচন আন্তাৰ।

োনা হট সদাণ্য । কিনি শস্য অগ্র আসিবানি পাচ্যুত্র শ্রেক্তার ।।

কোন্টোলনে এখনৰ নাই জনৰ সে খুড়াম মাই টোনৰ ভাস্টেম্য কেন্দ্ৰ ব

স্থেক্ষাৰে কৰিবে আদি হাগতৰ অঞ্জ এছ ভুক্তি ভৰে যে উটিনত দিয়ু কুৰো।

বিভ মাধনানকে হনিকে সংগাদ ধ**কে .** যাৰদান চৰণ ভাবি মন।

কোটোয়াবলৰ বাকা ভ্ৰনি সমাধ্য হলে গুলি টোপার ভাষাইয়া দিল হাত্ৰকণ।।

³ শ, ~~ব~~—ডেফাইবা ।

नं, म, ६, क—शहे। • नं, ६, ६—त्वरण इति वात शूनरदीय।

প্রায়ে

ক্রেলির লাইলা ছাইল রালাইক রাজন।

ভূপতির আহেগ গিয়া দিল দরশন।।

নালার পোচনর কোনায়াল নোলাইলা নালা।

কুপোলি হাইলা করে চৌকি ঘান্টর কথা।।

হিন্তুল্যমনী এক সাধু আফিছে ধনসাল।

বাজনা কবিলা নৌকঃ নিলাকে হাপান।।

চৌহা দেখি প্রাণ নোকে পাইছিল হয়ে।

এই প্র নিশ্চর কথা তান কলাশরে।।

হাবীরে নোক্য মানু কুচাল কপাটি।

কুলোর ইনিয়া সাধু পাইলেক ঘাই।

কুলোর ইনিয়া সাধু পান্ডিলার ঘাই।

কুলোর ইনিয়া সাধু পান্ডিলার বেনান।

সিংহলের পানুনী সর সাধু চাধিনার আইলো।

বাগ দেশ

नुष्टिष **।** विश्वतम् सन्तिनीशन

ধনা ধনা বোলে • পাটমেব লোক দেখিয়া সাধুৰ খালা।

স্থাক যুৱাটী।ও কাম অংচাতন মন স্থান্ত মাত্র মন-করা।ঃ

কোতো কোতো কোনো সট এমত নাগৰ পাই নাইবা বহল কবি ভাগ।

হিলাৰ মাঝাৰে বড়ি কাহলডায়ে বেডি ৰঞাই বিলহ পুৰা।

কোজা কেছো বোৰে আজি পাইবে এমন সামী আৰাধিৰ গিয়া হব।

আনিনা ত্রিদপের নাথ বুগল করিয়ে হাত সাগি**না সইযু** এই বর ।। वर्षा रश्यान्य कृषि श्रक्षं स्व छ्डि संभूग्य मांड्रिंगा स्थान लांगा रहन लगा कात दिया गिडिनोग्य विद्या सिया संभूग्य दार्थ किड लांड्रिंगा श्रीवाग्य त्रांका सुवि ज्यान सह कृषि स्थित स्थान द्रश्य ते स्थितिक स्थान । दिस संभान द्रश्य ते स्थितिक क्यान

ৰাণ প্ৰৈয়খনী

राज महायरण नीयरश्व अवन

যাধু দেৱা র ব কালে। ভে^লেশনত ভূপতি-শেখন।

মেন ভাৰতাৰ সংজ্ঞ অধনী স্তম্ম ব**জে** সংস্থিত ভাতিকা প্ৰথমৰ

কবিল বিবিধ যাও ভৌনীনিক নানাৰও প্ৰাৰ মুকুতে মনিগালাঃ

কীয়ে কণ্ডিৰ লক। কাশৰ কলিব পাশা কলাই ৰচিয়া চাৰা হৰাই।

শুকুৰ কছণী পুৰি শানি ল'ল সংগাণুৱা।

নানাবিদ ইপ্রাব নবপতি ভেমিবার হল-বিভিয়ন মারি হুলা ।

চলিলি দাধুৰ ৰাজ্য । যেন দেখি চন্দ্ৰকা। নান কিছু না ভাবিল ৮০ছ ।

শের শ্রীফর তার সংপারেল বিশার

প্ৰত পট্টিশ ব্যুত্ত ।

চাৰুশ যে মন্ত জাতি সমধাৰ। কোটি কোটি গাপুনা গড়া মনেক গছৰ।

4, ৭, ६, क—ভান।

গাইনা থে ওণা পান শন স্থানিত কানান স্থাপিটে আহ্নীয়ে ভাল। ক্রিনার পরিবাট লাক্রিকেল। চাউল চিড়া মিট নাক্রিকেল।

বিষ্ণুপদ ূ

চিক্র কালারে গণ ফেলিছে মাধ্য কো।
নির্মিতি নারি কালার করা, তার বিশাস্ত ন
কালা মহে পোরা মহে কেবল রগময়ে।
হারী মাহতে চার পাড় বাং বার্তি ল

প্রার

बायगाडाव हो २५

ভেট দেখি আনন্দিত সাধুর নলন। বাড়ুয়ারে বোলে লোল। সমান সালন মাধুৰ পেৰিটম মাজে গছিল নেৰ বন মল্যাক কুড়া আনে পরিত গমন।। ∌राह्याच्याच हुई। हा के प्रार्थित । कर्रा १ क्लान में एक उन राज है एता। বেদহন্ত করি দোকা করিব প্রমাণ। য়াপি আপিয়া দিব ও কোকলে⊁ন ভাৱন ভাৱন পাটোলি বন্ধ কৰা আতুশ্য। প্রভাত সময়ে যেন অরুণ উদরে।। मानाव इतर्प रमार्च ने अल्ला करका श्रह्न । काका आरुवित बड़ा रेलाई के व डेलेक छति उपरंत साम् जनातान नाहरी-बाल देएकिन भारत बाकुरा का नि लाकी क्षण्यान क्योंके जनाय के हिड दिनाजी । भारता चाड्र दरेन हे स्थित ।

जिल शिक्त ने त्यांना व है ने तथा ।

यादेएड मजूरन रमाना व है ने तथा ।

यादेएड मजूरन रमान भी गाइन्त चही ।

मंगाद बादेएड स्मरन भागाद ने वादि ।।

मंगाद बादेएड स्मरन भमान ।

माना भूरण करड खुक वक्कण भागा।

खुशिंडित भूती भम्बारक बारव ।

८०६ मज् । धूरेम मानु नृतांड मंडारण जिल नाम ह ।

हैठ हैठ किन खान करड किन्द्र ह ।

देनम रेनम कर्य नाका भागात्य नाका वामन मानु स्मराह ।

बामाव कामन मानु निरंत्र विभिन्न ।

बामाव कामन मानु निरंत्र विभिन्न ।

विभावान मानु मानु स्मराह ।

ৰাণ স্থাহি

নাক পুৰুত্তি

পারৰ চতুর সাৰু বচনে খচিনা খণু বিনয়েতে ভোমনে রাজন।

তোলেৰ সভাৰ উপনা নাহি দিবাৰ **ুপণয়ে বেটিড ন্যবান্**।।

ভ্ৰ পাত্ৰণৰ ধীৰ স্পাচাৰী ভূত্ৰিৰ

বিচারেতে বাগীপ স্থান। ুখ্যী গ্ৰাহুলা বাচ। হুদ্রি কি ক্রিডে পাবি আজি

তৰ ৰাণী পীযুদ সমান।।

বাৰা দেশাগড়া

বাজা শুনিয়েরর করে ও আচকান মুখ শেষ দেল সাধু বে আপানা প্রিচ্য। কি নাম ভোক্তার সাধু কালার তুলক। द्यान न तथे जन्द तेन द्यान स्थापत ।

दिश्य व तथा दिश्य व्यानिक द्यान द्यापत ।

द्या जन्द व तथा द्यान द्यान द्यान द्यापत ।

द्या प्रती वर्ष ह तथा वसा द्यान द्यापत ।

द्यापत वर्ष ह तथा वसा द्यान ।

द्यापत व्यापत वाहे प्रधूष क्याप ।

द्यापत द्यापत वाहे प्रधूष क्याप ।

द्यापत द्यापत वाहे प्रधूष क्याप ।

द्यापत द्यापत व्यापत व्यापत द्यापत वर्ष ।

द्यापत व द्यापत व्यापत व्यापत व्यापत ।

द्यापत व द्यापत व व्यापत व्यापत व्यापत ।

द्यापत व द्यापत व्यापत व्यापत व्यापत ।

द्यापत व द्यापत व्यापत व्यापत व्यापत ।

द्यापत व द्यापत व्यापत व्यापत व्यापत ।

द्यापत व द्यापत व्यापत व्यापत व्यापत व्यापत ।

পরার

नुरिनटखन श्रीत्रिक शान

ভগতিৰ বাহা যাধু ভ লৈল হাত।
বাকা অবগতি কৰ ধৰণীৰ মাধা।
বাপ মোৰ ধনপতি জন নহাপ্ৰে।
শ্ৰীয়নত নাৰ মেৰু ভাষান ভন্মে।
উলানী নগৰ হব গছগনিক আছি।
মাই বুলান লোট বালাৰ ভাৰতি।
ভাগাৰ কড়িল বালাই হালাৰ ভাৰতি।
ভাগাৰ কড়িল বালাই হালাৰ চকন
তে কাবলে অন্বাহাত হালাৰ দামন,
ভূপাত বালাৰ মাধু হালাই বিলামে।
আন-ভোলান গিমা কৰহ মহাশ্ৰেয়া।
ভূপাত্ৰ মানা বিলাম হবৰ শ্ৰামৰতি।
প্ৰাপ্তাৰ ভবে দুলি নিলেন বিলাভ

পঞ্চপাত্রের কৌত্রন

পঞ্চপালে বোলে ভিনু দেশী সদাগৰ। কোন কোন গাজ বাহি আইল। সিংহল।।

^१ च--निकिया वर् ।

শ্বীরবধ্যে বোলে শুন স্বৰ্থ সভাজন। বিশ্ববিধ বাজ্য যোগে ক্রাণাল স্বৰ্থ । সাক্ষার চকণে সংখ্যাস-মধু-লোভে। বিজ্ঞান বাভাগি নাল কেনা স্বেটিভা।

जा। भार

भी बाद्य के बुक्त भरत्यव वर्ग ना १ क्या स्व वर्गवनीय है जाब

व्रविद्यास्थ अव्यास्थ जिल्लामा करिता ५ र বারা কর মধ্য ভ सिक्ष छ व प्रारंतु त्यन पण्ड ॥ वन्सार माडे साईका ডিঙ্গা কেলানি চন্দ্ৰ १.१-1 १०° घरनाम वास्ता আৰু ধৰ পোট লে বাল বালু মৰমেৰে ভৰ ভা বৰু সাধন্তা ৷ কিপিটো বে বুলিকা কলা কলাক বিধানী সল াক বুন সমস্ভার वर 'ठ म रूर होते हैं। পুরু জুফবা 1 1 1 1 1 1 5 4 7 21 হৰণিত বংভৰ MITUS P. II ST 1 1-1 3'rif (11') मार्थ ह गोला तर रहा चारण । ६३ और चेंड्मारीस वार ५ - ५ - रूप कू । । । बारि पारेषु र लगुत । शब्दा बादि मु पूछ्य या तर भाषा न १०० विल ৰাহিণু লাভিনাৰ শ্ৰ শ্ৰা মাৰ প্ৰভুগৰ কৰে पाक क पित , उसा তাতে পাৰু পাৰ্ন কৰা কৰু নুন্ধাৰৰ হান ि । इ. क. इ.चू १ वर्गा ৰাহিৰু ছিতু : গেফ ক'ল চা বল ১০ট ৰান বলে অব বুডাৰ পেয়।।

য় , য় হাতিয়ার ক— কলত , য় - হাতিগড়।

'थ्रीन दोनीम्हरत घान क्याः (मधि द्याप्त भेष्योजं नःशहत भीष्तिनी। भिष्यं गोशाः (दोहन श्रीभन-क्यान अदे ताका छन नृभविति॥

शंयात

ক্ৰলে-কামিনী কেবাইবার অলীকার

ত্পতি বেশ্বন ভাগ পক্ষপ্রাপ্র। **এই नाम् मिनियारङ् करानत बन् ।।** আৰু এক স্থাগৰ আইল মোৰ পালে। क सा क्या लावा करिन जिलाम । MY THE PUT TO THE STATE OF STREET निष्ण अने कृष्ट अभि शहरत (क्यून श्रीत वेरिया पानव हुए प्रशी सन्तरिष् क्यां क्षांद्रण अनि श्राप्ता कार ্রীর লম্ভ বেশের আগের সভাগি ক্রিডিলডি । धु, इर्ग क्षेत्र भाग भाग । इस १ एका हि । क्षापाल कृताती सर्वत का उत्कार गांच हुए मार्थ प्रमार का याहरात ता. या प्र हा द्वारत ॥ পাইক সংহত হায়ি হথ আছে মানে। দক্ষিণ মণাত্র বলি দিবত আক্রাবে।। আপনে প্রতিক্রা হব দণ্ড ঘলকণ। দও সহিত্ত হার দক্ষিণ পাটন।। ভুতি প্ৰশাহৰ গালা আজ্ঞা সদাধৰ। এক ভিন্নার ধনে কিনি দি হল নগর।

শূীৰকের শ্রুছিত বচনে রাহার জোধ কোৰ কবিয়া ভাষা বোলে সংস্থান্ত । অৰ্চ্চ রাহ্ম হারি যদি এহা সভা হয়ে।। সাধুর সংক্ষে প্রতিজ্ঞা করিব। বঙ্গর।
সাক্ষী করি গুইল ভিন্-দেশী সহাগর।।
সাক্ষী হইল ভারা সাধু ভিঞাসিরা।
কালীনহের কলে থালা চলিল গাভিয়া।।
সারদার চবণে সবোজ-মধু-লোভে।
বিজ নাধ্বে ভাগি অলি হৈয়া পোডে।।

वान कई

বিশ্বলয়ভোষ কালীখনে প্রথম

ब्राह्म राम्य प्रतिष्ठ रूप वर्ग वर्ग वर्ग वर्ग वर्ग रेशना भा । १ २ (स "" कार्न्स व स्ति কপ্ৰত্ৰে ভিজা, যে कर्रांख इं.व दार्ग । ५ र व्यक्ति भाराहार किस्स करि धन्तर ক্ৰিলিল ভা কৰণ ५ र्रा ४ चन्त्र कान हारे जनस्य सा व व्यक्ति । ভূপবিত্র পাঠারাবে বি লাভ্রিম বেবল र र अलंदुरभा वी अरह सर्वा । व व कु रहार तारत र लाइ रारमा ∩ ধুবলি খুলু লগত তেওঁ ভুমার করে ना कुरू को ले राज्यप মণকলে *িকান তানানান্ধানি ार्गाम हलल् संस्थार ।

ু ইয়াৰ পৰ ধ ম, ছু পুখাত ৰাজকটি অনুধাত গাড়ুজি আছে :-- ু তাৰ বংজকে বাৰ পৰা ; লাবে বাৰে বাকে ক ডা পাইকেকে মিহা নাড়। সাজি ৰাজা যাকে ৰাজীখতে !! চাৰ ৰাজে কোটি কোটি মণায়েত পাড়ে ৰাটি বি হল কবিব তেলিপান !

^৯ ব—সি:চল ৰাত্ৰসী

इ—यसकताः

াপেন হ'ব চলার নান চাল নুপ্রায়ে
কুমারীরে সেবিতে কমলে।

দাপের সেন্দ্র নান্ত নান্ত বাহিল বাহে

নারে রাজা কালীসহেব জলো।

ামে জনাম নান দুগার চর্মান্তর

নিস্মারণ বা হউক আমার।

বির রাধ্যে লোল দেনী প্রায়ে না

প্ৰাপ

মানৰ লাইবা কেৰীৰ মাধ্যমান

भागीमार है जिनी है हरेन महन्द्र ।।

तकी दान कार्यन द्रा कार्यों

तक्ष्मा के कार्यन द्रा कार्यों

तक्ष्मा के कार्य कार्य कार्यों।।

पूर्ण कार्य कार्य कार्य कार्य किर्यामा।

रेक्ना कि हिन्दी बाका महेगा क्ष्मा।।

कार्य कार्य कार्य कार्य क्ष्मा कार्या।।

यभ कार्य कार्य कार्य कार्य कार्यों।

यभ कार्य कार्य कार्य कार्यों।

यभ कार्य कार्य कार्य कार्यों।

यभ कार्य कार्य कार्य कार्यों।

प्रभाव कार्य कार्य कार्यों।

प्रभाव कार्य कार्य कार्यों।

प्रभाव कार्य कार्य कार्यों।

विकास कार्य कार्य कार्यों।

विकास कार्य कार्य कार्यों कार्यों।

विकास कार्य कार्य कार्यों कार्यों

শুীৰকেৰ উপস্থিত-বৃদ্ধি

মন্ত্ৰৰ ক্ৰিভিড গাৰু মুগৰ বছ বৈলে মনুক্ৰে থাকি বাৰু বচন প্ৰকাশে।।

ম্ল, ক লিখেল। 🔪 শ—লে লাকি।

° व, ह--प्राप्त (

কথৰ দেখিবু মুই নার " ভাটি বেলা। ু ^{কোন}ৰ ছু^নে মান্ত লহিন্দ চুফ্লো । যেন খাত্র স্থাগরে কৈল হেন যাও। मृत्रे इ.स. १४४० स्त अविद्वित संक्षा ह अपन र वित्योग अना मध्ये परि। रहत्त्वाच्यु स्पर्नेष्ट अपि, रास्त इस्ति। करण प्रांतित क्षेत्रेक उत्तरिक्ष **क्ष**रहा। তিন পাবা ভাটি ছল ঝানীদহে হয়ে॥ ভূবুলার বাকা তনি দও জনকণ। প্ৰতি পাছ বিশানী কাৰীলাকৰ বৃদ্ধ।। ণিতিক পাধা কলাবুহ'বৰি আছা∤ গৰে বাত্ৰে শেখিলেক ছালের© তৰক।। ভূপতিরে বোলে শুন পঞ্চ-পাত্রগণ। राख्याचा नि तर्भाषाच्या का को का रा राहुत य विभिन्न श्रीरण व्याप्त स्वान स्वान भाक्ती हरेव वार्याव घटनत मक्त्व।।

শ্রীবর্তার প্রতিশ্রাভিভাগ ও বছস

निय है जिल देन पश सम्बद्ध ।

कार ने गांचा स्व ते किंदू देनिया कार्य ।

पार ने भारत दिए ने बार से निया है है ।

डेलरी कार्य प्रदेश किया से निया है ।

डेलरी कार्य प्रदेश किया से निया है ।

डेलरी कार्य प्रदेश किया से निया है ।

है कि कार्य से क्ष्म कार्य प्रदेश के ले।

प्रदेश किया से से क्ष्म कार्य कार्य है के ले।

प्रियं किया से से क्ष्म कार्य कार्य ।

दियं कार्य शांद्र से भारत से कार्य कार्य ।

বাথ কধ

नीनदाव विनय ७ वकानियाः

শোড় করে কহে সংগর।

খুটোর মনের বোদ শাহে পান্ধ কে। বাথ যোৱে করিয়া কিকর।।

লশেষ লোগের কোটো লাকা বা কা ছে। তবে ভারে ক্ষিতে বুয়ারে।

বিত্রীগৰ বাধ্যবৈ এপ্র পালিল ভারারে ৷৷ বিবিদতে পালিল ভারারে ৷৷

ধালা বোৰে তাৰ ধাৰি । কন্তৰ কুলাৰ দে '। নহে ৰোৰ মিখন কৰি কৈপু।

দশ্যনতে লও থড় নি ামুধে মান চো ৬
• ভাবে যে ভোঞারে ক্মিলু ।।

অগলে কমনে মিগ্যা কইবু।

জনম হ**লৈ** ভবে সন্ধান হ'ব **এহার লাগি চৈত**ন্য হারামু ॥

ः १ नृत्यं शक्~~रं क्या~~ ।

4111

ৰৰ্মপূৰ্য থাকিল শ্ৰীকামৰ আৰুবাহাৰ চেত

शासा विकास कुछ कु साम का कि तहा ।

वाहिन कान नुकारन कानीमहरू ।।

रहा प्राचित्र के कि कि कुछ के ।

ग्रीक वाहिमा द्या कि है कि कुछ के ।।

ग्रीक वाहिमा द्या कि है कि कुछ के ।।

ग्रीक कि कि कि कि कुछ के ।

रहीय के कि कि कि कि कि कि कि कि कि ।

रहीय के कि कि कि कि कि कि कि कि ।

ग्रीक का कि कि कि कि कि कि कि ।

ग्रीक का कि कि कि कि कि ।

ভূপনি বিশোল প্রাণেল পুনাল প্রিব সংগ্রা রে হ্রাস ক্রির সংগ্রা র লাস পুত্র হাস পুরব র বলি ও লাস লাভ ও মন ন্বর হারের্ট নার শার ও কুরে না রে হারের্ট নার শার ও বাছল হার লাভাগে নাল, পাল বাছিত্ব ন

 বে অপু দেবিলু মুই লোকে বোলে একো। সেই অপুের ফল বিধি ঘটাইল তুংকালং।।

শুৰিকেৰ অপু পূৱাত : মাটকীত পৰিবাদ

विशे (पिथिन् गूरे वाणिता श्कान)।

वालेगांव द्वर्स विति बीच बरामाता।

वात वाले (पिथिन्म करियां वार्या वार्य।

उत्थ व्हिमा शृद्ध (हारल शंक्रवाकः)।

व्हिस्ति (गोकारव हाइन करशांक दृत्रद्या।

व्हिस्ति (गोकारव हाइन करशांक दृत्रद्या।

व्हिस्ति (पिथिन् वार्य) विव्हे वार्य।

विद्वामा शृदिनी वार्य ह्वार्यः हेम्दा।

विद्वामा शृदिनी वार्य ह्वार्यः हेम्दा।

विद्वामा शृदिनी वार्य ह्वार्यः हम्दा।

देशक व्हिन्द वार्या क्विया विहास।

गांक करियां यमि नश्रम ह्वीरनः।

व्हिनांद कन मिन वर्ष विक्वनः।।

जुर्गित त्यारनान द्वारात्याम वृद्धाय क्रशान । मिक्रिश नसारन माथू कार्त रव उपकान ॥ रयम नाज क्रिक्तियारन मृश शास्त्र शास्त्र । करन धनि जुनि नक माथून उपय ॥ माननान हन्या माथ्याच प्रश्नात्व ॥ विक साथरन छन्ति यनि देशमा लिएक ॥

, পরার

कारहोगान्त शक्या नाभूद नहेगा गारम। कार्याम भारतिन स्थान भारति ना नदारम।। नाभूदन नक्षिम कारहोगान करह मभारम। कार्याम भारतिन स्थान विकास भारतिन भारति শীৰভাৱ ৰাশী-দশ্য দেবিয়া নারীপ্রের গোক

कारनात भागान्य क्लांक युक्त किया छाउ।
क्रिया जारन क्लांक पीत उपाय साथ गाउ॥
क्रिया त्रांन क्लांक मित्र हाल गाउ॥
क्रिया क्लांक निर्मा मित्र हिनान मुद्र।
भाषु क्लिय भू इत्युक्ति विभावत क्लांक्लिय है।
क्लांक क्लांक मित्र मित्

बनादम चीवय

बनाइमान्ड विद्या दिशा हार्निमिक हाइड । चगकत पृष्ठि १ तनिथ साम ७४ भाग्या।। শোলিত প্রিত দেশৰ শত শত কুও। क्यानवाटम नमुद्द स्मव्य मनम् ।। त्यानवारन पुलिसे विभिन्न नव पर्छ । रूरवे वरिया या स लाग्य चवुनावा महस्र ।. (वान्तान नन्द्र दि ज्या मुन्ते) লিশাচর শালে কর্মাত লাম্য ছোলি ne হুণাহতি কবিয়া বেডায়ে পানব। हैक्कारत जोन लाल याद ल मानव , পিখাত দান্তে বেলি হড়াতড়ি পাড়ে। छाटा स्मान योग्छना दहेल नहीरत , बाइटर क्रांकर शांधु काम तुष्टि बारह । হাত-ধান নিবা কাড়ারে আনে কাছে।। কাওদৰ দেখি। সাধু সক্তিতাম হেল। শ্লন্য ক্রেপের ভবে ক্র ভালালিন। मान्यात हत्या महत्व च प्रमुखनाएछ । বিজ মাধবানলে অলি হৈয়া পোতে।।

রাগ করেণ

দূৰিবজ ভ কৰ্মধাৰ

प्याक्षा रकान विका काठ गां ३ रत रमस्मत ।
पात्रात प्रत्यात प्राचार प्राचार प्राचार प्रत्यात क्षण्यात ।
कि प्रत्य विद्याल स्माप्त रन्धित क्षण्यात ।
कि प्रत्याची पृत्र प्रचेन प्रकारन ।
व्या पंचारेरक गांत रुदि-क्रव-भाकारक ।
स्मर्थात प्राचा रेक ७४ रहेन शांत्र ॥
किंकु यन विचा पूर्विय किनु-रम्भी ।
भिक्ष मान क्षण्य रूपन श्या-नावाणी ॥
प्राच प्रचे राज्य राज्य वाश्य क्षण्य ।
जन्दियंत क्षण विचा प्राचन स्मर्थ ॥

কারানীয়ে কোলে ডাঙ কি কলিল। ভুক্তি। স্বাহ্মিন ম্যান্য তোক্তার স্থা হইলু আক্রি।

প্রাস

काशास्त्र मासू प्रांग्त कर्पाणकप्राच । १ द्वान काल द्वानोक्षान प्रांच्या स्टेशान ॥ द्वानोक्षां स्वान द्वान द्वाने क्ष्मित काणिया । भारत इस्तर रही। प्रांजना हिन्दी ॥ भीरतास द्वान (कारोपाल वाका निरंत्यन । द्वानोक प्रांजन अदित कृति प्रांच हुन्न ।

' কোন কোন পুথিতে ইংার পুনের একটি দুরা আছে: আর লাগ নাই ভাই ভারতভ্রিতে গভারতি।
পাথর কাঠ বর বাছে রাম্পাস ভারতী।।
অনেক বতবে পাত্রি বচিল প্রার।
এতি বাইতে ফিরি চাইতে হইল ছারধার।)

বিত্তীয় পত্তিৰ ক্ষেত্ৰট পাঠতেদ—(ব) পৰে বৰ ব্যক্তিদক প্ৰামণাত স্বধী। (চ) পৰে কাৰ্য বাবে ঘন বামদান স্বধী, ১৮১০ গ্ৰীঃ পূৰি—লবেৰ কাট। ভাল বে বামণান ভাষ্টি।

পুৰিকেৰ লান ও ভৰ্প ব

राभून वहुत्तर (कार्यो न व व न ने लिसे न राभून यहुत्ते के सभा कुन्त निकार ।। छाता व ने नाइ का मानून छुन्दा होति कि लांच नोवन होति तदि ।। स्वान का नहि का मोहा होकि तहिन । होता हि हि लिसे का हो होति नहिन । होता का निकार का हो मोहा का होता । होता का निकार का मोहा मोहा होता ।। होता का निकार मानू छोड़ ने ने छोते । वे लिहाड की निकार मानू हो होते हो हो । हे दिनों कि नाइ मानू का नाइ ने ने मानू का हो हो । होता का निकार मानू हो हो हो । होता का निकार मानू हो हो हो । होता का निकार मानू का निकार मानू था । होता का निकार मानू का मानू व हो साम ने मानू था । होता का निकार मानू का मानू व हो साम ।।

থাপ ধনপতি হৈছ তনহ উত্তৰ।
প্ৰেন্ত হ'বন লও তপ ধেৰ ঘলন।
ক্ৰেন্তেৰ বিনিষ্ঠ হ'বিশ কেশে আইলু।
ক্ৰেন্তেৰ চলন লগু কেবিডে না পাইলু)।
তপ্ৰিন্ত ঘল লও কৰ অবগতি।
হ'বিশ কলান কালি নাম শ্ৰীমপতি।
প্ৰেন্ত হ'বন লও তপ্ৰদৰ পানি।।
প্ৰেন্ত হ'বন লও তথ্য অবগতি।
হ'বিশ কলা লও কৰ অবগতি।
হ'বিশ কলা লও কৰ অবগতি।
হ'বন হ'বন কালি যানে শ্ৰীমপতি।।
প্ৰান্ত ঘলনী হেমা তল বোৰ বাধী।
প্ৰান্ত ঘলনী হেমা তল বোৰ বাধী।
প্ৰান্ত ঘলনী হেমা তল বোৰ বাধী।
প্ৰান্ত ঘলনা কালি কৰ অবগতি।
হ'বিশ কলা লও কৰ অবগতি।
হ'বিশ কলা লও কৰ অবগতি।
হ'বিশ কলান কালি যানে শ্ৰীমপতি।।

পুন: পুনং নিমেধিলা আধিয়ত পাইন। सांव दुधा गरन काक्सन्त ना इत्रेव वर्गन ।। ৪জ ভানামান হের ৩ন মোর বাণী। শিঘ্যের হারের লও তুর্পারের পালি।। छाउन।। स्वर भारत जिल्ला जानक दतिर्व । শত কালগে আটল হ'জি নশৰ সিভেলে।। फर्म व कहरत शाबु वच केरहे बहत। नान नि (शामामान इपक वन वान ।

राप्ये गान न्यपत (रही कृपत एशत थी। কোৰ বামন কাৰীৰু লাল চপোইফা না ঃ

यक्त-लविवर्धनकारल रशकीय घटे-जुन्दा लुर्शक्ष रक्तिविश्वास्त्रस्य नाम्यः कृति मान्यः शकत কুলেত ইমিল সাধু সঞ্লি জুপনি। সেবকে আনিয়া তবে বোগারে ঋষর। ঝাড়িল। পত্নিশেষ্ট পুস্কাদ পালের ফলবার ॥ ১ মাই দুৰ্বেই তেওুলা পাইমা, শিকে কাল্ছ গঢ়িল আপদ যোগু বুহার নাই সংক্

চৌত্তিশা ও বিশ্বন ভৌতিশা ১০ বিশ্বনা কেই क ता करका त्यती करकश्यती । কালী কণ্ডাননী মাতঃ কামভূপিনী। ক্টাপ্ৰণত কামদেৰ কহিল। উভার। कायबान करना स्रष्टि कर शुष्टिकार।।

্ৰ ভ হাড়িতে পুনাদ পড়ে পাৰে স্বাগ্ৰে। পাপ্ত পাঠ--ছত্রলাবে। কোন কোন পুথিতে ইচাৰ পূৰ্বে নিৰ্লিখিত পদটি পাওঁলা নাম:—

ৰক্ষর মাত্রা ভক্ত-কর্মস্তর সংগর মেরি কাপনার। ভাতিব। কৈলাস-কাস রাধন আপন। বাস বক্ষঃ কর ধাসীর কুনার।। চারি বেলেটে ভনি শেবের দেবত। বালী ওপন্নী স্থপত-উপুনী। পুৰাৰ ভাৰত লোৰা গোপত-বেৰজা ভূমি বন্ধ ঋণ বাৰ বলি ৷

व-ता वर्णना गुर्ग। चावत करत धति। ৰও ৰও কৈলা নাতা অন্তৰ কৰা কৰি।। नका । १९५७ मी इस इस वर्गन संरक्षता प्रतिस को इह इक्षालित থ-বে গৌরিকা কড়। প্রবন-বাহিনী। াল। গোদাবরী হইলা আপলি।। গাউক ডোমার গুণ এ তিন ভূমন। প্রিথি-ছতা ক্ষণে নাড়া রক্ষত ছীবন।। মুন্দ দ্বিনী শিল্পে (মাণ্ড (এন্তন) বাতিকা অন্তরগণ কৈলা সংচারব।। দ্ৰণ্টা ৰাগৰ থাকে ভনিতে ভুসার। ধবেৰ সেবক দুগৰি মক এই ধাৰ।। हेर्दर हेका भी भाषा हैफारिक भूगी, है। हा काल वाका हैन साहबूकी ইপতি ন তিত্ৰভাৰ 'কলা উপকাৰ। উপ্ৰ ৰণানে দুৰ্ঘ। ৰক্ষ এই বার।। চ-যে চাৰ্থা কেবী চন্ধে নুপুষ চতু ভূগেকৰপ ৰূপী বণিলা চিক্ৰ চ চক্রনদনী ৰাজা কি বলিব আর। চামুন্তা-সক্তপে বাতা রক্ষ এইবার।। ছ যেত্ন কৈলা মাতা এ তিন ভুকন। ছবু কৰিল। এন্ডা বিধেপৰ দেবণৰ ॥ ছাভিন্না শরীর মাডা দক্ষনাজ বরে। চ।তিয়া কপট্নশতা ৰক্ষত আলোৰ।। ছারে ভারতী সালে ভাগবেল্ছিড়া। अन्ति परान् प्रानुधिया साम्युद कर दिए ছদনী প্ৰিল ডে'ক্লা ছানে ছগছনে। যায় কবিয়া রাখ পকিব পাইনে।।

[ু] প্রান্ত পাঠ--উবে। ্ চঞ্চারিনী (৮)।

[&]quot; ই—জন্মে জন্মে অন্যিকা জগতেৰ কৈলা চিত।

খাবো বাজাবাত দুগ। বড় ব্যৱহণ। বাউল বাগড়া যথ ডোলোর কারণ।। বাগড়া মা কর আন্ট কর মুভিক ন। বালকে খাল কা বউণ ব হিবাসে বিবাস।।

জিনায়ে এক।কিনী মাতা ও জিন দ্বন। এতি মাইলু মেক্ষায়ে বক্ত ক্ষাবন।। এবার উদ্ধান মাকে হাড়িয়া কেলাম। এই পেশে মানিয়া নাবে না ক্যাবিলাল

हिन्द हुँगाईका माठा वन मुद्दे नीत ।
हिमाद जलवंशन बदन मदद चित्र ।।
हिमाद अल्डान् के ना नानि वानि ।
हिमाद अल्डान् के ना नानि वानि ।
हिमाद आल्डान् के ना नानि वानि ।
हिमाद आल्डान् वानि ।
हिमाद अल्डान् नि आंडा अन्यक सम्बद्ध ।
हिमाद अल्डान् अल्डान् ।
हिमाद अल्डान् अल्डान् ।
हिमाद अल्डान् ।
हिमाद अल्डान् ।
हिमाद अल्डान् ।

জন্ম ভলিল। মাত এক লা কাৰ জনিলা অক্সমণ পশিসা সনৰে।। ভনক্ষাবিনী নোটো একিনা কান্টি জাৰ ভগাইয়া ভালে। ৰাক্ষে ভ্ৰানী (

हिन्दा । के नव । कवा । हाने आहा करने । त्रिक्ष जनित्त के भाग के नवा जन्म ।। द्रिक्त ना कन बादा कर्म धू द्विकान द्रिकार्य द्रिकार्य क्षेत्र निर्माद ।।

पानिकारक पान देवना प्रनात्सन अपन्। प्राचनकारण भूषान १६ धुमनूष्टा ॥ प्राचनकारण भूषान १६ धुमनूष्टा ॥ प्राचन दरेगांकि याका गा स्मिथ महाहम । प्राचन प्रादेश साथ मिकन मधारग॥ ন্ত-যে ত্রিপুথারি পূর্ণ। চরপুলনায়িনী। ত্রিদর্শন দশস্ত ভূলি ত্রিপুথ বাধিনী। স্থাতি কবিলা তোলে। ত্রিদর্শন দলগণ। ত্রাসিত হটবা ভাকি দাধীৰ নলন।।

খ-বে ছাপিলা মাতা খল বস্নতী। হাপিলা ভূৰনে পূজা আপনা শক্তি। ছাপিলা আপনা যথ পুইল গুযিব'ব। হাপিলা মেবকে দুগাঁ। না কৰ সংহাৰ।

দন্যে দুৰা মাত। চুক্তি দুৰাতি কাশিনী দ্বিস্থাৰ পৰি হাধ কাৰো নালয়ৰী । দেব-দান্ত্ৰতে বৰ দিব। এক সদো। দাসীৰ দক্ষৰ ধাৰ দক্ষিণ ক্ষাত্ৰ।

श्राप्त स्वापनाक्ष्म दश रकन श्राप्त स्वापी श्रीतना भरत्य यादा कायकाशिशी () श्रीपन ना कार्य राष्ट्रीका श्रीता विकासकार्य (श्रीतिका प्रकार श्रीतिकार व्यापन व्यापन)

ন যে নাম। বাকাৰ,মুঞি নাম নাবাধনী। নাৰে বিভাগিত দেৱা কোন। ধানি ধানি।। বিভাকি কাৰেৰে বুলী হও প্ৰথাকাৰ। নাৰ্মি হোজাপে দুলী বিভাকৰ নাম

প্ৰয়ে পাৰ্যতী মাতা প্ৰৱত নকিনী। পতিতেৱে প্ৰিটোপ কৰ নাৰায়ণী।। পূৰ্যতি কৰিনা কামৰ পতিত যে চাম। পাম্ব মুচাইকা বাৰ্য দক্ষিণ নশান।।

ফ-যে দানিরপে মাড়া ধনিবা ধননী ফিবিলা ভূদননাথা হইও। যোগিনী । ফীফর হইবাড়ি মাড়া মা দেখি নহালে। ফীফর বুড়াইবা বাধ দকিব নশানে।। ব-সে বৈক্ষণী দুৰ্গা থিকুৰ মনিশী। বৈচুপত লা কে বুলি কোপগ্যা । বাং পুণাৰ্থক কৈবন কে দি থেকী। বাংকুক উদ্ধাৰ কৰু প্ৰত্যানা নামি।। শ

ত-মে তথানী মাতা তবের বনিতা। কোড বংশন টু ১৮ ছুশানৰ নাত্য ১ শান্ত ক্ৰিৰে তো ১ ব পাংলা মনে। ১ব টাত টু বা ১৭ কালে।

ম ন মা পুনী বৰুকৈ চন-বিনা। বৈষ্টাত হ'বি হৈছে কৰি। বাৰি ল নি। মুখ্য বুলু মং বহি কো হোৱা মাৰ মাৰ কামত পাৰ নো চক্ত হই বাক।

मन्दर समुन्तर नाला सम-सन्तरी। समुन्तर १०७४ इ.स. १८४४ अधिनी॥ सम सम सम मूर्थी सम मानामगी। महसाम निकास हो। बारुट्स स्वर्गी॥

बन्ध अक्षा-अर्थ अञ्चलीक-विनामिनी। किया गन्धत लक्ष रेग्ला पानि । नि । स्थिता गन्धत लक्ष रेग्ला परिश्वी। बाद राक शुर्ध ,वा गन्मदेवना नाति॥ बाद वादी कर्ष स्वाह का ला लेखना। सीलाय क्षिता कृष्टि पुढे या वार्थ। साक नाक शुर्धन का ना क्ष्मिंग स्वनी। साक्षित पानि । स्वीत क्षमा श्रापी।

5 45-

বিকটিদখন। দুৰ্গা। শক্ত কৰ নাথ। বিকক্তি-কালেড যাতা হও সুপ্ৰকাশ।।

শ্ল, ল্ল, ক—ক্ৰিলা সংখ্যাতাতিনী যোগিনী ;

🛰 ব—লীনাতে পূজিত ভোলা পিক্সাফ্রাব ।

84-1760 B

কংয়ে বারাহিণী নাতা বরাহ-মুরতি। বিশ্ব সফটনবো রক্ষ ভগবাতী।। বিক্ট-মশন শ্বারী বৈরি কর নাশ। বিপ্রির কালে গোলে হ'ব স্থাকাশ।

শ-কে স্নাত্তনী শ্বাতা গুল্পন্থনী শ। শেষ-শ্বনে নিদ্রা গোলা নারারণী ॥ শিক্তাতি শেষ করা জি শোলির হাব। শাক্তরী হৈবা হাতা রক্ষ এইবার॥

থ-বো মন্তিরপে নাজ্য কবিলা পালন। সালাক পালো (১৮৮৮ বিভ্যার্থন) মন্ত্রিম গালা (১৮৮ সেই হবে। শহরে হালি বুলা) নাজ্যা হালাব ।

ম-বে সনাজনী খাজা সংগাবের সার।
মরম্বতী সজাভানা তুবা খবভাব।।
সেবক উন্ধার কর বিবের ম্রিগী।
সিংহার্মিটি অংসি রক্ষার প্রাথী।

ছ-বে হব-লাক তুন্ধি ইালাবদনী। কেলাকে হবিতে পার হরের পরানী।। কেলাকে নোহিতে পার হর মধ্যাকা। ইঞার দিশা সার বাস করেনাক।।

কাৰ্য ক্ষেত্ৰ ভিৰেষ কাৰ্য পাল্য। থা ডি কাজিল কাৰ্য ভিৰেষণা ।। আগড়ি কাজিম কাজ্য মুখ ও অসমাছ। শ্বিত হাজিক বাজে ওপান প্ৰাছে।

हे कि हो दिना भाषा महाभू

वालगी

ख्या ख्यांनी शी मा जनारेगा ता। चुनि ना छा। जा जातन छाडित रहे।। चुनि ना छुना ल छान रहे छुनाराम शिक् । चुनि ना छुना ल छान रहे छुनाराम शिक् । चुनि ना छुना ल छान रहे छुनाराम शिक् । चुनि ना छुना ल किए जनाराम । चुनि में स्था मूल किए जनाराम । चालन हरूम के प्राप्त पालनि चालन हरूम के पान शिक्छशाननी ।। किस मास्यानरू अह यह साहता। कुना इनिय जनारू नाथ निष्ठ शामा।।

পরাব

মেশীৰ মঞ্জ প্ৰদান ও পথান কওক কাৰণে পিৰি মুক্তাব্যবস্থা ভূতিহালক ভাতৰ লগে বিভাগ স্থন লগলন করে দেবীর বাব পাবে।। भन्दित कारिएक सांग्य के कि का की ग भगा आर्थि भन र मा इ'क निका पानि ॥ रमनी इतारा भन्। रही गान हि कातन। কোন সেনকে আদ্রা করিল স্থারণ।। (बरीव वहरन भंगा देशका स्वधित) শান্তবিভিন্ত পোথা আমিল ছবিত।। भाष्ये दला । भना करी मन्त्र प्रेश । কিতিন্তর লিখাবার মহা হাই ছেবা।। দেবতা গছৰৰ গণে যথ স্বাগী। দেৰণৰ বাণিনা বহুৰ বেনকা উপাণী।। সংগতি গণিতা পদ্যা না দেখে দুঃখ-লোক। পাড়াবেড ফ্রনে ক্রনে গণে নাগ্রেক ।। धनक बाबकी अट्रा ककं हे महाभूत्र। শব্ধ স্থাপথ গণে সদর হাস্বে॥

? म—त्तर्थ था *र*क्यामः

शाहाताह प्राप्त । (प्रारं पृष्ट द्वारं व्याप्त कार्या वर्षा वर्षा

পঞ্জী-পোধা পদ্যা দূৰেত পুইয়া।

বুলি কৰা জ্বান কৰা জন্ম ভান পতি
ক্ষেত্ৰ কৰা কৰা জন্ম ভান পতি
ক্ষেত্ৰ কৰা কৰা জন্ম ভান পতি
ক্ষেত্ৰ কৰা কৰা জন্ম ভান প্ৰতি
ক্ষিত্ৰ কৰা বিশ্ব বিশ্ব কৰা কৰা কৰা

(यत गाँव शंतानाड्डी जान एनं नांध महरूपत भागता । त्यान नांधारका सांधा। भारतात्र हत्र्य स्टब्डिंग-वर्षु-क्रीट्ड। चित्र माध्यानाम भागि त्या (गंगड)।

্ৰাগ কেলাক

শুমিনালন সভা ই দেখাৰ উৎসাংহ।

তানিক পদ্যাৰ বংশা কৰিব কৰিব কৰিব কৰিব।

কোনৰ একৰি কৰি মান্ত্ৰ মিণ্ডলপুতী

কোনৰ প্ৰায় পাৰ্থাছনেৰ দেশা।

দেশী বোলে বাবে পৰ কৰে লৈবা অনি ধাৰ

ভাকিনীকৈ বোলে শীঘুণতি।

পূৰ্বেশি সিংহল-কৰ হইল উন্নি-কেশ

ইন্ধাৰ কৰিবু শ্ৰীয়পতি।

श्यान

ক্ষেত্ৰীৰ আজাই কেন্দ্ৰী কোনাৰ বৰ্ণ-সমূজ্য

শালে দেবীৰ দানৰ নহি বিয়বিদে ।
ধাৰ স্ক্ৰাৰ ছবল নাধিক প্ৰাণো ।।

गৃচি-মুখ নানৰ বাকে পাইয়া ছাপ্তি ।
ধাৰ মুখাই দানৰ সালে ভাষান স্কৃতি ।।
লোলা হল দানৰ সালে ভাষাৰ স্বিভ ।
উন্ধোনি দানৰ সালে ভাষাৰ স্বিভ ।

চিন্দোনি দানৰ সালে ভাষাৰ স্বিভ ।

চুখা বাধাৰে সালে ভাষাৰ ব্যালী ।।

ঘানৰ সকলে হল কল্বিভ না চাকে ।

দানৰ সকলে ভাষা কলিছে না চাকে ।

দানৰ সকলে ভাষাৰ কলিছে না চাকে ।

দানৰ সকলে ভালিত চাকে দানকে পৰা ।

ক্ৰেকাৰে প্ৰতিতে চাকে দানকে পৰা ।

(परीक्ष कट्टी (बाल क्लान समय

भ कि हो है कि है

भीरते भीरत जातमः संशासन पिरद्धं गार्ग तृत्कि नम् न स्थार्थाणान अकिस नदारस

পরার ১

দেবী ও কোটাল

रम्भे (चान काण्यान काम शुक्राणि। शुक्ता विकास पावि स्व क्षांबावी । धन्तक ध्वति धार्मि क्रितिस सम्बर्गः - দেব ভার্য বাংল লাভে প্রথার কারণ **डिल्मा कि विकास स्थापन देशका**। নী বিদ্যাল বিশ্ব লগে হল। মহাপ্র । वड़ दक्षान (१०३), साथ वेदानान वर्ष्ट्र । बद्दारभार तम् । तथ इत्तानी श्रदिक्ष । কাণ্ড রাম্ম লাল। বাবনার ভিছা। শিক্ষা । শিশালোক কাজপ কামারা।।। राकामा एन याद्यान हिन्दु हिन्द्रामान । व्यक्ति भागित या कि अबि शहररान । জেনতালে নগান ভ দেবিয়া সাধুর সালা। ষীৰে বাবে চিতাৰ ফাট্ড পেলৰ ক্ষলা। मोजनार्व हेन्द्रने भारतीयान्यम् न्ताराङ् । ছিত নাধ্যর তিনি অনি হৈয়া গোড়ে।।

' কোন কোন গুণিডে (ক, ছ) ইহাৰ প্ৰেই নিহুতিহিত পদটি পাওচা যায় :---

वाद ना नहिन् पूरे रेक गण (भरण।

उन्न भिना बरनान क्रीडे व्याधान नर्गांड नाडे लिए। (यन भूज मीरत ला॥

मन भाग (यन) साथ वन नाथ इन्छे द्राय क्ष नाइन दुनना शिरह नानि।

क्षिरे भि बानाव सारन व्याद्धा शादि सानि (तन्डे क्षरन व्याद्धा स्थाप साहि हाड़ि।)

मिंदिया वाहारे यांच व्याद्धा स्थाप शादि सानि एवं वर्णास्य क्षार्थ साहि।

प्रवित्र क्षारत्य नाइन व्याद्धा व्याद्धा व्याद्ध शादि ।।

রাগ ভূপালি

কোটামের নিকট শ্রীমধ্রের পুলিভিকা

কোটোয়াল বড় পুণাবান। পুটাইয়া কণ্ট হাসি পিছে কণ স্থাবাসী শুনিমনতে মোরে দেক দান।।

ৰুখা দেল দান উহাগ মাও খুলনা বিধিনতে সেনিছে মানাহৰ।

ভাষাৰ পূৰ্মৰ দুখ শেলিও বিদৰে কৃষ্ণ প্ৰাণ ৰোৱ হুদৰে বিভ সহে।।

শ্ব মোর মোনা বাপ নাল য প্রভাগ ভিকা মোরে কেন্দ্র মাধুর মাধ্য। পুরা পথে কেন্দ্র চিত্র বাহিম যে নিত নিত সদয় হৈন ক্যন্য।।

প্রাব

रकांक्राम-कर्कृत रहतीर जनगत

কোটোলালে গোলে হন ব্যায়ানৰ বি।
ভীপনিশৰ কৰা সাধুৰ শাৰণ কি।।
দোনালাল বোলে বোটোলাল নাম ভাব কি।
অভিপান কুৰি এই লকাৰ বা কৰা।।
কুখা হোতে আনবা কুটা ভাকিনাৰ চিন।
দুখিনাত আনবা হটলান প্ৰিটান।
ম্বান হোতে বাহিৰ কৰ বুড়া একা।
বাকো না যামে যদি পাছে মাৰ কেকা।।

भारत्य क्रिकार्य सह बार्य गांदनार्य।

तम वृत्रे वर्ड गृहा श्रीम स्मान्य स्थिति स्थित स्थारतात्रांन स्थिताय स्था।

कांक्रे निया शायुर्व स्थारत स्थारत स्थान स्था।

শাবদার বাকা ভূমি কোটোয়োলে করে। বুড়ারে এড়িয়া ভোষা আইগ এখারে॥ কোটোয়ালে নোকে ভাইন নমিয়াতে।

ती हा अपन्य देव ते ते विकास विता विकास वि

नती कुष्ठ भी को र प्राप्त छ । त न ... इत्ले छ ल.

्राहित १० हिन्द न ४ । प्रार्थ । ११ १ प्रार्थ । प्राप्त । १११ १ म्हार १४ १ प्राप्त । १११ १ महिन्द । विक्रियाल प्रार्थ १९१ महिन्द ।

वार्थ सामुब

ৰাজনৈৰা কৰ্ম্ম পুৰিত আক্ৰান্ত

बाजिएमना दक्षारथव । जनत्व ।

লোচন ক্ষিত্র রূপে

प्रश्ने यथटन हाटचे

अब हारन श्रीनरखन वरक ॥

मञ्ज माञ्चन गरव

ধোর মাদ করে বলে '

क्लिक्सि भावज नकन।

घटे अञ्चल भिया

5३ न/२ या ७ देश्या

नाबुद्ध स्मर्वद्ध मादानन् ॥

বেজুৰ ভাৰুৰ ভাৰেল

ামকে মল নাহি বাং !

ধনুপ্তৰি ছাত্তে লাৰে লাৰে।

উফারি কিনিচ পরে প্রদান চিংকান করে

দেখি কোটাল পড়িল বিপাদে।।

विश्व गायस्य स्वास्त

্ৰেন্ড প্ৰত্নক্ষ্মক

क्यरपार्ड करता श्रीशास्त्र ।

বিদ্যালৈ কেপথূতা সেপি । ত শৈল হাত।

वर्दित वर्दित स्थादन स्कादित ।।

भवात 🔍

পেৰীৰ সাঞ্জাৰ দেখী-সেনাৰ বৰ্ণে সংভাৰণ हणा माज भागरत प्रवाद घाँछ। भारत। अक्टब्स देशका फरन ननाटनएक बाटका।

े में, इ---(क्राबिए) - े भ, इ---(पार पम पम बरवा) - े प के, में ६---(क्रारिश ५८%) ইহাৰ প্ৰৰ্থ ছ বুনিং ড বিদ্ধিসিত ত্ৰিপনী পদটি আলে .

> न्तक क्रवाची करण वृक्षिकरण मुननदश बाव काहे जबन कुकारक। गावमात्र भारता भारता भारताहरू दृदेश যাত্ৰণৰে বৰ দিকে বেছে।। কসঞ্জুৰ ক্ষল ভতি হাৰি মুখে বেদ পড়ি इन्हि लबी दश्य-विवादन । হক্ত অহর পরি ব্যক্তণী অস ববি উড়ে দেবী বাবু ছবাদৰে।।

বোড়া হইবা দানৰ বাৰ উপ্পুৰ্থ।

হ প্ৰতান মানং ১% কাম্ডাইবা বুলো।

পানাত হইবা দানৰ উড়াইবা চুলো।

পানাত হলি ৷ মানে ওলা। পানা ছে।

নেই দিকে পাল ৷ স্না পাইন তুলা।

শেইদিকে মাত্থাণে ক্ৰমে গ্ৰাম।

মাৰ মাৰ প্ৰত জনি কোলোলালা চিল্ছ।
কাৰ হৈছে ক'ব গৈনো অপল আগনিংকা।
কাই কাই ই বা কোলোল কৰে পেল।
কোলোল কৰি ও কোনা কৰি হ'ব লোলা
কোলোল হ'বি ও কোনা বাব।
কোলোল মাকি , পাছে ধৰি ই মাল চুৰ
নিতি নানৰ দিনা নামৰ ক্ৰাইল ব্যাল

দলৈনো খোটাক নিয়ত

कार्यक भूगांचि के शिक्ष गाहित होता कार्नशाका व वित्य वाले के लिए । गर्यक कार्यक कार्याव के लि भारत है। इस हार्य पछि निल्ला गर्याहरू उता छ। इहार्य भारता हुत भूगा लहेगा सार्य हुभित्र बार्य वित्र कार्यक के। कार्य ।

ৰাগ কানড়া

চৰ কর্তি বালাকে সংবাদ পাল

वीला सवला थून भ इति वर्ष। एडावान देवना निवन समारम ॥

काइ से देशिका) नांदी करते रेन्छ) इस्तादि केदम तिर्हेड निज्ञा करते , राहक इतिरह अरत्य है हि, राग्या बागुरवर्ष मृत्ये दृश्य निद्दा कडि तरक () है इसनि ।

ছোডবঙ্গান, ছ গোঁৱৰ কে এ, ৰ ক কণালাইক।

व— भार्म (

সাধুৰে কাটিভে হড়াছড়ি। दिनकारन पश्चिम এक बुढ़ी।। जिया बाटम द्याएहीतात्मत है।है। मान स्थि क्यांत्र फ़ितारे।। ভোগে কোন ছটল নিশ্বিদ্য। দেক। মাবি বাহির কৈনাম ভারে।। বুড়া শোলরে কাট কাট। মশানে বেড়িল বিপুঠ।ট।। **, সৈনা সহিত্তে পড়ে নিলিপত্তি।** মুই আইবু পাই অবাহেতি।। बिक मांशरन तम उर्ग। क्रांब इहेन इत्या बहुति।।

্বাগ বঙ্গল-বড়ৰী 🐛

- बाकाव - वर्गनाकृष्णः

মাস সংস্থু% বু° : হুবহি মধন ভ*াক*

বাজা সমেত্র পড়ে কড়া।

त्य अन् विताल हारा । हत्वर व ता व चार्य

वन यन नाटक गिका साठा ॥

মাজিবলক বৰ্মপাঁ∙ বৰ্ণ হ'ব হ'ব

इलि यादा बाच-रेजनाथन ।

িক্ৰিজনে বাবে পেনুৱাৰ সৰ কালে

সিংহ বেদ ছাড়ে কোপানন।।

সাক্রিসাম্বার করে করে আপার স্থা

হাষুক্রিত মালন তে শ্যা

माक काइनो किन

ত্ৰাক্ত ওলি ভূবি

नापमञ्ज वृद्धि । क्राभारत

স।ভিনেকু ধন্টা

চাপ-রাণ মৃতি কার

ড়াবিকা ক্তিতে কাৰে কাৰ।

गाउँ भाक खारन खारन

्यानि बाक् मर्खे द्वारा

কেই পাতৃত ভাল্ফ পান্টোয়ান

সাজিকে মহাব্য বিপুকুল কবিতে কয় ব্যৱহাৰে সাধুর নক্ষন অশু চলে পুচুৰ শশ্যে নাগায়ে ধূয ক্ষ লক চলে গছগৰ

পদাৰ

সাম্ভা সামতা কৰি ধাতঃ সভাব দিকে চাতে। বাৰা পুত্ৰী পাংক লাবছ স্মৃথাল্য ,; বৰ বালে সালেলেক কৰেছে পাৰ্যক श्रुवित कार्य जेरड नरन जानाव विकास . ৰসিক নামৰ সংগ্ৰাহ ৰাজ্যৰ रकार म नारार गढ़ जिल्हा कहा रागड़ खान ।। हिन सक भर दिए गण्ड नका सुक्रा where the state and the same বাহাৰ ৬০০ ছডকৰ মুণ্ডাল প্ৰপ্ৰি खान पान खिर का व रेशानाव शरानि স্থা অভিতে প্ৰাৰ্থ ধৰাকা ধৰাব। মহিত-প্রতে চ ও । ব লগণ।।। দেবাই দুভাগ কাল্য দুট সংলাদৰ ত্তিন লক ,সনা স্থাত বাজান মেসেব।। वाधित देशाः देवना भागम उक्त-मृत्य । करेंद्रक श्रुविकी लच्छी लग्छ लाग्ब लाग्ब প্ৰতিয়াল প্ৰাণ্ড চলৰ সন্দৰ্ভণতি মুখানে বাইনাই কান্দে অবিশ্বাস হাতী ৮১ এপ অমঞ্চল লেখি ত্য় নাই মূলন। মাৰ কাট কৰি পাইক চলিৰ নগালে सावा कृति नांनायशी । देवल प्रक भारत मुशक्तिय देवना आधेल प्रशास किन्द्रवारी

[ু] পুষ্ঠা পাঠ -জক । েইছাৰ পৰ জ অতিভিত্ত—বাম বাহ বাম চাপু ধন হন পালে। অপিনাৰ মুখ্য কেত নাহি সেইৰ স্থায় ।

[&]quot; ৰ—উত্তঃ বিভিন্ন , হ –উত্তৰ না দিলা।

শেষী বোষে গুন পুঞ ৰক্ষণ দানব।
কীনা মৃতি কৰি তোনা গাও বে হানব।
যেন নাঞ দানাৰ দুৰ্গাৰ আকা পাতে।
গুকুৰৰ হইবা সৰ ৰ্লানে বেড্ৰে।।
ছিল মাধ্ৰে গাৰে ভাৰি মহানাৰে।
নিজ গণ কইবা অগনি যুৱো নায়ে।

রাগ কানড়া

मुख-वर्ग मा

ৰাবাহিণা ৰূপ শবি সমৰ ভূমিত বৈবি শেৰাগণ বাহে বিদারিক।

বিক্রমে গণিত বিপুকুও নিজিত যেন কোটি শান হয়ার।

দর্ভন কড়নড়ি অভি ভীমা ভয়ক্ষরী বেন দেখি বিজুলি সফার ।।

মত মাতক হাতী ধবিয়া বাধনে গতি ভবঙ ভবে শিক্তি ববিয়া।

সুনেক শিবংগ তুলিয়া আছাত্ত ভূমিডলে এড়িল মারিয়া।।

কোটি কোটি হয়বৰ সন্ধূৰ সঞ্জব যোগিনীয়ে যোগায়ে যে পাশ। চৌদিগে বেড়িয়া পৌনিল কাট্যে

সকল কবিল ধংশ নাশ।।

প্রার

ভূঠ বেতালগৰ ধাইয়া একমোলো।
নূপদেনা ৰথিয়া করমে রক্তভোগো।।
মধানে পড়িল মধি রাজার অনুজ।
মকলে পড়িল মধে না করিল মুঝা।।
এড়ান পাইয়া চত পুণে লইয়া যায়ে।
ভূপদ্বি মাধ্য শিয়া ব্যাহ কথা ক্ষেত্ৰ।।

প্ৰাভিত্যইয় কভাষ প্ৰথমে চেই। এন্ট্ৰা য়ন মাত্ৰ ভান ৰ'লা পড়িছেক ঠাই। প্ৰাণ ও চাতে বাংল ওড়ি বাংলপাই প্ৰথমেত আমি বাংল প্ৰাইব কিঃ নাম পাতি মুক্ত কৰে মেনাম্ব বিংল পাত্ৰ বচন ভানি দেখে এখান ভিত্ৰ । প্ৰাণে মহৰব নাম পোল এখান ভিত্ৰ । থিলা মহৰবানকে এই ব্যা লাব্য গোনা বিনাধ ইতিন ম্যামান্য ।

नाश नगरन

किन कार एक्नी करत कारिनी मृद्धि वास्त ।

क्षा कर करूर सकत नाइस्त ॥

कर्म कर्म कार्य सकत नाइस्त ॥

कर्म कर्म क्षा सकत दास्त ॥

कर्म कर्म कर्म क्षा कर्म कर्म कर्म ।

क्षा हुन्क निर्मे कर्म क्षा क्षा कर्म कर्म ॥

क्षा हुन्क निर्मे कर्म क्षा क्षा क्षा विद्या ।

क्षा हुन्क निर्मे कर्म क्षा क्षा क्षा विद्या ।

क्षा हुन्क निर्मे कर्म क्षा क्षा क्षा विद्या ।

क्षा हुन्क निर्मे कर्म क्षा क्षा क्षा विद्या ।

क्षा हुन्क निर्मे कर्म क्षा क्षा क्षा क्षा ।

क्षा हुन्क निर्मे निर्मे क्षा क्षा क्षा क्षा क्षा ।

क्षा हुन्क निर्मे निर्मे क्षा क्षा क्षा क्षा क्षा ।

क्षा हुन्क निर्मे निर्मे क्षा क्षा क्षा क्षा क्षा क्षा ।

श्रुश याननी

আজু জগৎ জনে দুর্গা দেব। কোণ্ট কেণ্ট ছান্ম সফল কবি লেখা। বছ-সিংহাসনে বৈঠন দেবী। হেন করে মোর মনে ভুরা পদ সেবি।)

প্রার

पिरहनसंद्यन (पंची रचना व शृतिकृति पान

पर्वेश दिशाहम दोला। शाहिन क्रिका।

गूर्ण-शांणि मानगदित स्वदन खनन।।

एन्दी द्याहन शृत्य कर मह स्वतन्त्रमः।

पिगाहिंगा भिन पाहित हिंहान्य हिंगाहर्य ।

क्रिया दिशा हम्म अर्थुण रचन गक्त नामा।

पाणिना स्वतिहें कोच कन बाहे स्वीति।।

रोजा द्याहन हम्हें प्राप्त स्वतन्त्रमः।

रोजा द्याहन हम्हें प्राप्त स्वतन्त्रमः।

एन्दी द्याहन पाव नामा स्वतन्त्रमः।

क्रियन गा हम्बिन। दृषि नानीमहरून रणन।।

विकास करण काविकी सर्वा क्षेत्र क्षेत्

7

स्ति (वात्व यावान हिना छन कहि क्यो।

स्ति वित नामू इटेस्ट् जनाया।

रीवनाय (भारत यादा नकति यासि छानि।

राया किएट वार्य ना मानिय धानी।

स्ता कारत धीरपाय वित क स्टान्साव ।

राया कार्य धीरपाय वित क स्टान्साव ।

राया कार्य कार्य साह कार्यायानमान।।

अस्टक क राम सिनी दाता याद्य मान्या।

कार्यायान महत्र मानू क्रिन धुमान।

कार्यायान महत्र मानू क्रिन धुमान।

गुप-भानि मनायन नृष्यास कर्य क्रायामा।

नोया कारत मानू प्रायान मन्यदि यह कि।

रायामान किलान थादि छाटान प्रस्ति

পিতা-পুরে বিনাস

থাপক প্ৰিয়ং সাধু ক্ৰিলা প্ৰন কাৰা () বাব বিজ্ঞা কিল প্ৰশ্ন () কাৰা () বাব কিলা। চোক ভাগে ভাগ () অৱশেশে পাঙ্ল শিক্ষ বাবেশ্য যে লগা () শ্ৰীম্মণত বোলে ভুদ্ধি কোন কন ১৫। বিশ্চয় কৰিও নোকে প্ৰিচয় মেও

उसानी नश्च यत नाथू बनलाछ ।
भागम् इसिया खाइन् बाव्यात खात्रि ॥
भवत्यात् द्यान स्वतित् कार्नाभ्यः ॥
उद वाधिया मृष्टि जानादेन नाजाता ॥
सान्धात का भिन्न माकी नाजात स्वत्यः
भाग दश्यत नभी आदि नानावत ॥
साद्धित त्यात् वस भूदे हार्यभव जात् ॥
सा प्राप्ति कि रेपन छन्। हेळानी नथ्यत ॥

ত্ৰ স্থিতিত কৰা ওদিয়া ছিবাই। মায়ে দিয়া পান্নধান দিল বাপেৰ ঠাই।।

ছ~~– ৰণী~~ চিন ৰত কম চাচ্চ ভাগে ভান ₃

প্রধান পড়ি সাধুব ভিত্ত সর্ব অহ। নরানে গ্রাথে জন বহরে ভরক।। সারদার চরশে সংরাজ-মধু-লোভে। বিল্লা নাধাৰ ভবি গ্রাজ হৈয়া শোভে।।

রাগ হৃতি

ক্ত কহ বাংশৰ হাষ্ট্ৰ ক্ত ৰতা বাণী। উলানী নগবে ्क्यन शुकारत পাইলা এই পত্ৰথানি॥ भूदिनेव युनास वाम ্ৰামাৰ পূৰ্বপৰ সমা यत्व भक्षमात्र गर्ड शरह। ভূপতিৰ খাজা পাইন। এই পত্ৰ তাকে দিয়া मूदे चाहेर्न् तिःहम मशरत ।। বাহিৰুম সিগ্ধৰ বাক সেখান্ত কৰিল আগ मृष्टि कतिया कनानिषि। খাসি কালীদহের হালে কন্য দেখন কালে वर्ष पूर्व जिम माक्रम र विभिन्न বাৰ বংগরের কথা 🥛 💮 কি হৈল না জ।নি ভুগা উত্থানী নগরের ভরে। নাহি নেবে বাপ ভাই সাতির রক্ক নাই ৰৱে মাত্ৰ ধুইটি ভাৰ্ব্য সৰৈ।। বাকোর আনিনা অভ ে বাবে বাণী খ্রীয়নছ পৰিহৰ মনেৰ সভাপ। পরিহাস বাকা নহে আজি ভোনার তনয়ে জুক্তি যোৱ কৰ্মাতা বাপ।।

প্রার

ৰমগতি বোৰে বাপু কং দেশেৰ কথা। কুশৰে নি সাহছ ভোনাৰ খননী বিমাতা॥

` <mark>খ, ৯ : ক —</mark>পোড়ে , ভু--পুলকিত। । 86—1760 B শুনীক্ষাস্থ বেশাৰ ভাল আছে গ্ৰহৰ জন। তেখা সাঞ্জি আদি এক কৰি নিবৰদন। শ সংশানভূমিকত আজে। কৈল কেন্যাতা। বিহাহ কৰিতে আদ্ধা বাজাৰ দুহিতা।

বিষাহে বনগড়ির আগতি
ধন গতি কোনে বাবু ধন এই লালা।
এখান কান্য কিলা কৰা বছহি মলালা
বুলিকান্ত বোদন মোন বিহার নাঞি মাস।
সক্তি পড়িতিক পাল্ড টেকিব প্রাথ।

আৰু পৰিকাৰ পিডার কৰিল তথন।

মান কৰি পৰাইল উত্তৰ বসন।

শৈৱৰ বা কৰি সাধু কৰিল তেওঁ জাঃ
পাত্ৰতে লগতে কোলে বসিল ভূৱন।
বিবাহ উৎসৰ ৰাজা কৰে দিবা ভাতে।

শিৱা পোলা পাডাইল সাধুৰ কঃবা

विषय विशेष विशेष प्राप्त करिल प्राप्त ।

श्रिणिक विशासारन मिन नवभने।।

श्रिणिक विशासारन मिन नवभने।।

श्रिणिक विशासारन विश्व में लहे। व्याप्त गामान स्वाप्त गामान स्वाप्त ।

श्रिणिक विश्व कार्य गामि क्षित जाय ।

श्रिणिक स्वाप्त नाम्य गामि क्षित जाय ।

श्रिणिक वर्ष स्वाप्त भाष्ट्र क्षेत्र मां ।

श्रिणिक वर्ष स्वाप्त नामान विश्व मां । ।

श्रिणिक वर्ष स्वाप्त नामान विश्व मां । ।

श्रिणिक वर्ष स्वाप्त स्वाप्त क्ष्रिण मां ।

श्रिणक वर्ष स्वाप्त स्वाप्त क्ष्रिण मां ।

श्रिणक वर्ष स्वाप्त स्वाप्त क्ष्रिण ।

श्रिणक वर्ष स्वाप्त स्वाप्त स्वाप्त स्वाप्त ।

श्रिणक वर्ष स्वाप्त स्वाप्त स्वाप्त स्वाप्त स्वाप्त ।

श्रिणक वर्ष स्वाप्त स्वाप्त स्वाप्त स्वाप्त स्वाप्त ।

श्रिणक वर्ष स्वाप्त स्वा

[>] হ—লাভি।

[ী] ৰ, ম, ম, ৩—এই সকল পুলিতে ধনপতিত খানাচাতের পর শীষ্টা কর্ক বিবাহের পুশক উপাপন—''কান ভোজন কৰি আলো শাসূত ৮ চুহি' —ই চুমানি।

^{*} ম—শিংহলে লহিলে। া কা জনময়, ড্—অপনাৰ। া এই ৮ পহুক্তি—হ, হ, ৪, ছ।

्रीयर्कात श्विक कृतिल यह हान ।

पृत्रीलायन वर्णन दिन दिन वर्ण रहुरान ।

निकारन यह बाला है कि किन्माक ।

प्राप्तन यह हा किन्न कृतिल किन्माक ।

प्रश्नीत क्रमाय किन प्रश्नित ।

प्रश्नीत क्रमाय किन प्रश्नित ।

प्रश्नीत क्रमाय किन विकित भीति ।

नाम खल्लान किन वर्णक नाकन ।

प्रश्नीत क्रमाय किन वर्णक व्यक्ति ।

पृत्रे नेष्ठ हती किन वर्णक व्यक्ति ।

पृत्रे नेष्ठ हती किन वर्णक क्रमी

नाम विक्रिक क्रमी क्रम क्रमी

प्रस्पति पुरस्य हात्व भावून वस्त्र बसरो विस्तित पुरस् कतिल तहालन ॥ त्यक्षे विश्व व्यक्त भावू नमनीत भाक्ष । शुक्तांक समस्य क्षेत्र कृष्टि देश्या परक्ष ॥ विका दक्षांन हेल्ला, स्व श्रामनिता तम्ब ॥ क्षांनदी विमाण कार्या सा कर्ता हैएक्ष्म ॥

न्द्रिराष्ट्रक चलु वर्ग व

পুনিমাত তলিতে দেবী গুলনা কপ ধার।
অপন কাছন ছোন বজিন পিন্দে ।
উঠ উঠ ছিবাই সহাব স্টোল পা ।
আনি অপু কহি ডোনে মাতা খুলনা ।।
যান ধন বিত্ত হিল লৈ শেল বাজন ।
স্থানাত্ত্বে শেল তেবে মাসদাসীশান ।।
ভবে যদি ভালাই দেবিবা ভোল মাও
বিদায় হৈয়া পীয়ু নৌকাশন ভোল গা ।।
হৈনাস প্রেণ্ড বেলা হইয়া হন্মিত ।
ভিন্ন নাগ্রে গায়ে সাক্লা চ্বিত ।।
ভিন্ন নাগ্রে গায়ে সাকল চ্বিত ।।
ভিন্ন নাগ্রে গায়ে সাকল চ্বিত ।।

ইতি গোৰবাৰ ব্যক্তি-পালা সমাপ্ত।

ষোড়শ পালা

প্রতাবর্তন

ৰাপ শাহির

যাত্তক পুৰিৱ

স্বপু দেখিলা সাধু পাইন চেডেন।
প্ৰচাৰ উপৰে কৰি কৰলৈ জলন।।
উঠ উঠ সতে প্ৰিল বাজাৰ নজিনী
নিশি জন্মানে আমি দেখিৰু জননী।।
হামাৰ সম্ভ সংগতি ইডাঃ মুকাঃ শ্ভাব ব

(क्यां श्रुप्ता । १ पि मान्य हो प्यापा । (क्यां श्रुप्ता प्याप्त प्राप्त शिव प्राप्त । स्था प्राप्त श्रुप्त से क्या प्राप्त । रहासाय कि स्थाप भित्र स्थित प्राप्तात । १ एससी विस्ताल स्थात तेवल सिष्ट स्थाप । प्राप्ता स्थाप सेवल प्राप्त राज्यक स्थापक । प्राप्त स्थापित स्थाप प्राप्त राज्यक स्थापक । प्राप्त स्थापित स्थापित प्राप्त हथेन । विस्त मान्य रुप्ति स्थित स्था।

বারমাস

पृत्येताव वावयांनी

পুণিনাথ পুণিনাথ কা ছাড়িয় দল। ছাড়িয়ু শিহল থাজা ন বাপেৰ মায়া ।। ধু।

' এই ৪ ମ~~ୁଡ଼ିଆ -~~ଟ, ସ, ୭ t

कशादनं शहम निनि द्यस्त्रत्वत् कान । मृतप्राणं गहेका भूजू ना त्रिशिया छोत । प्राप्ति वालकारा भूजू विद्या देवरन नाहम। अखिया यादेश्व ठांद कान क्रमशाद्य ॥ निरुप्तिन् भू।भनाम ना बाहेव क्रम्य । याजाहेच् एहामान मा अहत्व निरुप्त

পৌষে প্রবল পীত হিম পজে বেশ।
কোনাল খালাল কানাত চাং দেশ।
বিচিত্র প্রামীত পুতু নত্রাব যেই চুলি।
বিজ যাংলা কান কান্ত মাল খুল দেশে।
বিশি প্রাথমাণ জুলি মাল খুল দেশে।
বিশান কান্তি নিক নবিনু বিশেশ ।

कान युन वाद्याद्ध भूष्य कृषि वृत्यानात । कृष्टि वादनोत्तद्धा भनाम काक्यात ॥ मिकन भगरत व्यान गोवित्यात नार्टेट । क्याद्ध मगरिवृ हिन्दु (चिक्तात निराह्मात ॥) ध्रम्ड नमस्य विषे भासा यांच थहि । विष्ठ प वित्यू व्यक्ति भास निया प्रकि ॥

বৈদান বাংপাৰে কৰি কৰাইনু ৰাজা। বিলাইনু সকল দেশ মাত যথ প্ৰজা। তুলি পাণীপুৰ বৈৰা মালি পাণীপুৰী। দিন কৰ বহু পুতু মাজ বইনা নাৰী।।

व क— कुलि तातः । १ व, इ—सन्तितः। १ व, व, व, व — विद्योगनः।

লা বাইয় কা যাইছ দেশে সাধুৰ কদন। ভিতৰাত কা দেখিলে মা রংহ জীধন।।

বৈশালে বিষম তথ মলবাৰ বাও।
প্ৰচিত-সমলন তম কোকিলাৰ বাও।
কুলেৰ ভূষণ দিমু ফুলেৰ আত্ৰণ।
পুশেৰ শ্যাতি পুভু কৰাইমু শাম ।।
থাৰত সমলে যদি আলো বাজ এড়ি।
নিশ্চনে মণিমু মানি প্ৰানে দিয়া দড়ি।।

বৈছাপত্ত কৰিবু কোলি নদনমন্দিৰে।

সংগ্ৰহ লেপিন। দিনু প্ৰ পৰিনাৰে।।

অন্তক্ত চক্ষম দিনু ক্ষাতী ভূমপা।

শ্ৰেন্ত চামৰে আমি ক্ষিমু প্ৰদা।

এ নৰ বৌৰনকালে ভ্ৰেৰ সময়।
এডিন। মাইপত্ত বোল নিদ্য-ভ্ৰময়।।

यानारक यांक्य त्यष्ट समूच डेन्स्त । भूग रमरण यांक्या त्यांक्य वित्यांत्र कारत ।। भिक् विविक् माञ्चि यांकाण-सद्दत्त । कार्मान विद्यांत्र करण सार्गात्वन व्यांत ।। रम्भकारन शूमिनान यांच्या ।। कि क्विंव बाज्यालाको कि क्विंव सार्ग ।।

শাবনে গলিত বেহ উলিত মাকালে।
টলমল কৰে পৰ্য এমৰ-প্ৰশে ।
অধিৱত ৰামু-মেত প্ৰমুদ্ধ গহন
এই নাম না ফাইম কাৰ্যা নিৰেছন।।
ম্নিৰা ফাইছে চাহ আপনাৰ দেশে।
বিদাৰ হইমা কাইনু ব্ৰিমাৰ শোষ।।

কাৰেও না ভূগড় বাস। কাল ভাল মানে। কেনকাৰে যাইভে চাহ দ্ব প্ৰদেহৰ।। किकरभ निक्षम् मुक्कि घडालिनी नानी वाकिया स्थापारेम् पत् सम्बन्धः स्थि ।: किना नाभ माठ स्थात मधन गिरहन । राज्यान निरुद्दन भूष्ट्र भक्ता निरुद्धा ।

माण्डित स्विका एटनी कृति सानावन सह-मिन्द स्वे सानि कृतिमू भूकत । इक्ष भून स्विक स्वत कि सान्क तिर्भम । स्वरूचे नर्दम शुद्ध ना साम भूव रमणे॥ भि राज स्वरूचे। भूकु श्रृष्टिम क्वानी । सह भूगाकाल महात्रः वर्गन क्वानी ।

िति खाङ एउ प्राप्त छति छै।। । भारेका खालन एटल द्विष्ट प्रत्न ॥ दिल बाग्रद लीट्य ट्वीडीन स्वट्न । कुनीसाह्य यस करण भाग नाकि छत्त

প্ৰাব

পুজাৰুৰ্ববে ধাৰা

पृश्विष्ठ हरेंगा श्रामा कविन शंकन।

प्रामीय विश्वासायम पिन प्रतिन ।।

मान्य प्राप्त पाठ कि प्रतीमा करण क्या।

प्राथर प्राप्त हांगा हांगा काम स्थान ।

पृथिक प्रदेश काम क्यान प्राप्त स्थान ।

पृथिक प्रदेश काम क्यान प्राप्त स्थान ।

मन्य प्राप्त करण क्या क्यान विद्रश्य ।

प्राप्त करण क्या क्यान प्राप्त हांगा ।

प्राप्त करण क्या क्यान प्राप्त हांगा ।

प्राप्त करण क्या क्यान प्राप्त हांगा ।

प्राप्त करण करण मान्य मान्य हांगा ।

प्राप्त करण करण मान्य स्थान हांगा ।

प्राप्त करण करण मान्य स्थान हांगा ।

प्राप्त करण क्यान मान्य हांगा ।

मानी स्थान द्यान क्यान क्यान मान्य ।

मानी स्थान द्यानमा हांगा क्यान क्यान हांगा ।

मानी स्थान हांगा हांगा क्यान क्यान हांगा ।

শ্রীয়নতে বোলে ভোনান দুই প্রভাগন। ধনবিত্ত নিধা চাছে ববিহত জীবন।।

এথেক বোলিয়া সাধু করিল গ্রন। ভূপত্রি বিদানতে দিল দর্শন।। ভূপত্রির বোলে সাধু হাইলা নিশেষ তোমার প্রেশ মণ্ডি হাইল গোলয়ধ কারত

রাগ পঠনভনী শ

ভূপজিবে করে বুগ-পার্বি।

জনক অনুসার-কার্য্য আইলু তেলার কার্য্যা আ**জা দেখ দেখিতে জননী** ।।

যা ন উঠিবু নাথে তাই সাড়াইয়া নায়ে। সাকী কৈল গাইছেবের কালো।

शिक्त को देशक द्वारम् अस्य । नदक **श्वदात्र माञ्जूबम् मार्स** ।।

पानादेव Cहाळाव जननी

লাডাটমা রামার পাশে ক্রে সাধু বালরাসে এ ভোনার উচিত ধর্ম নহে। বিল্ল নাধ্বে বোলে দেনীপদ ক্রনেল যাব দেশে নোর প্রাণ দতে।।

প্রাব

चरमध-योजा

সাৰুৰ সময় ৰাজ্য নিশ্চলে জানিষ।। বিদাৰ দিংবাৰ তালে বহু ওৱ দিয়া ।

? ব, শ, ६—মাটাকা হইলান শুট চেল্টাকা ক্লন। 🥂 এই পদটি ক পুথিতে নাই।

परे डिका भवा पाछ। विका इता।
करम कर छिका देवन भूतन।।
यभूकन नारत गांधु जनरकरत छारत।
पार्थरन वेदार वेदार आहें। सहेता द्वारत।
विकाल केदिन पाइन वाका-तानी।
विकाल केदिन छाना द्वारी प्राप्तान ।
कर्म कर नार्थ छ्या प्राप्ता द्वाराना होते।
यह कर नार्थ छ्या शहर गांदा व्याराना होते।
विकाल केदिन छाना द्वारा व्याराना होते।
विकाल केदिन होति ।
विकाल केदिन गांदू वाहिन निश्नक।
निश्म ममूछ गांदू वाहिन निश्नक।
निश्मक करिन होता नकरन हम नार्थ।
किस्मक करिन होता नकरन हम भारत।
विवास वादिन होता नकरन हम भारत।

দেশী ধাৰাধন পুনঃপ্ৰাথিৰ দেশত। মলংশায়ত শিশ্য সাধু পুণৱন স্থাৰ কৰে। কাও গৃতীৰ্য ডিম্লা ভুগাগ্ৰহ এখাবে।।

জনকের বাকা তানি সাধুর নকন।
কুলেত উচিয়া কলে দুর্গাব জনন।।
কোনা না কবিনা মাতা পুনিকের কাছ।
ডিমা ভুলিতে মাতা পাঠাটল কিচুকার।।
অনেক বাদের ভাবে ডেমানা বানারি।
নকরাতে ভাবে ডিমা পাইডির সাহেতি।
প্রিমানতে সোলে তোরা বালার কাছা সিমা
মকরাতে ভাবে দেব পিতার ছব ডিমা।

स्ता क्य निम छेट्ठ अधिरात्त्र कार्य। राजीका मार्क नादि यार्य सक्त न नेत्र । राजीका मार्क नादि यार्य साधून नक्त । रिजापून नेरक साधू मिला स्वत्र ॥ साठ नास्त्रिया नास्त्र मिल मा। रेन्स्त चोकिया साधू स्वारत नार्य।

⁹ चं, चं, ड—चजारन । 27—1760 B ^क म-मार्च ।

ভাষাৰ নেলানৈ বাহে লগত দিনা এব।
বিবেশী ত উত্তিল শৌগ নৰ্কৰ।
সাধান্য ৰাহি চলে ৰাধুৰ নক্ষন।
ক্ষাৰ্যৰ ঘটে আদি দিনা দৰ্শন।
ব্যবহৃত তহিল ভাষে বাধু দুই ক্ষম।
স্থান কান্যনিত বাহুৰ পায়েশ্য ভাষা

काश्रीय १३ चुराना

নোক। হোতে উঠি কাথাৰ কৰিল প্ৰন।
পুৰনাৰ বিদ্যমানে দিল দৰ্শন।
মণ্নুপী হাইল কাহ কাথাৰো ঠাই।
কাশাৰ এডিল লাইলা কুশাৰ ছিলাই ।
তোমাৰ হালত পুত্ৰ মুঞি কৈলু সম্প্ৰা
তোৰ যে আইল। যৰে মডানী পুলনা।।

काश्रानिया (त्यात शाव श्राव श्राव ग्रामुक्ति । (मर्थायक व्यक्ति शामु क्राय महिन् । प्रदेशूर्व -क्ष्मुल निष्य देवला व्यक्तिम । रक्षार्य क्ष्मिला भागु व्यक्ति क्ष्मा ॥ बाक्स किन कन्मा-सान भवन मान्य । रहीक क्षित्र लहेगा भीगु व्यक्ति (भागद । भागमात हन्द्रभ भद्योक-व्यक्तिल । विक स्थायकाल व्यक्ति क्षित्र (भागक ।)

প্ৰাব

सम्बद्ध भाहे

কাণ্যার দিলা যামা যোগ্য বিভূষিত। হমবার হাটে আইল সভিনী সহিত ।

ক পৃথিব পরবারী অংবটুকু পাওল বার নাই। সেলন্য অবশিষ্ট অংশ পুরানতঃ ব পৃথি হইতে গৃহীত চইল।

भ मा, के-प्रशासाय

ৰ ইহাৰ পত্ৰ ধ-পুথিতে দৈয়ৰ মতুঁকাৰ ভণিতাত্ৰজ একটি বিচ্চুপদ কাছে।

पाछितंन नहेना पूरा याग्य भारह भारह।

गहर पं प्रदेन विना क्रिन्छन साह ॥

गहर पं प्रदेन विना क्रिन व्हारन था।

थमिकन क्रिन हिना क्रिन व्हारन था।

थमिकन क्रिन महिन महन हिना क्रिन ।

गहिन इहेगा हुन नियनक नगरम।

गहना बूनना छरन हिन्द प्रदर्भ।

थनान क्रिन भछित हिनानक नगरम।

थमिन क्रिन भछित हिनानक नगरम।

थमिन क्रिन भछित हिनानक।

थमिन क्रिन भछित हिनानक।

थमिन क्रिन भछित हिनान।

थमिन क्रिन भणित हिनान।

थमिन क्रिन क्रिन स्थान नामिन हिन्द हिना।

ব্যক্ত সম্ভাবনে প্ৰথম

তিন্নাৰ মূপতিৰে কৰিল পুণতি প্ৰম সাদৰে সাজঃ কৰিল পীরিতি॥ মূপতিৰে বোৰল এন সংগ্ৰ নামন। পাট্নে বিভাগ ভোমাৰ ইইল কি কাৰণ।

रिजादाडू कर्या स्मिन् दोनीम्स्य ।

छ ना क निम् प्रांगिरेनु मुख्यास्य ।।

सार्थास ना मिन मोकी वादाव (चाठव ।

यात वर्यत नकी साद्वित्तीय कानस्य ।

कि कृषियू प्रदायोज स्टायाव (चाठस्य ।

श्रीययस्य भूस्य ट्याइनिंच स्मायास्य ।।

श्रीययस्य भूस्य ट्याइनिंच स्मायास्य ।

रोणा मिन कम्मान्तान भवस मामस्य ।

रोणा मिन कम्मान्तान भवस मामस्य ।

रोणा क्रिया नश्या नावा स्मायास्य ।

इथ्रिया स्वायत्त क्रम भवन्याद्यास्य ।

राजाय मास्य द्यास क्रम भवन्याद्यास ।

स्वाय मास्य द्यास क्रम भवन्याद्यास ।

स्वाय मास्य द्यास व्यव वाद्य निक्या ।

रोमान्त द्यास मास्य क्रमा विद्या स्था ।

नावमान क्रम्य मस्याद्य स्थान्ताः

পর্বন

বিজ্ঞাৰণত ব কলালত শুণিন্তেই বিবাহ

भूग्य-कृत्य किंग बहुन्त (प्राक्षण । रिवाद हें मार्ग स्थान करन स्थान देखा। किंग्या हुई मार्गन क्ष्मण मुख्या कर्न भरत करके तिला मन्त्रन किंद्रिया, भूगियाक भ्रायन जिल्ला कर्मीना कर्मी। प्राणाय कर्मिन क्षित हर्मन प्राथम मंगी।

শনীলামে শোলে পুছু বচন অনিতা। বাংক্লা নৈ চ ধেনা শনিব দাসীয়। ধী সাজ পাল, সাধু বাং গ্রেক্ণান। নিয়া নাল পাসেক্ষা নাল দিল ভাড়াক্রে। ধোলাম ছড়িয় মাধু কালি বাংলা। বুলভিব বিভাগানে দিল মসক্ষা,

र्शक तना इंडाइ नाता मुख्य नेश नाहै। गराह गराह साराम का वि शिक्षति भाषाहै।। নানা বাদ্য সাংগ্ৰহণাৰ হত্তিত ন্ম। অ-কাল দিয়া কেল মুৰু ইক্ৰ ্ৰাম্মত ধৰি কোনে চাকোমাৰ ভাৰ। गाप्तनाः नाधितं करितं छतुष्टारतः ।। শক্তাদীকাৰ মন্ত্ৰ নাছ। ইয়ান্তাৰে বদ্ধে। मार्टन्त ग्रहेगा व्यक्ति मिल शहरत विमासीटन () ফুল্ফ চালৰ দিল বিচিত্ৰ পাট্ন। মানা অলফাৰ পিল বাংকু-কাগম।। ন্দমত হাড়ী বাজ। দিল চাবিশত। দুইশত ধেণু দিল বংল সহিত।। জ্যাব দেবন হেতু পরন রূপনী। ৰতে ভূমিত দিব দুই পত দাসী।। দম্পতী পুল্লের বাল্ডে পেল দুই জন। ৰুবাই মন্দিৰে পূৰে কবিল ভোজন।।

सवरम रिलाइन कविना सग-स्ट्रिया।

पानिसन कित्री छात्रन मिन स्ट्रिया।

पान-सम्पद्ध नाषू मिन पद्धना।

पानाकात मिन्ना रमाद्द कविना भगना।

रमेदी निर्मि बद्धा माथू अवनीत नदक।

पुढाद सदस्य द्वारित दिवस पाद्धा प्रतानि।

पुढाद सदस्य द्वारित दिवस पाद्धा राज्यानि।

पानाकात भूष्य द्वार्थ साद्धा प्रतानि।

पानाकात भूष्य द्वार्थ साद्धा प्रतानि।

क्रिमिश् स्पानित रम्पि नद्धमुन भूनमा।।

पूननाद्य राद्धि रम्पि नद्धमुन भूनमा।।

पूननाद्य राद्धम स्वार्थना ।।

पूननाद्य राद्धम स्वार्थना ।।

ধনপতিৰ দেবী প্ৰচায় সহতি ও দেবীৰ স্পাহ ৰোণ নুক্তি भगवाडि जारल जान नगरि यपि यदि। शिल्यन चित्रिको युद्दे शृतियु बहे सर्वता এবেক গুনিকা ভবে খুলন। বুবতী। স্থান কৰিল বাম প্ৰেন পাৰেটী। पान-एकि देश्या बाना चत्रदव रमनावर्षः । সাকাতে হইন তান দেবী দশবুৰে।। ৰুণীনৰ দেখিয়া ৰামা কৰিব। পুৰাম। উঠ উঠ ৰোধন দেবী নইলা ভাল নাম দেৱী বোলে দাণী তুমি না কৰ পুৰন্ধ ষুচাইতে নাবিবু মুই সাধুৰ চকু আছে।। মৰনী লোটাইয়া ৰামা *কা*ছ ধুণপাৰি। ভবে কেন নাম ধর পতিত্র-পাবনী॥ व्लागीय वार्का प्रया ४ देन स्विभागा। পদ্য-হন্ত বুলাইল ধনপতির গামে।। পানেৰ কুল মুচিৰ চকুৰ যুক্ত চাৰি গছৰৰ জিনিয়া ত্ৰপ চইন ভৰনি।। काशना महारत नायु (मटने मनकुका। नानारिक राष्ट्रका यास्त कविराख शृहा ।।

चर्डा शुद्धावर्दन

सम्बद्धिः भूगा तहेक। वृद्धान्तः (दोन्न। भू <u>जरम्</u> करेगा हम क्रिनामभिन्दसः॥ ্রীয়মতে বোলে ভন পগতের সাতা। জনক দুইনু সজে ছাননী বিষাতা।। েখেনি পাৰে গলি 🥩 লোল অকাৰণে। प्राप्त की जीवणम् लंदनन कारम ।। धरना रातामेडाल साम् परत स्थानान्। তৰে কোন নাম খর পভ্যিত-পাননী।। হামাৰ সাহৰ মাজ বিভেগন কাল্য। पान्। भून्य नाहि साथ भरावान्त त्याच्या । শুকিলের। সাহায় দক্ষা হার্ডি মান্দালে। राल्ड वरि व । दुन्तिन भशकारण । বালান চলিয়া নাতে চড়িত লিয়ান। भूजितकत र । त मारम को ग्रांच । মাধ্যার বিশাসন্ লগাসে এখা ফালে শাস্থ নৰ নদৰি এই বিনাহ্য নুপৰালয়

भाग महिल्ला विश्व विष्व विश्व विष्व विश्व विश्व विश्व विश्व विश्व विष्व विष्य विष्व

নায়ং-বম বোলে যন মবিতে আইলা যে।
দুৰ্ণাৰ সেৰ্গাংশ উপৰ অভিনালা কে
বাবে বাবে বোল যদি না নান প্ৰোৰ।
কাৰ্মণ্ড দিশ- তোৰ ডিবিবাম পোল

अदर्शक छिनिया यम निर्दे तिनिविद्य । अकार्की छिनिया यम छिन्ना महित्य ॥ कार्म्म ७ निया एड.८१ कियु भाषि तो १० छोडा छिनिया यम क्रिमिना प्यापनि ॥ माया-यदम बदर्ग प्रयोज मोदि प्यादि । शक्त्यं-प्रदेश यदम भक्त (भाग कार्दि ॥ मू १४ व्यापन यह ने १९ व्यापन भाषि ॥ मायान्य युव्यान यह ने १९ व्यापन भाषि ॥ मायान्य युव्यान यह ने १९ व्यापन भाषि ॥ मायान्य प्रदेश यह दिस्स द्वान १ मा

পরাব

পরাজিত ধর ও শুরা। যেবী-বাধাছা

चुकान भगरन शिया भिन प्रश्नम ।।

ग्राम शायान पात नियान प्रश्नम ।।

ग्राम शायान पात नियान भ कामा हि ।

मन प्रामित्त नावत करत रूप थ्या हि ।

ग्राम कक्षा पति पहि (न गीमा
कृष्टि नामित नुका पूर्णित महिमा ।।

मान प्रश्न पूर्णी मामाशिकित्य ।

ग्राम रूप रूपी ग्रामाशिकित्य ।

ग्राम रूप रूपी ग्रामाशिकित्य ।

ग्राम रूप रूपी ग्रामाशिकित्य ।।

प्राम पूर्णा ग्राम ग्राम प्राम क्षिम क्षामकृष्ण ।।

प्राम नुसान ग्राम प्राम क्षाम क्षाम ।

चुकान क्रमा मा रूपी क्षाम भीमा ।

चुकान क्रमा मा रूपी क्षाम मामि।

पूर्णान श्राम विम श्राम क्षाम भीमा ।

पूर्णान श्राम श्राम श्रीम क्षाम भीमा ।

খবনী বোটাটো যম করে মুণপানি।
খপনাগ কম মোর ভাতিকোননী।
যামের বচনা দান হৈল সাধ্যালা।
পানুহস্ত বুলাটল ধর্লভাবে গান্য।।
শার হটণা ভাব খিরাটল কটক
হব্যিতে নিখ পুলে চলির খাওক।

वहारी चूनना चात्र शानू बनलिहा।

हि। चन नहेंचा धान धान पान लग्न लग्निहा।

इनीना घर्मा सान गांगू द्रीयलिहा।

हिन चान नगा । न धानी लग्निहा।

हेणू निन्यू नाम शाही श्रम निगालिहा।

बिम माधान लग्म शाही होगा होगा ।

जनाम जनाम मुहि हुगा हम लाहे।

पाइकारन इन्होंने हनान किन हेग्हे।।

क्षेत्र नाम नाम नाम उन लगा।

हिन्होंने हनान जान सम्हा लुनामा।

यसाध

[📍] ইতি অট্যমনার অটন দিবসীন দিবা বাত্র পালে স্বাপ্ত ।

পরিশিষ্ট

[বিভিন্ন পুৰি হইছে প্ৰাপ্ত কৰেক[্] নৃতন পদ*]

5

বহাৰ বহাৰ নদীয়ার লোক

বৈৰাপে চৰিলা বিজ-বৰ্ণি।
কোমতে ধৰাইৰ প্ৰাণ পঠা ঠাকুৰাখী।।
আগম পুৰাণ পোণা লইয়া বাম কৰে।
কৰম যাজিল গোৰা কৰিব উপৰে।।
নিজ পুৰ চোণ্ড গোৰা মধী-ভাবে যাগম।
আউলাইজ মাধাৰ কেশে শচা পাণ্ড ধাৰে। (পু: ২২১)

R

কি বা করি কোন নবি কি গতি নামার।
পেরা পাইয়া না ভজিলু দলের কুবার।
কোটি কোটি জন্ম পুলি বংলারে বিগ্রন্থ।
থানক জন্মের কলে বনুষা জন্ম পাইলু।।
এথ দিন চাহিলু মুই সকলি আগার
ছবির চপণ বিনা গতি নাহি জার।।
(প্রিজ) কান্দেরে করে নাগ সকলি নৈবালা।
দ্যানু হবির নাম এই সে ভবসা।। (পু. ১০১)

5

মাইয়ার বে মোন তেন সাধ করে।
বুক্তর নাঝে বুক্ত চিনি পুট্রু তোনানে।।
বুক্তাও গোলোক-পত্তি নাম শ্তিবি।
সহ কভ: ভাম: তিন গুণো অধিকারী।।

® ভূমিকা—আনও পৃথ্য স্থাইন্য । 38—1760 B থালা যার পদরেশু হর শিরে ধরি। হেন হবি না ভহিলা দু.খ পাইলা মবি ৮ (পৃ: ২২১)

8

বাণিজ্য ভেল যোৱ গোবিকেব নাব।
ভাবহ পরৰ পদ বৈদ একু ঠাব।।
আরের বাণিজ্য কভক স্পানী।
আরোধ ধানিজ্য ভাট বোল হবি হবি ।
মরান ভরাজু বরান পদারী।
হবি প্রিট নাম ভোলাস্য বিদি হিবি।।
বানিজ্যের ক্রিয়া স্বান্ধান্ত যাম
শুখ-চক্র-শ্লা-প্রান্ধ হামব চুন্ম।।
ক্রেন্ত করির গোবিক মের সাখী।
যাগিয়ের বাইসত না প্রত ক্রানী।

0.*

হাৰ উপানী বা মা তৰাইফা মে। তুল্লি যা তৰাইকো মোনে গুলাইৰ কো।। ইত্যাদি

6.

रहासना नि स्तान यांगन (मनियांछ ।

हाल मूर्यन चर्न नानी बानीएड छनियांछ ।।

गूरमन धालाम नार्य कालि किछू नांहि बीर्य मूटे बर्ग ना मिल्रम गांहिया ।

रम नांधि निम्दत युक ना मिल्रम हाल मूथे चाळू निनि ट्रियांचरित कालिया ।

चक्रण-डेल्य-काम ट्रिया बार्य ।

गूटे खड़ारिनी छनि डेल्स ना मिल्रम भूमि

दक्षान निर्म रहाला यांगु नार्द्य । (शृ: २५৯)

এই মলেনী পদটি এককানে বিভ লক্ষ্যীনাথের উপিতার পাওয়। ধার , বীত,
 পু: ৭৮ মটবা। পরে এই পদটিই বিভ বার্থানকের ত্র্থিতার ব্যবস্থাত ইইরাছে; পু: ২৬৭।

٩

যাদু বাজ্য বলে যায়ে প্রের দিশে। যায়ে চারে পত্ন নির্ভিত্ত গাবিং।

অভাগিনী মাধ্যেক মন ক্ষাৰ্থ নিবাৰণ যদি যাদুৰ চাল-মুখ দেখি।।

দাকণ কাকের চং পুর কিবে নিশস্থ কিবে পুত নামা-কাপ ধবি।

মান্যেরে অন্যাপ কৰি - আনুৰে লাই যাইৰ কৰি আমুৰ পোৰক মৰিব ভাৰতী

শ্রীদান স্থান । তথ্য বাহা বলবান সংগ্লানকী বিভূদিব

বাৰ অন্তেৰ বাণী তনংলা সংখ্যল বাণী

বন-দুংশ না ভাবির মার। গ্রহ-বালাকের সাজে সংগ্রহণ বাধু নানাবলে

হেৰি দেখ ঐ চাল-বদন ॥ (পৃ: ২২৪)

বিষয় বিষয় কৰিয়া চলা কৰা থায়।
তথ্য কি কুত্ৰ হো অবি পাতে ধায়
নিয়াৰ-চ্ছিম। ত্ৰুপা ডলিম।

শবের সহিতে একু ধাষে। এ কি প্রমণ ুবন ভৈলোগ। বহি বহি মুবলি বাগাযে। (পৃশ্ভক)

S

কার হবে চিকন কাল। হেব দেখা নায়।
ভগতি কুমন তেজি অলি পাতে ধায়ে।
চিকন কালারে গো দেখিতে ঘাইলা কে
নিববিতে নাবি কালা মেয়ে ঝাঁপিয়াছে
কালা নতে পোলা লতে কেবল বসময়।
হাঁটি বাইতে চলি পতে প্রাণী কাড়ি লরে।। (পৃ: ৭৮)

30

चरत्र गाँचेम् कि ना सन नहेशा।
कान्त प्रिनिट्ट प्राची वाक्षा किया।।
वह प्राची कि प्राचि वानिट्ट प्राची वाक्षा किया।।
वह प्राची कि प्राचि वानिट्ट प्राचिन् ।
प्राह्त नाट्त काल नृत्त होताहेनुं।।
हैनीति ना प्रची छोटे कि वृद्धि कियू।
मा भाँदिन वानिट्टान छोड किताभ छित्रमु।।
विष्य मान्त्य क्टह वानिट्टान छोड।
यानिट्टा कविना गि नायू-नृष्य नडा। (भू: 8৮)

CC

বিনোদিনী, বিনম্ব করিতে না জুয়ায়ে।
তুমা পথ নিবকিতে রহিয়াতে প্রাণনাথে
বাধা বলি বুরনী বাজায়ে।।
নূপুর-কিবিণীর ধ্বনি কেয়ুর-কুওল-মণি
পরিহবি ভারহ গামন।
ত্রিয় গ্রীন করে ধবি দীল নিচোল পরি
দেখ গিলা ঐ চান্দ-বদন।।
ঐ রূপ হেবি হেবি করল ধ্যায়ান।
কহে দিল পার্বতী তুন তুন পুণারতী
অন্তিহেত নিকুত প্রান।। (পৃ: ১৬৬)

52

কহ কহ কলাবতী কাহাবে প্রান।
ও রূপ যৌবন যেন পঞ্চবাগ।।
রূপে ডগমগ গোরিয়া গাতে।
অফের সৌরভ গগন হুজাতে।।
নামা নির্ম্ব কনক বেশ্রী।
অ্তানে ব্রিড গ্রুন-মৃড়ি।।

ভুকৰ ভবিৰা চাহনী ছালে। ধনুশন পেনাইকা ৰদন কালে।। হাসে আৰ আধ ৰধুব বোন। গাবে নাধৰ কেশ বসি পড়ে ফুল।। (পৃ: ১৬৯)

50

আজু এমন ভেষে কথার সাজনী।
ভই কৃপ নেবিলে প্রাণ না বরে কামিনী।।
চিকন কালিয়া যায়ে নামা আভবণ গায়ে
ভাষে পোভে শুকুভার ঝুরি।
পিরুম পাটের বড়া গায়ে শোভে বর-মালা
নীল-মেঘে করিছে বিজুলি।। (পৃ: ১৯)

>8

কাচাই তুৰি ভাল বিলোদিয়া।

যব বোটি চাল পেলাম মুখানি নিছিয়া।।

বনের ফুলে মানা গাঁথি পর গলে হার।

গোপের ধরে ননী বাইয়া ভদিনা ভোমার।।
গোঠে থাক বেনু বাঁথ বাঁলীতে দেও নান।

গোপ-ধরের ব্যথী-চোরা কানাই ভোমার নান।। (পু: ১১৭)

36

नव नव खनूतारण शांश वहुतारव छारत ना भरष नरन। नव मांशव होन स्वित्रा नाणवीश्रथ शृहकर्ष विष्टु नाहि खारन।। नवीन वगरखब वांछ नवीन क्वांकिस्थव बांछ बयता नारभ छेछरतान। विवि किन श्राधीनी छान-यम नाहि खांनि विख बांधरन गांरस विष्या ज्वांनी।। (शृं: ১২০) 35

मजनी महे जूमि याछ जामात्र वनता।
जामि शित्न जीन मा शांभनाथ कानाहरत स्वित्न ॥
गर्व मधी मह्म जामि विभिन्न स्वाह ।
कानाहरत स्वित्न जामि छेठिया भनाह ॥
यमूनान ज्ञान्तर यहिएड मबीधा स्वत्न ।
रिकिष्टिनाम कानाहन हाएड विभि तका कितन ॥
नर्मन नम्मन कानाह वज्ञे पूर्णन ।
नाहि डार्च नाज्ञ-छरा मा डार्च छत्रम ॥ (भृ: ১৯১)

29

বন্ধু কানাই পরাণ-ধন নোর।

বুগে বুগে না ছাড়িনু চরণধানি তোর।।

ভাতি দিলুঁ যৌবন দিলুঁ আর দিনু কি।

আর আছে ভধা প্রাণ ভারে বোল দি॥

ভাতি নোর আয়ত যাপন।

কি করিব অনম্ব অবিসর পঞ্বাণ।। (পৃ: ১৬৪)

24

देन देन में कि बाँगीयात जानारय।
भूषकर्य द्याकश्च ताचन या गार्य।।
गार्थत वाँगी कर्य कथा जनिर्द्ध मृत्र।
रय-ज्ञरम वियारण कक रम जन छ्युत।।
रय-का शक्चित वाँगी ना जानि निश्करय।
युक्तकर्य कर्य साध्य वाँगी शक्किरय।। (भू: ১৯৬)

הכ

যাইবা ব্লে ওবে শ্যান কে দিব বাবা। দৈৰে মনিব আক্ৰি অভাগিনী রাধা।।

अस्कडीव नाव।

সজে করি লই যাও হই যাইনু গাসী।

থারে মুই রহইতে নারি না ভানিলে বাঁশী।।

মথুরার নাগারী সবে বহু রস হালে।

গোলে না আসিব শান হেন লয় ননে।। (পু: ১৯৮)

20

ভোনার বনলে শ্যান প্ইয়া যাও বাঁপী।

তবে সে আসিবা হেল বলে বাসি।।

এ বাঁপী যথেক কৈল গোকলে কলম হৈল

বাঁপী বদি সম্মে যাইন তবে না আসিতে দিব

নিলাইন বসের কানিনী।।

বাঁপীটি যতনে পুইনু গছ চন্দন পিনু

যীরা-মণি-বলে জড়াইনা।

ব্যানি তবে নাম্বানি কৰে

নিলাবিনু বাঁপী বুকে দিয়া।। (পৃ: ২০১)

19-6-58.